

ԱՐԴՅՈ՛Ք ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԸ ԱՍՏԾՈՒ ԽՈՍՔՆ Է.

Աշխատությունը մանրակրկիտ
կերպով և փաստերով
ապացուցում է, որ Նոր
Կտակարանը չի հանդիսանում է
Ամենարարձրյալ Ալլահի խոսքը:
Օրինակները բերված են Սուրբ
Աստվածաշնչից և Սուրբ
Դուրանից: Սուրբ Աստվածաշնչի
և ավետարանական
տարբերակների օրինակները

ակնհայտ ցույց են տալիս բոլոր
սխալները և
տարբերությունները: Եթե Նոր
Կտակարանը հանդիսանար
Ամենաբարձրյալ Աստոծ խոսքը
այն զերծ կլիներ ամեն սխալից,
սակայն բազմաթիվ
թյուրիմացությունները և
կրկնօրինակումները պարզորոշ
ցույց են տալիս, որ դրանք
մարդակերտ են: Որը գրառել են
մարդի Հիսուսից հետո, ովքեր չեն

ապրել նրա ժամանակաշրջանում:

Քանի որ Հիսուսը չի գրառել

Կտակարանը: Աշխատության մեջ

պարզորոշ երևում է Հիսուսի

տոհմաձառի տարբերությունները

և որոշակի անհարգալից

վերաբերմունքը մարգարեների

նկատմամբ, որը չի կարող լինել

աստվածային աշխատանք:

Մնացյալը թողնում ենք ձեր

հայեցողությանը:

<https://islamhouse.com/2809130>

- ԱՐԴՅՈ՞Ք ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆԸ ԱՍՏԾՈ
ԽՈՍՔՆ Է.
 - ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ
 - ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՁԵՌԱԳԻՐԸ
 - ԱՌԱՋԻՆ,
ՄԱԳԱՂԱԹԻ
ՁԵՌԱԳԻՐԸ
 - ԵՐԿՐՈՐԴ
ՀՈՒՆԱԿԱՆ
ՁԵՌԱԳՐԵՐԸ
 - ԵՐՐՈՐԴ,
ՁԵՌԱԳՐԵՐ,
ՈՐՈՆՔ
ՊԱՏԿԱՆՈՒՄ ԵՆ
ՏԱՍՆԵՐԵՔԵՐՐՈՐ
Դ ԴԱՐԻՆ

- 1. ՎԱՏԻԿԱՆՈՒՄԻ
ՁԵՌԱԳԻՐԸ
- 2. ՍԻՆԱՔՌԹԻՔՈՒՄԻ
ՁԵՌԱԳԻՐԸ
- 3.
ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻՆՈՒՄ
Ի ՁԵՌԱԳԻՐԸ
- 4. ԵՓՐԵՄՅԱՆ
ՌԵՍԿՐԻՊՏՈՒՄԻ
ՁԵՌԱԳԻՐԸ
- 5. ԲԵՉԱ
ՔԱՆԹԵԲՐԻԳԵՆՍԻ
ՄԻ ՁԵՌԱԳԻՐԸ
- 6. ԲԱՉԻԼԵՆՍԻՄԻ
ՁԵՌԱԳԻՐԸ
- 7. ԼԱՈՒԴԻԱՆՈՒՄԻ
ՁԵՌԱԳԻՐԸ
- ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՁԵՌԱԳՐԻ

ՏԱՐԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- ԴՊԻՐՆԵՐԻ
ՁԱՎՓՈԽՈՒՄՆԵՐԻ
ՕՐԻՆԱԿՆԵՐԸ
- ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԻ
ՆԵՐՇՆՉԱՆՔԻ
ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ՉՐՈՅԱԿԱՆԱՅՈՒՄ
Ը
- ԱՆՁՆԱԿԱՆ
ՆԱՄԱԿՆԵՐ,
ՈՐՈՆՔ ԿԱՊՎԱԾ
ՉԵՆ ՈԳԵՇՆՉՄԱՆ
ՀԵՏ
- ՀԱՏՎԱԾՆԵՐ,
ՈՐՈՆՑ
ՈԳԵՇՆՉԱՆՔ

ԼԻՆԵԼԸ ՀՆԱՐԱՎՈՐ
ՉԷ

- ԿԱՐԵՆՈՐ
ԻՐԱԴԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ
ՆԵՐ, ՈՐՈՆՔ
ՈԳԵՇՆՉՎԱԾ
ՀԵՂԻՆԱԿԸ ՉՊԵՏՔ
Է ՄՈՌԱՑՈՒԹՅԱՆ
ՏԱ

- ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԻ
ԺԽՏՈՂԱԿԱՆ
ԴԻՐՔԸ ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԻ
ՈԳԵՇՆՉՈՒԹՅԱՆԸ

- ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԻ
ՄԱՐԳԱՐԵ ԼԻՆԵԼՈՒ
ԺԽՏՈՂԱԿԱՆ

ԴԻՐՔԻ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

- ԱՌԱՋԻՆ, ԱՐԴՅՈ՞Ք
ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԸ
ՄԱՐԳԱՐԵՆԵՐ ԷԻՆ
- ԵՐԿՐՈՐԴ
.ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ
ՀՐԱՇՔՆԵՐԸ ՉԵՆ
ԱՊԱՑՈՒՅՈՒՄ, ՈՐ
ՆՐԱՆՔ
ՀԱՆԴԻՍԱՆՈՒՄ ԵՆ
ՄԱՐԳԱՐԵՆԵՐ
- ԵՐՐՈՐԴ,
ՄԱՐԳԱՐԵՈՒԹՅՈՒՆ
Ն – ԸՍՏ ՍՈՒՐԲ
ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉԻ-
ՈՐԸ ՉԻ

ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՈՒՄ

ՔԱՐՈՉԻ

ԱՆՍԽԱԼԱԿԱՆՈՒԹ

ՅՈՒՆԸ

▪ ԱՎԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ և

ԹՂԹԵՐԻ ՄԵՉ

ՆՇՎԱԾ

ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ

ԱԾԱԿԱՆՆԵՐԻ

ՉՐՈՅԱԿԱՆԱՅՈՒՄ

Ը

▪ ԱՌԱՉԻՆ.

ՄԱՏԹԵՈՍԻ

ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ

▪ ՄԱՏԹԵՈՍԻ

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆԸ

▪ ԵԿԵՂԵՅՈՒ

ՎԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ,

ՈՐԸ ՎԵՐԱԳՐԵԼ ԵՆ

ՄԱՏԹԵՈՍԻ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԻՆ

- ՄԱՏԹԵՈՍԻ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԻ
ՆՇՈՒՄՆԵՐԸ
- ՆՐԱՆՔ, ՈՎՔԵՐ
ՀԵՐՔՈՒՄ ԵՆ
ՄԱՏԹԵՈՍԻ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԻ
ՎԵՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
- Ո՞Վ Է
ՀԱՆԴԻՍԱՆՈՒՄ
ՄԱՏԹԵՈՍԻ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԻ
ԻՐԱԿԱՆ
ՀԵՂԻՆԱԿԸ
- ԵՐԿՐՈՐԴ.
ՄԱՐԿՈՍԻ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ

- Ո՛Վ Է ՄԱՐԿՈՍԸ.
- ՄԱՐԿՈՍԻ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԻՆ
ՎԵՐԱԲԵՐՎՈՂ
ՆՇՈՒՄՆԵՐԸ
- ԵՐՐՈՐԴ. ՂՈՒԿԱՍԻ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ
- Ո՛Վ Է ՂՈՒԿԱՍԸ
- ՂՈՒԿԱՍԻ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԻ
ՆՇՈՒՄՆԵՐ
- ՉՈՐՐՈՐԴ.
ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ
- ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻՆ
ՎԵՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
ՔՐԻՍՏՈՆՅԱՆԵՐԻ
ՎԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ

- ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ
ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻՆ
ՎԵՐԱԳՐԵԼՈՒ
ԱՆՎԱՎԵՐԱԿԱՆՈՒ
ԹՅՈՒՆԸ
- Ո՛Վ Է ԳՐԱՌԵԼ
ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ
- ՀԻՆԳԵՐՐՈՐԴ. ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ
- ԱՌԱՋԻՆ. ԳՈՐԾՔ
ԳԻՐՔԸ
- ԵՐԿՐՈՐԴ. ՊՈՂՈՍԻ
ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ
- ԵՐՐՈՐԴ. ԿԱԹՈՒԼԻԿ
ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ և
ՀԱՅՏՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

- [ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՀՆԱԳՈՒՅՆ
ՀԵԹԱՆՈՍ
ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ](#)
- [ԱՍՏՂԵՐԻ ԵՐԱԱՆ
ԳԱԼԸ
ԱՍՏՎԱԾՆԵՐԻ
ԾՆՈՒՆԴԻ
ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ](#)
- [ՆՎԵՐՆԵՐ ԾՆՎԱԾ
ԱՍՏՎԱԾՆԵՐԻՆ](#)
- [ԱՍՏԾՈ ԾՆՆԴՅԱՆ
ԱՍՏՎԱԾԱՅԻՆ
ՀՐԾՎԱՆՔԸ](#)
- [ԱՍՏՎԱԾՆԵՐԻ
ԾՆՆԴՅԱՆ
ՎԱՅՐԵՐԸ](#)
- [ՔՐԻՍՏՈՍԸ ՊԱՀՔ Է
ՊԱՀԵԼ](#)

- ԱՍՏՎԱԾՆԵՐԻ
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ և
ՆՐԱՆՑ
ԴԱՏԱՍՏԱՆԻ
ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ
- ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ
(Խ.Ա.Ո.Ն)
- ՃՇՄԱՐԻՏ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ.ՔՐԻՍ
ՏՈՍԻ ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ
- ՀԱՏՎԱԾՆԵՐԸ
ԽՈՍՈՒՄ ԵՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԻ
ՄԱՍԻՆ
- ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ և
ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ

- ԱՎԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ
ՄԽԱԼՆԵՐԸ
- ԱՌԱՋԻՆ. ՍՈՒՐԲ
ԳՐՔԵՐԻ ԱԿՆՀԱՅՏ
ՄԽԱԼՆԵՐԸ.
- ՏԵՍԱԿԵՏՆԵՐԻ,
ՆՈՒՅՆԻՍԿ
ՕՐԵՆՔԻ
ԿԵՐՊԱՐՆԵՐԻ
ԿՈՐՈՒՍՏԸ
- ՄԱՏԹԵՈՍԸ,
ՄԽԱԼՄԱՍԲ ՀՂՈՒՄ
Է ԱՐԵԼ ԵՐԵՄԻԱՅԻ
ԳՐՔԻ ՄԵՉ
- ԴԱՎԹԻ
ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ
ՆՇԽԱՐ ՉԵՆ ԿԵՐԵԼ
ՔԱՀԱՆԱ
ԱՀԻՄԵԼԵՔԻ

ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՁԱՆ
ՈՒՄ

- ՓԱՌԱԲԱՆԵԼ
ԴԱՎԱՃԱՆ
ՀՈՒԴԱՅԻՆ
- ԵՐԵՔ ՕՐ ՈՒ ԳԻՇԵՐ
ԵՐԿՐԻ
ԸՆԴԵՐՔՈՒՄ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՄՆԱԼՈՒ
ՏԼՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ
- ԵՐԿՐՈՐԴ.
ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԱՊԱՅՈՒՅՈՒՄ Է
ՍԽԱԼՆԵՐԸ
- ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՄՈՏԱԼՈՒՏ
ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ և
ԱՇԽԱՐՀԻ

ՇՈՒՏԱՓՈՒՅՏ

ԱՎԱՐՏԸ

- ՀԱՎԱՏԱՑՅԱԼՆԵՐԻ
ՀՐԱՇՔՆԵՐԸ
- ՀԱՎԱՏԱՑՅԱԼՆԵՐԸ
ԱՐԱԳ
ՊԱՐԳԽԱՏՐՎՈՒՄ
ԵՆ ԱՅՍ ԿՅԱՆՔՈՒՄ
- ԱՐԴՅՈ՞Ք ԵՐԿԻՐԸ
ԳՆԴԱՁԽ Է, ԹԵ
ՀԱՐԹ
- ԵՐՐՈՐԴ.ՍԽԱԼՆԵՐ,
ՈՐՈՆՔ
ԱՊԱՑՈՒՅԵԼ Է
ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒ
ՆԸ
- ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ
ԵՐԿՆՔԻ ԱՍՏՂԸ

- ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ
ՄՏՐՈՒԿԻ և
ԱՎԱՆԱԿԻ
ՀԵԾՆԵԼԸ
- ՄԱՏԹԵՈՍԻ
ՀՐԱՇՔՆԵՐԸ,
ՈՐՈՆՔ ԿԱՊՎԱԾ
ԵՆ ԽԱՉԵԼՈՒԹՅԱՆ
ՀԵՏ
- ՆՈՐ ԿԱՏԿԱՐԱՆԻ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆ
ԵՐԸ
- ԱՌԱՋԻՆ.
ԱՎԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆՆ
ԵՐԻ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ.
ԱՐԴՅՈ՞Ք
ԱՎԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆՆ
ԵՐԸ ԱՉՆԻՎ ԵՆ

- ԳՏՆՎԵԼ, ԵՐԲ
ԿՐԿՆՕՐԻՆԱԿԵԼ
ԵՆ ՄԻՄՅԱՆՑԻՑ
ԵՐԿՐՈՐԴ.ԱՎԵՏԱՐ
ԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆ
ԵՐԸ, ԵՐԲ ՆՐԱՆՔ
ԿՐԿՆՕՐԻՆԱԿԵՑԻՆ
ԹՈՐԱՅԻ ԳՐՔԵՐԻՑ
- ԵՐՐՈՐԴ.
ՏՊԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅՏՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅ
ՈՒՆԸ և ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ
- ՏԱՐԲԵՐԱԿՆԵՐԻ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԻՆԱԿՆԵՐԸ

- ԱՎԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ
ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵ
ՐԸ
- ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵ
ՐԻ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐԸ
- ԱՌԱՋԻՆ.
ԱՎԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆՆ
ԵՐԻ
ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵ
ՐԸ
ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ
ՆԵՐԻ ԳՐԱՌՄԱՆ
ԳՈՐԾԸՆԹԱՅՈՒՄ
- Ո՛ՎՔԵՐ ԵՆ
ԽՆԴՐԵԼ
ԱՐՔԱՅՈՒԹՅՈՒՆ,
ՄԱՅՐԸ, ԹԵ ՆՐԱ
ԵՐԿՈՒ ՈՐԴԻՆԵՐԸ

- -ԱՐԴՅՈ՞Ք
ՀԻՍՈՒՄԸ ԽՆԴՐԵՑ
ԻՐ
ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻՆ
ՎԵՐՑՆԵԼ
ԱՆՁՆԱԿԱԶՄԸ,ԹԵ
ՈՉ
- -ԱՐԴՅՈ՞Ք ՆՐԱՆՔ
ԼՍԵԼ ԵՆ ԱՍՏԾՈ
ՉԱՅՆԸ, ԹԵ ԱՍՏԾՈ
ՉԱՅՆԸ ՀՆԱՐԱՎՈՐ
ՉԷ ԼՍԵԼ.
- - ԱՐԴՅՈ՞Ք
ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ
ՄԿՐՏԻՉԸ ՆՈՒՅՆ
ԵՂԻԱՆ Է
- - ԵՐԲ ՉՈՐԱՑԱՎ
ԹՉԵՆԻՆ

- - ԱՐԴՅՈ՞Ք
ՀԱՐՅՈՒՐԱՊԵՏԸ
ԳԱԼԻՍ Է ՀԻՍՈՒՄԻ
ՄՈՏ
- -Ե՛ՐԲ ՏԵՂԻ
ՈՒՆԵՅԱՎ ՀԻՍՈՒՄԻ
ՈՏՔԵՐԻ ՔՍՈՒՔԻ
ԿԻՐԱՌՄԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ
- - ԱՐԴՅՈ՞Ք
ՍԱՏԱՆԱՆ
ՀԻՍՈՒՄԻՆ
ԵՆԹԱՐԿԵՑ
ՓՈՐՁՈՒԹՅԱՆ
ՍԿՉԲՈՒՄ ԼԵՌԱՆ
ՎՐԱ, ԱՅՆՈՒՀԵՏ
ՏԱՃԱՐՈՒՄ
- - Ե՛ՐԲ ԵՆ ԵՂԻԱՆ և
ՄՈՎՍԵՍԸ

ՀԱՅՏՆՎԵԼ

ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻՆ

▪ - ԱՐԴՅՈ՞Ք

ԱԲՐԱՀԱՄԻ

ԱՐԴԱՐԱՑՈՒՄԸ

ՄԻԱՅՆ ՀԱՎԱՏՔՆ

Է.

▪ - ՈՐՏԵ՞Ղ ԷՐ ՏԵՂԻ

ՈՒՆԵՑԵԼ ՀԻՍՈՒՄԻ

ՔԱՐՈՉԸ

▪ ԵՐԿՐՈՐԴ

.ԱՐԴՅՈ՞Ք ՀԻՍՈՒՄԸ

ՀԱԿԱՍՈՒՄ Է ԻՐԵՆ

▪ - ԱՐԴՅՈ՞Ք

ՊԵՏՐՈՍԸ ՍԱՏԱՆԱ

ԷՐ, ԹԵ ՄԱՐԳԱՐԵ

▪ - Ո՞ՐՆ ԷՐ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԻՐ
ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԻՆ

- - ԱՐԴՅՈ՞Ք ՄԵՆՔ
ՊԵՏՔ Է ՍԻՐԵՆՔ,
ԹԵ ԱՏԵՆՔ ՄԵՐ
ԾՆՈՂՆԵՐԻՆ

- - ԱՐԴՅՈ՞Ք
ՀՆԱՐԱՎՈՐ Է, ՈՐ
ԴԺՈՒԽՔԻ ԿՐԱԿԸ
ՀԱՆԴԻՍԱՆՈՒՄ Է
ՔՐԻՍՏՈՍԻ

(Խ.Ա.Ո.Ն)

ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ

- ԵՐՐՈՐԴ. ՀԻՆ և
ՆՈՐ

ԿՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐԻ

ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵ
ՐԸ

- ԱՍՏԾՈՒ
ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԻ
ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵ
ՐԸ
- - ԱՐԴՅՈ՞Ք
ԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻ Է
ԲՈԼՈՐ ՏԵՍԱԿԻ
ՍՆՈՒՆԴԸ
- - Ո՞Վ Է ԳՆԵԼ
ՍԻՔԵՄԵՄԻ
ՀՈՂԵՐԸ
- - ՔԱՆԻ՞ ՏԱՐԻ
ՍԱՎՈՒՂԸ
ԿԱՌԱՎԱՐԵՑ
ԻՍՐԱՅԵԼԻ
ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ
- - Ո՞Վ Է
ՀԱՆԴԻՍԱՆՈՒՄ
ԱՍՏԾՈՒ ՈՐԴԻՆ,

ՈՒՄ ԷՐ
ՄԱՐԳԱՐԵԱՅՐԵԼ
ԴԱՎԻԹԸ

- - ՈՒՄ ԵՆ ԿԱՆՉԵԼ
ԵԳԻՊՏՈՍԻՑ
- ՉՈՐՐՈՐԴ.
ՔՐԻՍՏՈՆՅԱՆԵՐԸ
ՏԳԻՏՈՒԹՅԱՆ և
ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵ
ՐԻ ՃԱՆԱԶՄԱՆ
ՄԻՉԼ
- ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ և
ՕԵՐՆՍԴՐԱԿԱՆ
ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ
- - ՔՐԻՍՏՈՆՅԱ
ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ
ՆԵՐԻ
ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

- - ԻՆՉՊԵՍ Է ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆԸ
ԲԱԽՎՈՒՄ
ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆԸ
- ԱՌԱՋԻՆ. ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆԸ և
ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ
ԲՆՈՒՅԹԻ
ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆԸ
- ԵՐԿՐՈՐԴ. ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՕՐԻՆԱԿԱՆ
ՊԱԿԱՍՈՐԴԸ
- ԵՐՐՈՐԴ. ՕՐԵՆՔԻ
ՉԵՉՈՔԱՅՄԱՆ
ԴԵՐԸ
ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ և
ՓԼՈՒՉՄԱՆ
ՏԱՐԱԾՄԱՆ ՄԵՉ

- ԱՐԴՅՈ՞Ք ԱՅՆ
ՔՐԻՍՏՈՍՆ Է
- ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ
- ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ և
ՀՂՈՒՄՆԵՐ

ԱՐԴՅՈ՞Ք ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԸ ԱՍՏԾՈ ԽՈՍՔՆ Է.

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ

Նոր Կտակարանը հանդիսանում է չորս Ավետարանների հավաքածու, Գործքի գիրք, քսանմեկ Նամակներ և հայտնություն, որոնք էլ հանդիսանում են Քրիստոնյաների սուրբ գրքի

բովանդակությունը: Տվյալ գրքերը վերագրում են ութ հեղինակներին, ովքեր եղել են Քրիստոնեության առաջին և երկրորդ սերունդները.

Մատթեոս, Մարկոս, Ղուկաս և Հովհաննես, ովքեր էլ հանդիսանում են

Ավետարանների հեղինակները և Պողոսը, ով հանդիսանում է տասնչորս նամակների [\[1\]](#)

հեղինակը և Պետրոսը, Չեյմսը, Հուդան, **ուս վերագրում են որոշ նկարները:**

Մատթեոսը, Հովհաննեսը, Պետրոսը, Չեյմսը և Հուդան հանդիսանում էին Հիսուսի (Խ.Ա.Ո.Ն) աշակերտները:

Մարկոսը, ով հանդիսանում էր Պետրոսի աշակերտը և Պողոսը, ով Քրիստոնեությունն ընդունեց Հիսուսից (Խ.Ա.Ո.Ն) հետո և նրանք երբեք նրան անհատապես չեն հանդիպել: Ղուկասը, ով հանդիսանում էր Պողոսի աշակերտը քրիստոնեությունն ընդունեց Պողոսի միջոցով, ով, ինչպես նշեցինք, չէր հանդիպել Հիսուսին (Խ.Ա.Ո.Ն):

Քրիստոնյաները խոստովանում են, որ Հիսուսի (Խ.Ա.Ո.Ն) աշակերտները և նրանց հետևորդները գրառել են Ավետարանները և Նամակները, ապա այդ դեպքում, **ինչպե՞ս են**

Կարող որոշ մարդկանց գրառումները սուրբ համարվել:

Վատիկանի Խորհրդի ընթացքում
1869-1870 եկեղեցին որոշում
կայացրեց կապված Սուրբ
Աստվածաշնչի, **Հին և Նոր
Կտակարանների հետ:** Այն ասում
է. «Սուրբ Աստվածաշնչի այս
գրքերը հեղինակել է Աստվածը,
որը գրառել են Սուրբ Հոգու
ոգեշնչությամբ և որպես
այդպիսին տրվել է եկեղեցուն»:

Դրանից մեկ դար անց,
Վատիկանում տեղի ունեցավ մեկ
այլ հանձնաժողով: Այս
հանձնաժողովը (1962-1965) տեղի
ունեցավ քննարկելու այն

խնդիրները, որոնց դեմ
հանդիման էր կանգնել Եկեղեցին
Սուրբ Աստվածաշնչի
քննադատական
ուսումնասիրությունների
ընթացքում: 2344

մեծամասնական և միայն վեց դեմ
ձայներով այն որոշեց հետևյալը.

«Թորան ձախողվել էր լինել
Աստծո խոսք և այս տեսակետից
կտակարանները ավելի լավ են և
նրանք, Կտակարանները եկել են
մեզ Սուրբ Հոգու աստվածային
ոգեշնչությամբ: Եկեղեցին
հայտնում է, մեծ
հաստատականությամբ և
համոզվածությամբ, որ չորս
Կտակարանները միշտ

հաստատում են իրենց
պատմական
վավերականությունը:
Կտակարանները ազնվորեն
ասում են մեզ Աստծո Որդի
Հիսուսի գործերը և
ուսմունքները: Սուրբ
հեղինակները գրառել են չորս
Կտակարանները որպեսզի
բացահայտեն մեզ
ճշմարտությունը և Քրիստոսի
ազնիվ գործերը»: [2]

Եկեղեցին նույնպես հայտնում է,
որ հեղինակները փոփոխել են
որոշ խոսքեր, ուստի հեղինակը
հանդիսանում է ոչ թե
Ամենաբարձրյալ Ալլահը, այլ
Սուրբ Հոգու ոգեշնչությամբ

ավետարանականները: Իրենց «Ղպտի Ազգի Պատմության Ամփոփում» գրքի մեջ, ղպտի գիտնականները ասում են, «Սուրբ Աստվածաշունչը հանդիսանում է գրքերի հավաքածու, որոնք տարբեր ժամանակաշրջաններում, Սուրբ Հոգով գրառել են Աստծո մարդիկ»:

Քրիստոնյաները հավատք չեն ընծայում բառացի գրական ոգեշնչմանը, այնպես ինչպես Մահմեդականները: Նրանք հավատք են ընծայում որ. «Եթե Ալլահը, Ամենաբարձրյալը, ցանկություն հայտնի մարդկանց պատմել իր որոշ գաղտնիքները,

Նա կոզեշնչի ընտրյալ հեղինակին
գրել գլուխը: Այնուհետ, նա
կաջակցի հեղինակին և կոզեշնչի
նրան ընտրել իրադարձությունը,
իրավիճակը, արարքները,
խոսքերը, որոնք Նա է ցանկանում
ի շահ Իր ծառաների: Ալլահը
նույնպես կլինի հեղինակի
դաստիարակը և առաջնորդը և
Նա կպաշտպանի նրան
յուրաքանչյուր սխալից կամ
թերությունից և կգրառի միայն
այն, ինչը Ալլահն է ոզեշնչում
նրան գրառել. սա բավարար է
գիրքը վերագրել Ալլահին»:

Քահանա Ֆենդերը հայտնության
մեջ բացատրեց Քրիստոնյաների
հավատքը: Նա ասաց. «Մենք

հավատք ենք ընծայում, որ մարգարեները և աշակերտները ամեն ինչում ենթարկվել են մոռացության և սխալների, սակայն, նրանք անսխալ են գրառելու և պատմելու մեջ: Եթե ընթերցողը նկատել է որոշ տարբերություններ կամ անհավանականություններ իրենց գրվածքների մեջ, ապա պատճառը ընթերցողի գիտելիքի և ընկալման պակասն է»: [3]

Սա հանդիսանում է Նոր Կտակարանի Քրիստոնյաների համառոտ հավատքը:

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՁԵՌԱԳԻՐԸ

Նոր Կտակարանի գրքերը մենք ստացել են հազարավոր ձեռագրերից, **որոնցով Քրիստոնյաները հպարտանում են:** Նրանք հավատք են ընծայում, որ այս ձեռագրերը, որոնք մեծաքանակ են, հանդիսանում են Ամենաբարձրյալ Ալլահի անսխալականության ակնհայտ վկայությունը, որոնք գրառել են Հիսուսի (Ի.Ա.Ո.Ն) աշակերտները:

Ձեռագրերի կարևորությունը և Քրիստոնյաների համար իրենց ժամկետները ընկալելու համար մենք մեջ կբերենք այն, **ինչ ասաց Քահանա Չիմնի Սուազարթը մահմեդական գիտնական Ահմեդ**

Դիդարի հետ բանավեճի
ընթացքում: Նա ասաց.
«Գոյություն ունի Նոր
Կտակարանի Աստծո խոսքի
ավելի քան քսանչորս հազար
գրավոր ձեռագրեր, որոնցից
ամենահնագույնը պատկանում է
երեք հարյուր հիսուն
թվականների: Ամեն դեպքում,
Աստծո խոսքի առաջին ձեռագրի
բնօրինակը գոյություն չունի»:

Նոր Կտակարանի ձեռագրերը
կարելի է բաժանել երեք դասի:

ԱՌԱՋԻՆ, ՄԱԳԱՂԱԹԻ ՁԵՌԱԳԻՐԸ

Մագաղարի գրառումը
կիրառության մեջ էր երկրորդ և

երրորդ դարերում: Այս ձեռագրերը պարունակում են Նոր Կտակարանի երկու հատվածները: Մեկը պարունակում է Հովհաննեսի Ավետարանի երկու հատվածները (Հովհաննես 18:31 և 18:37-38), որոնք գրավել են երկրորդ դարում և այժմ գտնվում են Մանչեսթրում: Մյուսը պարունակում է Մատթեոսի Ավետարանի երկու հատվածները (Մատթեոս 1:1-9 և 12:14-20), գոյություն ունեն նաև որոշ պապիրուս ձեռագրեր, որոնք պատկանում են ավելի ուշ ժամանակաշրջանի և պարունակում են հակիրճ աստվածաշնչյան հատվածներ:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՀՈՒՆԱԿԱՆ ՁԵՌԱԳՐԵՐԸ

Այս ձեռագրերը գրառել են կենդանիների կաշվի վրա և նմանատիպ գրառությունը կիրառել են չորրորդ դարում: Այս ձեռագրերը բազմաթիվ են և պարունակում են ամենակարևոր ձեռագրերը. Ալեքսանդրիանուսի Ձեռագիրը, Սինաքթիքուսի Ձեռագիրը և Վատիկանուսի Ձեռագիրը:

ԵՐՐՈՐԴ, ՁԵՌԱԳՐԵՐ, ՈՐՈՆՔ ՊԱՏԿԱՆՈՒՄ ԵՆ ՏԱՍՆԵՐԵՔԵՐՐՈՐԴ ԴԱՐԻՆ

Բազիլենսիսի ձեռագիրը հանդիսանում է ամենակարևորը:

Ալեքսանդրիոսի, Սինաթիկոսի
և Վատիկանոսի ձեռագրերը
հանդիսանում են Հունական
ձեռագրի ամենակարևորները:

Դրանք գրառվել են չորրորդ
դարում: Մենք դրանք բացատրել
ենք Հին Կտակարանի մասին մեր
նախորդ գրքի մեջ; ուստի մենք
կնշենք միայն այն, ինչ
վերաբերում է Նոր
Կտակարանին:

1. ՎԱՏԻԿԱՆՈՒՄԻ ՁԵՌԱԳԻՐԸ

Կաթոլիկ Նոր Կտակարանի
ներածությունը ասում
է. «Ամենահին ձեռագրերը, որոնք
պարունակում են Նոր

Կատակարանների գրքերի
մեծամասնությունը կամ
ամբողջական տեքստերը, երկու
սուրբ գրքեր են, որոնք
պատկանում են չորրորդ դարին և
Վատիկանուսի Ձեռագիրը
հանդիսանում է
ամենակարևորը: Ձեռագրի
աղբյուրը մեզ հայտնի չէ և
դժբախտաբար այն ունի որոշակի
վնասվածքներ; Այն պարունակում
է Նոր Կտակարանը,
բացառությամբ Հրեաների (9:14,
13:25) առաջին և երկրորդ
Տիմոթեոսը, Տիթուսը, Փիլիպոսը
և Հայտնությունը և անհայտ
հեղինակը ավելացրել է այս
նամակները և Թղթերը
տասնհինգերորդ դարում: Այս

ձեռագրի մեջ Մարկոսի
Ավետարանը ավարտվում է 16:9
տարբերակով»:

2. ՍԻՆԱՔՐՈՒՔՈՒՄԻ ՁԵՌԱԳԻՐԸ

Նոր Կտակարանի Ֆրանսերեն
ներածությունը ասում է. «Այս
ձեռագիրը ոչ միայն պարունակում
է ամբողջ Նոր Կտակարանը, այլ
նաև Բարնաբայի նամակները և
Հերմանսի հովվերգության մի
մասը, որը գրառումների մեջ չէ»:
Այս ձեռագիրը չի ներառում
Մարկոսի Ավետարանի ավարտը
(16:9-20) և գոյություն չունի ոչ մի
դատարկ էջ, [իսկ Ղուկասի սկիզբը](#)

սկսվում է անմիջապես 8
տարբերակով:

3. ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻՆՈՒՄԻ ՁԵՌԱԳԻՐԸ

Այս ձեռագիրը պարունակում է
Նոր Կտակարանը, **որոշակի թերի
հատվածներով**: Օրինակ է
հանդիսանում է Մատթեոսի
Ավետարանի սկիզբը մինչ (25:6)
գլուխը և Հովհաննեսի
Ավետարանի գլուխ (6:51) մինչ
(8:52): Այն նույնպես
պարունակում է Կլեմենտի երկու
նամակները և այլ գրառումներ,
**որոնք առկա չեն Սուրբ
Աստվածաշնչի մեջ**:

4. ԵՓՐԵՄՅԱՆ ՌԵՍԿՐԻՊՏՈՒՄԻ ՉԵՌԱԳԻՐԸ

Այս ձեռագիրը ներառում է միայն Նոր Կտակարանը, որը այժմ գտնվում է Փարիզի Ազգային Գրադարանում: Գիտնականները ենթադրում են, որ այն գրառել են վեցերորդ կան յոթերորդ դարում և ոմանք ասում են, որ հինգերորդ դարում:

5. ԲԵՉԱ ՔԱՆՌԵԲՐԻԳԵՆՍԻՍԻ ՉԵՌԱԳԻՐԸ

Այս ձեռագիրը պատկանում է հինգերորդ դարին և այժմ գտնվում է Քենրիջի

Համալսարանում: Այն պարունակում է չորս Ավետարաններ և Գործք գիրքը, հատվածների բազմաթիվ թերութուններով, **ինչպիսին է Հովհաննեսի Ավետարանի սկիզբը**: Այս ձեռագրի հեղինակը ազատ կերպով կրկնօրինակում էր: Նա կրկնօրինակել է Հիսուսի տոհմաձառի ցուցակը ինչպես արձանագրել է Մատթեոսը և այնուհետ, նա կրկնօրինակել է Ղուկասի ցուցակը և նկատել է տարբերությունը, **նա գետեղել է Մատթեոսի ցուցակը Ղուկասի Ավետարանի մեջ**: Ամեն դեպքում, քանի որ Մատթեոսի ցուցակից բացակայում էր մի քանի

անուներ, նա իրենից
ավելացնում է որոշ անուներ:

6. ԲԱԶԻԼԵՆՍԻՍԻ **ՁԵՌԱԳԻՐԸ**

Գիտնականները առաջարկում են,
որ այն պատկանում է ութերորդ
դարին և այժմ գտնվում է
Շվեցարիայի Բագելի
Համալսարանում: Այն
պարունակում է Նոր
Կտակարանը հսկայական
թերություններով:

7. ԼԱՈՒԴԻԱՆՈՒՍԻ **ՁԵՌԱԳԻՐԸ**

Այս ձեռագիրը պատկանում է
իններորդ դարին և այժմ գտնվում

Է Օքսֆորդի Բողիլեյնի
Գրադարանում: Այն
պարունակում է միայն Գործքի
գիրքը: [4]

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ ՁԵՌԱԳՐԻ ՏԱՐԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Առաջին բանը, որը մենք նկատում
ենք Նոր Կտակարանի
ձեռագրերի մեջ այն է, որ դրանք
չեն գրառել մարդիկ, ում
վերաբերվում են, **դրանք չեն գրել
նրանց գոյություն ընթացքում և
առաջին ձեռագիրը գրառել են
նրանց մահից նվազագույնը երկու
դար անց:**

Քրիստոնյաները չեն կարող
ապացուցել, **այլապես Փրիսթ**

Ֆրինգը կհաստովաներ դա
մահմեդական գիտնական Ալ
Հինդի բանավեճի ընթացքում:

Ներողություն խնդրելով Փրիսթ
Ֆրինգը ասաց. «Պատճառը, որ
մենք, քրիստոնյաներս կորցրեցին
արձանագրությունները
հանդիսանում են այն
դժվարությունները և խնդիրները,
որոնց առջև կանգնում են
Քրիստոնյաները երեք հարյուր և
տասներեք տարիներ»:

Մահմեդական գիտնական Ալ
Հինդին ընդունել է այս
բացատրությունը, սակայն չի
ազատում նրանց բերել այս
արձանագրությունները; քանի որ
այսպիսի գործոնները չեն կարող
ապավինել ենթադրությունների,

գուշակություններին և
անորոշությանը: Ավելին, Նոր
Կտակարանի ձեռագրերի միջև
գոյություն չունեն երկու
նմանատիպ ձեռագրեր: Բոլորը
հանդիսանում են հեղինակների
հայեցողության լրացումների և
հեռացումների արդյունք և այս
խոստովանում են
Քրիստոնյաները:

Փորձելով նվազեցնել ձեռագրերի
միջև առկա այս
տարբերությունների
կարևորությունը, Ջիմմի
Սուլազգարթն ասաց. «Ինչ
վերաբերում է գրվածքներին,
գիտական սկզբունքները մեզ
ասում են, որ, եթե մենք ունենք

որոշակի գրքի տաս օրինակ,
ապա մեզ անհրաժեշտ չէ
բնօրինակը: Մենք ունենք
քսանչորս հազար կրկնօրինակ և
մենք չենք ժխտում, որ դրանց
միջև առկա են
տարբերություններ: Ամեն
դեպքում, կարևորը այն է, որ
բովանդակության էությունը
չենթարկվի փոփոխության»:

Իր «Աստվածաշնչի մասին
Ճշմարտությունը» գրքի մեջ, Դոկ.
Ռոբերտը համամիտ չէ
Սուլազգարթի հետ և
պատասխանում է: Ավելին,
Ռոբերտը պատրաստել էր
գիտական թռուցիկ, որը պետք է
տպագրվեր Սուրբ Աստվածաշնչի

հետ, սակայն նրան
 չթուլյատրեցին: Երբ նրան
 հարցրեցին պատճառը, նա ասաց.
 «Թռուցիկը մարդկանց կատիպեր
 կորցնել իրենց հույսը գրքին»:

Նա նույնպես ասաց. «Գոյություն
 չունի ոչ մի գիրք, որը
 պարունակում է
 փոփոխություններ, սխալներ,
 կեղծիքներ, ինչպես Սուրբ
 Աստվածաշունչը» և նա
 ավելացրեց, որ եկեղեցական
 հայրերը խոստովանում են
 մտադրված կեղծիքի մասին,
 սակայն անհամաձայնությունը
 կայանում է նրանով, **թե ով է արել
 դա:** Նա ավելացրեց. «Ոչ ոք չի
 կարող հայտարարել, որ Սուրբ

Աստվածաշնչի հաստվածների
հեղինակը Աստվածն է, կամ որ
Նա ոգեշնչել է այս
կեղծիքները»:[\[5\]](#)

Քեն Ռիմն ասաց. «Այսօր
աստվածաբանները համամիտ են,
որ Սուրբ Աստվածաշնչի միայն մի
փոքր հաստված չի ենթարկվել
փոփոխության»:

Բրիտանիկա Հանրագիտարանի
մեջ Մորիս Նուրն ասաց.

«Կանոնական Ավետարանների
վաղ ձեռագիրը գրառվել է
հինգերորդ դարում:

Աշակերտների և հինգերորդ դարի
ժամանակահատվածը մեզ չի
թողնում այդ չորս Ավետարանի

որևէ ձեռագիր: Նույնիսկ, չնայած այն մոտ է մեր ժամանակաշրջանին, այնտեղ առկա է զգալի կեղծիք, առավելապես Մարկոսի և Հովհաննեսի Ավետարանների մեջ»:

Ինչ վերաբերում է Մարկոսի Ավետարանին, իր «Սուրբ Մարկոս» գրքի մեջ, Դենիս Նայնհամն ասաց. «Անխուսափելի փոփոխությունները կամա և ակամա, սողոսկեց հարյուրավոր ձեռագրերի մեջ, այսինքն Մարկոսի կրկնօրինակ ձեռագրի, որոնք պահպանվել են, սակայն նրանց մեջ առկա չեն երկու նույնանման»:[\[6\]](#) Նա նույնպես

ասաց. «Մենք չունենք որևէ գրառված ձեռագիր, որը մենք կարող ենք համեմատել մյուսի հետ»:

Քահանա Քորերը ասաց, որ Ավետարանների ձեռագրերը պարունակում են 50 000 տարբերություններ, մինչդեռ Քրիստոսի Բախն ասաց, որ դրանք 150000 են: Բրիտանիկա Հանրագիտարանը հաստատում է սա ասելով. «Եկեղեցական հայրերի Նոր Կտակարանի ընտրությունը, որը ընդգրկում է համարյա ամբողջը, հատվածների միջև ցույց է տալիս ավելի քան հարյուր և հիսուն հազար տարբերություններ»:

Քրիստոնյաները փորձում են գտնել այս տարբերությունների արդարացումը: Իր «Ուղեցույց փնտրողները» գրքի մեջ Դոկ. Սամաան Կալիունը ասաց. «Մի զարմացեք սուրբ գրքերի կրկնօրինակների մեջ զետեղված տարբերությունների վրա, քանի որ մինչ տասնհինգերորդ դարի տպագրության հայտնագործումը, այս կրկնօրինակները ձեռագիր էին և այդ հեղինակներից ոմանք անուսում և մոռացկոտ էին»: [7]

Սա ճշմարտություն է, սակայն միայն մի մասը, քանի որ նա անտեսում է հեղինակների կամա կեղծիքները, **որի մասին խոստովանում են Նոր**

Կտակարանի Ֆրանսերեն ներածության հեղինակները:

Այն ասում է. «Առկա Նոր
Կտակարանի ձեռագրերը,
նամանտիպ չեն, սակայն կարելի է
տեսնել տարբեր կարևորության
շատ տարբերություններ: ...

Գոյություն ունեն
տարբերություններ, որոնք
ներառում են իմաստային
ամբողջական հատվածներ և
դժվարություն չի հանդիսանում
գտնել դրանց
պատճառաբանությունները: Հեղի
նակները, ում աշխատանքի
ունակությունը տարբեր է,
դարերի ընթացքում
կրկնօրինակել են Նոր

Կտակարանի տեքստը և նրանցից ոչ մեկը ապահովագրված չէ տարբեր խախտումներից....: Ի լրացում, որոշ դպիրներ երբեմն փորձել են ուղղել այն, ինչ ըստ նրանց աստվածաբանական տեսանկյունի, պարունակել է ակնհայտ սխալներ կամ ճշգրտության պակաս և ուստի ներկայացրել են տեքստի նոր գույն, **որը ամբողջովին սխալ է:**

Այս ամենին մենք կարող ենք ավելացնել, որ Նոր Կտակարանի շատ հատվածների կիրառությունը երկրպագության առումով հանգեցրել է որոշ լրացումների, **որոնք այն կդարձնեին ավելի գեղեցիկ և**

ընթերցանության համար երգեցիկ:

Ակնհայտ է, որ այն ինչ
ներկայացրեցին հեղինակները
կուտակվել է դարերի ընթացքում:
Տեքստը, որը հասել է
տպագրության
ժամանակաշրջան, լի էր
փոփոխություններով և
լրացումներով...Քննադատության
գիտության բարձրագույն
նպատակը հանդիսանում է քննել
տարբեր փաստաթղթերի
տեքստերը, որպեսզի տեքստը
հնարավորինս մոտ գնահատել
բնօրինակին, սակայն հնարավոր
չէ հասնել դրան»:

Իր «Ավետարանները, իրենց
բնօրինակը և անը» գրքի մեջ,
Ֆրեդերիկ Գրանթը, Նյու Յորքի
Աստվածաբանության Ֆեդերալ
Հաստատության Աստվածաշնչի
աստվածաբանական
գիտությունների պրոֆեսորը
ասաց. «Տեքստերը պահպանվել
են ձեռագրերի մեջ, որոնք
կրկնօրինակել են հոգնած
հեղինակները: Այսօր գոյություն
ունեն 4700 այսպիսի լիարժեք
ձեռագրեր թղթերի, կտորի կամ
մագաղաթների միջև: Այս բոլոր
ձեռագրերի տեքստերը զգալիորեն
տարբերվում են և մենք չենք
կարող անսխալ ապավինել
նրանցից որևէ մեկին: Բոլոր
չափերի կրկնօրինակների

մեծամասնությունը
վերանայողները ենթարկել են
փոփոխության, ում
աշխատանքները միշտ չէ, որ ճիշտ
են ընկալվում»:[\[8\]](#)

Նոր Կտակարանի
հրատարակված տեքստերը
վերջնական չեն; դրանք կախված
են լրացուցիչ ձեռագրերի
հայտնաբերման փաստարկից:
Նոր Կտակարանի Չեսյուրթ
Քահանայության ներածականը
ասում է. «Այսօր, մենք կարող են
Նոր Կտակարանի տեքստը
պատրաստել որպես լավը, որը
վերանայման կարիք չունի,
հակառակ դեպքում մենք կարող
ենք նոր փաստաթղթեր գտնել»:

Այն հանդիսանում է
ժամանակավոր Նոր Կտակարան,
մինչ հետագա ծանուցումը:

ԴՊԻՐՆԵՐԻ
ԶԼԱՓՈԽՈՒՄՆԵՐԻ
ՕՐԻՆԱԿՆԵՐԸ

Ոչ ոք, ով ուսումնասիրում է
Ավետարանի տեքստերը, չի
կարող գտնել որոշ դպիրների
ականա լրացումները տեքստի
մեջ: Հետևյալ հատվածները
կարող են ցույց տալ դրանցից մի
քանիսը:

Մատթեոսը ասաց. «Այսպիսով,
երբ դուք տեսնում եք սարսափելի
սրբապղծությունը, ինչպես
խոսում են մարգարե Դանիելի

մասին, կանգնած սուրբ վայրում, թող ընթերցողը հասկանա, ապա թող նրանք, ովքեր Հրեաստանում են, փախչեն լեռներ»։ (Մատթեոս 24:15-16) «Թող ընթերցողը հասկանա» նախադասությունը լրացում է, որը ավելացրել է դպիրը, ով ցանկություն է ունեցել նշել խնդրի կարևորությունը, այդ Հիսուսի (Ի.Ա.Ո.Ն) խոսքերը չեն, երբ նա խոսում էր իր աշակերտների հետ:

Հովհաննեսի Ավետարանի ավարտը կարելի է ընթերցել հետևյալ կերպ. «Աշակերտն է, ով վկայում է այս բաները և ով գրառել է և մենք տեղյակ ենք, որ նրա վկայությունն ճշմարիտ է»:

(Հովհաննես 21:24) «Մենք տեղյակ ենք, որ նրա վկայությունը ճշմարիտ է» նախադասությունը լրացում է, որը ավելացրել է դպիրը: Տալով իր կարծիքը այս մասին, Սուրբ Աստվածաշնչի Ձեռույթ Քահանայության Տարբերակը ասում է. «Խոսմբը, որը գրառել է այս Ավետարանը, տեսել է այն որպես մշտական վկայություն, որը համաձայնեցված է ժամանակի հետ, որը բերել են սիրելի աշակերտները»:

Հովհաննեսի Կտակարանի մեկ այլ տարբերակը ասում է. «Անմիջապես հոսեց արյուն և ջուր, Ես, ով ականատես է եղել

դարձել է վկա – վկայությունը
ճշմարիտ է և նա տեղյակ է, որ նա
ասում է ճշմարտությունը, որին
դուք էլ կարող եք հավատք
ընծայել»: (Հովհաննես 19:34-35)
վերջին նախադասության մեջ
հեղինակը ցանկություն ուներ
նշել և հաստատել Հովհաննեսի
ազնվությունը, **դրանք**
Հովհաննեսի խոսքերը չեն:

Գուկասի Ավետարանի
լրացումներից է Հիսուսին
(**Խ.Ա.Ո.Ն**) վերաբերող խոսքերը,
երբ նա պատասխանում է իր
երկու աշակերտներին,
Հովհաննեսին և Ջեյմսին, երբ
նրանք հարցնում են նրան, **թե**
արդյոք նա կարող է կրակ իջեցնել

Մամարատացիներին կործանելու համար: Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) այնուհետ շրջվում և հանդիմանում է նրանց: Ամեն դեպքում, դպիրը ավելացրել է «ասելով. դուք տեղյակ չեք, թե ինչ ոգի ունեք դուք»: (Դուկաս 9:55)

Հայր Մաթթա Ալ Միսքիինը ասաց. «Առանց բացառության, բոլոր աստվածաբանները համամիտ են, որ այս տարբերակը լրացում է, որը վաղ ժամանակահատվածում ավելացրել է դպիրներից մեկը, որովհետև վաղ ձեռագրի մեջ այն առկա չէ: Ամեն դեպքում, այն համամիտ է տեքստի իմաստին և իրավիճակին: Հնագույն ձեռագրի

մեջ տարբերակը ավարտվում է
«հանդիմանեց նրանց»
խոսքերով:[\[9\]](#)

Այս լրացումը հեռացրել են Սուլբ
Աստվածաշնչի մի քանի
տարբերակներից, ինչպիսիք են
Ամերիկյան Տիպական
Տարբերակը, [Անգլերեն Տիպական
Տարբերակը և Ավետիսի
Աստվածաշունչը:](#)[\[10\]](#)

Նմանապես դպիրները կամ
ավելացրել կամ հեռացրել են
Հովհաննեսի Ավետարանի
հինգերորդ գլխի մի հատվածը:
Այն ասում է. «Նրանց մեջ
պառկած էին տկար ժողովրդի մի
բազմութուն, կույր, կաղ,

զառամյալ, ովքեր սպասում էին
հոսող ջրին: Քանի որ հրեշտակը
իջնում է որոշակի եղանակին
ջրավազան և ավելոծում էր ջուրը,
այնուհետ, նա, ով առաջինը
կմտնի այնտեղ ավելոծությունից
հետո, կատարյալ կառողջանա,
ինչ ախտ էլ որ լինի: Եվ այնտեղ
էին որոշակի մարդիկ, ովքեր
տկար էին երեսուն և ութ տարի»: (Հովհաննես 5:3,4,5 Արքա Չեյմսի
Տարբերակ)

Ըստ հայր Մաթթա Ալ
Մասկիինի^[11] կարևոր
ձեռագրերի մեծամասնության մեջ
առկա չէ հետևյալ
նախադասությունը, «սպասել ջրի
շարժմանը»: Քանի որ

հրեշտակները իջնում են որոշակի
 եղանակին ջրավազան և
 ավելոծում են ջուրը, ով այնուհետ
 առաջինը ավելոծությունից հետո
 մտնի, նրա ամբողջ ախարը
 կհեռանա: Ուստի, Ավետիսի
 Աստվածաշունչը և այլ
 տարբերակների խմբագիրները
 հեռցրել են դա: «Տկար մարդկանց
 մի ամբոխ պատկած էին
 այունասրահում – կույր, կաղ և
 կաթվածահար: Այնտեղ կար մի
 տղամարդ, ով տկար էր
 երեսունութ տարի»: (Հովհաննես
 5:3 և 5 – առանց համարի 4,
 Ավետիսի Աստվածաշունչ)

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԻ

ՆԵՐՇՆՉԱՆՔԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՉՐՈՅԱԿԱՆԱՅՈՒՄԸ

Նոր Կտակարանի հեղինակներից ոչ մեկը, բացառությամբ Պողոսի, չի հայտարարել, որ նրանց ներշնչել են, սակայն նրանց աշխատանքները խոստովանություն են, որ դրանք հանդիսանում են մարդկային ջանքերի արդյունք, որոնք չպետք է համարել սուրբ գրքեր:

Իր գրքի մեջ Ղուկասը խոստովանում է, որ նա ոչ մի գաղափար չունի ներշնչանքի կամ որևէ այլ բանի մասին: Նա ասաց. «Նկատի ունենալով, թե որքան են

շատերը ձեռնարկել ինչ որ բաների պատմութիւնը, որոնք կատարվել են մեզանում, ինչպես նրանք, ովքեր ի սկզբանե ականատեսներ են և բառի կառավարիչները նրանց տվել են մեզ, ինձ թվում է լավ է, հետևել անցյալի ամենին ավելի մոտիկից, ձեզ գրառել պատշաճ հաշիվ, ամենապատվելի Թեոֆիլիոս, որ դուք համոզված լինեք այն բանին, ինչ ձեզ ուսուցանել են»։ (Ղուկաս :1 :1-4)

Նրա ներածականը ցույց է տալիս, որ իր Ավետարանը անձնական նամակ է, որը նա գրառել է անձնական առումով, նա ճշգրտորեն կրկնօրինակել է որոշ հղումներից և շատ այլ

նամակներ, որոնք վերաբերվում են այս խնդրին: Ղուկասը իր ներածականի մեջ չի նշել աստվածային ներշնչանքը, որը ներշնչել է նրան գրառել, ոչ էլ, որ Սուրբ Հոգին իջել է նրան, նա չի հայտարարել, ոչ էլ տեղյակ է եղել որ նրան ներշնչել են:

Մա չի վերաբերվում միայն Ղուկասին, այլև Նոր Կտակարանի բոլոր հեղինակներին: Նրանք չեն հայտնել իրենց ներշնչանքի մասին: Քահանա Դոկ. Մանիիս Աբդեն Նուրը ասաց. «Երբեք չեմ հանդիպել Նոր Կտակարանի հեղինակներից որևէ մեկի կարծիքին, որ նրա գրառումը

Քրիստոսի մասին կդառնա
Քրիստոնյաների սուրբ Գիրքը,
որը դարեր շարունակ
Քրիստոնյաները կընթերցեն
ամբողջ աշխարհում»:[\[12\]](#)

Եթե աշակերտները և նրանց
հետևորդները տեղյակ չէին և չէին
հայտնում, որ նրանց ներշնչել են,
[ապա ինչպես են Քրիստոնյաները
տեղեկացել այդ մասին:](#)

Ավետարանների մեջ առկա չէ ոչ
մի Ավետարան, որը աջակցում է
այդ հայտարարությանը,
բացառությամբ, [ինչ հայտնել է
Պողոսը իր մասին:](#)

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ, ՈՐՈՆՔ ԿԱՊՎԱԾ ՉԵՆ ՈԳԵՃՆՉՄԱՆ ՀԵՏ

Ընթերցելով Պողոսի և աշակերտների նամակները, կարելի է տեսնել շատ հատվածներ, որոնք վկայում են, որ նամակները և թղթերը անձնական են և ոչ մի կապ չունեն ոգեշնչման հետ:

Հովհաննեսն ասաց. «Ձեր ընտրյալ քրոջ երեխաները ողջունում են ձեզ»: (Հովհաննես (2) 1/13) Նա շարունակեց ուղարկել ավելի շատ ողջույններ իր սիրելիներին: «Սիրելի Գայուս, ում ես սիրում եմ իրականում:

Միրելիս, ես աղոթում եմ, որ բոլորը լավ լինեն և որ դու լինես առողջ, քանի որ դա լավ է քո հոգու համար... Ես հույս ունեմ շուտով տեսնել քեզ և մենք դեմ առ դեմ զրույց կունենաք:

Խաղաղություն քեզ: Ընկերները հղում են ողջունները քեզ:

Ողջուններ ընկերներին, նրանցից յուրաքանչյուրին»: (Հովհաննես (3) 1-14)

Պողոսի նամակները ներառում են նույնը: «Ասիայի եկեղեցիները հղում են ձեզ ողջունները:

Աքիլան և Փրիսքան հղում են քեզ սրտանց ողջուններ... Բոլոր եղբայրները հղում են քեզ ողջուններ: Ողջունեք մեկը

մյուսին սուրբ համբույրով»:
(Կորնթացիներ (1) 16/19-20)

Պողոսը նամակի սկզբի հասվածի մեջ նույնպես գրառել է իր զգացմունքները իր ընկեր Թիմոթեոսին: Նա ասաց. «Ես մշտապես, գիշեր և ցերեկ հիշում եմ ձեզ իմ աղոթքներում: Ես հիշում եմ ձեր արցունքները, ես սպասում եմ տեսնել ձեզ, որպեսզի ի վիճակի լինեմ լցվել ուրախությամբ: Ես հիշում եմ ձեր անկեղծ հավատքը, հավատք, որը բնակվում էր սկզբում ձեր մեծ մոր Լուիսի և ձեր մոր Յունիսի մեջ և այժմ, ես համոզված եմ, բնակվում է նույնպես ձեր մեջ»: (Թիմոթեոս (2) 1/3-5)

Այնուհետ նա գրառում է իր անձնական կարիքներից մի քանիսը և խնդրում է Թիմոթեոսին ասել իր ընկերոջը Կորնթում: Նա ասաց.

«Վերադարձին ետ բերեք իմ վերարկուն, որը ես թողել եմ Կարպուսի մոտ, նույնպես գրքերը և վերը նշված բոլոր

մագաղաթները: Ուղղեք իմ հարգանքները Ռիսկային և Աքիլային և Անիսի Փիրուսի ընտանիքին: Ես լքել եմ

Թրոֆիմուսին, երբ նա տկար էր: Վերադարձեք մինչ ձմեռ»:

(Թիմոթեոս (2) 4/13-21) Պողոսի նամակը շարունակվում է միևնույն կերպ ուղղելով ողջույններ և հարգանքներ իր

ընկերներին և ազգականներին,
որոնք երկար են, **համարյա մեկ
էջ: (Տես Հռոմեացիներ 16/1-21)**

Տիտուսին նա նամակ է հղում
ասելով. «Երբ ես ուղարկեցի քեզ
մոտ Արթեմասին կամ
Թիչիկուսին, փորձեք գալ ինձ մոտ
Նիկոպոլիս, **քանի որ ես որոշում
եմ կայացնել ձմեռը այնտեղ անց
կացնել: Փորձեք առաջ անցնել
Զինաս փաստաբանին և
Ապողոսին իրենց ճանապարհին,
համոզվեք, որ նրանք ոչնչի կարիք
չունեն»:** (Տիտուս 3/12-13)

Ընթերցողը կարող է նկատել, որ
Պողոսը – ում, ըստ նրանց,
ներշնչել էին գրառել այս
հատվածը, ովքեր հավատք են

ընծայում նրա նամակների
արբույթյանը – տեղյակ չէին, թե իր
ընկերներից ում է նա կարող կոչել
Տիտուս դեպի Նիկոպոլիս, **որտեղ
նա պետք է անց կացնեք ձմեռը:**

Նմանատիպ անձնական
ողջունները բազմաթիվ են (**Տես
Կորնթացիներ (1) 16/20 Փիլիպ.
(1)/21-24 և Փիլիպ. (2) /26-28, 4/
21-22**), արդյոք սա Ալլահի
խոսքերն են, **թե ոգեշնչանքը:**

**ՀԱՏՎԱԾՆԵՐ, ՈՐՈՆՑ
ՈԳԵՇՆՉԱՆՔ ԼԻՆԵԼԸ
ՀՆԱՐԱՎՈՐ ՉԷ**

Երբ մենք ընթերցում ենք
Ավետարանները, մենք ոչ մեկի
մեջ չենք գտնում այն փաստը, **որ**

հեղինակին ոգեշնչել են: Օրինակ
 Ղուկասը ասաց. «Հիսուսը,
 լինելով ենթադրյալ Հովսեփի
 որդին, սկսեց իր առաքելությունը,
 մոտ երեսուն տարեկան էր»:
 (Ղուկաս 3/23) նրա խոսքերը
 ենթադրաբար չեն կարող գալ մեկ
 մարդուց, ում ոգեշնչել էին, **ով**
տեղյակ էր և համոզված էր իր
գրառումների մեջ: Այս խոսքերը
 անհանգստացնում էին Եկեղեցու
 գիտնականներին, **այսպիսով**
նրանք հեռացրեցին դրանք
Վերանայված Տիպական
Տարբերակից:

Հովհաննեսը նույնպես տեղյակ
 չէր այն հեռավորությունից, որով
 աշակերտները թիավարում էին,

մինչ Հիսուսին (Խ.Ա.Ո.Ն)
տեսնելը: Նա ասաց. «Երբ նրանք
թիավարեցին երեք կամ չորս
մղոն, նրանք տեսան Հիսուսին, ով
քայլում էր ծովի վրա»:
(Հովհաննես 6/19), եթե նրան
նզեշնչեին, նա տեղյակ կլիներ
ճշգրիտ հեռավորության մասին:

Նույնպես, նա ասաց. «Նա այն
աշակերտն է, ով վկայում է ամենը
և ով գրառել է և մենք տեղյակ
ենք, որ նրա վկայությունը
ճշմարիտ է», նա ոչինչ չի ասում
նզեշնչման մասին և այնուհետ նա
գրառում է այն, ինչը ապացուցում
է, որ այս աշխատությունը
մարդու աշխատանքն է: Նա
ասաց. «Այսօր առկա են ևս շատ

բաներ, որոնք գործել է Հիսուսը: Եթե գրառվեին դրանցից յուրաքանչյուրը, ես ենթադրում եմ, որ աշխարհը ինքնին չէր պարունակի գրքեր, որոնք կարելի էր գրառել»: (Հովհաննես 21/24-25) այս չափազանցությունը ակնհայտ է և մարդու ձեռքի աշխատանքը բերում է ընթերցողի ուշադրությունը:

Նամակների մեջ առկա են հատվածներ, որոնք իրենք խոստովանում են, որ հեղինակը խոսում է իրենից և իր կարծիքից և ոչ մի կապ չունի ոգեշնչման հետ: Տալով իր կարծիքը այդ մարդու մասին, ով կնության էր առել անհավատ կնոջը, Պողոսը

ասաց. «Մնացածին ես ասում եմ,
 Ես ոչ թե Տերը»: (Կորնթացիներ
 (1) 7 /12) Այս խնդրի հետ
 կապված նրա կարծիքը ոչ մի կապ
 չունի ոգեշնչման հետ, սակայն
 Քրիստոնյաները այն համարում
 են Ամենաբարձրյալ Ալլահի
 խոսքի մի մասը: Ինչ վերաբերվում
 է նշանված կնոջը նա ասաց. «Ինչ
 վերաբերվում է նշանվածին, ես ոչ
 մի պատվիրան չունեմ Տիրոջից,
 սակայն ես տալիս եմ իմ
 դատաստանը»: (Կորնթացիներ
 (1) 7/25) արդյո՞ք մենք պետք է
 հավատք ընծայենք Պողոսին իր
 խոստովանությանը, թե
 Քրիստոնյաներին, ովքեր ասում
 են որ սա Ամենաբարձրյալ Ալլահի
 խոսքերն են:

Պողոսը կրկին նշում է, որ այն ինչ նա ասում է, նրա անկեղծ մարդկային կարծիքն է: Նա ասաց. «Ես սա ասում եմ ոչ թե որպես պատվիրան, այլ մյուսների անկեղծության ապացույց ... Եվ այս խնդրի շուրջ ես տալիս եմ իմ դատաստանը»: (Կորնթացիներ (2) 8/8-10)

Նա նույնպես հայտնեց, որ այս խոսքերը սուրբ են հանդիսանում: Նա ասաց. «Այն, ինչ ես ասում եմ այսպիսի պարծենկոտ համոզվածությամբ, ես չեմ ասում Տիրոջ անունից, այլ որպես հիմար»: (Կորնթացիներ (2) 11/16-17) և փորձելով բարի լինել իր հանդիսատեսի նկատմամբ, նա

ասաց. «Ես ցանկություն ունեմ,
որ դուք հանդուրժեք իմ փոքրիկ
հիմարությունը»: (Կորնթացիներ
(2) 11/1) Արդյո՞ք նրան ոգեշնչել
էին իրեն հիմար կոչել, թե
Ամենաբարձրյալ Ալլահը
ներողություն է խնդրում և
վախենում է, որ նրա ոգեշնչումը
բավական ծանր է նրանց համար,
ովքեր ընթերցում են դա:

ԿԱՐԵՈՐ

ԻՐԱԴԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ,
ՈՐՈՆՔ ՈԳԵՇՆՉՎԱԾ
ՀԵՂԻՆԱԿԸ ՉՊԵՏՔ Է
ՄՈՒԱՅՈՒԹՅԱՆ ՏԱ

Ինչը հերքում է հեղինակների
ոգեշնչման պնդումը, այն է, որ

նրանցից ոմանք չեն նշում
կարևոր իրադարձություններ,
նույնիսկ անկախ փաստի, **որ**
նրանք նշել են շատ ոչ կարևոր
իրադարձություններ:

Չորս ավետարանականները
նշում են այն իրադարձությունը,
երբ Հիսուսը հեծնել է և ավանակ
և ջորի, սակայն նրանցից միայն
մեկը, Հովհաննեսը նշում է
Հիսուսի առաջին հրաշքը, որտեղ
նա ջուրը փոխում է գինու (**տես**
Հովհաննես 2/1-11) արդյո՞ք երկու
կենդանի հեծնելը ավելի կարևոր
է, **քան հրաշքը:**

Հովհաննեսը միակ
ավետարանական է, **ով նշել է**

Լազարիուսի հարության
հրաշքը: Արդյո՞ք երկու կենդանի
հեծնելը ավելի կարևոր է, քան
Լազարիուսի հարությունը
հսկայական ամբոխի առջև, այդ
ամենից հետո ո՞վ էր կարող
հավատք ընծայել Հիսուսին: (Տես.
Հովհաննես 11/1-46)

Ավելին, Երուսաղեմի մուտքը
երկու կենդանիներով, ամեն
դեպքում, կարևոր չէ, քան
Հիսուսի քարոզը ժողովուրդներին
և մարդկանց մկրտությունը Հոր,
Որդու և Սուրբ Հոգու
անունից: Այս եզակի և կարևոր
հատվածը հանդիսանում է
Քրիստոնյաների կայմակալը,
որպեսզի ապացուցի

Երրորդությունը, ամեն դեպքում
միայն Մատթեոսն է նշել դա: (Տես
Մատթեոս 19/28)

Հիսուսի համբարձումը կարևոր
իրադարձություն է: Ամեն
դեպքում, երկու աշակերտները
Մատթեոսը և Հովհաննեսը, ովքեր
ենթադրաբար ներկա էին այդ
ժամանակ և ականատես էին
դրան, չեն նշում դա: Մարկոսը և
Դուկասը, ովքեր այդ օրը բացակա
էին, ոգեշնչվել էին նշել այդ
իրադարձությունը:

ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐԻ
ԺԽՏՈՂԱԿԱՆ ԴԻՐՔԸ ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԻ
ՈԳԵՇՆՉՈՒԹՅԱՆԸ

Վերոհիշյալ և այլ հատվածները ստիպում են գիտնականներին և հետազոտողներին ժխտել, որ Նոր Կտակարանի հեղինակները ստացել են

նգեշնչություն: Էկումենիկ Թարգմանության հեղինակները ասում են .

«Ավետարանականները հավաքագրել և գրառել են ըստ իրենց կարծիքի այն, ինչ ստացել են բանավոր ավանդույթից»:

Այսպիսով, գոյություն չունի ոչ մի նգեշնչում:

Ինչ վերաբերում է Ջեյմսի Նամակին, Լյուիթերը, Բողոքական Թրիստոնեական աղանդի հիմնադիրը ասաց. «Այն

հանդիսանում է չնչին, նույնիսկ
 եթե Չեյմսից է: Աշակերտները ոչ
 մի լիազորություն չունեն իրենցից
 ներկայացնել որևէ կրոնական
 դրույթ, սա միայն Հիսուսի դիրքն
 է»: Լյութերի խոսքերից մենք
 ընկալում ենք, որ նա Չեյմսին չի
 համարում ոգեշնչված:

Իր հանրագիտարանի մեջ Ռիխար
 ասում է. «Միքայելը համարում է,
 որ այն գրքերը, որոնք գրառել են
 աշակերտ հետևորդները
 Մարկոսը, Դուկասը և Գործքը,
 ոգեշնչանք չեն»:

Նշելով մի կարևոր և ճշմարիտ
 փաստ կապված Պողոսի հետ,
 Հաբիիբ Սաիիդը ասաց. «Երբ

Պողոսը գրառեց իր նամակները,
նա տեղյակ չէր, կամ կարծում էր,
որ իր խոսքերը արժեք չեն
ներկայացնի հետագա
սերունդների

համար»։ Չարմանալիորեն ինքը
Պողոսը, տեղյակ չէր իր խոսքերի
արբուլթյանը, սակայն

Քրիստոնյաները պնդում էին դա։

Վատիկանում, Հովհաննես Պապը
ձևավորեց մի խորհուրդ, որը
ղեկավարում էր գիտնական Հանս
Քոմբը, ով մանրակրկիտ
ուսումնասիրեց Ավետարանները,
որից հետո խորհուրդը
եզրակացրեց. «Ավետարանները
հանդիսանում են մարդու
խոսքերը և առկա չէ որևէ

ապացույց, որ դրանք եկել են
անմիջապես Աստծուց»:[\[13\]](#)

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԻ ՄԱՐԳԱՐԵ
ԼԻՆԵԼՈՒ ԺԽՏՈՂԱԿԱՆ
ԴԻՐՔԻ
ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Առաջին հերթին
Մահմեդականները
աշակերտներին չեն համարում
մարգարեներ: Ավելին, նրանցից ոչ
մեկը չի հայտարարել դա,
բացառությամբ Պողոսի: Ոչ էլ
մահմեդականները հավատք են
ընծայում վկայություններին,
որոնք Քրիստոնյաներին ստիպել

Են հայտնել այդ հեղինակների մարգարեությունը:

Մահմեդականները հավատք չեն
ընծայում, որ Հիսուսի
համբարձումից հիսուն օր անց
Սուրբ Հոգին իջավ
աշակերտներին, այդ տարօրինակ
իրադարձություն է, որը նշում է
Ղուկասը: Նա ասաց. «Եվ նրանք
բոլորը լցվեցին Սուրբ Հոգով և
սկսեցին խոսել այլ լեզուներով,
ինչպես Հոգին էր տալիս նրանց»:
(Գործք 2/4) Ավելին Պողոսը և
Ղուկասը այդ օրը դեռ
հավատացյալներ չէին:

Մահմեդականները նույնպես
հավատք չեն ընծայում այն

հրաշքներին, որոնք Նոր
Կտակարանը վերագրում է
աշակերտներին, **քանի որ դրանք
ոչ մի ապացույց չունեն:** Նոր
Կտակարանի
ուսումնասիրությունները և
փնտրտուքները ապացույց են, **որ
այդ աշակերտները մարգարեներ
չէին:** Նրանք բոլորի նման մարդ
էին, բացառությամբ նրա, **որ
գտնվում էին Հիսուսի կողքին և
նա խնդրում էր նրանց իրենից
հետո քարոզել իր ուղերձը:**

ԱՌԱՋԻՆ, ԱՐԴՅՈ՛Ք ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐԸ
ՄԱՐԳԱՐԵՆԵՐ ԷԻՆ

Ավետարանները և Նամակները լի են հատվածներով, որոնք չեզոքացնում են այս հայտարարությունը: Այս հեղինակների մարգարեությունը կարելի է նժարի վրա դնել, որ Հիսուսի աշակերտները վերցրել են իրենց տիրոջից: Հովհաննեսի Առաջին Նամակի մեջ մենք ընթերցում ենք. «Սիրելիներ, հավատք մի ընծայեք յուրաքանչյուր հոգուն, սակայն փորձեք հոգիները տեսնելու, թե արդյոք նրանք Աստծուց են, քանի որ շատ կեղծ մարգարեներ դուրս են եկել աշխարհ»: (Հովհաննես (1) 4/1)

Ինչպե՞ս են կարող
Քրիստոնյաները Պողոսին կամ
աշակերտներին համարել
անսխալական և վստահելի
ոգեշնչմանը և մարգարեությանը,
մինչ դավաճան Հուդան նրանց
մեջ էր: Հուդան հանդիսանում էր
Հիսուսի տասներկու
աշակերտներից մեկը,
մարգարեները և առաքյալները
նման կերպ չեն դավաճանում:

Մարգարեները և առաքյալները
չեն գործում այնպես, ինչպես
Պետրոսը, երբ նա երեք անգամ
հրաժարվեց Հիսուսից գրավման
գիշերը, որը շատ ծանր գիշեր էր:
(Տես Դուկաս 22/34)

Մեջ բերելով Հիսուսին, Ղուկասը ասաց. "սակայն նա, ով ժխտում է ինձ մարդկանց առջև, **կենթարկվի ժխտման Աստծո հրեշտակների առջև**»: (Ղուկաս 12/9), այս ժխտումը ստիպեց Քահանա Իբրահիմ Սաիիդին նկարագրել Պետրոսին ինչպես **«նիհարը անհավատարմության ծովի մեջ»** [14] և նրա ընկերակցությունը Հիսուսի հետ միջնորդ չի հանդիսանում:

Ինչպե՞ս է կարող անհատը, ով լի է Սուրբ Հոգով, ժխտել Հիսուսին և ինչպե՞ս ենք մենք կարող համարել մի մարդու, ում Հիսուսը կոչել է **«Սատանա»** մարգարե: **«Սակայն նա շրջվեց և ասաց Պետրոսին»**,

Անցիր ետ, **Սատանա**: Դու խոչընդոտ ես ինձ: Քանի որ դուք մտածում եք, ոչ թե Աստծո գործերի, **այլ մարդկայինի մասին»**: (Մատթեոս 16/23)

Ավետարանների հատվածները ստիպում են մեզ կասկածի տակ առնել Հիսուսի ամենամոտ աշակերտների հավատքը, որը նրանց արժանի է դարձրել քարոզելու իր ուսմունքները, **սակայն երբեք ընդդեմ մարգարեության**: Ըստ Մատթեոսի, Հիսուսն ասաց Պետրոսին, «Օվ դու, ով տկար է հավատքի մեջ, ինչու՞ ես դու կասկածում»։ (Մատթեոս 14/31) սա ստիպեց Սուրբ Էքսատեյնին

նկարագրել Պետրոսին
 ասելով. «Նա անհաստատուն էր,
 որովհետև նա երբեմն հավատ էր
 ընծայում, և երբեմն
 կասկածում»: [\[15\]](#)

Եթե այս խոսքերը վերաբերվում
 են Պետրոսին, ապա արդյո՞ք
 մյուս աշակերտները ավելի լավ
 էին: Շատ հատվածների մեջ Նոր
 Կտակարանը մեզ ասում է, որ
 նրանք նույնպես տկար էին
 հավատքի մեջ: Հիսուսը նրանց
 նկարագրեց շատ
 անգամներ: Մատթեոսն
 ասաց. «Եվ նրանք գնացին և
 արթնացրին նրան ասելով,
 «Փրկեք մեզ, Տեր; մենք
 անհայտանում ենք»: Եվ, նա

ասաց նրանց, «Ինչու՞ եք դուք վախենում, օվ դուք հավատքի մեջ տկարներ»: (Մատթեոս 8/25-26) և նա նույնպես ասաց, «Սակայն Հիսուսը տեղյակ լինելով ասաց. «Օվ դուք տկարներ հավատքի մեջ, ինչու՞ եք դուք ձեր մեջ քննարկում փաստը, որ դուք հաց չունեք»: (Մատթեոս 16/8)

Դուկասն ասաց. «Սակայն, եթե Աստված այսպես է հազցնում խոտը, որը այժմ կենդանի է դաշտի մեջ և հաջորդ օրը շարտում են վառարանի մեջ, որքան շատ է նա հազցնում ձեզ, օվ հավատքի մեջ տկարներ»: (Դուկաս 12/28)

(Տես նույնպես Մարկոս 4/40
Մատթեոս 6/30), արդյո՞ք մենք
պետք է հավատք ընծայենք
նմանատիպ մարդկանց
պատմություններիին, առանց
հաշվի առնելու նրանց
ոգեշնչանքը:

Այս օրինակներից ամենահզորը
այն է, երբ Հիսուսը (Խ.Ա.Ո.Ն)
նկարագրեց նրանց, երբ նրանք
բոլորովին հավատք չունեին:
Մատթեոսն ասաց. «Ինչու՞ մենք
չենք կարող այն դուրս գցել: Նա
ասաց նրանց», Ձեր տկար
հավատքի պատճառով: Քանի որ
իրապես, ես ասում եմ ձեզ, եթե
դուք ունեք մանանեխի չափով
հավատք, դուք կարող եք ասել

այս լեռանը «շարժվիր այստեղից
այնտեղ» և այն կշարժվի և ոչ մի
անհնար բան չի լինի ձեզ համար»:
(Մատթեոս 17/19-20) արդյո՞ք
նրանք, ովքեր չունեն մանանեխի
չափ հավատք մարգարեներ են
կամ արժանի են Ամենաբարձրյալ
Ալլահի գրերի ոգեշնչմանը:

ԵՐԿՐՈՐԴ .ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ
ՀՐԱՇՔՆԵՐԸ ՉԵՆ
ԱՊԱՑՈՒՑՈՒՄ, ՈՐ ՆՐԱՆՔ
ՀԱՆԴԻՍԱՆՈՒՄ ԵՆ
ՄԱՐԳԱՐԵՆԵՐ

Եթե, ի շնորհիվ հրաշքների
Քրիստոնյաները աշակերտներին
համարում են առաքյալներ կամ
մարգարեներ, ապա դա այդպես

չէ: Սուրբ հաստիքը մեզ ասում է, որ նույնիսկ կեղծ մարգարեները կարող են ներկայացնել հրաշքներ և նշաններ: Հիսուսն ասում է.

«Քանի որ կեղծ հիսուսներ և կեղծ մարգարեներ կբարձրանան և կներկայացնեն մեծ նշաններ և հրաշքներ, որպեսզի շեղեն, եթե հնարավոր է, նույնիսկ

նորընտիրը: Տեսեք, ես ասում եմ ձեզ նախօրոք»: (Մատթեոս 24/24-25)

Ավելին, Նոր Կատակարանը չի նշում Մարկոսի կամ Ղուկասի որևէ հրաշք:

Հիսուսը (Ի.Ա.Ո.Ն) զգուշացնում է այդ կեղծ մարգարեներից և

ասում, որ նրանք պետք է
հավատք ընծայեն իր ուղերձին:
Նա ասաց. «Այդ օրը շատերը
կասեն ինձ. «Տեր, Տեր, արդյո՞ք
մենք չենք մարգարեացել քո
անունից և դուրս մղել
սատանաներին քո անունից և
շատ հրաշքներ ենք գործել քո
անունից»: Եվ այնուհետ ես
նրանց կհայտարարեմ, «Ես երբեք
չեմ ճանաչել ձեզ, հեռացեք
ինձանից, դուք
անօրինականության գործիչներ»:
Զգուշացեք կեղծ
մարգարեներից, ովքեր գալիս են
ձեզ մոտ գառան
հագուստով... Դուք կճանաչեք
նրանց իրենց պտուղներով»:
(Մատթեոս 7/5-23)

Ամեն դեպքում հրաշքները չեն հանդիսանում ավելի ամուր հավատքի ապացույց: Ըստ Ավետարանի, յուրաքանչյուր հավատացյալ ի վիճակի է հրաշք ներկայացնել: Մեջ բերելով Հիսուսին, Մատթեոսը ասում է. «Նա ասաց նրանց. «Ի շնորհիվ ձեր տկար հավատքի: Քանի որ իրապես, ես ասում եմ ձեզ, եթե դուք ունեք մանանեխի չափով հավատք, դուք կարող եք ասել այս լեռանը, «Շարժվիր այստեղից այնտեղ» և այն կշարժվի և անհնար ոչինչ չի լինի ձեզ համար»: (Մատթեոս 17/20)

Մեկնաբանելով այս հատվածը Ջեյսուրթ Փրիսթհուդը ասում է.

«Հավատացյալը ի վիճակի է շարժել լեռը, ինչպես Աստվածը»:

Հիսուսը նույնպես ասաց. «Իրոք, իրոք ես ասում եմ ձեզ, ով հավատք է ընծայում նա պետք է նույնպես անի այն, ինչ ես եմ անում և ավելի լավ գործեր, քան այն ինչ նա է գործում»:

(Հովհաննես 14/12)

Ըստ այդմ, յուրաքանչյուր Քրիստոնյա ի վիճակի է ներկայացնել Հիսուսի հրաշքները, ներառելով տկարի բժշկությունը, **հարությունը և ավելի մեծ հրաշքներ**: Ի շնորհիվ այս հատվածի քրիստոնյա գիտնականները շփոթմունքի մեջ

են, քանի որ անհարմար է ասել,
որ աշակերտները և

հավատացյալները կարող են
ներկայացնել ավելի մեծ

հրաշքներ, **քան Քրիստոսը**: Ամեն
դեպքում, նրանք ասում են.

«Տերը, Քրիստոսը, չի ասել, որ իր
աշակերտները կարող են
ներկայացնել ավելի մեծ
հրաշքներ, քան ինքը, և
հարուժյուլն տալը առավելագույնն
է, որը մենք ի վիճակի ենք
անել»: [\[16\]](#)

Ամենը, ինչ նրանք ի վիճակի են,
[հանգուցյալի հարուժյուլնն է](#):

ԵՐՐՈՐԴ,
ՄԱՐԳԱՐԵՈՒԹՅՈՒՆ – ԸՍՏ

ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՎԱԾԱՇՆՉԻ- ՈՐԸ ՉԻ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՈՒՄ ՔԱՐՈՉԻ ԱՆՍԽԱԼԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ըստ Քրիստոնեական հավատքի, համարել, որ աշակերտները մարգարեներ էին, չի նշանակում, որ նրանք անսխալական են խոսելու և նույնիսկ ստելու ունակությունից: Թագավորաց Ա մեջ մենք ընթերցում ենք. «Այժմ այնտեղ, բնակվում է ծեր մարգարե Բեթելում; և նրա որդիներից մեկը եկավ և ասաց նրան բոլոր գործերը, որ Աստծո մարդը գործել է այդ օրը Բեթելում... Եվ նա հետևեց Աստծո մարդուն և գտավ նրան

նստած կաղնու ծառի տակ: Եվ նա
 ասաց նրան. «Արդյո՞ք դուք
 Աստծո մարդն եք, ով եկել է
 Հուդայից»: Եվ նա ասաց. «Ես եմ:
 Այնուհետ նա, Մարգարեն, ասաց
 նրան, «Տուն արի ինձ հետ և
 կիսիր հացը»: Եվ նա ասաց. «Ես
 չեմ վերադառնա քեզ հետ, կամ
 գա քեզ հետ, ոչ էլ ես հաց կկիսեմ,
 ոչ էլ ջուր կխմեմ քեզ հետ այս
 վայրում. Քանի որ ինձ ասել է
 Տիրոջ խոսքը, «Դու չպետք է հաց
 կիսես, ոչ էլ ջուր խմես այնտեղ, ոչ
 էլ վերադառնաս նույն
 ճանապարհով»: Եվ նա ասաց
 նրան, «Ես նույնպես մարգարե եմ
 քեզ պես և հրեշտակը խոսեց ինձ
 հետ Տիրոջ խոսքով, ասելով. «Ես
 բեր նրան քեզ հետ քո տուն, **որ նա**

ի վիճակի լինի հաց կիսել և ջուր խմել: Նա ստեց նրան: Այսպիսով նա վերադարձավ նրա հետ և նրա տանը կիսեց հացը և խմեց ջուր»:(Թագավորաց Ա 13/11-19)
Այնուհետ գլուխը շարունակում է նշել այդ աղքատ մարգարեի պատիժը, ով ենթարկվեց կեղծ մարգարեին, հավատք ընծայելով, որ նա ասում է նրան Աստծո պատվիրանները և ոգեշնչանքը:

Մեկ այլ օրինակ է Թագավորաց Բ: Երբ Բեն Հադադը, Ասորեստանի արքան Հագատլին ուղարկեց Մարգարե Եղային, խնդրելով նրան իր տկարության համար, Մարգարեն Եղիան, (թող նա հեռու լինի ամեն ստից) ասաց

իր պատասխանի մեջ: Նա ասաց.
«Գնացեք ասեք նրան.«**ԴՈՒ
ԱՆՉՈՒՉՈՒ ԿԱՊԱՔԻՆՎԵԱ**» սակայն
Տերը ինձ ցույց տվեց, **որ նա
անՉՈՒՉՈՒ ԿԿՆՔԻ մահկանացուն**»:
(Թագավորաց Բ 8/10)

Ճշմարիտ Ուղղորդության մեր
նախորդ դրվագի և շարքի մեջ
մենք քննարկել ենք շատ ամոթալի
արարքներ, որոնք Թորան
վերագրել է մարգարեներին,
որոնք մեզ ստիպում են հավատք
չընձայել, որ Քրիստոնյաները
հավատում են այդ մարգարեների
սխալականությանը, **այստեղ
կարելի է դեռ մի կողմ դնել
աշակերտներին:**

ԱՎԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ և
ԹՂԹԵՐԻ ՄԵՋ ՆՃՎԱԾ
ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ
ԱԾԱԿԱՆՆԵՐԻ
ՉՐՈՅԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ

Նոր Կտակարանի քսանյոթ գրքերը պատկանում են ութ հեղինակներին, յուրաքանչյուրը գրառել է որոշակի հատված: Մինչ Հուդայի նամակը երկու էջ է, Պողոսին վերաբերվող գրառումները ավելի քան 100 էջ են:

Ավելին, Հիսուսի և այս հեղինակների միջև եղած հարաբերությունները տարբեր են: Մինչ Հովհաննեսը, Պետրոսը,

Հուդան և Հակոբը տասներկու
աշակերտներից էին, Ղուկասը և
Մարկոսը չեն հանդիպել նրան և
Պողոսը Քրիստոնեություն է
ընդունել Հիսուսի (Խ.Ա.Ո.Ն)
համբարձումից հետո:

Քրիստոնյաները այս ութ
հեղինակներին համարում են
ոգեշնչված մարդ արարածներ և
որ նրանք գրառել են այն, ինչ
թելադրել էր Սուրբ Հոգին,
յուրաքանչյուրը իր իսկ ոճով:
Մենք ապացուցել ենք, որ Նոր
Կտակարանի հեղինակներին չեն
ոգեշնչել գրառումները:

Ամեն դեպքում ճիշտ է վերագրել
Նոր Կտակարանի գրքերը այս

ութ հեղինակներին,
 առանձնապես Մատթեոսին,
 Հովհաննեսին և Պետրոսին,
 ովքեր համարվում են Հիսուսի
 յուրօրինակ աշակերտները, կամ
 արդյո՞ք այն նույնպես կեղծիք է:
 Հնարավոր է արդյո՞ք որ խոսքերը,
 որոնք առկա են Նոր
 Կտակարանի մեջ, եկել են
 Հիսուսի աշակերտներից, որոնց
 նա դաստիարակել է իր
 առաքելության տարիների
 ընթացքում և ում գովերգում է
 Ղուրանը:

Նոր Կտակարանի մանրակրկիտ
 ուսումնասիրությունը
 գիտնականներին ստիպում է
 կասկածի տակ առնել, որ Հիսուսի

աշակերտները, հավատացյալներն են և գրառել են այս գրքերը: Ուստի, նրանք ուշադիր ուսումնասիրեցին նրանց առնչությունը այս գրքերին:

Մենք չենք դիտարկի որոշ գրքերի վավերականությունը, որովհետև նրանք, ովքեր գրառել են, չեն հանդիսացել Հիսուսի աշակերտները: Ըստ այդմ, կարևոր չէ, թե արդյոք Մարկոսը և Ղուկասն են գրառել նրանց վերաբերվող գրքերը, թե այլ Քրիստոնյաներ, ովքեր ապրել են առաջին դարի վերջին: Նրանցից ոչ մեկը անսխալական, ոգեշնչված չէր, կամ ուներ Հիսուսի գովասանքը կամ

խորհուրդը: Նույնը վերաբերում է Հիսուսի թշնամի Պողոսի նամակին, ով հայտնեց իր մարգարե և անսխալական լինելը, նույնիսկ անկախ այն փաստի, որ նա երբեք չի հանդիպել Հիսուսին:

ԱՌԱՋԻՆ. ՄԱՏԹԵՈՍԻ **ԱՎԵՏԱԲԱՆԸ**

Այն հանդիսանում է Նոր Կտակարանի առաջին գիրքը: Բաղկացած է քսանութ գլուխներից, որոնք պատմում են Հիսուսի կյանքի և ուսմունքների մասին սկսած ծնված օրից, մինչ համբարձումը:

Եկեղեցին այս գիրքը վերագրում է Մատթեոսին, տասներկու

աշակերտներից մեկին, **ուսմ**
ընտրել էր Հիսուսը: Եկեղեցին
հայտնեց, **որ այս գիրքը**
Մատթեոսը գրառեց Սուրբ Հոգու
ոգեշնչությամբ: Հավանական է,
որ Մատթեոսի գրքի հղումները
ուղղված են Պաղեսիմի
ժողովրդին, ովքեր Հրեաներ էին,
և ոչ թե Քրիստոնյաներ:
Հղումները տարբերվում են իրենց
ամսաթվերով, սակայն նրանք
համամիտ են, որ գրառումները
տեղի են ունեցել 37-100 Մ.**Թ**
տարիների
ժամանակահատվածում:

Մատթեոսի Ավետարանի
ներածության մեջ վանական
տարբերակը ասում է. «Շատ

հեղինակներ այս գիրքը թվագրում են 80-90 թվականներին, կամ միգուցե մի փոքր ավելի վաղ ժամանակաշրջանի, սակայն մենք չենք կարող համոզված լինել»:

Ֆենթոնը, Մատթեոսի Ավետարանի մեկնաբանը (էջ.11) համարում է, որ «Այն գրառել են 85 և 105 Մ.Թ.

ժամանակահատվածում», որը մոտ է Պրոֆեսոր Հարինգի գնահատականին, երբ նա ասաց. «Մատթեոսի գիրքը գրառվել է 80-100 Մ.Թ.

ժամանակահատվածում»:[\[17\]](#) Ինչ վերաբերում է գրքի լեզվին, բոլոր գիտնականները համամիտ են, որ այն Եբրայերեն է, մինչ դեռ ոմանք

կարծում են, որ այն ասորերեն կամ հունարեն է:

Ամենակարևոր պատմական վկայությունը կապված այս Ավտարանի հետ, Պապիաս Հիերափոլիսի վկայությունն է (155 թ.) Այն Ասում է. «Մատթեոսը գրառել է Եբրայերեն և այնուհետ, նրա յուրաքանչյուր թարգմանիչ ուժերի ներածի չափով Հունարեն»: Իր «Հերետիկոսյան դեմ» գրքի մեջ Իրենաուս Լյոնեսին (200 թվ.) ասաց. «Մատթեոսը գրառել է Հրեաների համար իրենց իսկ լեզվով»: [18]

Գոյություն ունեցող Ավտարանական ձեռագրերը

բոլորը Հունարեն են, ուստի,
գլխնականները զարմանում են,
թե ով է հանդիսանում
Երբայերենից Հունարեն
թարգմանության հեղինակը: Այս
առումով գոյություն ունեն
բազմաթիվ կարծիքներ, սակայն
նրանք բոլորովին չունեն աջակցող
ապացույցներ: Մեկնաբանելով
դա, Հայր Մաթթա Ալ Մասկիինը
ասաց, որ նրանք
«ենթադրություններ են առանց
վկայության»: Մյուսները ասում
են, որ թարգմանիչը ինքը
Մատթեոսն էր, Հովհաննես
ավետարանիչը և այլոք:

Փաստը այն է, ինչ ասել է Սուրբ
Ջերոմը (420 Մ.թ): Նա ասաց.

«Մատթեոսի գրքի Եբրայերենից Հունարենի թարգմանիչը անհայտ է»: Ավելի հավանական է, որ այն ունի ավելի քան մեկ թարգմանիչ, **ինչպես ասել է Պապիասը:**

Նորթոնը, ով հայտնի է որպես «Ավետարանի պահապան», ասաց այս անհայտ թարգմանիչի մասին «Նա, ով թարգմանել է Մատթեոսի գիրքը այն մարդն է, ով գիշերը փայտ էր հավաքում, **ով չէր տարբերակում թաց և չոր փայտը: Նա թարգմանեց ճիշտը և սխալը»:** [\[19\]](#)

ՄԱՏԹԵՈՍԻ
ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆԸ

Ո՞վ էր Մատթեոսը: Ո՞րն է նրա կապը աստվածաշնչի հետ, **որը նրան են վերագրում**: Արդյո՞ք այդ Աստվածաշունչը բաղկացած է Աստծո խոսքից և ոգեշնչանքից:

Պատասխանելով այն հարցին, թե ինչ մենք գիտենք Մատթեոսի մասին, այն է, **ինչ մեզ ասել են Քրիստոնյա գիտնականները**: Նա հանդիսանում էր տասներկու աշակերտներից մեկը, **Նահում գյուղի հարկահավաքը որից հետո նա հետևում է Հիսուսին**:

Պատմական աղբյուրները նշում են, որ Մատթեոսը գնաց Աբիսինիա և նրան այնտեղ սպանեցին (70 Մ.թ). **Նոր**

Կտակարանը նրան հիշատակում է միայն երկու անգամ: Առաջին դեպքում, երբ Հիսուսը կոչեց նրան աշխատանքային վայրում (տես Մատթեոս 9/9) և երկրորդ դեպքում նրան հիշատակել են տասներկու աշակերտների անունների հետ: (տես Մատթեոս 10/3, Դուկաս 6/15)

Մենք պետք է այստեղ նշենք, որ Մարկոսը և Դուկասը ասացին, որ հարկահավաքը, ով հանդիպեց Հիսուսին հարկային խցիկում, Ալփեոսի որդի Լեվին էր: (Տես Մարկոս 2/14 և Դուկաս 5/27), նրանք չեն նշում Մատթեոսին: Ամեն դեպքում, եկեղեցին անապացույց հայտնում է, որ

Ալփետոսի որդի Լեվին
հանդիսանում է հարկահավաք
Մատթեոսի անունը:

Ջոն Ֆենթոնը, Մատթեոսի գրքի
մեկնաբանը և Լինչֆիլդ
Աստվածաբանական
բաժանմունքի Դեկանը ասաց, որ
գոյություն չունի որևէ
վկայություն, որ Մատթեոսը
հանդիսանում է Լեվի անվան
Քրիստոնեական անվանումը: Նա
հավատում է, որ ավելի
հավանական է, որ «կապ
գոյություն ունեւ Մատթեոսի,
աշակերտի և եկեղեցու միջև, որի
պատճառով նա գրառել է
Ավետարանը: Ուստի, այս
ավետարանի հեղինակը

վերագրում է իր աշխատանքը
 տվյալ եկեղեցու հիմնադրին կամ
 ուսուցչին, **ուև անունը Մատթեոս
 էր:** Հավանական է, որ
 Ավետարանի հեղինակը
 ստանձնել է Մարկոսի տրված
 հնարավորությունը, երբ նա
 խոսում էր իր աշակերտներից
 մեկի մասին և նա կապում է այդ
 Մատթեոսի հետ, քանի որ նա
 հանդիսանում էր եկեղեցու
 ուսուցիչը, որին նա հետևում
 էր»:[\[20\]](#)

ԵԿԵՂԵՑՈՒ
ՎԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՈՐԸ
ՎԵՐԱԳՐԵԼ ԵՆ ՄԱՏԹԵՈՍԻ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԻՆ

Հիմնվելով որոշ հարցերին,
եկեղեցին պնդում է, որ
Մատթեոսը հանդիսանում է
Ավետարանի հեղինակը:

Առաջին, «Գոյություն ունեն
նշաններ և պարզ վկայություն, որ
հեղինակը հանդիսանում էր մի
Հրեա, ով ընդունեց
Քրիստոնեությունը»:

Երկրորդ. «Անհմաստ է, որ
նմանատիպ կարևոր
ավետարանը—ավետարաններից
առաջինը- կարելի է վերագրել
անհայտ մեկին, այլ ոչ թե Հիսուսի
աշակերտին»:

Երրորդ, Պապիասը նշեց, որ
«Երկրորդ դարում Մատթեոսը
հավաքագրեց Հիսուսի խոսքերը»:

Վերջապես. «Անվիճելի է, որ
հաշվապահները պետք է
պահպանեն բոլոր
Ֆայլերը, որովհետև այն
հանդիսանում է ամենակարևոր
պարտականությունը
ենթարկվելու հաշիվներին, որպես
այդպիսին, ավետարանականները
ճշգրտորեն պահեցին Հիսուսի
բոլոր խոսքերը»: [\[21\]](#)

ՄԱՏԹԵՈՍԻ ԱՎԵՏԱՐԱՆԻ ՆՇՈՒՄՆԵՐԸ

Աչքի անց կացնելով նախորդ
Քրիստոնեական վկայությունը,

գիտնականները հավատք են
ընծայում, որ Քրիստոնյաները
չունեն ոչ մի հստակ
վկայություն, **այս ավետարանը
Մատթեոսին վերագրելու
համար:** Կարևոր չէ, որ
հաշվապահը գրառի իր
կրոնական նշումները այնպես,
ինչպես իր աշխատությունը: Ի
լրացում, Հիսուսի խոսքերի,
**Մատթեոսի գրառումները չեն
աջակցում այսօր ավետարանի
վրագրմանը:** Շատ
վկայություններ ցույց են տալիս,
որ այս ավետարանի հեղինակը չի
հանդիսանում Հիսուսի
աշակերտներից մեկը, **ինչպես
նշում են ավետարանի շատ**

հատվածներում, որ հեղինակը
աշակերտ Մատթեոսը չէ:

- Մատթեոսը հիմնվել էր
Մարկոսի ավետարանի վրա,
քանի որ նա կրկնօրինակեց նույն
ավետարանի 612 հատվածներից
600 -ը: Ինչպես նաև նա հիմնվել է
այլ փաստաթղթերի վրա, որոնք
գիտնականները կոչում են M, (Մ):

Մատթեոսի Ավետարանի իր
ներածության մեջ, Անգլիկան
եկեղեցու աստվածաբանության
պրոֆեսոր Ջ.Բ Ֆիլիփսը ասում է.
«Մուրբ Մատթեոսը մեջ է բերել
Մուրբ Մարկոսի ավետարանից և
նա վերանայել է դա, փորձելով

հասնել Աստծո ավելի լավ պատկերի»:

Իր «Ավետարանի Ներածություն» գրքի մեջ Պաստոր Ֆահիիմ Ազիզն ասաց, որ Մատթեոսի կողմից Մարկոսի ավետարանի որդեգրությունը հայտնի է բոլոր նրանց, **ովքեր ուսումնասիրել են աստվածաշունչը: Եթե Մատթեոսը, աշակերտը հանդիսանար ավետարանի հեղինակը, ինչու նա պետք է կրկնօրինակեր Մարկոսից, ով Հիսուսի ժամանակ տասարեկան էր: Ինչու՞ պետք է տասներկու աշակերտներից մեկը կրկնօրինակեր նրանից: Արդյո՞ք նա, ով ականատես էր**

իրադարձություններին, կարիք ուներ կրկնօրինակել որևէ մեկին, **ով չէր տեսել այն:**[\[22\]](#)

- Մատթեոսի ավետարանը երկու անգամ նշել է հարկահավաք Մատթեոսի մասին և ոչ մի կերպ դուրս չի նշում, այն, **որ նա է հեղինակը:** Հեղինակը իր անունը նշել է, որպես տասներկու աշակերտներից մեկը, **նա իրեն չի դրել առաջին կամ վերջին տեղում:** Այնուհետ, երբ նա իր մասին խոսում է հետևելով Հիսուսին, **նա նշում է անունը երրորդ անձով:** Նա ասում է. «Երբ Հիսուսը անցավ այստեղից, նա մի մարդ տեսավ, ում անունը Մատթեոս էր և ով նստած էր

հարկատանը և նա ասաց նրան,
«Հետևիր ինձ» և նա ոտքի
կանգնեց և հետևեց ինձ»:
(Մատթեոս 9/9)

Եթե Մատթեոսը հանդիսանար
հեղինակը, նա կասեր. «նա ասաց
ինձ» «ես հետևեցի նրան», «նա
տեսավ ինձ» և այս ամենը նշում է,
որ Մատթեոսը հեղինակը չէ:

- Ուշադրությամբ ընթերցելով
Ավետարանը, դուք կարող եք
գիտակցել հեղինակի հսկայական
գիտելիքները Թորայի շուրջ, որը
նրան համարում է Թորայի մեջ
գետեղված Հիսուսի
մարգարեությունների
ամենահետաքրքրված անձը: Այն

չի կարող ելնել հարկահավաքից,
ուստի հեղինակը Մատթեոս
հարակահավաքը չէր:

Նոր Կտակարանի
մեկնաբանության մեջ, Ա.
Թրիքոթը (1960) ասում է, որ
այնու անընդունելի է հավատալ,
որ Մատթեոսը հանդիսանում էր
հարկահավաք Նահոմ գյուղից և
ուն Հիսուսը կոչեց
ուսումնասիրելու, այդ այն չէ, ինչ
հայտնում են եկեղեցու
հայրերը: [23]

ՆՐԱՆՔ, ՈՎՔԵՐ ՀԵՐՔՈՒՄ
ԵՆ ՄԱՏԹԵՈՍԻ ԱՎԵՏԱՐԱՆԻ
ՎԵՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Շատ հնագույն և ժամանակակից
Քրիստոնյա գիտնականներ
ժխտում են Ավետարանի
վերագրությունը
Մատթեոսին: Չորրորդ
դարում, Ֆեսթուսը ասում
է. «Ավետարանը, որը վերագրել են
Մատթեոսին, նա չի գրառել», և
Սուրբ Ուիլյամը և Հայր Դե Դոնը
իր «Քրիստոսի կյանքը» գրքի մեջ
հավատում է դրան:

Մատթեոսի Ավետարանի իր
ներածականի մեջ Ջ.Բ Ֆիլիփսը
ասում է, «Հին ավանդույթը
վերագրում է այս ավետարանը
Մատթեոս աշակերտին, սակայն
ժամանակակից գիտնականների

մեծամասնությունը հերքում է այս կարծիքը»:

Պրոֆեսոր Հարինգը ասում է.«Մատթեոսի Ավետարանը չի գրառել Մատթեոսը, այլ անհայտ հեղինակը, ով որոշակի պատճառներով թաքցրել է իր ինքնությունը»:

Մատթեոսի Ավետարանի կրոնական ներածությունը ասում է.«Ինչ վերաբերում է հեղինակին, **ավետարանը ոչինչ չի նշել նրա մասին**: Եկեղեցու հնագույն ավանդույթը (**Պապիաս Հիերապոլիսը 155 թվ**). վերագրել է այն Մատթեոս Առաքյալին... Ամեն դեպքում, **Ավետարանի**

ուսումնասիրությունը չի
ապացուցում կամ
գրոյականացում
տեսակետը: Քանի որ մենք
համոզված չենք, թե ով է
հեղինակը, մենք պետք է
բավարարվենք որոշակի
հատկանիշներով, որոնք կարող
ենք գտնել Ավետարանի մեջ...»:

Իր «Ավետարանի ներածություն»
գրքի մեջ Պաստոր Ֆահիմ Ազիզը
Մատթեոսի Ավետարանի
անհայտ հեղինակի մասին ասում
է, «Մենք չենք կարող նրան անուն
տալ, հեղինակը կարող է լինել
Մատթեոս Առաքյալը կամ որևէ
այլ մեկը»: Այս Ավետարանի իր
մեկնաբանության մեջ (էջ.136)

Ջոն Ֆենթոնը ասում է. «Նրա ինքնուրոյունը իր աշակերտի հետ անշուշտ գրեթե գեղարվեստ է»: [24]

Էբիոնիթները և Ունիտարանականները, հնագույն Քրիստոնեական աղանդները, կասկածի տակ են դրել Մատթեոսի Ավետարանը: Նրանք հավատում են, որ առաջին երկու գլուխները ավելացրել են և որ Ավետարանի իրական սկիզբը հետևյալն է. «Այդ օրերին Հովհաննես Մկրտիչը եկավ» (Մատթեոս 3/1) այսպիսով, ավետարանը սկսվում է Հովհաննես Մկրտիչի պատմությամբ, **ինչպես Մարկոսի**

և Հովհաննեսի Ավետարաններն են:

Ավելին, նրա «Այդ օրերին» խոսքերը չեն վերաբերվում երկու նախորդող գլուխներին, քանի որ երկրորդ գլխի ավարտը պատմում է Հերոդոտոսի մասին, **ով սպանում էր մանկահասակ երեխաներին Հիսուսի ծնունդից հետո:** Դա և Հիսուսի և Հովհաննեսի մանկուլթյան ժամանակաշրջանն էր, **ով Հիսուսից վեց ամիս մեծ էր:** Մինչդեռ երրորդ գլուխը պատմում է Հովհաննեսի քարոզին, երբ նա երիտասարդ էր՝ որը նշանակում է, որ մինչ երրորդ գլուխը առկա է մի ջնջում, **կամ**

այն հանդիսանում է ավետարանի
իրական սկիզբը: [\[25\]](#)

Ո՛Վ Է ՀԱՆԴԻՍԱՆՈՒՄ
ՄԱՏԹԵՈՍԻ ԱՎԵՏԱՐԱՆԻ
ԻՐԱԿԱՆ ՀԵՂԻՆԱԿԸ

Եթե Մատթեոսը չի հանդիսանում
իր անունը կրող ավետարանի
հեղինակը, ապա, [ո՛վ է իրական
հեղինակը:](#)

Պատասխանելով այս
հարցին, մենք ասում ենք, որ
արևմտյան
ուսումնասիրությունների
արդյունքները ապացուցում են,
[որ ավետարանի հեղինակը չի
հանդիսանում է աշակերտ
Մատթեոսը: Իրական հեղինակը,](#)

ով կարող էր լինել Մատթեոսի
աշակերտներից մեկը, **որը սկսած
երկրորդ դարից վերագրել են
Մատթեոսին:**

Էկուլմենիկ թարգմանության
մեկնաբանները և Քոլեմանը
փորձում են բացահայտել իրական
հեղինակի

առանձնահատկությունները:

Հեղինակը, ինչպես երևում է իր
ավետարանի մեջ, հրեա

քրիստոնյա է, **ով կապել է Թորան**

Հիսուսի կյանքի հետ:Նա, ինչպես

նկարագրել է Քոլեմանը,

ցանկություն ուներ իր կապը

կտրել հուդդայականության հետ,

ջանալով շարունակել Հին

Կտակարանի գիծը: Նա

հանդիսանում է Հրեա հեղինակ,
 ով հարգում է Օրենքը և հեռու է
 համարվում Պողոսից, **ով չի
 հարգել Օրենքը**: Ավետարանի
 հեղինակը ասում է. «Հետևաբար,
 նա, ով հանգստանում է այդ
 պատվիրաններից ամենանվազը
 մեկով և ուսուցանում է այլոց
 անել նույնը կկոչվի վերջինը
 երկնքի արքայության մեջ»:
 (Մատթեոս 5/19)[\[26\]](#)

Ծանրակշիռ ապացույցը, որ
 Մատթեոսը չի գրառել
 ավետարանը այն է, որ շատ
 գիտնականներ հավատք են
 բնծայում— ինչպես նշել ենք— որ
 ավետարանը գրառել են 70
 թվականից անց, այն

տարիներին, երբ Մատթեոսը կնքել է մահկանացուն:

Այժմ մենք զարմանում ենք, թե որտեղ է ավետարանը, որը գրատել է Մատթեոսը, **ինչպես նշել է Պապիասը:**

Պատասխանելով հարցին, մենք ասում ենք, որ Պապիասը նշեց, **որ Մատթեոսը գրատեց և հավաքագրեց Հիսուսի խոսքերը:** Ամեն դեպքում, ինչ մենք տեսնում ենք ավետարանի մեջ, Հիսուսի կյանքի կատարյալ պատմությունն է, **ոչ թե նրա խոսքերի հավաքածուն:** Ավելին, եթե ապացուցեն, որ Մատթեոսը չի

գրառել այս ավետարանը, չի նշանակի, որ այն չի գրառել որևէ մեկը: Կարևոր է նշել, որ այն ավետարանների մեջ, որը ժխատել է եկեղեցին գտնվում է "Մատթեոսի Ավետարանը" և միզուցե Պապիասը դա նկատի ուներ:

Ինչ մենք նշել ենք, հեռու չէ գիտնականի Մայորի խոսքերից, քանի որ նա եզրակացրեց իր հետազոտությունը ասելով, որ այն ինչ գրառել է Մատթեոսը հանդիսանում են Հիսուսի խոսքերը, որը թարգմանել են հունարեն և ավելի ուշ խմբագրել են այն ձևով, որը մենք այժմ ունենք:[\[27\]](#)

Ուստի, գիտնականները հավատում են, որ գոյություն ունեն բազմաթիվ փաստեր, որոնք կանխում են այն, որ այս ավետարանը հանդիսանում է Ամենաբարձրյալ Աստծո խոսքը և ոգեշնչությունը: Ինչպես ասել է գիտնական Աբու Չահրան. «Այն ավետարան է, որը գրառել է անհայտ հեղինակը: Մենք տեղյակ չենք, թե երբ են այն գրառել, որ լեզվով, որտեղ և ով: Մենք տեղյակ չենք հեղինակի կերպարին, նրա կրոնական գիտելիքներին և երկու լեզուներին, մեկը, որից թարգմանել են և մեկը, որով թարգմանել են և այս ամենը հանդիսանում են գիտական

հետազոտության կորուսյալ
կետեր»:[\[28\]](#)

ԵՐԿՐՈՐԴ. ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ

Այն հանդիսանում է Նոր
Կտակարանի երկրորդ
ավետարանը, որը քրիստոնյաները
վերագրում են Մարկոսին: Ո՞վ է
Մարկոսը: Ի՞նչ մենք գիտենք այս
ավետարանի հեղինակի մասին:
Արդյո՞ք ճիշտ է վերագրել այն
Մարկոսին:

Մարկոսի ավետարանը
բաղկացած է տասնվեց
գլուխներից, որոնք պատմում են
Հիսուսի պատմությունը սկսած
այն պահից, երբ Հովհաննես

Մկրտիչի մկրտեց նրան, մինչ
մահը, **խաչելությունը և հետո
հարությունը:**

Ի տարբերություն այլ
ավետարանների, այն ամենից
կարճն է և քննադատները այն
համարում են- ինչպես ասաց
Ուիլյամ- ամենաճշգրիտ
ավետարանը, **որը պատմում է
Հիսուսի կյանքը: Քննադատները
համամիտ են, որ այն
հանդիսանում է առաջին գրավոր
ավետարանը և Մատթեոսը և
Դուկասը կրկնօրինակել են
դրանից:**

«Սուրբ Աստվածաշնչի
ներածությունը» գրքի

հեղինակները ասում են.

«Միգուցե Մարկոսի ավետարանը հանդիսանում է չորս ավետարաններից ամենահինը: Այն գրառել են 65-70 թվականներին, մինչ Երուսաղեմի տաճարի կործանումը: Կարծես Մատթեոսը և Դուկասը կրկնօրինակել են Մարկոսի ավետարանը»: [\[29\]](#)

Գերմանացի գիտնական Ռոյսը ասում է. «Այս ավետարանը հանդիսանում է բնօրինակը, որից Մատթեոսը և Դուկասը կրկնօրինակել են: Այն մեկ և միակ ավետարանն է, որը կոչվում է Քրիստոսի Ավետարան, քանի որ այն սկսվում է «Հիսուս

Քրիստոսի, Աստծո Որդու
ավետարանի սկիզբը» խոսքերով:
(Մարկոս 1/1)

Քրիստոնեական աղբյուրները
հայտնում են, որ Մարկոսը իր
ավետարանը գրառեց Հռոմում,
կամ միգուցե Ալեքսանդրիայում:
Ըստ տարբեր աղբյուրների, այն
գրառել են 39-75 թվականների
միջև եղած

Ժամանակահատվածում: Ավելի
հավանական է, որ այն գրառել են
44-75 թվականների միջև ընկած
Ժամանակահատվածում,
հիմնվելով պատմաբան
Իրենաուսի վկայությամբ, ով
ասում է. «Մարկոսը գրառել է

ավետարանը Պողոսի և Պետրոսի մահից հետո»:

Պատմաբան Պապիուսը (140 թվ.) հանդիսանում է առաջինը, ով հիշատակել է այս ավետարանը, երբ ասել է, «Մարկոսը գրառել է իր ավետարանը հիմնվելով հուշերին, որոնք փոխանցել է Պետրոսը»:[\[30\]](#)

Ո՛Վ Է ՄԱՐԿՈՍԸ.

Հետազոտողները փոխանցել են այն, ինչ նշել են քրիստոնեական աղբյուրները Մարկոսի կենսագրության մասին, որը առկա է Սուրբ Աստվածաշնչի բառարանի մեջ: Նրան կոչել են Մարկոս, նրա իրական անունը

Հովհաննես էր և նա ուղեկցում էր
Բարնաբային և Պողոսին իրենց
ճանապարհորդության
ընթացքում և այնուհետ նա
հեռացավ նրանցից և
վերադարձավ ավելի ուշ
ուղեկցելու Պողոսին:

Կեսնագիրները համամիտ են այն
կարծիքին, որ նա հանդիսանում
էր Պետրոսի թարգմանիչը, **ով**
կապված էր այդ ավետարանի
հետ: Պատմաբան, Ջոզեֆուսը
նշում է, որ Մարկոսը առաջինն էր,
ով Ալեքսանդրիայում քարոզեց
ավետարանը, **որտեղ էլ որ**
սպանվեց:

ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՎԵՏԱՐԱՆԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՎՈՂ ՆՇՈՒՄՆԵՐԸ

Գիտնականները խորապես ուսումնասիրել են այս ավետարանը և հեղինակին և որոշ նշումն էր են կատարել.

Մարկոսը ոչ թե Հիսուսի, այլ Պողոսի և Պետրոսի աշակերտներից էր: Դենիս Նայնհամը Մարկոսի Ավետարանի իր բացատրության մեջ ասում է. (Էջ.39) «Այդ անուններից ոչ մեկը հայտնի չէ, մեր Տիրոջ հետ սերտ հարաբերությամբ կամ նշանավոր է եղել վաղ եկեղեցում»:

Պատմաբան Պապիասը տվել է մեկ այլ հատակ վկայություն, երբ ասել է. «Հովհաննես երեցը սովորաբար ասում էր. «Մարկոսը դարձավ Պետրոսի թարգմանիչը, նա մանրամասն գրառում էր Պետրոսի խոսքերը: Սակայն այն, ինչ նա գրառում էր նմանատիպ չէր Հիսուսի խոսքերին և արարքներին, որովհետև նա երբեք չէր հանդիպել կամ լսել Հիսուսից, սակայն, ինչպես նշեցի, միանում է Պետրոսին, ով ձևավորում է Հիսուս Քրիստոսի ուսմունքները, որոնք համապատասխանում էին ունկնդրի պահանջներին: Իր ճառերի մեջ նա չի կերտում

պատմություն, որը կապված էր
Հիսուսի հետ կամ նրա մասին է»:

Դենիս Նիյնհամը ասում է (Էջ.39)
«Անորոշ է, թե արդյոք Մարկոսի
ավետարանի հեղինակը
հանդիսանում է Հովհաննես
Մարկոսն, ում մասին նշել են
Գործքը (12/12,25) կամ արդյոք նա
հանդիսանում էր Մարկոսը, ում
մասին նշել էր Պետրոսի առաջին
նամակը (15/13), կամ արդյոք
Մարկոսը, ում մասին նշել են
Պետրոսի նամակները...

Վաղ եկեղեցին սովորություն
ուներ ենթադրել, որ Նոր
Կտակարանի տվյալ անվան բոլոր
դեպքերը վերաբերում են մեկ

անհատի: Մական, երբ մենք հիշում ենք, որ Մարկոսը հանդիսանում էր Հռոմեական Կայսրության ամենատարածված լատինական անունը և որ վաղ եկեղեցին ուներ անհամար Մարկոսներ, մենք գիտակցում ենք, թե որքան անորոշ է որևէ ենթադրություն, **որը կապված է դեպքի անորոշ նույնականության հետ»:**

Ամենակարևոր տարածայնությունը, **որը գրավում է հետազոտողի ուշադրությունը ավետարանի ավարտն է:** Այս ավետարանի ավարտը (16/9-20) առկա չէ այնպիսի հին կարևոր ձեռագրերի մեջ, **ինչպիսիք են**

Վատիկանուսի և Սինայթիկուսի Կողերսները:

Ուիյամ Փերքլին ասում է.
«Հայտնի ավարտը – ի լրում
բնօրինակների միջի
բացակայության- ունի մի ոճ,
որտեղ լեզուն տարբերվում է
ավետարանի մյուս
հատվածներից»:

Ռահմաթուլլահ Ալիհնդին մեջ
բերեց հինգերորդ դարի Սուրբ
Ջերոմից այն, որ վաղ հայրերը
կասկածի տակ էին դրել այս
ավարտը:

Վերանայված Տիպական
Տարբերակը կասկածելի կերպով
հատվածները համարում է

անվատահեղի, որոնք էլ ջնջել է իր
1951 թվականի
հրատարակությունից:

Ջերայութ Փրիսհուդի
հրատարակության Մարկոսի
ավետարանի ներածությունը
ասում է. «Ընդհանուր առմամբ
անժխտելի է, որ այսօր առկա
ավարտը (16/9-20) ավելացրել են
մեղմելու տարբերակ 8-ի գրքի
կտրուկ դադարի ավարտը»:

Այս ավարտի մասին Հայր
Բիսինջերը ասում է.

«Հավանական է, որ մարդիկ,
ովքեր ստացել և ընդունել են
Մարկոսի ավետարանը, ջնջել են
վերջին

տարբերակները: Մատթեոսի, Դուկասի և Հովհաննեսի նմանատիպ գրվածքները փոխանցելուց հետո, Մարկոսի ավետարանի ավարտը գրառել են այստեղից և այնտեղից... որը տալիս էր այն գաղափարը, թե ազատորեն են վերաբերվել ավետարաններին»:

Մեկնաբանելով այս խնդիրը Մորիս Բուքեյլն ասում է.

«Ինչպիսի ակնհայտ խոստովանություն է, որ մարդիկ կատարել են շատ փոփոխություններ սուրբ հատվածների»:[\[31\]](#)

ԵՐՐՈՐԴ. ՂՈՒԿԱՍԻ ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ

Այն հանդիսանում է երրորդ և ամենատերկար ավետարանը, որը բաղկացած է քսանչորս գլուխներից: Առաջին երկու գլուխները պատմում են մարգարե Հովհաննեսի և Հիսուսի ծնունդի մասին: Մնացյալ գլուխները պատմում են Հիսուսի պատմությունը, խաչելությունը և հաջորդող հարությունը: Աղբյուրները տարբերվում են, որոնք որոշում են ավետարանի գրառման իրական ամսաթիվը, որը տատանվում է 53-80 թվականների միջև: Այս ավետարանի հեղինակը որպես

հիմք է վերցնում Մարկոսի ավետարանը, նա այնտեղից կրկնօրինակում է երեք հարյուր հիսուն հատված, նա նույնպես կրկնօրինակում է Մատթեոսից կամ նա և Մատթեոսը միասին կրկնօրինակում են միևնույն աղբյուրից:[\[32\]](#)

Ո՛Վ Է ՂՈՒԿԱՍԸ

Եկեղեցին այս ավետարանը վերագրում է Ղուկասին, **մինչդեռ Քրիստոնեական աղբյուրները քիչ տեղեկություններ են տալիս նրա կենսագրությունից:** Ամեն դեպքում, եկեղեցին համամիտ է, որ նա Հիսուսի աշակերտներից չէր, ինչպես երևում է

ավետարանի սկզբի հատվածում,
 «Քանի որ շատերը ձեռնարկել են
 կազմել պատմությունները, **որոնք
 կատարվել են մեր մեջ: Ճիշտ
 այնպես, ինչպես նրանք, ովքեր
 իսկզբանե եղել են ականատեսներ
 և գրագիրները, ովքեր դրանք
 հասցրել են մեզ»;** (Ղուկաս 1/1-2)

Աղբյուրները նմանապես
 համամիտ են, որ նա ազգությամբ
 հրեա չէր, նա հանդիսանում էր
 Պողոսի ուղեկիցը, **ում մասին նշել
 են Կորնթացիներ 4/14 և այլոք և
 նա գրառել էր իր ավետարանը իր
 ընկեր Թեոֆիլոսի համար:**
 «Գրառելով անբիծ հաշիվ ձեզ
 համար, ամենապատվելի
 Թեոֆիլոս, որ դուք համոզված

լինեք այն բանի մեջ, ինչ
ուսուցանել եք»: (Ղուկաս 1/3-4)

ՂՈՒԿԱՍԻ ԱՎԵՏԱՐԱՆԻ ՆՇՈՒՄՆԵՐ

Հետազոտողները բազմաթիվ
բաներ են նշել Ղուկասի
ավետարանի մեջ: Դրանցից
ամենակարևորներն են.

1. Մարկոսի ավետարանի սկզբի
հատվածը խոսում է անձնական
նամակի մասին, որը հիմնված է
իր իսկ աշխատանքների և ոչ թե
Աստծո ներշնչանքի վրա: Շատ
քրիստոնայնա գիտնականներ
նշում են դա և նրանք ժխտում են,
որ այս ավետարանը
հանդիսանում է

ներշնչանք: Նրանց թվին են պատկանում Պարոն Քիդելը, իր «Ներշնչանքի նամակը» գրքով, Ուաթսոնը և այլ հին գիտնականներ: Սուրբ Ազուստինը ասում է. «Ես երբեք հավատք չէի ընծայի այս ավետարանին, եթե ես այն չվերցնեի սուրբ եկեղեցուց»:

2. Շատ հետազոտողներ կասկածի տակ են առնում այս ավետարանի երկու գլուխները: Որպես լրացում, կասկածը, ինչպես նշել է Ջերոմը, սկիզբ է առել եկեղեցու վաղ հայրերից և Մարիկոնի աղանդի կրկնօրինակից, որի մեջ առկա չեն այս երկու գլուխները:

Գիտնականները հաստատում են, որ Ղուկասը չի գրառել այս երկու գլուխները, որովհետև Գործք գրքի մեջ նա ասում է. «Առաջին գրքի մեջ, օվ Թեոֆիլիուս, ես գործ եմ ունեցել ամենի հետ, ինչից սկսել է Հիսուսը»: (Գործք 1/1), ի նկատի ունեն նրա հրաշքները, որը ապացուցում է հատվածի ավարտը. «Գործել և ուսուցանել: Մինչ օրը, երբ նա կհամբարձվի»: (Գործք 1/2)

Առաջին երկու գլուխները խոսում են Հիսուսի ծննդի մասին, **նչ թե արարքների**: Ուարդ Կաթոլիկը մեջ բերեց Ջերոմից իր խոսքերը. «Մի քանի հին գիտնականներ կասկածի տակ են առել այս

ավետարանի գլուխ քսաներկուսը»:

Ուստի, մենք տեսնում ենք որ այս ավետարանը ունի չորս հեղինակ, **ովքեր հերթականությամբ գրառել են հատվածները և գլուխները:**

3. Հեղինակի կերպարը
պարուրված է անորոշությամբ: Ոչ
որ տեղյակ չէ նրա քաղաքից,
գործունեությունից, **ուսմ համար է**
նա գրառել իր ավետարանը և
տարեգրությունը: Ինչ մենք
գիտենք այն, որ նա հանդիսանում
էր Պողոսի հետևորդներից մեկը և
երբեք չի հանդիպել Հիսուսին: Այդ
դեպքում ինչպե՞ս ենք մենք կարող
այս գիրքը բերել որպես

վկայություն և ինչպես ենք մենք կարող այն սուրբ համարել:

ՉՈՐՐՈՐԴ. ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻ ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ

Չորրորդ ավետարանը հանդիսանում է Հովհաննեսի ավետարանը: Այն բոլոր ավետարաններից ամենակարևորը և հուզիչն է, քանի որ նրանք, **ովքեր հայտնել են Հիսուսի աստվածայնությունը որոշ հատվածներին վերաբերվում են որպես վկայություն:**

Այն բաղկացած է քսանմեկ գլուխներից, **որոնք մյուս երեք ավետարաններից տարբերվող կերպով պատմում են Հիսուսի**

մասին: Գիտնականները հավատք են ընծայում, որ այն գրառել են 68-98 թվականների ժամանակահատվածում և ոմանք պնդում են, **որ ավելի ուշ:** Եկեղեցին այս ավետարանը վերագրում է ձկնորս Հովհաննեսին:

Նա Հովհաննեսն էր, Չարդիի որդին, **ձկնորսը Գալիլեայից:** Նա և նրա եղբայր Հակոբը հետևեցին Հիսուսին, **նույնպես նրա մայրը հանդիսանում էր Հիսուսի մերձավորներից**

մեկը: Աստվածաշնչի բառարանի խմբագիրները կարծում են, որ հնարավոր է, որ նա հանդիսանում է Հիսուսի մորաքույրը, Հիսուսի

մոր, **Մարիամի քույրը**: Նա ապրել է մինչ առաջին դարի ավարտը, սակայն պատմաբան Երանեմուսը հավատում է, որ նա ապրել է մինչ 98 թվականը: Եկեղեցին ասում է, որ նա գրառել է ավետարանը Եփեսոսում, **մինչ իր մահը**:[\[33\]](#)

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻՆ
ՎԵՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
ՔՐԻՍՏՈՆՅԱՆԵՐԻ
ՎԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆԸ

Այս կարծիքի աջակցության համար, **եկեղեցին հիմք է ընդունում Սուրբ Աստվածաշնչի բառարանի խմբագիրների վկայությունը**: Դրանք են.

1. Ավետարանի հեղինակը Պաղեստինցի Հրեա էր: Դա ի հայտ է գալիս Պաղեստինի աշխարհագրության նրա գիտելիքներից և Երուսաղեմից, Հրեական ավանդույթներից և ավետարանի Հունական ոճից, որոշ Սեմական հետևանքներից:

2. Հեղինակը Հիսուսի աշակերտներից մեկն էր, որը պարզ է դառնում հոգնակի թվի կիրառությունից, որոնք մանրամասնորեն նշում են Հիսուսի արարքները և աշակերտների զգացմունքները: Այն պարզ է դառնում Հովհաննես 21/24, որ այս ավետարանի հեղինակը

հանդիսանում էր աշակերտներից մեկը: «Նա աշակերտն էր, ով վկայում է, այս ամենի մասին և ով գրառել է դրանք և մենք գիտակցում ենք, որ նրա վկայությունը ճշմարիտ է»:
(Հովհաննես 21/24)

3. «Այս ավետարանի հեղինակը աշակերտ էր, ում սիրում էր Հիսուսը և նա հանդիսանում էր ինքը Հովհաննեսը»: [34]

Այս ավետարանը կտրականապես դեմ է կանոնական ճանաչվելու համար: Ուստի, Դոկտոր Փոսթը շարունակեց պաշտպանել այն, սուրբ Աստվածաշնչի բառարանի մեջ

ասելով. «Անհավատներից ոմանք ժխտեցին այս ավետարանի վավերականությունը, որովհետև նրանք ատում են դրա հոգևոր ուսմունքները և Հիսուսի աստվածայնության պարզ արտահայտությունը: Ամեն դեպքում, նրա իսկ վկայությունը բավարար է: Պետրոսը դիմում է այս տարբերակին, այս ավետարանից, ինչպիսիք են Պետրոս Բ 1/14, Հովհաննես 21/18 տարբերակները, Իգնատիոսը և Փոլիքրիսը, ինչպես նաև Դյուքինթիսի, Բասիլոսի, Ջուսթին նահատակի Տանիսաի նամակները մեջ են բերում այնտեղից: Այս վկայությունը հասնում է մինչ երկրորդ դարի

կեսը: Հիմնվելով վկայությանը և Հովհաննեսի ավետարանին, որը համամիտ է Հովհաննեսի կենսագրությանը, մենք կարող ենք ասել, որ Հովհաննեսը գրառեց իր ավետարանը: Այլապես հեղինակը բավական խորամանկ և խարդախ անձ էր և անհավատալի է, որովհետև ով մտադրված էր խաբել աշխարհը, չէր կարող հոգևոր լինել»: [35]

ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ
ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻՆ
ՎԵՐԱԳՐԵԼՈՒ
ԱՆՎԱՎԵՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Գիտնականները ջանքերն են գործադրել ուսումնասիրել

ճշմարտությունը, որը
վերաբերվում է այս ավետարանի
Հովհաննեսին վերագրելը և
իրական հեղինակի
բացահայտելը: Նրանք ժխտում են
վերագրել ավետարանը
Հովհաննեսի առաքյալին
հիմնվելով.

1. Գոյություն ունի հին ժխտում,
որը կապված է Ավետարանի
վերագրումը Հովհաննեսին:
Ժխտումը կատարել են
Քրիստոնեական աղանդները,
որոնց թվին են պատկանում
երկրորդ դարի Ալոգեն աղանդը:
«Փառքի Արքա գրքի հեղինակը
ասում է. «Հիսուս Քրիստոսի
աստվածայնության ժխտողները

գտել են, որ Հովհաննեսի Ավետարանը մեծ խոչընդոտ և գայթակղության քար է հանդիսանում իրենց ուղղում, ինչպես ժխտել են Հովհաննեսին այլակրոն առաջին սերունդները»:

Բրիտանիկա Հանրագիտարանը ասում է. «Գոյություն ունի դրական վկայություն նրանց համար, **ովքեր քննադատում են Հովհաննեսի Ավետարանը:** Դա այն է, որ Փոքր Ասիայում գոյություն ունեւ Բրիտոնեական մի աղանդ, որը ժխտում էր ճանաչել Հովհաննեսին, որպես ավետարանի հեղինակ, մոտավորապես 165 թվականին, և այն վերագրում էր Սիրենթոնին,

աթեիստին: Առանց կասկածի դա
հանդիսանում էր կեղծ
վերագրություն:

Ամեն դեպքում, **հարց է ծագում
այս մեծ աղանդի շուրջ:** Սուրբ
Էբիվաիուսը 374 մինչ 377
թվականների ընթացքում հարկ
համարեց խոսել նրանց մասին:
Նա կոչեց այն «**Ալոզի**» այսինքն
Խոսքի Ավետարանի
Հակասություն:

Եթե Հովհաննեսի Ավետարանի
վերագրումը վեր էր բոլոր
կասկածներից, **արդյո՞ք
նմանատիպ աղանդը կարող էր
ներկայացնել այդ
տեսությունները այդ**

դարաշրջանի ընթացքում և
նմանատիպ երկրում:

Կատարելապես ոչ»:

Ավետարանը Հովհաննեսին սխալ
վերագրելու վկայություն է
հանդիսանում այն, որ Ջաաթին
Մարթիրը խոսեց Հովհաննեսի
մասին երկրորդ դարի կեսերին և
չնշեց, որ նա գրառել է
ավետարանը: Ի լրացում, 165
թվականին, Փիլեմոնը մեջ բերեց
Հովհաննեսի Ավետարանից և
չվերագրեց այդ նրան:

Հովհաննեսին Ավետարանի
վերագրելը ժխտել են Իրենաուսի
ներկայությամբ, Փոլիքարփի
աշակերտը, ով էլ հանդիսանում էր

Հովհաննեսի աշակերտը: Ամեն
դեպքում, Իրենատուսը չի
պաշտպանել Հովհաննեսի
ավետարանը, վիճաբանել կամ
վիճել ժխտման մասին:

Անհավանական էր, որ նա
Փոլիքարփից լսել էր, որ
Հովհաննեսը ուներ ավետարան և
այնուհետ նա չէր պաշտպանում
դա: [36]

Գիտնականները դարեր ի վեր
շարունակում են ժխտել տվյալ
Ավետարանի վերագրությունը
Հովհաննեսին: Այդ
վկայություններից էլ հասել են
Ֆրանսիական Հանրագիտարանը.
«Այս ավետարանը և այլ երեք
գլուխները Նոր Կտակարանից

վերագրվել են Հովհաննեսին:
Ամեն դեպքում, գիտական
հետազոտությունները
աստվածաբանության մեջ չեն
աջակցում այս գաղափարին»:

Իր «Խաչի դրոշը և մոլոր
ճշմարտությունը» գրքի մեջ,
հնդիկ քահանա Բարաքաթ
Ալլահը ասում է.

«Գիտնականները այլևս հավատք
չեն ընծայում, այն փաստին, որ
Հովհաննեսը, Չոբադիի որդին
առանց հետազոտությունների և
ուսումնասիրությունների, **գրառեց
չորրորդ ավետարանը:** Ավելին,
բոլոր քննադատները ընդհանուր
առմամբ համամիտ չեն այս
տեսության հետ»:

Բրիտանիկա Հանրագիտարանը
ասում է. «Ինչ վերաբերում է
Հովհաննեսի ավետարանին,
անկասկած այն կեղծ ավետարան
է: Հեղինակի ցանկությունն է
հայտնել, որ երկու առաքյալները
Մատթեոսը և Հովհաննեսը
ընդդիմանան միմյանց: Մենք
խղճում ենք նրանց, ովքեր ջանք
են գործադրում կապել նույնիսկ
նվազագույն չափով այն
փիլիսոփային, ով երկրորդ
դարում գրառել է այս
ավետարանը Գալիլեացի ձկնորս
Հովհաննես հետ, որովհետև
նրանց ջանքերը զուր են. վարվել
այսպես առանց կապ ունենալու
առաջնորդության հետ»:[\[37\]](#)

Ավելին, անշուշտ ավետարանի ընթերցումը կարող է ցույց տալ, որ ինքնին ավետարանը անվավեր է համարում իր կապը Հովհաննես աշակերտի հետ: Այն գրառել են Ազնոստիկ կերպով. որը խոսում է Լոգոսի և Ֆիլոսի մասին, Ալեքսանդրիասի տեսությամբ:

Հնարավոր չէ, որ Հովհաննես ձկնորսն է գրառել է դա, որովհետև և ըստ Գործք Գրքի, նա անուսում էր: «Այժմ, երբ նրանք տեսան Պետրոսի և Հովհաննեսի համարձակությունը և ընկալեցին, որ նրանք եղել են անուսում, հասարակ մարդիկ, նրանք զարմացել են»: (Գործ 4/13)

Ավետարանի եզրակացությունը.
«Նա աշակերտ է, ով վկայել է այս
ամենը և ով գրառել է դրանք և
մենք տեղյակ ենք, որ նրա
վկայությունը ճշմարիտ է»:
(Հովհաննես 21/24), որը
հանդիսանում է վկայություն
նրա, որ Հովհաննեսի
ավետարանը ճշմարիտ չէ, **քանի որ
այն երրորդ անձով է խոսում
Հովհաննեսի մասին:**

Արևմտյան գիտնականը
հավատում է, **որ այս հատվածը
լուսանցքում էր և այնուհետ այն
ավելացրել են
տեքստին:** Հնարավոր է, որ դրանք
հանդիսանում են Եփեսոսի
ավագանու խոսքերը և

արքեպիսկոպոս Գորը աջակցեց նրան, քանի որ հնարավոր չէր գտնել այն Սինայթիկուսի Կողերսի մեջ: Հիսուսականների քահանայության ներածությունը այս հատվածի մասին հետևյալն է. «Դրանք լրացումներ են, որոնք ճանաչել են մեկնաբանները»:

«Չորս Ավետարաններ» գրքի մեր գիտնական Բուրնեթ Հիլման Սթրիթերը հավատում է, որ «գրքի այս լրացումների նպատակը և Հովհաննեսի ավետարանի ավարտը հանդես է գալիս քաջալերելու և համոզելու մարդկանց հավատալ, որ հեղինակը Հովհաննեսն

էր.Տեսութիւն, որը ժխտել են այս դարաշրջանի որոշ մարդիկ»:[38]

Ի լրացում, որոշ պատմաբաններ, ինչպիսիք են Չարլզ Ալֆրեդը և Ռոբերտ Իսելսը և այլոք ասում են, որ Հովհաննեսին ենթարկել են կախաղանի 44 թվականին,

Ագրիպպա առաջինի հրամանով:

Ուստի, նա ավետարանի հեղինակը չէ, քանի որ այս ավետարանը գրառել են առաջին դարի վերջում, **կամ երկրորդ դարի սկզբին:[39]**

Ո՛Վ Է ԳՐԱՌԵԼ **ՀՈՎՀԱՆՆԵՍԻ ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ**

Եթե Հովհաննեսը չէր հանդիսանում այս ավետարանը

հեղինակը, [ապա ո՞վ էր իրական հեղինակը:](#)

Տվյալ ավետարանի իր ներածության մեջ Քահանա Ֆահեմ Ազիզը պատասխանում է. «Մա դժվար հարց է և պատասխանը պահանջում է ծավալուն ուսումնասիրություն, որը հաճախ ավարտվում է «միայն Աստված գիտե, թե ով է գրառել այս ավետարանը» արտահայտությամբ»:

Որոշ գիտնականներ փորձեցին պատասխանել այս հարցին սահմանելով ավետարանի հեղինակի բնութագրերը առանց որոշակի անուն նշելու: Գրանթը

ասում է. «Նա քրիստոնյա և ազնուստիկ էր: Ակնհայտ է, որ նա հրեա չէր, այլ արևմուտքից ելած կամ հույն: Եվ հրեական քաղաքի կործանումը որի մասին նա գրառեց, չանհանգստացրեց նրան»:

Ավետարանի ներածության մեջ մենք տեսնում ենք նմանատիպ քննադատություն. «Մի նշեք հեղինակի անունը և նկարագրեք նրան որպես Քրիստոնյա, ով Ասիական եկեղեցիներում հունարեն է գրառել »:

Հովհաննեսի ավետարանի մեկնարան Ջոն Մարշը, ասաց. (Էջ.81) «Ակնհայտ է, որ առաջին

դարի վերջին տաս տարիների
ընթացքում գոյություն ունեւ
Հովհաննես անունով մի
անհատ: Հնարավոր է, որ նա
Հովհաննես Մարկուսն էր, ոչ թե
Զիբադիի որդի Հովհաննեսը,
ինչպես հայտնի է»: Նա Հիսուսի
մասին շատ տեղեկություններ
հավաքեց և հնարավոր է, որ նա
տեղյակ էր մեկ կամ ավելի
սինոպտիկ ավետարաններին:
Այնուհետ նա նորովի գրառեց
Հիսուսի պատմությունը, որը
համապատասխանում էր իր
աղանդի, որն էլ համարվեց
միջազգային և Հովհաննես
Մկրտիչի աշակերտի
ագդեցությամբ»:

Գիտնական Ռիչրունդերն ասաց.
«Որպես ամբողջականություն այս
ավետարանը և Հովհաննեսի
նամակները, նա չի գրառել:
Երկրորդ դարի սկզբին դրանք
գրառել է ինչ որ մեկը և վերագրել
է Հովհաննեսին, որպեսզի մարդիկ
հավատք ընծայեն»:

Սթեդլինը համամիտ է նրան: Նա
հավատք է ընծայում, որ
հեղինակը. «Ալեքսանդրիայի
դպրոցի աշակերտ էր»: Իր
«Տոհֆաթ Ալջել» գրքի մեջ
Յուսուֆ Ալբհորին ասում է.
«Ավետարանի հեղինակը
Պրոկլոսն էր, Հովհաննեսի
աշակերտը»:

Այնպիսի գիտնականներ
ինչպիսիք են Ջեյմս Մաքքինոն և
Բուրնեթ Հիլման Սթրիթերը
«Չորս Ավետարաններ» գրքի մեջ
հավատք են ընծայում, որ
Հովհաննեսը Հիսուսի մեկ այլ
աշակերտն էր, որն էլ Հովհաննես
Իմաստունն էր: Իրենիսուր, ով
ավետարանը վերագրեց
Չաբադիի որդի Հովհաննեսին,
շփոթել էր երկու աշակերտներին:

Իր «Հովհաննեսի Ավետարանի
Վկայություն» գրքի մեջ, Չորջ
էլթոնը նշեց, որ տվյալ
ավետարանի հեղինակը երեքից
մեկն է Հովհաննես աշակերտի
ուսանողը, Հովհաննես Ավագը,

աշակերտը կամ Եփեսուսի անհայտ գիտնականը:

Էլթոնը, ով մինչ այժմ Հովհաննեսի
ավետարանը սուրբ է համարում,
համոզված չէ, որովհետև,
«Ինչպիսի էլ որ լինի տվյալ
ավետարանի տեսությունների
հեղինակը, մեզ պարզ է, որ այն
մարդը, ով գրառեց այն ուներ
Մարգարեի գաղափարը: Եթե
նրա աշակերտներից մեկն է
գրառել դա, անկասկած նրա վրա
ազդեցություն են ունեցել և նա
լցվել է նրա ոգով»:

Գիտնականները հավատք են
ընծայում, որ տվյալ ավետարանը
ունի ավելի քան մեկ հեղինակ:

Նրանցից է հանդիսանում
Քոլեմանը, երբ նա ասում է.
«Ամենը մատնանշում է այն
փաստը, որ ներկայիս տպագրված
տեքստերը պատկանում են ավելի
քան մեկ հեղինակի: Հնարավոր է,
որ ավետարանը տպագրել է
հեղինակի ուսանողներից մեկը և
հնարավոր է, որ նա կատարել է
լրացումներ»: Հովհաննեսի
Ավետարանի ներածությունը
տալիս է միևնույն գաղափարը:

Այս ամենը ապացուցում է, որ
Հովհաննես առաքյալը չի գրառել
Հովհաննեսի Ավետարանը և
իրական հեղինակը անհայտ է:
Ծիշտ չէ անձանոթ հեղինակին

վերագրել սրբություն և
անսխալականություն:

Անկախ այն փաստի, որ առկա չէ
որևէ տեղեկություն հեղինակի
մասին և սրբությունը հնարավոր
չէ, **գիտնականները տվյալ
ավետարանի մեջ նշել են
բազմաթիվ խնդիրներ: Այդ
խնդիրներից են.**

Տվյալ ավետարանը տարբերվում
է երեք ավետարաններից, **չնայած
չորս ավետարանների առարկան
հանդիսանում էր Քրիստոսի
պատմությունը և կյանքը: Երեք
սինոպտիկ ավետարանների մեջ
Քրիստոսի պատմությունը**

միևնույնն է, մինչդեռ չորրորդ
ավետարանի մեջ այն այլ է:

Իր «Ավետարանի Ներածություն»
գրքի մեջ Հայր Ռոջերթը ասում է.
«Սա այլ աշխարհ է. այն մյուս
ավետարաններից տարբերվում է
թեմաների, ճառերի, ոճի,
աշխարհագրության,
պատմության և նույնիսկ
աստվածաբանական տեսակետի
ընտրությամբ»:

Մյուս երեք ավետարանների մեջ
առկա այս տարբերությունները
նրան ուղղորդեցին ներկայացնել
Քրիստոսի բավական տարբեր
կերպարներ, որոնք ոմանք կոչում
են «Մինոպտիկ» կամ

«նմանատիպ»: Այս առումով
Ամերիկանա Հանրագիտարանը
ասում է. «Դժվար է երեք
ավետարանները կապել տվյալ
ավետարանի հետ, որը
նշանակում է, որ եթե երեք
ավետարանները ճիշտ են, ապա
այս ավետարանը պետք է որ կեղծ
լինի»:

Իր «Ընդլայնված Տիեզերք» գրքի
մեջ մեկնաբանելով այս
տարբերությունները, Սըր Արթուր
Ֆինդլեյը ասում է. «Հովհաննեսի
Ավետարանը ոչ մի արժանի
արժեք չունի, որպեսզի նշի
ճշմարիտ
իրադարձությունները: Սա
նշանակում է, որ

բովանդակությունը ելնում է
հեղինակի երևակայությունից»:

Տվյալ ավետարանի խնդիրներից
մեկը այն է, **որ այն փոփոխված է:**
Անառակ կնոջ պատմությունը
ավելացրել են դրան: Տես
Հովհաննես 8/1-11, որի մասին
Ջեսյուիթ Փրիսթհուդը
ներածության մեջ ասում է,
«Գոյություն ունի մի
համաձայնություն, ըստ որի այն
վերցրել են անհայտ հղումից և
ավելի ուշ ավելացրել են»: Այս
պատմությունը հեռացրել են
Վերանայված Տիպական
Տարբերակից, **որովհետև այն
համարում են ավետարանի
լրացված հայտարարություն»:**[\[40\]](#)

Ի լրացում, բազմաթիվ
գլխոնականներ հավատք են
ընծայում, որ Ավետարանի
հեղինակը չի գրառել վերջին
գլուխը: Քրոնը ասում է.

«Ավետարանը բաղկացած է քսան
գլուխներից, իսկ Եփեսոսի
եկեղեցին քսանմեկերորդ գլուխը
ավելացրեց Հովհաննեսի մահից
հետո»: [\[41\]](#)

Անժխտելի է, որ Ջերսուլթ
քահանայության ներածության
հեղինակները, հավատք են
ընծայում, որ քսաներորդ գլուխը
Ավետարանի վերջին գլուխն է և
քսանմեկերորդը ավելացրել են:
Նրանք ասում են. «Տվյալ գլուխը,
որը գալիս է 20/30-31 –ից հետո,

պետք է որ լինի ցուցանիշ և
աղբյուրը մինչ այժմ
հանդիսանում է վեճերի առարկա:
Այս գլուխը պետք է որ
ավելացրած լինեն Հովհաննեսի մի
քանի աշակերտները»:

Ուստի, մենք հանգում ենք
ակնհայտ եզրակացության, որ
ավետարանի վերագրությունը
Քրիստոսի աշակերտներին
«Առաջ է բերում բազմաստեսակ
դժվարություններ: Այսօր, մենք
դիտում ենք ավետարանները,
ինչպես անձանոթ հեղինակների
գրվածք», [\[42\]](#) և սա հանդիսանում
է ճշմարտությունը:

ՀԻՆԳԵՐՐՈՐԴ. ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ

Հետևելով չորս ավետարաններին, որտեղ առկա են նամակներ, մասնավորապես (Գործք Գիրքը, - Պողոսի տասնչորս նամակները, - Հակոբի Նամակը, - Պետրոսի երկու նամակները, - Հովհաննեսի երեք նամակները - Հուդայի Նամակը – Հայտնությունը):

ԱՌԱՋԻՆ. ԳՈՐԾՔ ԳԻՐՔԸ

Այս գիրքը բաղկացած է քսանութ զլուխներից, որոնք խոսում են Առաքյալների և աշակերտների կատարած աշխատանքների մասին: Այն վերաբերվում է Ղուկասին, երրորդ ավետարանի

հեղինակին, քանի որ սկիզբը
ասում է. «Առաջին գրքի մեջ օվ,
Թեոֆիլիոս, ես կապ եմ ունեցել
այն ամենի հետ, որը սկսել էր
կատարել Հիսուսը...» (Գործք 1/1)

ԵՐԿՐՈՐԴ. ՊՈՂՈՍԻ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ

Տասնչորս նամակները
վերաբերվում են Սուրբ Պողոսին
և լի են հատվածներով, որոնք
ցույց են տալիս, որ նա է
հանդիսանում հեղինակը: Դրանք
նույնպես հանդիսանում են
անձնական նամակներ, որոնք
բնույթով աստվածաբանական
չեն, այլ **անձնական նամակներ**

ներածութեամբ և եզրակացութեամբ:

Գոյություն չունի որևէ
համաձայնություն, որը
ապացուցում է Պողոսի
նամակների
վավերականությունը, քանի որ
ըստ Բրիտանիկա
Հանրագիտարանի, որոշ
գիտնականներ մտադրված են
հավատալ, որ նրա
աշակերտներից ոմանք գրառել են
այդ նամակներից չորսը:

Հովհաննեսի Ավետարանի
մեկնաբանության մեջ Արգոնը
կասկածի տակ է դնում այն, որ
բոլոր նամակները պատկանում

են Պողոսին: Նա ասում է.
 «Պողոսը ոչինչ չի գրառել
 եկեղեցիներին, նա միայն գրառել
 է երկու կամ չորս տող»:

Ամենամեծ տարբերությունը
 Հրեաների նամակների
 հակամարտությունն է: Մինչ
 Արևմտյան Եկեղեցին այն
 վերագրում է Պողոսին, **Լյութերը**
այն վերագրում է Ապոլոսին:
 Տերտուլիան, երկրորդ դարի
 պատմաբանը, ասում է. «Այն
 գրառել է Բարնաբան»: Ռագուսը,
 Բողոքական գիտնականը, ասում
 է. «Բողոքական մի քանի
 գիտնականներ հավատք են
 ընծայում, որ Հրեաների նամակը
 կեղծ է»:[\[43\]](#)

Ջեսույթ Փրիսթհուդի
ներածությունը ասում է.

«Անկասկած գոյություն ունեն
շատ վկայություններ, որոնք դեմ
են նամակը Պողոսին
վերագրելուն: Կարելի է կարծել,
որ Պողոսի ընկերն է գրառել դա,
սակայն հնարավոր չէ գտնել
հեղինակի անունը: Ի վերջո, մենք
պետք է վկայենք, որ մենք
չգիտենք հեղինակի անունը»:

«Սուրբ Աստվածաշնչի
Ներածությունը» աշխատության
հեղինակները ասում են. «Մենք
ուղղակի տեղյակ չենք, թե ով է
հեղինակը, չնայած նամակները
ավարտվում են ջերմ
ողջույններով, այն չունի

վերնագիր: Ամեն դեպքում,
 ընդհանուր ենթադրություն է, որ
 Պողոսն է գրառել այն: Հնարավոր
 է, որ հեղինակը Բարնաբան է
 (Գործք 4/36), ով պետք է որ
 տեղյակ լիներ քահանաների և
 նրանց աշխատանքների
 մասին: Երրորդ
 հնարավորությունը այն է, որ
 Ղուկասն է հանդիսանում
 հեղինակը, ի շնորհիվ Հրեաների,
 Ղուկասի Ավետարանի և Գործք
 Գրքի ոճի միջև գոյություն
 ունեցող նմանության: Գոյություն
 ունի չորրորդ հնարավորությունը,
 որն ասում է, թե Ապոլոսն է
 հեղինակը, ով լավ տեղյակ էր
 Տիմոթեոսից (13/23): Գործք 18/24
 մեզ պատմում է, որ Ապոլոսը

գիտակ էր գրառմանը և վարժ էր խոսքի մեջ և անհատը, **ով գրառել էր այս նամակը նման էր նրան:** Գոյութթուն ունեն բազմաթիվ այլ հնարավորություններ և վերջապես մենք պետք է ասենք, որ ոչ ոք տեղյակ չէ, **թե ով է գրառել այս նամակը:»**[\[44\]](#)

Հայր Օրեգանոսը համամիտ է վերջին հայտարարության հետ, երբ նա ասաց. «Աստված գիտե, **թե ով է իրականում գրառում այս նամակը:** Որոշ վաղ մարդիկ ասում են. Քլեմենթը, Հռոմի եպիսկոպոսն է գրառել դա և մյուսները ասում են. այն գրառել է Դուկասը:»[\[45\]](#)

ԵՐՐՈՐԴ. ԿԱԹՈՒԿ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ և ՀԱՅՏՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Այդ նամակները յորժն են, երեքը վերագրում են Հովհաննեսին, երկուսը Պետրոսին, մեկը Հուդային և մեկը Հակոբին, այնուհետ, **Նոր Կտակարանի վերջին գիրքն է հանդիսանում Հայտնությունը**: Գիտնականները այս նամակները վերագրում են մարդկանց, **ովքեր ըստ նրանց հանդիսանում են Հիսուսի տասներկու աշակերտներից**:

Պետրոսը Նահում գյուղի ձկնորսն էր, **ով հայտնի էր Սիմոն անունով**: Գիտնականները հավատք են

ընծայում, որ նա հանդիսանում էր
 Հովհաննես Մկրտիչի
 աշակերտներից մեկը, **մինչ**
Քրիստոսին ուղեկցելը և ով էլ
դարձավ նրա լավագույն
աշակերտներից մեկը: Նա
 քարոզեց Անտիոքում և այլ
 վայրերում և այնուհետ առաջին
 դարի կեսերին նրան սպանեցին:

Հակոբը Չարադի ձկնորսի որդին
 էր – Հովհաննես Ավետարանչի
 եղբայրը - **և մոտ էր**

Քրիստոսին: Նա ուղղորդեց
 Երուսաղեմի ժողովը 34
 թվականին և մահապատժի
 ենթարկվեց Ագրիպպա առաջինի
 հրամանով, **մոտավորապես 44**
թվականին: Մյուսները ասում են.

«Հրեաները սպանեցին նրան, երբ նրանք նետեցին նրան տանարից և քարկոծեցին 62 թվականին»:

Ինչ վերաբերվում է Հուդային, աղբյուրները ոչինչ չեն պատմում նրա մասին, բացառությամբ թե արդյոք նա Հակոբի կրտսեր եղբայրն էր, այսինքն Չարադիի որդին, թե Լեբոսի աշակերտը, **ով հայտնի էր ինչպես Թադդատու:** Սակայն ոմանք ասում են, **որ նա մեկ այլ Հուդան էր:**[\[46\]](#)

Իրենց բովանդակությամբ այս նամակները ուսուցողական են, իրենց ոճով անձնական, **ներածականի մեջ հաճախ նշում են հեղինակի անունը:** Ամեն

դեպքում, Զրիստոնեության
առաջին դարում այս նամակների
վերագրությունը հանդիսանում էր
երկար վեճերի առարկա: Ինչ մենք
նշել ենք Հրեաներին ուղղված
նամակի մասին, դա վերաբերվում
էն դրանց մեծամասնությանը: Այդ
տեղի է ունեցել մինչ չորրորդ
դարի կեսերը, Պետրոսի երկրորդ
նամակը, Հովհաննեսի երկրորդ և
երրորդ նամակները, Հակոբի
երկու նամակները, Հուդայի և
Հայտնության գիրքը, որոնք էլ
հանդիսանում են բազմաթիվ
հակասության առարկա էր մինչ
հաստատման ճանաչումը:

Հայտնության գիրքը
պարունակում է տարօրինակ

երազանք, որի նպատակն է հաստատել Քրիստոսի աստվածայնությունը, նրա հզորությունը երկինքներում և հրեշտակների հնազանդությունը նրան, ինչպես ապագա կանխատեսումները, **որոնք ձևավորվել են խորհրդանշական և երկինքային կերպով:**

Հովհաննեսը տեսավ այս տեսիլքը իր երազի մեջ, **որը էլ քսանյոթ էջ է:** Նմանատիպ երզաները տարօրինակ են և իրականությունից հեռու:

Վաղ եկեղեցու հայրերը կասկածի տակ են առնում այս գիրքը: Քիս Բրիսթերը (212 թվ). ասում է. «Հայտնության Գիրքը գրառել է

աթեիստ Սիրենթուսը», նույնը կրկնել է Դիոնիսուսը, **հին գիտնականներից մեկը:**

Դիոնիսուսը, հանդիսանում էր Ալեքսանդրիայի Դպրոցի ղեկավարը (250 թվական), ով կապված էր որոշ նախկին գիտնականների հետ, ովքեր ուսումնասիրել էին Հայտնության Գրքի գլուխները և գտել էին, որ «Այն անհիմաստ կամ առանց վկաւոթյան է և ունի կեղծ վերնագիր: Այն չի գրառել Հովհաննէսը... ոչ էլ որևէ այլ աշակերտը, քահանաները կամ եկեղեցականները: Կորինթիուսը, այսպես կոչված Կորինթացիների աղանդի հիմնադիրը,

ցանկություն ունեւ աջակցել իր կեղծ պատմությանը և գիրքը վերագրեց Հովհաննեսին»:

Կորինթուսը հավատք էր ընծայում, որ Քրիստոսը հանդիսանում էր երկրի արքան, որն էլ համապատասխանում է գրքի երկրի վերջին օրերի իրադարձությունների գաղափարին:

Հանճարեղ հեղինակ Դիոնիսիուսը, համոզված չէր նախկին գիտնականների ձեռքբերումների մեջ: Նա ուսումնասիրեց գիրքը և եզրակացրեց, որ «Գիրքը գրառել է մի անհատ, ում անունը

Հովհաննես էր, մի սուրբ, ով
 ոգեշնչվել է Սուրբ Հոգով, սակայն
 ես չեմ կարող հավատք ընծայել,
 որ նա աշակերտ էր, Չաբադիի
 որդին, **Հովհաննեսի Ավետարանի
 և նամակների հեղինակը**: Ես
 կարծում եմ, որ գոյություն ունեն
 Հովհաննես Առաքյալի միևնույն
 անունը կրող բազմաթիվ
 անհատներ»: [\[47\]](#)

Լյութերն ասում է. «Գիրքը չի
 ուսուցանում Հիսուսի մասին,
 նրան պարզորոշ չի նշում և պարզ
 չէ, որ այն ոգեշնչել է Սուրբ
 Հոգին»: Նրա իրավահաջորդը,
 քարեփոխիչ Չվինգլին ասում է.
 «Մենք ոչ մի կապ չունենք
 Հայտնության գրքի հետ, քանի որ

այն կրոնական գիրք չէ, այն անհայտ է ինչպես Հովհաննեսի գրառումները և ես կարող եմ ժխտել դրանք»: Թարգմանիչ Բարբլին մեկնաբանում է. «Շատերը համակարծիք են Լյութերի և Չվինգլիի հետ»:

Մեջ է բերվում, որ որոշ թարգմանիչներ ասում են.

«Հայտնության գրքի գլուխկոտրուկների քանակը համապատասխանում է խոսքերի քանակին» իսկ այլոք էլ ասում են.

«Հայտնության Գրքի ուսումնասիրությունը հասցնում է խելագարության, կամ ով փորձում է ուսումնասիրել, այն հիմար է»:

Ջեսույթ Փրիսթհուդի գրքի
 ներածությունը ասում է.
 «Հովհաննեսի գիրքը ոչինչ չի
 պատմում մեզ հեղինակի մասին,
 նա իրեն Հովհաննես է կոչել, իրեն
 տվել է մարգարեի տիտղոս և
 երբեք չի նշել, **որ հանդիսանում է
 տասներկու աշակերտներից մեկը:**
 Հնարավոր է, որ առկա է մի
 ճշմարիտ տեքստ, որը գտել են
 երկրորդ դարում, որն էլ հայտնում
 է, **որ Հայտնության հեղինակը
 Հովհաննես Առաքյալն է:** Ամեն
 դեպքում առկա չէ որևէ
 համաձայնություն և ուստի,
**Հայտնության աղբյուրը մնացել է
 կասկածի առարկա:**
 Ժամանակակից գիտնականների
 տեսակետները համապարփակ

Են, ոմանք հաստատում են, որ կառուցվածքի, միջավայրի և աստվածաբանական կարծիքի տարբերությունը դժվար է դարձնում Հայտնությունը և Չորրորդ Ավետարանի վերագրությունը մեկ հեղինակի:

Որոշ գիտնականները համամիտ չեն... նրանք հավատք են ընծայում, որ Հայտնության և Ավետարանների գրքերի միջև առկա է մի կապ և որ ըստ Եփեսոսի, մարգարեն ուսուցանել է Հովհաննեսի միջավայրի ուսուցիչներից»:

Հայտնության մեկնաբանության ներածության մեջ թարգմանիչ

Ուլիյան Բարքլին ասում է.
 «Անհավանական է, որ հեղինակը
 առաքյալն է, եթե նա է, **ապա**
պետք է ավելի շատ շեշտի
մարգարե լինելու գաղափարը: Ի
 լրացում, նա խոսում է
 առաքյալների մասին, **կարծես**
երբեք չի ճանաչել նրանց: Սա է
 այն անհատի ուղղին, ով
 արձանագրում է Առաքյալների
 ժամանակաշրջանը, և գրքի
 վերնագիրը առաջարկում է այն
 գաղափարը, որ «Հովհաննես
 աստվածաբանի գաղափարն է»»:

Հնարավոր է, որ «աստվածաբան»
 անվանումը, որը նշանակում է
 անհատ, ով տեղյակ է
 աստվածաբանությունից,

ավելացրել են Հովհաննես
հեղինակի անվանը, **որպեսզի
նրան տարբերեն Հովհաննես
Առաքյալից:**

Եսերիուսը, եկեղեցական
պատմության հայրը ասում է.
«Հնարավոր է, որ երկրորդ
Հովհաննեսը մեկն էր, ով տեսիլք
տեսավ, որն էլ վերագրվել է
Հովհաննեսին, եթե ոչ որ
ցանկություն չունի հավատք
ընծայել, որ առաջին Հովհաննես
աշակերտը տեսել էր դա»:[\[48\]](#)

Ուստի, առկա չէ փաստի որևէ
վկայություն, որ Հովհաննեսն է
գրառել գիրքը և
առավելագույնը, որ մենք կարող

ենք ասել, այն է, որ անհայտ հեղինակները ովքեր ուսուցանել են Հովհաննեսից Եփեսուսում, գրառել են դա:

Գիտնականները նշել են, որ նրանք ժխտում են Կաթոլիկ Նամակների վերագրությունը, **ինչպիսիք են Փողի ժխտումը:** Բացի այդ նա վիճարկում է այն փաստը, **որ բնօրինակները գոյություն չունեն հնագույն Սիրիական թարգմանության մեջ:**

Եսեբիուսը ասում է. «Առանց վիճարկությունների բոլորը ընդունեցին մեր հայտնի գրքերը, բացառությամբ Հրեաների նամակների, Հակոբի նամակի,

Հուդայի նամակի, Պետրոսի երկրորդ նամակի, Հայտնության և Հովհաննեսի երկրորդ և երրորդ նամակների: Հասարակությունը ընդունել է, սակայն ոմանք կասկածի տակ են առել: Հովհաննեսի երկու նամակները անձնական են և վավերականությունը դժվար է ապացուցել»: [\[49\]](#)

Հակոբի նամակի վերաբերյալ նա ասում է. «Նամակը վիճարկելի է, կամ նվազագույնը, ոչ բոլոր գիտնականներն են նշել իրենց գրավածքների մեջ, ինչպես Հուդայի նամակը և մենք տեղյակ ենք, որ այդ նամակները հրապարակայնորեն, մյուս գրքերի

հետ միասին, ընթերցել են շատ եկեղեցիներում»: [\[50\]](#)

Հուդայի նամակի վերաբերյալ, գիտնական Քրստլթիսը իր «Աստվածաշնչի Պատմությունը» գրքի մեջ նշում է. «Սա Հուդայի նամակն է, ով Երուսաղեմի Արքեպիսկոպոսներից հինգերորդն էր, ով ապրել է Եդ Դանի ժամանակաշրջանում», դարձնելով Հուդայի նամակը որպես եպիսկոպոսի աշխատանք, [ով էլ ապրել է երկրորդ դարում:](#)

Միրիակ եկեղեցին նույնիսկ այժմ չի ճանաչում Պետրոսի երկրորդ և Հովհաննեսի երկրորդ և երրորդ նամակները: Էսքալգերը ասում է.

«Նա, ով գրառել է Պետրոսի երկրորդ նամակը, վատնել է իր ժամանակը»:

Ինչ վերաբերում է Պետրոսի երկրորդ նամակին, Ջեյսուր Փրիստոլդի ներածությունը ասում է. «Գոյություն ունի մի կարծիք, որ Պետրոսին ուղղված Սիմոնի նամակի հեղինակը մինչ այժմ վեճի առիթ է, որն էլ առաջ է բերում բազմաթիվ դժվարություններ: Կարիք չկա նշել հղումները, որտեղ հեղինակը խոսում է իր կյանքի մասին, որտեղ նա ասում է, որ նա է Պետրոս Առաքյալը, (այսինքն, անհայտ հեղինակը պառկած էր, երբ նա հայտնեց, որ նա Պետրոսն

էր): Սա ինչ որ տեսակի գրականութիւնն է, որը հայտնի է որպէս Ուիլզ: Հնարավոր է, որ հեղինակը չի պատկանում Քրիստոնյաների առաջին սերնդին: Քանի որ նմանատիպ նամակի տարեթիվը, հագեցված էր Հրեա Քրիստոնյաների սովորույթով, որն էլ հնարավոր չէ ձգձգել և մենք կարող ենք առաջարկել, որ այն գրառել են 125 թվականին, որն էլ ապացուցում է, որ Պետրոսը չի գրառել այն»:

Սուրբ Աստվածաշունչը մեկնաբանում է այս նամակը հետևյալ կերպ. «Մենք համոզված չենք, թե երբ է գրառվել այս

նամակը, կամ ով է գրառել և հեղինակի խնդիրը հակասական է: Ուստի, Պետրոսի երկրորդ նամակը հանդիսանում է վերջին գիրքը, որը ներառել են Նոր Կտակարանի մեջ»:

Եկեղեցու պատմության մեջ էռուսեփուսը, Եկեղեցու Պատմության հայրը ասում է. «Մենք գտնում ենք, որ նրա երկրորդ նամակը առկա չէ վավերական գրքի մեջ, այնուամենայնիվ, ապացուցվել է, որ այն օգտակար է եղել շատերի համար, որոնք կիրառել են այլ գրքերի հետ: Ես տեղյակ եմ, որ գոյություն ունի միայն մեկ օրինական նամակ, որն էլ

ճանաչել են վաղ
գլխոնականները»:

Ջերայուլթ Փրիսթհուլդի
ներածականը խոսում է
օրինական լինելու մասին. «Երկու
այդ նամակները և Հայտնության
գիրքը առկա են Նոր
Կտակարանի մեջ, որն էլ
հանդիսանում էր ճանաչման
ամենադժվար գիրքը, որն էլ իր
հերթին եկեղեցի է մտել դանդաղ
քայլերով: Եկեղեցիների
մեծամասնությունը մինչ
հինգերորդ դարը չեն ճանաչել
այն, որն էլ վեցերորդ դարում
ճանաչել է Սիրիան»:

Գլազգոյի Համալսարանի Նոր
Կտակարանի պրոֆեսոր Դոկտոր
Ուիլյամ Բարթլայի հետ մենք
եզրահանգում ենք ասելով.

«Մարտին Լյութերը ժխտեց Նոր
Կտակարանի մեջ տեղ տալ
Հայտնությանը և ավելացրեց այն
այլ գրքերին, որոնք էլ
հանդիսանում են Հակոբի,
Պետրոսի, Հուդայի, Պետրոսի
երկրորդ և Հրեաների
նամակները: Նա առաջարկեց
Հայտնությունը տեղադրել Նոր
Կտակարանի վերջին
հատվածում»: [\[51\]](#)

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՀՆԱԳՈՒՅՆ ՀԵԹԱՆՈՍ
ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ

Հնագույն հեթանոսները կարևոր
աղբյուրներ են հանդիսացել
ավետարանչականների համար,
որպեսզի ձևավորեն Քրիստոսի
իրենց պատմությունները,
մասնավորապես այն
հատվածները, որոնց նրանք
ականատես չեն եղել, ինչպիսիք են
ծնունդը, **նրա հայտարարած
խաչելությունը կամ նրա
ենթադրյալ դատավարությունը:**

Գիտնականները բազմաթիվ
նմանություններ են նշել
ավետարանների
պատմությունների և հնագույն
հեթանոսների պատմությունների
միջև, ինչը դարեր նախորդել է

Քրիստոնեության գոյությունը,
իրենց աստվածների մասին:

ԱՍՏՂԵՐԻ ԵՐԼԱՆ զԱԼԸ
ԱՍՏՎԱԾՆԵՐԻ ԾՆՈՒՆԴԻ
ԸՆԹԱՅՔՈՒՄ

Մատթեոսը խոսում է Քրիստոսի
ծննդյան մասին: Նա ասում է.

«Հորոդոտոս արքայի
կառավարման ընթացքում, այժմ
Հուդայի Բեթղեհեմում Հիսուսի
ծնունդից հետո, տեսեք արևելքի
իմաստունները եկան Երուսաղեմ
ասելով. «Որտե՞ղ է նա, **Հրեաների**
արքան: Քանի որ մենք տեսանք
նրա աստղը, երբ այն բարձրացավ
և եկել ենք երկրպագել
նրան...Արքային լսելուց հետո,

նրանք շարունակեցին իրենց
ուղղին: Եվ տեսեք, աստղը, որը
նրանք տեսել են, երբ այն
բարձրացել է և առաջնորդել է
նրանց, կանգ առավ այն վայրում,
որտեղ ծնվել էր երեխան: Եվ տուն
մտնելով նրանք տեսան
երեխային, մոր, Մարիամի հետ և
նրանք ընկան և երկրպագեցին
նրան: Այնուհետ, բացելով իրենց
գանձերը, նրանք առաջարկեցին
նրան նվերներ, ոսկի և կնդրուկ և
զմուռա»: (Մատթեոս 2/1-11)

Մատթեոսի պատմությունը
համապատասխանում է
Բուղդայի մասին
Բուղդայականների
պատմությանը: Իր ««Քրիստոս

«Հրեշտակը» գրքի մեջ Բենսոնը ասում է. «Բուդդայական սուրբ գրքերը ասում են, որ երկինքները հայտարարեցին Բուդդայի ծնունդը վառ աստղով, որը հայտնվել է երկինքներում և գրքի մեջ նրանք այն կոչել են «Քրիստոսի Աստղ»»:

Պատմաբան Բեյլը խոսում է նույն կերպ:

Իր «Չինական Պատմություն» գրքի մեջ Թորնթոնը այն կապում է «Յու» –ի ծնունդի հետ, **ով ծնվել է կույսից և երկնքում հայտնվել է աստղը և նույնը տեղի ունեցավ Չինացի իմաստուն Լաոցի հետ:**

Իր «Քրիստոսի կյանքը» գրքի մեջ քահանա Գիքս ասում է.

«Յուրօրինակ իրադարձությունները սովորական էին, առանձնապես հանճարեղ մարդկանց ծնունդի կամ մահվան ընթացքում, որին անդրադարձել է աստղի կամ երկնաքարի հայտնությունը, կամ երկնային մարմինների շփումը»:[\[52\]](#)

ՆՎԵՐՆԵՐ ԾՆՎԱԾ ԱՍՏՎԱԾՆԵՐԻՆ

Մագիի պատմության մեջ Մատթեոսը խոսում է նորածնի նրա նվերների մասին: «Եվ մտնելով տուն, նրանք երեխային

տեսան մոր, Մարիամի հետ և նրանք ընկան և երկրպագեցին նրան: Այնուհետև, բացելով իրենց գանձերը, նրանք նրան նվերներ առաջարկեցին, ոսկի և կնդրուկ և զմուռս»: (Մատթեոս 2/10-11)

Հնագույն հեթանոսների մեջ նույնպես հայտնի է, որ երբ ծնվեց Քրիշնան և հովիվները տեղեկացան նրա ծնունդի մասին, նրանք նվիրեցին նրան փայտանյութ, նավ և օճանելիք: Իմաստունները նույն կերպ են վարվել Բուդդայի ծննդյան ժամանակ:

Ի լրացում, Միթրհային, փրկիչին, իմաստունները նվիրել են ոսկի և

օճանելիք: Նույն կերպ է վարվել Մազհին Սոկրատեսի ծննդյան ժամանակ, նրանցից երեքը եկան արևելքից և նվիրեցին ոսկի, **օճանելիք և սնունդ:**

ԱՍՏԾՈ ԾՆՆԴՅԱՆ **ԱՍՏՎԱԾԱՅԻՆ ՀՐԾՎԱՆՔԸ**

Ղուկասը նշեց, որ հրեշտակները շատ երջանիկ էին Քրիստոսի ծննդյան կապակցությամբ: «Եվ միևնույն շրջանում դաշտերում էին հովիվներ, ովքեր գիշերը հետևում էին իրենց հոտը: Եվ Տիրոջ հրեշտակը հայտնվեց նրանց և Տիրոջ փառքը ծագեց նրանց շուրջ և նրանք լցվեցին վախով: Եվ հրեշտակը ասաց

նրանց.» Մի վախեցեք, քանզի ես
մեծ հրճվանքի ավետիս եմ տալիս,
որը կլինի բոլոր մարդկանց
համար... Եվ հանկարծակի,
հրեշտակի հետ էին երկնային
բազմություն, ովքեր
փառաբանում էին Աստծուն
ասելով. «Փառք բարձրյալ
Աստծուն և խաղաղություն
նրանց երկրի վրա, ումից նա գոհ
է»: (Ղուկաս 2/8-14)

Հնագույն հեթանոսները խոսում
են Ղուկասի նախորդի մասին և
«Ֆիշո Բուրանայի» գրքի մեջ այն
հայտնում է. «Կույս Դեվակին հղի
էր աշխարհի պահապանից և
աստվածների փառքից: Երկունքի
օրը լի էր հրճվանքով, տիեզերքը լի

Էր լույսով, երկնքում
աստվածները երջանիկ են և
հոգիները երգում էին, **երբ ծնվում
են օգնականները**: Ամպերը
նույնպես երջանիկ էին և սկսեց
ծաղիկներ անձրևել»:

Բուդդայականները հավատք են
ընծայում նույն մտքին, ինչպես
մեջ է բերում «Ֆու Ներ հոնքը»
պատմաբանը. «Հոգիները, որոնք
շրջապատում էին կույս Մայային
և նրա որդուն, փրկչին, սկսեցին
աղոթել և երգել, «Փառք քեզ
Թագուհի, եղիր երջանիկ,
որովհետև քո պարգևած զավակը
սուրբ է»:

Մա մոտ է այն մտքին, թե ինչ են
 ասում եզիպտացիները
 «Օսորիսի» ծննդյան մասին և
 չինացիները «Կոնֆիցիուսի»
 մասին, ինչպես նշում է
 Ս.Ֆրանկիսը և Բաունվիկը իր
 «Եզիպտական հավատքով»
 աշխատության մեջ: Նույնը նշել
 են նաև այլ ազգերը:

ԱՍՏՎԱԾՆԵՐԻ ԾՆՆԴՅԱՆ ՎԱՅՐԵՐԸ

Ղուկասի Ավետարանը ասում է,
 որ Քրիստոսը ծնվել է մսուրի մեջ,
 (տես Ղուկաս 2:16), հնազույն
 հեթանոսները նույնն են կրկնում:
 Քրիշնան, ինչպես նրանք ասում
 են, նույնպես ծնվել է քարանձավի

մեջ և ծննդից հետո նրան դրել են մսուրի մեջ, **որտեղ բարի հովիվները մեծացրել են նրան: Հուլաթ զեն, չինացիների Երկնքի Որդուն մայրը փոքրուց լքում է և կովերն ու ոչխարները շրջապատում և պաշտպանում են նրան ամեն չարիքից:**

ՔՐԻՍՏՈՍԸ ՊԱՀՔ Է ՊԱՀԵԼ

Մատթեոսի Ավետարանը խոսում է Սատանայի մասին, **որը քառասուն օր փորձության է ենթարկել Քրիստոսին: «Եվ քառասուն օր և քառասուն գիշեր պահիքից հետո, նա քաղցած էր»:** (Մատթեոս 4/2) Նույն խոսքերը Չինաստանում ասում են

Բուլղղայի և Մագիի հետ
Չորոսթերի, **ինչպես նաև հեթանոս
ազգերի այլ աստվածների մասին:**

Իր «Պահք պահող Բուլղղան»
գրքի մեջ Մոնսեր Բոններին
ասում է. «Մեծ Բուլղղան հյուժեց
իրեն առանց սննդի և
շնչի: Արքայազն Մարան,
սատանաների արքայազնը,
անցավ և փորձության ենթարկեց
Բուլղղային»: [\[53\]](#)

ԱՍՏՎԱԾՆԵՐԻ
ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ և ՆՐԱՆՑ
ԴԱՏԱՍՏԱՆԻ
ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ

Նոր Կտակարանի հեղինակները
խոսում են Քրիստոսի մասին, **ով**

դատում է մարդկանց:

Հովհաննեսի Ավետարանը ասում է. «Եվ նա տվել է նրան դատելու լիազորություն, որովհետև նա Մարդու Որդին է»: (Հովհաննես 5/27)

Սա նաև հանդիսանում է հեթանոս հավատքը:

Պատմաբանները խոսել են Եգիպտական փրկչի իրենց հավատքի մասին, **ով մահից հետո հարություն է առել և ով կլինի Դատաստանի օրվա պարզևատրողն ու պատժողը:**

Իրենց առասպելների մեջ նրանք նշում են, **որ Օսիրիսը ուղղակի կառավարիչ էր:** Նրա եղբայրը

դավանանք նրան և սպանեց և
 բաժանեց նրա մարմնի մասերը
 Եգիպտական նահանգներում:
 Նրա այրին, Իսիսը հավաքեց
 մարմնի մասերը այստեղից և
 այնտեղից, **մինչ լցրեց աշխարհը
 ողբով և արցունքներով:** Այնուհետ
 երկնքից լույս իջավ, **մարմնի
 մեռած վերջույթները միացան:** Նա
 երկինք բարձրացավ ձեռքին
 պահելով արդարության և
 գլխարկության կշեռքը:

Հնդիկները կարծում են, **որ իրենց
 աստված Քրիշնան փրկիչ է:**
 Քահանա Չորջ Քոքսը ասում
 է. «Նրանք Քրիշնային
 նկարագրում են որպես
 մեղմասիրտ հերոս, ով լի է

աստվածայնությամբ, որովհետև նա զոհաբերեց իրեն: Նրանք հավատք են ընծայում, որ ոչ ոք չի կարող անել այն, ինչ նա է արել»:

Պատմաբան Դոանը ասում է.
 «Հնդիկները հավատք են ընծայում, որ Քրիշնան, առաջնեկը, ով նույն Փիշնո աստվածն էր, չուներ սկիզբ կամ ավարտ – ինչպես նրանք հավատում են - բարի էր և փրկեց Երկիրը իր ծանրությունից: Նա եկավ և զոհաբերեց իրեն, որպեսզի փրկի մարդկանց»:
 Գիտնական Հոբբը նույնպես կրկնեց նույն խոսքերը:[\[54\]](#)

Առաջ է գալիս մի կարևոր հարց.
Թե ինչպե՞ս են կարող
Քրիստոնյաները բացատրել
իրենց և հին հեթանոսների
հավատքների այս
համապատասխանությունը, **որն էլ
դարձրեց Քրիստոնեությունը այս
կրոնների փոփոխված
տարբերակը:**

Շատերը հայտնում են, որ այս
կրոնները իրենց հավատքը
վերցրել են Քրիստոնեությունից,
**սակայն այս նրանք գոյությունն են
ունեցել Քրիստոնեությունից
դարեր առաջ:**

Չեռագրերը և մասունքները,
որոնք արձանագրել են իրենց

հավատքները, ավելի հին են, **քան
Քրիստոնեությունը և
ավետարանները:**

Հետևաբար, Քրիստոնյաները
պետք է խոստովանեն, որ Նոր
Կտակարանի հեղինակները
վերցրել են հին, նախկին
հեթանոսների առասպելներից
կամ փախչել են գաղտնիքների և
խավարի աշխարհից, որտեղ չի
հսկում ոչ մի պատճառ,
վկայություն և առասպել:

Հայր Ջեյմս Թեդը, Օքսֆորդի
Համալսարանի դասախոսը
խոսում է հետևյալ նմանության
մասին. «Սա աստվածային
գաղտնիք է, որը վեր է մարդկային

գիտակցությունից և չի կարող
թարգմանվել որպես
թարգմանություն և այս
մարդկանց ընկալում»:[\[55\]](#)

Ամենաբարձրյալ Ալլահը ճիշտ է,
երբ նա ասում է Քրիստոնյաների
մասին. «Դա նրանց խոսքերն են
իրենց շուրթերից, հիշեցնելով
նրանց խոսքերը, ովքեր
նախապես չեն հավատացել...»:
(Աթ-Տաուբահ :30)

Ամենաբարձրյալ Ալլահը
զգուշացնում է նրանց չլինել
անհավատների պես: Նա,
Ամենաբարձրյալը, ասում է.
«Ասա, օվ Մուհամմեդ, «օվ Գրեթի
մարդիկ Հրեաներ և

Քրիստոնյաներ մի անցեք ձեր կրոնի սահմանները հավատք ընծայելու ինչ որ բանի, քան ճշմարտությունն է և մի հետևեք մարդկանց սին ցանկություններին, ովքեր մինչ այդ շեղվել են և ովքեր շեղել են շատերին և շեղվել են Ճիշտ Ուղղուց»»: (Ալ-Մաիդահ :77)

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ (Խ.Ա.Ո.Ն)

Եթե մարդ է գրառել այս ավետարանները և նամակները և եթե հեղինակները չեն հայտարարում, որ նրանց գրառումները հանդիսանում են Աստծո խոսքերը, ապա ինչպե՞ս

են այս գրառումները դառնում
սուրբ և աստվածային և որտե՞ղ է
ավետարանը, որը
Ամենաբարձրյալ Ալլահն է
հայտնել Հիսուսին, **որին էլ
հավատք են ընծայում
մահմեդականները:**

ՃՇՄԱՐԻՏ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ.ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ԱՎԵՏԱՐԱՆԸ

Երկար ժամանակ
գիտնականները զարմանք են
ապրում Քրիստոսի ավետարանի
շուրջ, որը Ամենաբարձրյալ
Ալլահը հայտնել է Հիսուսին, **որին
էլ հավատք են ընծայում
Մահմեդականները և որն էլ**

հանախ նշում են
Ավետարանները: Ամեն դեպքում,
Քրիստոնյայի պատասխանը
կատարյալ լռությունն է և այս
Ավետարանի գոյության
անգիտությունը: Նրանք հավատք
են ընծայում, որ ավետարանը,
կամ Նոր Կտակարանը սկսում
է, երբ առաքյալները սկսում են
գրառել նամակները և
ավետարանները:

Պողոսի նամակները, որոնք
գրառել են առաջին դարի երկրորդ
կեսերին, բազմաթիվ
հատվածների մեջ խոսում են
Քրիստոսի ավետարանի մասին,
սակայն որոնք էլ չեն նշում չորս
ավետարանները: Պողոսը, ով Նոր

Կտակարանի մեջ ունի տասնչորս
նամակներ, սպանվել է 62
թվականին, երբ Մարկոսը գրառել
է առաջին Ավետարանը 65
թվականին: Դրանից հետո
գրառվել են տասնյակ
ավետարաններ, որոնք նույնպես
վերաբերվել են Քրիստոսի
(Խ.Ա.Ո.Ն) ավետարանին, կամ
Աստծո ալետարանին:

**ՀԱՏՎԱԾՆԵՐԸ ԽՈՍՈՒՄ ԵՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՎԵՏԱՐԱՆԻ
ՄԱՍԻՆ**

Այնուհետ Պողոս
Ավետարանականը բազմաթիվ
հատվածների մեջ խոսում է
Քրիստոսի Ավետարանի

մասին: Պողոսը ասում է. «Ես զարմանք եմ ապրում, որ դուք այդպես արագ ամայացնում եք նրան, ով կոչում է ձեզ Քրիստոսի շնորհով և շրջվում են մեկ այլ ավետարանի... սակայն, գոյություն ունեն ոմանք, ովքեր անհանգստացնում են ձեզ և ցանկություն ունեն աղավաղել Քրիստոսի ավետարանը»:

(Գաղաթացիներ 1/6-8) Նա խոսել է իրական ավետարանի մասին, որը մարդիկ լքել են և շրջվել են այլ կեղծ ավետարանի:

Զգուշացնելով նրանց, նա ասում է. «Նրանք, ովքեր չեն հնազանդվում մեր Տեր Հիսուսի ավետարանին: Նրանք

կտառապեն հավերժ կործանման պատժից»: (Թեսադոնիկցիներ Բ.1/8-9)

Չորս ավետարանները նշում են իրական ավետարանը: Երբ մի կին օժանելիք լցրեց Հիսուսի (Խ.Ա.Ո.Ն) ոտքերին, նա ասաց.

«Ճշմարիտ, ես ասում եմ ձեզ, երբևէ այս ավետարանը տարածվի ամբողջ աշխարհում, այն ինչ նա արել է նույնպես կասեն ի հիշատակ նրա»:

(Մատթեոս 26/13) Անկասկած, նա նկատի չունեի Մատթեոսի ավետարանը, որը Մատթեոսը գրառել է այս պատմությունից տարիներ անց:

Մարկոսի Ավետարանը ասում է.
«Քանի որ նա, ով կփրկի իր
կյանքը կկորցնի այն, սակայն նա,
ով կկորցնի իր կյանքը հանումն ինձ
և ավետարանը կփրկի այն»:
(Մարկոս 8/35)

Նկատելի է, որ այս հատվածները
խոսում են մեկ ավետարանի
մասին, ոչ թե չորս կամ
յոթանասուն, որոնք ժխտել է
եկեղեցին: Հատվածները այս
ավետարանը կոչել են Աստծո
Ավետարան և Քրիստոսի
Ավետարան:

Տեքստը կոչվում է Ալլահի
ոգեշնչում Քրիստոսին (Աստծո
Խոսքին): Մարդիկ խմբվում էին

լնի ասիին, որպեսզի լսեն Աստծո խոսքը. «Մեկ դեպքում, երբ ամբոխը ճնշում էր նրան, որպեսզի լսեն Աստծո խոսքը»:
(Ղուկաս 5/1)

Նման կերպ տեղի ունեցավ, երբ նա մտավ Նահոմ գյուղը: «Եվ շատերը հավաքվել էին, այնպես, որ առկա չէր որևէ սենյակ, նույնիսկ դուռ: Եվ նա քարոզում էր խոսքը նրանց»:
(Մարկոս 2/2)
Այդ աստվածային խոսքը, որի համար մարդիկ հավաքվել էին, ավետարանն էր, որին հավատք են ընծայում մահմեդականները: Այն Ալլահի խոսքն է Քրիստոսին (Ի.Ա.Ո.Ն), որը Սուրբ Ղուրանը կոչում է «Ինջիլ» Ավետարան:

Քրիստոնյաները խուսափում են
ճանաչել իրական ավետարանի
գոյությունը- **Քրիստոսի**

Ավետարանը: Նրանք ասում են, որ
ոչինչ չի հայտնվել **Քրիստոսին**:

Ավետարանը հանդիսանում է նրա
անձնական խոսքերը, **որոնք**

ավետարանականները մեջ են
բերել նրա համար: Սա իհարկե

համահունչ է իրենց հավատքի
հետ, **որը վերաբերվում է**

Քրիստոսի աստվածայնությանը:

Ճշմարիտ է, որ Աստված պետք է
ստանա գիրք, **դա մարգարեների**

համար է:

Նրանց հայտարարությունը

հերքում է տեքստը, որը խոսում է

Հիսուսին ուղղված **(Խ.Ա.Ո.Ն)**

Ամենաբարձրյալ Ալլահի հայտնություն մասին: «Ես խոսում եմ այն, ինչ տեսել եմ իմ Հոր հետ»: (Հովհաննես 8/38) Նա (Խ.Ա.Ո.Ն) նույնպես հաստատել է, որ Ամենաբարձրյալ Ալլահից նա ստացել է հայտնություն և ոգեշնչություն: Նա ասում է. «Քանի որ ես չեմ խոսում իմ լիազորությունից, սակայն Հորից, ով ուղարկել է ինձ, ինքն է տվել ինձ պատվիրան – ինչ ասել և ինչ խոսել: Եվ ես տեղյակ եմ, որ նրա պատվիրանը հավերժ կյանքն է: Ինչ ես ասում եմ այնուհետ, ես ասում եմ ինչպես Հայրն է ասել ինձ»: (Հովհաննես 12/49-50) և նա ասում է. «Սակայն խոսիր ուղղակի, ինչպես Հայրն է

ուսուցանել ինձ»: (Հովհաննես
8/28)

Հովհաննես Մկրտիչը (Խ.Ա.Ո.Ն)
«վկայություն» կոչեց Հիսուսին
ուղղված Ամենաբարձրյալ Ալլահի
խոսքերը և նա կանխատեսեց, որ
Իսրայելից շատերը կմերժեն այն:
Նա ասում է. «Նա, ով գալիս է
վերից, վեր է բոլորից: Նա վկայում
է այն ինչ տեսել և լսել է, սակայն
ոչ ոք չի ընդունել նա
վկայությունը: Նա, ով կրնդունի
նրա վկայությունը սահմանում է
իր կնիքը փաստին, որ Աստված
ճշմարիտ է: Որպեսզի նա, ում
Աստված ուղարկել է, արտաբերի
Աստծո խոսքերը»: (Հովհաննես
3/31-34)

Այլ տեքստերի մեջ Հիսուսը ասում է, որ նա բոլոր մարգարեների պես ստացել է հայտնությունը, նրա աշակերտները հավատք են ընծայում նրան, ինչպես մարգարե և հավատք են ընծայում ամենին, **ինչ նա ասել է նրանց**

Ամենաբարձրյալ Ալլահի խոսքերի մասին: Նա ասում է. «Եվ նրանք

պահեցին ձեր խոսքը: Այժմ, նրանք տեղյակ են, որ ամենը, որ դու տվել ես ինձ, քեզանից է:

Քանի որ ես տվել եմ ձեզ խոսքեր, որ դու ես տվել ինձ և նրանք ստացել են և եկել են գիտակցելու ճշմարտությունը, որ ես եկել եմ քեզանից և նրանք հավատք են ընծայել, որ դու ուղարկել ես ինձ»:
(Հովհաննես 17/6-8)

Ուստի, երբ նրա մայրը և նրա եղբայրները եկան նրա մոտ և կանգնեցին դռան մոտ, նա շրջվեց նրանցից և գնաց իր աշակերտների մոտ, **ովքեր լսեցին Ամենաբարձրյալ Ալլահի խոսքերը և հետևեցին: «Սակայն նա պատասխանեց նրանց. «Իմ մայրը և իմ եղբայրները նրանք են, ովքեր լսել են Աստծո խոսքը և արել են դա»: (Դուկաս 8/21)** Ամենաբարձրյալ Ալլահի խոսքերը ուղղակի ավետիս են, որոնց էլ մարդիկ հավատք են ընծայում – ինչպես ոմանք հայտարարում են, որ ավետարանը նրա քավութայան ավետիսն է, **բացառելով արարքները:**

Որպեսզի հաստատի
 Ամենաբարձրյալ Ալլահի
 հայտնությունը իրեն, նա
 (Խ.Ա.Ո.Ն) ասում է. «Նա, ով չի
 սիրում ինձ, չի պահում իմ
 խոսքերը: Եվ խոսքը, որ դուք լսել
 եք, իմը չէ, այլ Հորինը, ով
 ուղարկել է ինձ»: (Հովհաննես
 14/24) Այս ոգեշնչությունը դաս
 կլինի Դատաստանի Օրը: «Նա, ով
 մերժում է ինձ և չի ստանում իմ
 խոսքերը, ունի դատավոր, խոսքը,
 որը ես ասել եմ կդատի նրան
 վերջին օրը: Քանի որ ես չեմ
 խոսում ելնելով իմ
 լիազորությունից»: (Հովհաննես
 12/48-49)

Քրիստոսի Ավետարանը, ըստ Մահմեդականների հավատքի, հանդիսանում է Ամենաբարձրյալ Ալլահի խոսքերը Հիսուս Քրիստոսին (Խ.Ա.Ո.Ն) և որը մենք այսօր կարոտում և տեսնում ենք, սակայն դժբախտաբար այն կորել է հալածանքի ընթացքում և դժվարությունների, որոնց դեմ առ դեմ կանգնել է Քրիստոնեությունը առաջին դարերի ընթացքում:

**ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԸ և
ԿԱՆՈՆՆԵՐԸ**

Նոր հարց է ծագում. ինչպե՞ս են հայտնվել ավետարանները

Քրիստոսի ավետարանի
անհայտացումից հետո, **ո՛վ և ի՞նչ
պայմաններում է գրառել:**

Պատասխանելով այս հարցերին,
մենք ասում ենք, որ Քրիստոնյա
որոշ պատմաբաններ համամիտ
են, այն փաստին, **որ դրանք
քանավոր հայտարարություններ
և պատմություններ էին: Այդ
հայտարարությունները
ձևավորվել են ավելի ուշ և դարձել
են գրավոր տեքստեր, **որպեսզի
հանդիպեն Քրիստոնյա եկեղեցու
ձևավորվող կարիքներին: Էական
կլիմի նշել, թե ինչ է ասում
Հովակիմ Իրեմիան իր գրքի մեջ.
«Քրիստոսի խոսքերը, որոնք
առկա չեն ավետարանների մեջ»,****

որը հրապարակել է Եգիպտական
Եկեղեցին: Նա ասում է. «Մենք
պետք է հաշվի առնենք
ավետարանների և գրառումների
երկու բանալի փաստ, որ երկար
ժամանակ Հիսուսի բոլոր հայտնի
սովորույթները բանավոր
հայտարարություններ են և
նրանք շարունակում են նույնը
Հիսուսի ենթադրյալ մահից մոտ
երեսուն հինգ տարի
անց: Իրավիճակը չփոխվեց մինչ
Քրիստոնյաների Ներոնի
հալածանքը: Այնուհետ եկեղեցու
ավագները 64 թվականի աշնանը
հանդիպեցին և գտան, որ
եկեղեցու լավագույն հայրերի
մեծամասնությունը անհայտացել
են: Նրանք չգտան ոչ ոքի,

բացառությամբ Հովհաննեսի, ով
հայտնի էր որպես Մարկոս,
Պետրոս Առաքյալի գործընկերը,
ով պետք է արձանագրեր այնքան
շատ, որքան ի վիճակի էր հիշելու
Քրիստոսի ուսմունքներից:

Մարկոսը գրառեց իր հակիրճ
ավետարանը, որը կրեց նրա
անունը և այն Քրիստոսի կյանքի
ամենահին գրավոր
պատմությունն է:

Երկրորդ փաստը այն է, որ
Հիսուսի և նրա խոսքերի
վերաբերյալ Մարկոսի
պատմությունը, մյուսներին
ստիպեց նույն կերպ վարվել
ուստի հայտնվեցին այլ
ավետարանները... **Գոյություն**

ունեին զգալի քանակությամբ
ավետարաններ: Երբ եկեղեցին
զգաց իրավիճակի վտանգը, այն
սկսեց հետազոտել հայտնի չորս
ավետարանների հիմքերը և
մնացյալը համարեց Ապոկրիփ,
որն էլ հավաքել և այրել են, **մինչ
անհայտանալը»:**

Խոսելով Նոր Կտակարանի
փաստաթղթերի պատմության
մասին, Ջերսուլյթ Փրիսթուդի
ներածականը ասում է. «Մարկոսի
Ավետարանը պետք է գրառված
լինի 65-70

թվականների: Մատթեոսի և
Դուկասի ավետարանները չեն
արտացոլում նույն միջավայրը,
քանի որ դրանք ուղարկել են այլ

վայրեր և գրառել են Մարկոսի Ավետարանից տաս, քսանհինգ տարիներ անց»:

Երկրորդ դարի կեսերին, գոյություն ունեւ մի շարժում, որը հավաքում էր սուրբ Քրիստոնյա գրքերը, **ինչպես Հրեաներից մեկը:** Այդ շարժումը առաջ է բերում գրքերի արդյունք, **որը այժմ մենք ունենք Նոր Կտակարանի մեջ:** Նոր Կտակարանի Ֆրանսիական ներածությունը ասում է. «Վաղ Քրիստոնյաները չեն գիտակցել առաքյալների արարքները պահելու և գրառելու կարիքը, մինչ վերջին Առաքյալի մահը»:

Թվում է, թե մինչ 150 թվականը, Բրիստոնյաները դանդաղ կերպով առաջ բերեցին սուրբ գրքերի նոր շարքի հաստատումը: Շատ հավանական է, որ նրանք սկսեցին հավաքել Պողոսի նամակները և կիրառել իրենց եկեղեցում, նրանց նպատակն էր երբեք ոչինչ չավելացնել Սուրբ Աստվածաշնչի մեջ: Անկախ այս տեքստերի կարևորությանը, մինչ երկրորդ դարը գոյություն չունեին ոչ մի գրավոր վկայություն, Պետրոս 2/3-16 որը կարող էր ապացուցել, որ մարդիկ տեղյակ էին գրավոր Ավետարանական տեքստերի խմբին: Հարկ չէ նշել, որ այդ տեքստերը ունեին չափանիշների

կարիք: Այդ ի հայտ եկավ միայն երկրորդ դարի երկրորդ կեսին: Մենք կարող ենք ասել, որ չորս ավետարանները օրինական կերպով ընդունել են 170 թվականին, անկախ նույնիսկ այն փաստի, **որ այս տերմինը մինչ այդ չի կիրառվել:**

Կարևոր է նշել, թե ինչ է տեղի ունեցել 150 -20 թվականների միջև, ինչպես ընդունել է Գործք Գիրքը և Հովհաննեսի առաջին նամակը, որտեղ էլ առկա է համաձայնությունը... Գոյություն ունեն աշխատանքների մեծ քանակություն, որոնք որոշ հայրեր նշել են որպես օրինական գրքեր, **մինչ մյուսները դրանք**

համարում են շահավետ
 ընթերցումներ: Գոյություն ունեն
 այլ գրքեր, որոնք համարել են
 որպես Սուրբ Աստվածաշնչի և
 Օրենքի մաս: Ամեն դեպքում,
 դրանք որպես այդպիսին, երկար
 չեն տևել. Փաստացի դրանք
 հեռացրել են օրենքից: Սա տեղի է
 ունենում Հերմեսի Հովիվի,
 Դիդաչի, Կլեմենտի առաջին
 նամակի, Բարնաբայի Նամակի և
 Պետրոսի Ապոկալիպսի մեջ: [\[56\]](#)

Մենք կարող ենք ամփոփել, թե
 ինչ է նշում Նոր Կտակարանի
 ներածությունը որպես
 այդպիսին: Ավետարանների
 հավաքածուն սկսեց
 ամենակարևոր աշակերտների

մահից հետո և ընդունվեց
երկրորդ դարի կեսերին: 160
թվականին Մարկիոնը աջակցեց
Նոր Կտակարանի ձևավորմանը,
երբ կոչ արեց ժխտել Հին
Կտակարանը և կարիք եղավ այլ
սուրբ գրքերը տրամադրել իր
եկեղեցուն:

Նրա հետևորդները աջակցեցին
այդ Ավետարանների
տարածմանը: Նա հավաքեց
ավետարանը իր
ժամանակահատվածի
ընթացքում, որն էլ դարձավ Նոր
Կտակարանի սկիզբը:

Եկեղեցու պատմաբանները
համամիտ են, որ չորս

Կտակարանները և Պողոսի
նամակները ընդունել են երկրորդ
դարի վերջին: Առաջին
պատմաբանը, ով նշեց չորս
ավետարանները, **հանդիսացավ
Իրենաուսը 200**
թվականին: Այնուհետ Կլեմենտը,
ով նշեց դրանք, **պաշտպանեց և
կարևոր համարեց ընդունելու
համար:**

Իր «Իրենաուսի
Ատենախոսությունը» գրքի մեջ
Դոկ.Դոդվելը ասում է. «Այս օրը
մենք համոզված ենք այդ
ժամանակաշրջանի էկլեսիաստիկ
հեղինակների մեծամասնության
վավերականությանը, ինչպիսիք են
Կլեմենս Ռոմանուսը, Բարնաբան,

Հերմասը, Իգնատիոսը և
 Պոլիկարպը, ովքեր գրառել են,
 որպեսզի ես թվարկեմ նրանց և
 վերջապես Նոր Կտակարանի
 հեղինակները: Սակայն Հերմասի
 մեջ դուք չեք կարող գտնել մեկ
 հատված կամ Նոր Կտակարանի
 մեջ նշված որևէ հատված, ոչ էլ
 կարող եք գտնել թվարկված
 Ավետարանականներից որևէ
 մեկին»:

Չասթին Մարթիրը,
 ամենապատվելին վաղ հայրերից,
 երկրորդ դարի կեսերին գրառեց
 Քրիստոսի աստվածայնության
 մասին: Նա կիրառեց ավելի քան
 երեք հարյուր մեջբերում Հին
 Կտակարանից և մոտ հարյուր

Նոր Կտակարանի Ապոկրիպիկ գրքերից, սակայն ոչինչ չգրառեց չորս ավետարաններից:

Իր «Քրիստոնյա արձանագրություն» գրքի էջ.71 մեջ, քահանա Դոկ. Գիլեսը ասում է.«Ավետարանական Մատթեոսի, Մարկոսի, Դուկասի և Հովհաննեսին անունները երբեք չեն նշել և նրա բոլոր գրառումների մեջ տեղ չեն գտել»: Երրորդ դարի ընթացքում Նոր Կտակարանի գրքերը մնացել են եկեղեցիների վեճերի առարկա: Արևելյան եկեղեցիները ընդունեցին գրքերից մի քանիսը, ինչպիսիք են Հրեաների նամակները, մինչդեռ Արևմտյան

եկեղեցիները ժխտեցին դա և
ընդունեցին հայտնության
գիրքը: [57]

Ուստի, հալածանքը պատճառ
հանդիսացավ Քրիստոսի
ավետարանի կորստին և կարիքից
ելնելով եկեղեցին առաջ բերեց
նոր ավետարանները և
նամակներ, որոնք հայտնի են
երկրորդ դարի
կեսերին: Այնուհետ, եկեղեցիները
դրանք ընդունեցին սրբության
տարբեր աստիճաններով: Այս
անհամաձայնությունը տևեց
դարեր, մինչ վեցերորդ դարը, երբ
այս գիրքը համարվեց Սուրբ
Գիրք: Մարդիկ գրառեցին և այն
համարեցին սուրբ և

ամենաբարձրյալ Ալլահի
խոսք:Այն մարդակերտ է և մարդը
այն դարձրեց Սուլթ Գիրք:

ԱՎԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՍԽԱԼՆԵՐԸ

Մարդու ձեռքի ցանկացած
աշխատանք հակված է սխալների,
ինչպիսիք են
ավետարանները:Նրանք լի են
սխալներով,որոնք հաստատել են
պատմությունը և
իրականությունը:Գրքի այս
սխալները անհնար են դարձնում
նրա սրբությունը և ոգեշնչման
հայտարարությունը տեսիլքի են
փոխակերպում: Ավետարանի
սխալները բազմաթիվ են և

տարատեսակ. Սուրբ Գիրքը
հերքում է մի քանիսը որպես սիսալ
կամ սուտ, միտքը և
պատճառաբանությունը հերքում
են մի քանիսը, **մինչդեռ**
պատմությունը և
իրականությունը մյուսները:

ԱՌԱՋԻՆ. ՍՈՒՐԲ ԳՐՔԵՐԻ **ԱԿՆՀԱՅՏ ՍԽԱԼՆԵՐԸ.**

Որքան հեռու են այս
հատվածները Աստծուն և
մարգարեներին պատվելուց:

Հայտնության գիրքը խոսում է
Հովհաննեսի տեսիլքի մասին, երբ
նա տեսավ Աստծո որդուն գառան
տեսքով նստած նրա գահին, որը
ունեն յոթ եղջույր և յոթ աչք,

Ամենաբարձրյալ Ալլահը ամենից վեր է: Հեղինակը ասում է. «Եվ գահի և չորս արարածների և ավագների միջև ես տեսա մի կանգնած Գառ, կարծես սպանված, յոթ եղջույրով և յոթ աչքերով, որոնք էլ հանդիսանում են Աստծո յոթ հոգիներ, որոնց ուղարկել են ամբողջ երկիր»:
(Հայտնություն 5/6)

Հատվածը շարունակում է խոսել նրա առջև առկա ամենի մասին. «Ուստի, նրանք Աստծո գահի առջև են և նրան ծառայում են օր ու գիշեր իր տանարում և նա, ով նստած է գահին սպաստանում է նրանց իր ներկայությամբ: Նրանք այլևս չեն զգա ոչ քաղց, ոչ էլ

ծարավ, արևը չի հարվածի նրանց,
ոչ էլ շոգ կլինի: Գահի կետրոնում
 գտնվող Գառան համար կլինի
 նրանց հովիվը և նա կուղղորդի
 նրանց ջրի ակունքներ և Աստված
 կարբի յուրաքանչյուր արցունք
 իրենց աչքերից»: (Հայտնություն
 7/15-17)

Տեքստը հայտնում է, թե գառան
 կերպարանքով, ով է նստած գահի
 վրա, որը Աստված Որդին էր,
Երրորդության երկրորդ
աստվածը: Նա ասում է. «Նրանք
 պատերազմ կհայտարարեն
 Գառանը և Գառը կնվաճի նրանց,
 քանի որ նա տերերի Տերն է և
 արքաների Արքան և նրանք,
 ովքեր նրա հետ էին կոչվել են

ընտրյալ և հավատարիմ»:
(Հայտնություն 17/14)

Հովհաննեսի տեքստը հիշեցնում է, որ ամբոխը, որը Աստծո գահի առջև է, **կոչում է Աստծո և գառան փրկության: ««Յուրաքանչյուր ազգից, բոլոր ցեղերից և ժողովուրդներից և լեզուներից, կանգնած գահի և Գառան առջև, ունենալով սպիտակ հանդերձ, արմավենու ճյուղերը իրենց ձեռքերում և բարձրաձայն բղավելով, «Փրկությունը պատկանում է մեր Աստծուն, ով նստած է գահին և Գառանը»:** Եվ բոլոր հրեշտակները կանգնած են գահի և ավագների և չորս կենդանի արարածների շուրջ և

նրանք կրնկնեն իրենց դեմքով
գահի առջև և կերկրպագեն
Աստծուն ասելով «**Ամեն**»»:
(**Հայտնություն 9/12**)

Արդյո՞ք Աստված փրկության
կարիք ունի և ումից և ով կարող է
փրկել նրան: Արդյո՞ք գոյություն
չունի մեկ այլ ուղղի, **հղելու**
երկրպագող Ամենաբարձրյալ
Աստծուն:

Նոր Կտակարանը խոսում է
Աստծո հիմարության և
թուլության մասին, սակայն նրա
հիմարությունը ավելի իմաստուն
է, քան մարդու իմաստությունը և
նրա թուլությունը ավելի հզոր է,
քան մարդու հզորությունը: Այս

առունով, Պողոսը ասում է. «Քանի որ Աստծո հիմարությունը ավելի իմաստուն է, քան մարդունը և Աստծո թուլությունը ավելի հզոր է, քան մարդունը»:

(Կորնթացիներ Ա 1/25)

Հնարավոր չէ ընդունել խոսքերը, որ Ամենաբարձրյալ Աստվածը ունի թուլություն կամ սգիտություն, Նա Ամենաբարձրյալն է, **Իմաստունը և Ամենագետը:**

Պողոսը կամ ավելի որոշակի, **Հրեաների անհայտ հեղինակը – վիրավորում է Աստծո գիրքը և օրենքը և նկարագրում է այն որպես հին:** Չի կարող այսպես լինել Աստծո գրքի կամ այն բանի

մեջ, ինչը Նա հայտնել է Իր
մարգարեներին, ում
առաջադրանք էր հաստատել և
փառաբանել Նրա հայտնությունը
և խոսքերը: Պողոսը ասում է.
«Նախկին պատվիրանը մի կողմ է
դրվում, ի շնորհիվ թուլության և
անօգնականության: Քանի որ
օրենքը ոչինչ կատարյալ չի
դարձրել, սակայն մյուս կողմից
ներկայացվում է ավելի լավ հույս,
ըստ որի մենք մերձենում ենք
Աստծուն»: (Հրեաներ 7/18-19)

Նա ասում է Թորայի մասին, որը
Աստված հայտնել է Մովսեսին.
«Եվ այն, ինչ դառնում է
կատարյալ և հնանում է,
պատրաստ է ոչնչացման»:

(Հրեաներ 8/13) Նա նույնպես
ասում է. «Քանի որ, եթե այդ
առաջին ուխտը լիներ անթերի,
առիթ չէր լինի փնտրել երկրորդը»:
(Հրեաներ 8/7)

Անտեսելով բոլոր գրքերը, որոնք
արգելում են որոշակի սնունդ
(տես Ղևիտացիներ 11:1-47) և
դրանք համարում են Հրեական
առասպել և կրոնափոխների
կտակներ, Պողոսը ասում
է. «Իրենց չնվիրել Հրեա
առասպելներին և մարդկանց
պատվիրաններին, **ովքեր շեղվել
են ճշմարտությունից: Ինչ
վերաբերվում է անբիծ, մաքուրին,
ամենը անբիծ են, սակայն պիղծը**

և անհավատը, ոչինչ անբիժ չէ»:
(Թիմոթեոս 1/14-15)

Ահա ինչ են ասում Պողոսը և
Հրեաների անհայտ հեղինակը
Աստծո Օրենքի մասին, որը
Սաղմոսները նկարագրում են
ինչպես. «Տիրոջ օրենքը կատարյալ
է, վերականգնում է հոգին, Տիրոջ
վկայությունը հաստատուն է,
պարզ դարձնելով ցանկությունը:
Տիրոջ պատգամները ճիշտ են,
որոնք հրճվանք են սրտին, Տիրոջ
պատվիրանները անբիժ են,
լուսավորում են աչքերը»:
(Սաղմոսներ 19/7-8)

Հիսուսին վերաբերվող Նոր
Կտակարանը վիրավորում են նրա

մարգարե եղբայրներին, քանի որ նրանց նկարագրում են ինչպես գողեր և մեղադրում են իրենց ժողովրդին շեղելու մեջ:

Հովհաննեսը ասում է. «Այսպիսով, կրկին Հիսուսը ասաց նրանց.

«Ճշմարիտ, ճշմարիտ, ես ասում եմ ձեզ, ես գառների դուռն եմ:

Բոլորը ուլքեր նախորդել են ինձ գողեր և ավազակներ են, սակայն գառները չեն լսել նրանց... Գողը

եկել է միայն գողանալու և

սպանելու և կործանելու: Ես եկել

եմ, որպեսզի նրանք կյանք

ունենան և վայելեն ճոխությանը:

Ես լավ հովիվ եմ: Լավ հովիվը իր

կյանքն է տալիս գառների համար:

Նա, ով վարձկան է և ոչ թե հովիվ,

ով չունի գառներ, տեսնում է

գայլին գալիս և լքում է գառները և հեռանում է և գայլը հափշտակում է նրանց և լքում»։ (Հովհաննես 10/7-12)

Հնարավոր չէ, որ Ամենաբարձրյալ Աստվածը այդպես խոսի իր մասին իր, գրքերի կամ մարգարեների մասին:

ՏԵՍԱԿԵՏՆԵՐԻ, ՆՈՒՅՆԻՍԿ ՕՐԵՆՔԻ ԿԵՐՊԱՐՆԵՐԻ ԿՈՐՈՒՍՏԸ

Փորձելով ամրացնել Հին Կտակարանի վավերականությունը, ավետարանականները վերագրեցին Հիսուսին այն, որ նա ասում է. «Սակայն հեշտ է

երկնքին և երկրին անցնել
Օրենքի, ավելի քան մեկ կետ
որպեսզի զուրկ
դառնան»:(Ղուկաս 16/17) Ի
լրացում, նա ասում է
Մատթեոսին.«Ճշմարիտ ես
ասում եմ ձեզ, մինչ երկինքը և
երկիրը անհայտանա, ոչ մի իոն, ոչ
մի կետ, չի անցնի Օրենքից, մինչ
ամենը չդառնա
ավարտուն»:(Մատթեոս 5/18)

Արդյո՞ք այս

հայտարարությունները ճշմարիտ
են, կամ դրանք խոսքեր են, գծեր
և նույնիսկ գրքեր, **որոնք կորել են
Օրենքից:**

Այս շարքի առաջին գիրքը մեջ է
բերել բազմաթիվ օրինակներ,

որոնք կապված են այս կորած
խոսքերի հետ: Ուստի, ես
կներկայացնեմ միայն երեք
օրինակ, թողնելով այն պատշաճ
ընթերցողին, որպեսզի նա հաշվի
առնի նմանատիպ տեքստը: Այս
օրինակները ապացուցել են, որ
վերոհիշյալ
հայտարարությունները չեն
հանդիսանում Աստծո կամ
մարգարե Քրիստոսի խոսքը,
սակայն որոշ լրացումներ, որոնք
գրառել են այդ հեղինակները և
կեղծորեն վերագրել են Աստծուն:

Շարքի վկայությունների
պակասը, տեսակետների և
Օրենքի կերպարների կորուստը,
որը մենք գտնում ենք

Մնացորդաց գրքի մեջ: «Էզրայի որդիները. Ամեսիան, Մերեդը, Ափերը և Չալոնը ... և նա համոզվեց և ծնեց Միրիամին, Շամմային և Իշբահին, Եսթեմատյի հորը»: (Մնացորդաց Ա 4/17)

Այն չի նշում Եզրայի մնացյալ զավակներին, ոչ էլ մեկին, ով համոզեց Մարիամին և նրա քույրերին և դպիրը դնում է միայն հինգ աստղ, [տեքստի կորուստը թարգմելու փոխարեն](#):

Աստվածաշնչի այլ աստղերին ծանոթանալու համար տես (Մնացորդաց Բ 36/23), (Եզրաս 6/5-6), (Թագավորաց Գ 5/8),

(Եզեքել 22/43), (Թագավորաց Բ 5/6) և (Չաքարիա 6/15) և մյուսները, որոնք բազմաթիվ են նշելու համար:

Կորուստները և անկումները տարածվել են ներառելու գրքերը, որոնք պարունակում են հազարավոր տեսակետներ և նամակներ, ինչպիսիք են Տիրոջ Պատերազմների Գիրքը, որը նշել է Թվերի Գիրքը, որն էլ ասում է.

««Որի համար Տիրոջ Պատերազմների Գիրքը ասում է. «Վահիքը Սուֆահում և Արնոնի դաշտերը»»: (Թվեր 21/14) Այս գիրքը հնարավոր չէ գտնել, ինչպես նաև Նաթան մարգարեն, Սիլոնիթցի Ահիջայի

մարգարեությունը և Իդդոյի
տեսիլքները, որոնք նշել է
Մնացորդաց գիրքը: Այն ասում է.
«Արդյո՞ք դրանք չեն գրառվել
Նաթան մարգարեյի
պատմության և Սիլոնիթցի
Ահիջայի մարգարեության և
Իդդոյի տեսիլքների մեջ»:
(Մնացորդաց Բ 9/29)

Այլ կորած գրքերը և նամակները
տեսնելու համար տես (Հովնան
10/3) (Թագավորաց Դ 1/18),
(Մնացորդաց Ա 29/29),
(Մնացորդաց Բ 12/15)
(Թագավորաց Գ 4/13-32)և այլն:

Այս ամենը հանդիսանում է
Օրենքի խոսքերի և նամակների

կորստի վկայություն, քանի որ երկինքները և երկիրը և իրենց մասնիկները հանդիսանում են Քրիստոսի անմեղության վկայություն, որոնք էլ ավետարանականները վերագրում են նրան:

ՄԱՏԹԵՈՍԸ, ՍԵԱԼՄԱՍԲ ՀՂՈՒՄ Է ԱՐԵԼ ԵՐԵՄԻԱՅԻ ԳՐՔԻ ՄԵՉ

Մատթեոսի մարգարեության մեջ, նա սխալ է գործել, երբ մեջ է բերել Թորայից: Մատթեոսը ասում է. «Այնուհետ, երբ Հուդան, նրա դավաճանը, տեսավ, որ Հիսուսին դատապարտել են, նա փոխեց իր միտքը և վերադարձրեց արծաթե

երեսուն դրամը գլխավոր քահանային և ավագներին... Եվ նետելով արծաթե կտորները տանարում, նա հեռացավ... Մակայն, գլխավոր քահանաները վերցնելով արծաթե դրամները ասացին. «Թուլլատրելի չէ դնել դրանք գանձարան, քանի որ այն արյան գումար է»: Այսպիսով, նրանք խորհրդակցեցին և բերեցին իրենց հետ բրուտի արտը որպես գերեզմանատուն օտարականների համար: Այնուհետ, կատարվում է այն, ինչ մարգարեացրել էր Երեմիան ասելով. «Եվ նրանք վերցրեցին արծաթե երեսուն դրամը, գինը նրա, որը սահմանել են Իսրայելի որդիներից ոմանք և

նրանք տվեցին այն բրուտի արտը, ինչպես Տերը ուղղորդել էր ինձ»:
(Մատթեոս 27:3-10) Երեմիայի Գրքի մեջ գետնոված մեջբերումը սխալ էր: Երեմիայի գրքի մեջ գոյություն չունի նմանատիպ բան, դա Չաքարիայի Գիրքն էր.

«Այնուհետ Տերը ասաց ինձ

«Նետիր այն բրուտին»-

տերունական արժեքը, որով ինձ

գնահատել են: Այսպիսով ես

վերցրեցի երեսուն արծաթե

դրամը և նետեցի Տիրոջ տուն,

բրուտին»: (Չաքարիան 11/12-14)

Այստեղ հարկ է նշել, որ

Չաքարիայի Գրքի պատմությունը

ոչ մի կապ չունի Քրիստոսի և

Հուդայի հետ: Այդ գիներ, որը

խնդրել էր Չաքարիան պարկեշտ
էր, նրա աշխատանքի գինը,
մինչդեռ գինը, **որը ստացել էր**
Հուդան հանդիսանում էր
դավանանության և
ուխտագնացության գինը:

Ճշմարտությունը այն է, որ հղումը
Չաքարիայի և Երեմիայի Գիրքը
չէ, այլ ոչ կանոնական գիրքը, **որը**
վերագրել են Մարգարե
Երեմիային: Իր Աստվածաշնչի
թարգմանության մեջ Ադամ
Քլերքը մեջ է բերում Երեմիային
ասելով, որ. «Նազարեթի
Հրեաները ցույց տվեցին նրան
այս մարգարեությունը Երեմիայի
գրքի Հրեական կրկնօրինակի մեջ,
որը վիճելի է: Սակայն միգուցե

նրանք կատարել են այս մարգարեությունը Երեմիայի գրքի մեջ, որպեսզի միայն ապացուցեն մեջբերումը, որը գտել են Մատթեոսի գրքի մեջ»:

Վերապատվելի Սաման Քալիունը համարեց, որ բնօրինակը չի հատկանշում մարգարեի անունը, որը մեջ են բերել հղումի մեջ.

«Այնուհետ տեղի ունեցավ այն, ինչ խոսել է մարգարեն» ինչպես հայտնել է Սիրիակ թարգմանությունը:

ԴԱՎԹԻ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ
ՆՇԽԱՐ ՉԵՆ ԿԵՐԵԼ ՔԱՀԱՆԱ
ԱՀԻՄԵԼԵՔԻ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՇՐՉԱՆՈՒՄ

Մարկոսի Ավետարանի հեղինակը երկու անգամ է սխալվել, երբ խոսել է այն մասին, թե ինչ է արել Դավիթը, երբ նա քաղցած էր և կերել էր նշխարը, **որը թույլատրվում է միայն քահանաներին**: Նա ասում է.

«Արդյո՞ք դուք երբեք չեք ընթերցել, թե ինչ է արել Դավիթը, երբ նա կարիքի մեջ էր և քաղցած էր, նա և նրա շրջապատը, թե ինչպես նա մտավ Աստծո տուն, բարձրագույն քահանա Աբիաթարի ժամանակաշրջանում և կերավ նշխարը, որը ոչ ոքի թույլատրելի չէր, բացառությամբ քահանաների և նույնպես տվեց նրանց ովքեր նրա հետ էին»:

(Մարկոս 2/25-26)

Նրա «Նա և նրանք, ովքեր նրա հետ էին « խոսքերը բոլորովին սխալ են, որովհետև Դավիթը մենակ էր, երբ նա այցելեց գերագույն քահանային, այն բանից հետո, երբ լքեց իր հոգին, ինչպես հայտնել է Թագավորաց գիրքը»: Այնուհետ Դավիթը եկավ Նոր, **քահանա Ահիմելեթի մոտ:** Եվ Ահիմելեթը եկավ հանդիպելու Դավիթին դողդողալով և ասաց նրան. «Ինչու՞ ես դու մենակ և ոչ ոք չկա քեզ հետ... սակայն առկա է սուրբ հաց»: (Թագավորաց Բ 21/1-4)

Երկրորդ սխալը տեղի ունեցավ, երբ Մարկոսը գլխավոր քահանային կոչեց

Աբիաթար: Թագավորաց գիրքը հայտնում է, որ գլխավոր քահանան այնուհետ նրա հայրը, Ահիմելեքին, սպանեց Սավուդը, որովհետև նա նշխարը տվեց **Դավիթին: (Տես Թագավորաց Բ 22/20-23)**

Սուրբ Աստվածաշնչի Բառարանի խմբագիրները հիշեցնում են, որ այնուհետ, Աբիաթարը Սադուկի հետ հեռացավ Դավթի մոտ, գլխավոր քահանա, **իր հայր Ահիմելիքի մահից հետո:** Կաթոլիկ Վարդը հեռացրեց այս սխալը իր «Սխալներ» գրքից և մեջ բերեց այր. Ջո Ուիլին ասելով. «Մարկոսը սխալվել է, նա գրառել է

Աբիաթար, Ահիմեյիբի
փոխարեն»:[\[58\]](#)

ՓԱՌԱԲԱՆԵԼ ԴԱՎԱՃԱՆ ՀՈՒԴԱՅԻՆ

Երբ ավետարանականները
խոսում են աշակերտներից,
նրանք լավ են խոսում տասներկու
մասին, **ներառելով դավանան**
Հուդային: Նրանք նույնիսկ նշում
են իրադարձություններ, **որոնք**
տեղի են ունեցել նրա մահից
հետո:

Մատթեոսը նշում է, որ Հիսուսը
ասել է իր տասներկու
աշակերտներին. «Ճշմարիտ, ես
ասում եմ ձեզ, նոր աշխարհում,
երբ Մարդու Որդին կնստի իր

փառահեղ գահին, դուք, ուլքեր
հետևել եք ինձ, նույնպես կնստեք
տասներկու գահերին, որպեսզի
դատեք Իսրայելի տասներկու
ցեղերը»: (Մատթեոս 19/28)

Մատթեոսը չի բացառել
դավանան Հուդային, երբ Հիսուսը
նկարագրեց նրան որպես
«սակայն անեծք այդ մարդուն...
լավ կլինի այդ մարդու համար,
եթե նա չծնվեր»: (Մատթեոս
26/24)

Ղուկասը նկատեց Մատթեոսի
սխալը և չգործեց նույնը, **նա չի
նշել աթոռների քանակը: (Տես
Ղուկաս 22/28-29)**

Պողոսը գործեց միևնույն սխալը,
երբ նա խոսեց Քրիստոսի
հարուխթյան մասին, **որը**
ենթադրաբար պետք է լիներ
Հուդայի մահից հետո և Միթասի
ընտրությունից առաջ: (Տես
Գործք 1/26) Պողոսը ասում է.
«Նա հարություն է առել երրորդ
օրը ըստ Գրերի:Եվ նա հայտնվեց
Սեփասին, **այնուհետ**
տասներկուսին:Այնուհետ նա
հայտնվեց ավելի քան հինգ
հարյուր եղբայրներին»:
(Կորնթացիներ Ա 15/4-6)

Մարկոսի հեղինակը նշեց սխալը,
երբ նա ասաց միևնույն
պատմությունը և այնուհետ նա

ասաց. «Այնուհետ նա հայտնվեց տասնմեկին»: (Մարկոս 16/4)

Այստեղ մենք պետք է նշենք, որ Հիսուսը հայտնվեց տասնաշակերտներին առաջին անգամ, ինչպես Թոմասը, ով բաց թողեց առաջին հանդիպումը, **ով նրանց հետ չէր**: Հովհաննեսը ասում է. «Այժմ, Թոմասը, Տասներկուսից մեկը, որին անվանում են Երկվորյակ, նրանց հետ չէր, երբ եկավ Հիսուսը»: (Հովհաննես 20/24)

ԵՐԵՔ ՕՐ ՈՒ ԳԻՇԵՐ ԵՐԿՐԻ
ԸՆԴԵՐՔՈՒՄ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՄՆԱԼՈՒ ՏԵՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մատթեոսը մեկ այլ սխալ գործեց,
 երբ նշեց, որ մարդու որդի
 Քրիստոսը երեք օր ու երեք գիշեր
 մնաց երկրի ընդերքում: Նա
 ասում է. «Այնուհետ որոշ
 դպիրներ և Փարիսեցիները
 պատասխանեցին նրան ասելով.»
 Ուսուցիչ, մենք ցանկություն
 ունենք տեսնելու նշան
 քեզանից: Սակայն նա
 պատասխանեց նրանց. «Չարիքը
 և անառակ սերունդը փնտրում են
 նշան, սակայն ոչ մի նշան չի տրվի,
 բացառությամբ մարգարե
 Հովնանի նշանը: Քանի որ միայն
 Հովնանն էր երեք օր և երեք գիշեր
 երկրի ընդերքում»: (Մատթեոս
 12/38-40)

Ավետարաններից հայտնի է, որ Հիսուսին խաչել են Ուրբաթ օրը, հուղարկավորել են Շաբաթ գիշերը և ով դուրս է եկալ շիրիմից Կիրակի արշալույսից առաջ: Սա նշանակում է, որ նա շիրմի մեջ մնացել է Շաբաթ օրը և Կիրակի գիշերը: Սա համապատասխանում է երկու գիշեր և մեկ օրվա, ոչ թե երեք օր և գիշեր, **ինչպես ասել է Մատթեոսը:**

Բասլը, Քրիստոնյա գիտնականը, խոստովանում է, որ Մատթեոսը սխալ է գործել և հայտնում է, որ սխալ է ընկալել Քրիստոսի խոսքերը, նմանատիպ մեկնաբանությունը, **որ նա երեք**

օր ու գիշեր է մնացել երկրի
ընդերքում հիմնված է Մատթեոսի
ընկալման վրա:

Հիսուսը նկատի ուներ, որ
«Ինչպես Նինվեյի ժողովուրդը
հավատք ընծայեց քարոզին և
չխնդրեցին հրաշք, այնպես էլ
մարդիկ պետք է լսեն իմ քարոզը,
առանց հրաշք խնդրելու»:

Փորձելով փոփոխել տեքստի
փորձը իր մեկնաբանության մեջ,
Յոհաննա Ֆամ Աթահարը ասում
է. «Երեք օր ու գիշեր հաշվարկում
են Հինգշաբթի օրվանից, երբ
Հիսուսը ճաշեց աշակերտների
հետ և սնունդ դարձավ նրա
մարմինը: Երկրի ընդերքը

փոխաբերական
արտահայտություն է, իրենց
ստամոքսների համար»:[\[59\]](#) Մա
ականհայտ գարշելի
արտահայտություն է:

ԵՐԿՐՈՐԴ.
ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԱՊԱՑՈՒՑՈՒՄ Է ՍԽԱԼՆԵՐԸ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՄՈՏԱԼՈՒՏ
ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ և ԱՇԽԱՐՀԻ
ՇՈՒՏԱՓՈՒՅՏ ԱՎԱՐՏԸ

Գոյություն ունեն շատ այլ
տեքստեր, որտեղ
ավետարանականները սխալներ
են գործել և իրականությունն ու
պատմությունը ապացույց են
հանդիսացել: Մատթեոսի

Ավետարանը նշում է մոտալուստ
Հարություն օրը, որը կապված է
Քրիստոսի մոտալուստ գալուստով,
որը ըստ նրանց նշել է Քրիստոսը,
որն էլ նախորդել էր նրա
սերունդներին: Ուստի, նա
խնդրեց իր աշակերտներին չգնալ
Սամարաացիների քաղաքները
քարոզելու, քանի որ այնուհետ
տեղի կունենա Հարությունը:

Գոյություն ունեն մոտավորապես
տաս հատվածներ, որոնք
ավետարանների մեջ խոսում են
Քրիստոսի վերադարձի և
Հարության մասին:

Ամենակարևորը այն է, որ «Քանի
որ Մարդու Որդին գալու է իր
հրեշտակների հետ ի փառք իր

Հոր և այնուհետ նա հատուցելու է յուրաքանչյուրին ըստ իրենց արարքի: Ճշմարիտ ես ասում եմ ձեզ, այստեղ կանգնած մարդկանցից ոմանք չեն ճաշակի մահը, մինչ չեն տեսնի Մարդու Որդու գալուստը իր թագավորություն»: (Մատթեոս 16/27-28)

Նա նույնպես ասում է. «Երբ նրանք հալածանքի ենթարկեն ձեզ մեկ քաղաքում, հեռացեք մեկ այլը, քանի որ ճշմարիտ, ես ասում եմ ձեզ դուք չեք անցնի Իսրայելի բոլոր քաղաքներով, մինչ Մարդու Որդու գալուստը»: (Մատթեոս 10/23) Հայր Մաթթա Ալմսկիինը մեկնաբանում է այս հատվածը

ասելով. «Գիտնականներից շատ
 ժամանակ է պահանջվել,
 որպեսզի բացատրեն այս
 տարբերակը և նրանք
 հայտարարեցին, որ լուծում չեն
 տեսնում, որովհետև այն
 գոյություն չունի»:[\[60\]](#)

Ի լրացում, Հայտնության գրքի
 մեջ նա ասում է. «Ես շուտով
 գալու եմ»: (Հայտնություն
 3/11) Մատթեոսը նշում է
 իրադարձություններ, **որոնք
 կգուգակցեն Հիսուսի
 վերադարձին**: «Երբ նա նստեց
 ձիթապտղի Լեռան վրա,
 աշակերտները անհատապես
 մոտեցան նրան ասելով. «Ասա
 մեզ, ե՞րբ կլինեն այս

իրադարձությունները և որը կլինի քո գալստյան նշանը և դարի ավարտը»: (Մատթեոս 24/3)

Հայր Մաթթա Ալմսկինը ասում է. «Տաճարի ոչնչացման հարցի շուրջ նրանք ավելացնում են, թե որն է մարդու որդու գալստյան նշանը, նրանք կատարյալ համոզված էին, որ տաճարի կործանումը աշխարհի վերջն է և Մարդու Որդին գալու է և Դատաստանի օրվա ավարտը և Աստծո արքայությունը սկսվում է»: [\[61\]](#)

Հիսուսը պատասխանում է իր աշակերտների առաջին հարցին, [թե ինչպես նա նկարագրեց](#)

տանարի կործանման

նշանները: Այնուհետ անցնում է պատասխանել իր գալստյան երկրորդ հարցի և ժամանակի ավարտի մասին, նա ասում է.

«Անմիջապես այդ օրերի դժբախտությունից հետո, **արևը կխավարի և լուսինը չի տա իր լույսը և աստղերը կընկնեն երկնքից և երկինքների ուժերը կշարժվեն:** Այնուհետ, երկնքում

երևան կգա Մարդու Որդին և այնուհետ երկրի վրա գոյություն ունեցող բոլոր ցեղերը կողբան և նրանք կտեսնեն Մարդու Որդուն, ով գալիս է երկնքի ամպերից հզորությամբ և մեծ փառքով... Ճշմարիտ, ես ասում եմ ձեզ այս սերունդը չի հեռանա,

մինչ այս ամենը տեղի
չունենա: [62] Երկինքը և երկիրը
կանհայտանան, սակայն իմ
խոսքերը չեն անհայտանա»: (Մատթեոս 29/35 տես Մարկոս
13/24-31)

Ղուկասի գրքի մեջ «Եվ
Երուսաղեմը ոտնատակ կտան
հեթանոսները, մինչ հեթանոսների
ժամանակները կլրացվի»: Եվ
կլինեն արևի, լուսնի և աստղերի
նշաններ և երկիրը կշփոթվի
ազգերի վշտից, ծովի և ալիքների
գոյջունից: Մարդիկ կորցնում են
գիտակցությունը վախից և
կանխազգացումից, թե ինչ է գալու
աշխարհ: Քանի որ երկինքների
ուժերը կտատանվեն: Եվ

այնուհետ, նրանք կտեսնեն
 Մարդու Որդուն, ով գալիս է
 ամպի վրա հզորությամբ և մեծ
 փառքով... Ճշմարիտ, ես ասում եմ
 ձեզ այս սերունդը չի հեռանա,
 մինչ ամենը տեղի չունենա:
 Երկինքը և երկիրը կանցնեն,
 սակայն իմ խոսքերը չեն անցնի»:
 (Ղուկաս 21/24-33)

Հայր Մաթթա Ալմիսկիինը ասում
 է. «Բոլոր գիտնականները
 համամիտ են, որ այս տարբերակը
 վերաբերվում է Երուսաղեմի և
 տաճարի կործանմանը, որը
 փաստացի տեղի է ունեցել նրա
 սերնդի
 ժամանակարնթացքում»:[\[63\]](#)

Արագ վերադարձի և մոտավորապես հարուխթյան գաղափարը հեղեղեց նամակների հեղինակներին:
Նրանց թվին էր պատկանում Պողոսը, ով ասաց. «Սակայն նրանք գրառել են մեր ուսուցման համար, ում համար պետք է գա դարերի ավարտը»:
(Կորնթացիներ Ա 10/11)

Թեսաղոնիկցիներին ուղղված իր նամակի մեջ, Պողոսը խոսում է, թե ինչպես նա պետք է հանդիպի Հիսուսին այն բանից հետո, երբ Հիսուսի հավատացյալները հարուխթյուն կառնեն: Նա ասում է. «Այդ պատճառով մենք հայտարարում ենք ձեզ Տիրոջ խոսքը, որ մենք, ովքեր կենդանի

ենք, ուրբեր մնում են մինչ Տիրոջ
 գալը, չեն նախորդել նրանց, **ուրբեր
 ննջել են**: Քանի որ ինքը, Տերը
 կիջնի երկնքից պատվիրանի
 գոչունով, **հրեշտակապետի և
 Աստծո շեփորի ձայնով**: Եվ
 հանգուցյալ Քրիստոսը առաջինը
 կբարձրանա: Այնուհետ, մենք,
 ուրբեր կենդանի ենք, ուրբեր ներկա
 ենք, միասին կբռնենք նրանից
 ամպերի մեջ, որպեսզի
 հանդիպենք Տիրոջը օդի մեջ և
 այսպիսով մենք միշտ կլինենք
 Տիրոջ հետ»: (Թեսաղոնիկցիներ
 4/15-17)

Նա իր հավատքը հաստատեց այս
 գաղափարի մեջ ասելով. «Տեսեք,
 ես ասում եմ ձեզ

առեղծվածը: Մենք բոլորս քուն
չենք մտնելու, սակայն մենք
բոլորս փոխվելու ենք, մեկ
րոպեում, **աչքի ակնթարթում
վերջին շեփորին: Քանի որ
շեփորը կինչի և հանգուցյալները
հարուխոյուն կառնեն առանց
անհայտանալու և մենք
կփոխվենք»:** (Կորնթացիներ Ա
15/51-52)

Ջեսյուիթ Փրիսթհուդը
մեկնաբանում է այս վերջին
տեքստը ասելով. «Պողոսը
խոսում է, որպես անհատ, ով
պետք է որ կենդանի լինի
Քրիստոսի գալստյան
ընթացքում»:

Աստվածաբանության
Բառարանը ասում է. «Թվում է, թե
Եկեղեցու սկզբնական շրջանում
հավատացյալները կարծել են, որ
Հիսուսը անմիջապես կգա...
Պողոսը չի ասել, որ երկրորդ
փառահեղ գալուստը կլինի երկար
ժամանակ անց, սակայն
ընդհակառակը նա հույս ուներ, որ
նա կենդանի կլինի»:
(Թեսաղոնիկցիներ Ա 4/17)

Հովհաննեսը ասում է.
«Չավակներ, արդեն վերջին ժամն
է, և ինչպես դուք լսել եք, որ նեռը
գալիս է, այսպիսով այժմ շատ
ներեր են եկել: Ուստի, մենք
տեղյակ ենք, որ այն վերջին ժամն
է»: (Հովհաննես Ա 2/18)

ՋեայուԹ Փրիսթհուդը
մեկնաբանում է այս տարբերակը.
«Ակնարկելով պատմության
վերջին ժամը, առաջին
Քրիստոնյաները, ներառյալ
Հովհաննեսը, համոզված էին, որ
ժամը մոտ է, սակայն նրանք
հավատք էին ընծայում, որ իրոք
փառքով գալուստը կնախորդի
կոռուպցիան. Կեղծ Քրիստոսը»:

Այս և նմանատիպ խոսքերը նշում
են, որ հարության դեպքը և
Հիսուսի վերադարձը մինչ այդ,
տեղի կունենա առաջին սերնդի
ժամանակարնթացքում: Ամեն
դեպքում, շատ դարեր են անցել,
սակայն դա տեղի չի ունեցել: Այս
ցույց է տալիս, որ տվյալ

մարգարեացումները
հանդիսանում են
ավետարանականների սիսալները:

ՀԱՎԱՏԱՑՅԱԼՆԵՐԻ ՀՐԱՇՔՆԵՐԸ

Իրականությունը ապացուցում է
մեկ այլ ավետարանականի
սիսալը: Հիսուսը չի ստել և
հնարավոր չէ, որ նա ասի այն
խոսքերը, ինչ նրան են վերագրում
ավետարանականները այս
հատվածների մեջ:

Մարկոսի գրքի ավարտը
հայտնում է, որ Հիսուսը իր
աշակերտներին հայտնվեց
խաչելությունից հետո: Այնուհետ
նա ասաց նրանց. «Եվ այս

նշանները կուղեկցեն նրանց,
 ովքեր հավատք են ընծայել, իմ
 անունից նրանք դուրս կմղեն
 սատանաներին, նրանք կխոսեն
 նոր լեզուներով, նրանք կարող են
 իրենց ձեռքը սողուններ վերցնել և
 եթե նրանք ըմպեն ցանկացած
 մահացու թույն, չեն վնասվի,
 նրանք կդնեն իրենց ձեռքերը
 հիվանդի վրա և նրանք
 կբժշկվեն»։ (Մարկոս 16/17-18)

Իմաստային առումով, Մարկոսը
 ասում է, որ Հիսուսը ասել է իր
 աշակերտներին. «Հավատք
 ընծայեք Աստծուն: Ծշմարիտ ես
 ասում եմ ձեզ, ով ասի իր լեռանը
 «Անցիր և ծովը ընկիր» և կասկած
 չունի իր սրտի մեջ, հավատացեք,

որ ինչ նա ասում է կիրականանա,
այն տեղի կունենա նրա համար»:
(Մարկոս 11/22-23)

Ի լրացում, Մատթեոսի գիրքը
ասում է. «Եվ ինչ դուք խնդրեք
աղոթքի մեջ, դուք կատանաք, եթե
դուք հավատք ունեք»:
(Մատթեոս 21/22)

Երբ մի տղամարդ մոտեցավ
Հիսուսին և խնդրեց նրան բժշկել
իր որդուն ընկնավորությունից,
նա ասաց. «Սակայն, եթե դուք ի
վիճակի եք որևէ բան անել, գրա
մեզ և օգնիր: Եվ Հիսուսը ասաց
նրան. «Եթե դու ի վիճակի ես.
Ամենը հնարավոր է
յուրաքանչյուրին, եթե նա

հավատք է ընծայում»:

Անմիջապես, զավակի հայրը
 ողբաց և ասաց. «Ես հավատք եմ
 ընծայում, օգնիր իմ

անհավատությանը»: (Մարկոս

9/22-24) Հիսուսը ստիպեց նրան

ընկալել, որ հավատացյալները

կարող են հրաշք գործել, **բոլոր**

տեսակի հրաշքներ: Ուստի,

Հիսուսը խնդրեց նրան հավատք

ընծայել, **որպեսզի բժշկի նրա**

որդուն: Տղամարդը խոսք տվեց

հավատալ և Հիսուսը բժշկեց նրա

որդուն, **քանի որ տղամարդը դեռ**

հավատացյալ չէր:

Հովհաննեսը Հիսուսին մեջ բերեց

ասելով. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ ես

ասում եմ ձեզ, ով հավատք

ընծայի ինձ, նույնպես կանի այն,
 ինչ ես եմ անում և ավելի լավ
 արարքներ, քան այն ինչ կանենք»:
 (Հովհաննես 14/21) Ուստի,
 յուրաքանչյուր հավատացյալ
 կարող է գործել ազդեցիկ
 հրաշքներ, ինչպիսիք են
 Հիսուսինը, ինչպես հանգուցյալի
 վերակենդանացումը և տկարի
 բժշկությունը և փորձը լավագույն
 ապացույցն է:

Նրանք, ովքեր կասկածի տակ են
 դնում այս փորձի հաջողությունը
 պետք է ընթերցեն հետևյալ
 տողերը, որոնք գրառել է Հայր
 Մաթթա Ալմիսկիինը: Նա ասում
 է. «Ծնկի եկեք և հավատքի
 անկեղծ սրտեր տվեք Հիսուսի

խոստումով և դուք կտեսնեք, թե ինչպես են կույրերը տեսնում, խուլերը լսում և վերջույթները քայլում, **վագում և պարում**: Բոլոր տեսակի ախտերը կարելի է բժշկել նույնիսկ խրոնիկ, քաղցկեղը, լյարդի ցեռոզը և երիկամների անբավարարվածությունը և սրտի հիվանդությունը, քանի որ **Հիսուսը Հիսուս է, երեկ, այսօր և հավերժ»**:[\[64\]](#)

Նրանք, ովքեր հավատք են ընծայում այս հատվածների սրբությանը և ի վիճակի չեն հրաշքներ գործել, **հավատք չունեն**: Մատթեոսը խոսում է աշակերտների մասին, ովքեր եկան անհատականորեն եկան

Հիսուսի մոտ որպեսզի հարցնեն
 նրան, **թե ինչու են նրանք
 ձախողել բորոտի բժշկությունը:**
 Նա պատասխանեց նրանց.

«Քանի որ ճշմարիտ, ես ասում եմ
 ձեզ, եթե դուք մանանեիսի չափով
 հավատք ընծայեք, դուք կասեք
 լեռանը. «Շարժվիր այստեղից
 այնտեղ» և այն կշարժվի և
 անհնար ոչինչ չի լինի ձեր
 համար»: **(Մատթեոս
 17/20)** Ուստի, յուրաքանչյուր
 հավատացյալ կարող է
 հանգուցյալին հարություն տալ,
 բժշկել հիվանդին, դուրս բերել
 սատանաներին, սակայն, եթե նա
 ձախողի դա, **նա հավատացյալ չէ:**

Այս հատվածները խոսում են
հրաշքների մասին, որոնք կարող
են գործել հավատացյալները:
Արդյո՞ք գոյություն ունի որևէ
հրաշք, որը տեղի ունեցավ նրանց
կյանքում, ովքեր հավատք են
հայտնում Քրիստոսին:

Արդյո՞ք եկեղեցու հայրերը,
ինչպես նաև հավատարիմները
գործել են նմանատիպ հրաշքներ
կամ ավելի լավ, քան Քրիստոսը,
արդյո՞ք նրանք
վերակենդանացրել են
հանգուցյալին, բժշկել հիվանդին,
արդյո՞ք նրանք տիրապետել են
լեզուների և խոսել են, կամ
արդյո՞ք նրանք չեն հանդիսանում

հավատացյալներ և ձախողել են գործել նմանատիպ հրաշքներ:

Ահմեդ Դիդարի և Շվեդիայի
գլխավոր քահանա Սթենլի
Սչոբերգի միջև տեղի ունեցած
բանավեճի ընթացքում
հանդիսատեսներից մեկը ոտքի
կանգնեց և ընթերցեց Մարկոսի
ավետարանի մի հատված
պատվելի Սչոբերգին (**Մարկոս
16/16-18**) Այնուհետ տղամարդը
խնդրեց նրան ըմպել մեկ շիշ թույն
ասելով. «Ըմպիր այս մահացու
թույնը, սակայն դու չես մահանա,
որովհետև դու հավատք ես
ընծայում Հիսուսին և դու ունես
ճշմարիտ հավատք»:

Այնուհետ Սջորբերգի դեմքի արտահայտությունը փոխվեց և նա կմկմալով ասաց. «Մենք չենք մահանա, եթե մենք ընպենք թույնը: Մա տարօրինակ է: Ես հավատք եմ ընծայում Աստծուն և Սուրբ Հոգուն: Սուրբ Հոգին ասում է մեզ, թե ինչ կպատահի մեզ հետ: Երեսուն օր առաջ իմ կինը ասաց ինձ. «Սթենլի, զգուշացիր, ինչ որ մեկը կթունավորի քեզ»... Ես տեսնում եմ քո մեջ գտնվող սատանան, ես ցուցադրության ցանկություն չունեմ...»: Այնուհետ, նա վերցրեց թույնը և լցրեց այն բույսերի զամբյուղի մեջ:

ՀԱՎԱՏԱՑՅՅԱԼՆԵՐԸ ԱՐԱԳ ՊԱՐԳԼԱՏՐՎՈՒՄ ԵՆ ԱՅՍ ԿՅԱՆՔՈՒՄ

Իրականությունը և կյանքը կրկին
ապացուցում է մեկ այլ
ավետարանականի սխալը:

Մարկոսը նշում է, որ Պետրոսը
ասում է Հիսուսին. «Տեսեք, մենք
լքել ենք ամեն ինչ և հետևել ենք
քեզ»: Հիսուսը ասում է.

«Ճշմարիտ, ես ասում եմ ձեզ,
գոյություն չունի որևէ մեկը, ով
լքել է տունը կամ եղբայրների
կամ քույրերին կամ մորը կամ
հորը կամ զավակներին կամ
երկիրը հանուն ինձ և
ավետարանի, ով չի ստանա
հարյուրապատիկը այժմ և

այնուհետ, տներ և եղբայրներ և քույրեր և մայրեր և զավակներ և երկրներ հալածանքներով և գալիք դարաշրջան, հավերժ

կյանք»:(Մարկոս 10/28-30)

Մատթեոսի գրքի մեջ «Կստանա հարյուրապատիկը և կժառանգի հավերժ կյանք»:(Մատթեոս 19/29)

Ղուկասի գրքի մեջ «կստանա բազմաթիվ անգամ ավելին, այս ժամանակ»:(Ղուկաս 18/30)

Գիտնականները չեն ընկալում, թե ինչպես ստանալ այս պարզևները, ինչպե՞ս են կարող մարդիկ ունենալ շատ մայրեր և հայրեր ... Եթե ընկալումը, որ ծնողները և եղբայրները և մայրերը փոխաբերական

արտահայտությունն են, **ապա
ինչպես ընկալել դաշտերի և
կանանց պարզևր: Ե՛րբ ենք մենք
տեսել, թե ինչ է տեղի ունեցել
նրանց հետ, ովքեր լքել են իրենց
տները Քրիստոնեություն
քարոզելու համար: Նրանք լքում
են իրենց մայրերին, իրենց
քույրերին և իրենց գումարը: Ե՛րբ
են նրանք ստացել
հարյուրապատիկ պարզև:**

Տարբերակը պարզորեն խոսում է
«**հալածանքներով**», երկրային
պարզևի մասին և որը տեղի
կունենա «**այդ ժամանակ**» և
այնուհետ հանդերձյալ կյանքի
հավերժ կյանք:

Այս տարբերակը սուտ է, եթե դա ճիշտ լիներ, մարդիկ կշտաապեին պատասխանել կանչին և փորձը կբացահայտեր փաստեր և բաներ, որպեսզի մարդիկ նրանց համար մրցեն և պայքարեն միմյանց հետ:

Ամեն դեպքում, Հայր Մաթթա Ալմիսկիինը նկարագրեց խոստումը տարօրինակ սիմվոլիզմով: Նա ասում է. «Հոր փոխարեն, Հիսուսը կտա նրան երկրային հոր որդու հոգին և մոր փոխարեն կզգա եկեղեցու մայրությունը: Կնոջ փոխարեն այստեղ փոխանակում են տղամարդկանց և կանանց միմյանց կարիք ունենալու զգացումը... երկնքի կարիք

դարձավ ծնունդ տալ հոգով
զավակներին, ովքեր ժառանգում
են երկնային արքայությունը:
Ինչպես նաև զավակների կարոտը
դառնում է բաղձանք նրանց
համար, որպես Աստծո
զավակների»:[65]

ԱՐԴՅՈ՛Ք ԵՐԿԻՐԸ ԳՆԴԱՁԵ Է, ԹԵ ՀԱՐԹ

Հայտնության գիրքը խոսում է
Հովհաննեսի տեսիլքի մասին, երբ
նա երկիրը հարթ տեսավ չորս
անկյուններով և յուրաքանչյուր
անկյունում կանգնած
հրեշտակ: Հովհաննեսը ասում
է. «Դրանից հետո, ես տեսա չորս
հրեշտակներ, ովքեր կանգնած էին

երկրի չորս անկյուններում,
պահելով երկրի չորս քամիները,
որպեսզի ոչ մի քամի չփչի երկրի
կամ ծովի կամ ընդդեմ ծառի»:

(Հայտնություն 7/1) Հովհաննեսը
կրկին նշում է երկրի չորս
անկյուններ, երբ նա ասում է. «Եվ
երբ հազարավոր տարիներ
ավարտվեն, Սատանան դուրս
կգա իր զնդանից:Եվ, դուրս կգա
ստելու ազգերին, որոնք երկրի
չորս անկյուններում են»:

(Հայտնություն 20/7-8)

Մատթեոսը հաստատեց երկրի
այս ընկալումը, երբ խոսեց
Քրիստոսին ուղղված սատանայի
փորձության մասին:Երբ
սատանան ցանկություն հայտնեց

ցույց տալ Հիսուսին երկրի բոլոր
թագավորութիւնները, նա
տարավ նրան ամենաբարձր լեռը
և ցույց տվեց երկրի բոլոր
թագավորութիւնները. «Կրկին,
սատանան տարավ նրան
ամենաբարձր լեռը և ցույց տվեց
նրան աշխարհի բոլոր
թագավորութիւնները»:
(Մատթեոս 4/8)

Նա ի վիճակի էր տեսնել բարձր
լեռան վրայից, որը պետք որ
այդպիսին լինէր, եթէ երկիրը
հարթ էր, սակայն հնարավոր չէր
այն դեպքում, երբ երկիրը գնդաձև
էր, [ինչպես մենք տեղյակ ենք](#):

ԵՐՐՈՐԴ.ՍԽԱԿԼՆԵՐ, ՈՐՈՆՔ ԱՊԱՑՈՒՅՅԵԼ Է ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Բանականությունը ապացուցել է գոյություն ունեցող սխալներ, որոնք ոգեշնչություն չեն: Բանականությունը կարող է գիտակցել, որ դրանք սխալ են և գիտակցեն Ամենաբարձրյալ Ալլահի օրենքների բնույթի հեղինակների տգիտությունը:

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ԵՐԿՆՔԻ ԱՍՏՂԸ

Մատթեոսը նշեց Մագիի պատմությունը, ով եկավ Քրիստոսի մոտ, երբ նա ծնվեց, որպեսզի երկրպագի նրան: Նա

ասաց. «Այժմ, երբ ծնվեց Հիսուսը
 Բեթհեղեմում, Հուդայի
 Հերոդոտոս արքայի
 կառավարության օրոք, տեսեք, որ
 արևելքի իմաստունները եկան
 Երուսաղեմ ասելով. «Որտե՞ղ է
 նա, Հրեաների արքան: Քանի որ
 մենք տեսանք նրա աստղը, երբ
 այն բարձրացավ և եկանք
 երկրպագելու նրան»: ...**նրանք
 շարունակեցին իրենց
 ճանապարհը: Եվ տեսեք, աստղը,
 որը նրանք տեսել են
 բարձրանալիս, առաջնորդում էր
 նրանց մինչ այն վայրը, որտեղ
 ծնվել էր մանուկը: Երբ նրանք
 տեսան աստղը, նրանք մեծ
 հրճվանք ապրեցին»:** (Մատթեոս
 2/1-10)

Բազմաթիվ
պատճառաբանությունների
շնորհիվ բանականությունը
ժխտում է այս պատմությունը:

- Մատթեոսը խոսում է շարժվող
աստղի և նրա շարժումների
մասին – չնայած այն բավական
հեռու է, երկրից հնարավոր է
տեսնել այն, նշելով Երուսաղեմի
որոշակի տարածքը, որոշակի
տունը, **որտեղ գտնվում է**
Քրիստոսը: Այնուհետ աստղը
կանգնում է, **քանի դեռ երկնքում**
է: Ինչպե՞ս է այն շարժվում,
ինչպե՞ս է այն ուղղորդում նրանց
տուն, **ինչպե՞ս է այն կանգ առնում**
և ինչպե՞ս են նրանք տեսնում

ամենը: Մրանք անպատասխան հարցեր են:

- Ինչպե՞ս կարող էր Մագին իմանալ Քրիստոսի և նրա աստղի մասին, **եթե նրանք նույնիսկ չգիտեին Աստծուն:** Ինչպե՞ս էին նրանք կարող տարածվել մարգարեի առջև, **որի կրոնին նրանք հավատք չէին ընծայում:** Այս ամենը սուտ է, որովհետև ոչ ոք հնագույն Մագիից և նրանց պատմաբաններից չնշեցին այնպիսի բան, ոչ էլ այլ ավետարանականներ, ներառյալ Դուկասը, **ով ճշգրտորեն հետևեց ամենին:**

- Այնուհետ, ինչու՞ Մագի եղբայրը երկար ճանապարհորդում է, արդյո՞ք այդ ուղղակի նրան խոնարհվելու, **նվերներ տալու և այնուհետ վերադառնալու համար էր:**

- Հատվածը խոսում է նորածնի հանդեպ Հերոդոտեսի հետաքրքրության մասին և որ նա մտադրվել էր սպանել նրան: Նա խնդրեց Մագիին պատմել իրեն, եթե նրանք գտնեն նորածնին, **այսպիսով նա նույնպես կարող էր խոնարհվել նրան: Մագին երագում էր, որ նրանք չեն վերադառնա Հերոդոտոսի մոտ և նրանք այդպես վարվեցին, որովհետև, եթե Հերոդոտոսը**

հետաքրքրվեր, նա կարող էր նրանց հետ Բեթհեղեմ գնալ, որը մոտիկ էր Երուսաղեմին, կամ նա կարող էր իր մարդկանց ուղարկել նրանց հետ, **քանի որ խնդիրը շատ հրատապ էր նրա համար:**

- Մատթեոսը նշեց Հերոդոտոսի նորաձինների սպանողը, այն բանից հետո, երբ Մագին հեռացավ, **մինչ նա կարող էր գտնել նորաձինն:** Այս պատմությունը կեղծ է, որովհետև պատմաբաններից ոչ մեկը անկախ կարևորության, **չի նշել այս իրադարձությունը:** Այստեղ մենք պետք է նշենք, **որ ըստ պատմական աղբյուրների մեծն Հերոդոտոսը մահկանացուն**

կնքեց Հիսուսի ծնունդից չորս տարի առաջ:

ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ ՄՏՐՈՒԿԻ և ԱՎԱՆԱԿԻ ՀԵԾՆԵԼԸ

Միտքը չի կարող ընկալել այն է, ինչ ասել է Մատթեոսը, երբ խոսել է Քրիստոսի Երուսաղեմ մտնելու մասին: Նա ասում է. «Նրանք բերեցին ավանակ և մտրուկ և դրեցին իրենց թիկնոցները և նա, Քրիստոսը հեծնեց »: (Մատթեոս 21/7), Քրիստոսը չէր կարող հեծնել ավանակը և մտրուկը միաժամանակ: Դա սխալ և սուտ է, ըստ որի Մատթեոսը ցանկություն ուներ լրացնել Թորայի մարգարեությունը: «Սա

տեղի է ունեցել լրացնելու այն, ինչ խոսել էր մարգարեն, ասելով.

«Ասացեք Չիոնի դասերը», Տես, ձեր արքան գալիս է ձեզ, խոնարհ և հեծած ավանակ և մտրուկ, **քուռակ մի բեռնակիր անասուն»:** (Մատթեոս 21/4-5)

ՄԱՏԹԵՈՍԻ ՀՐԱՇՔՆԵՐԸ,
ՈՐՈՆՔ ԿԱՊՎԱԾ ԵՆ
ԽԱՉԵԼՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ

Նմանապես, միտքը չի կարող ընդունել հրաշքները, **որոնց** մասին ասել է Մատթեոսը կապված Քրիստոսի մահվան **հետ:** Նա ասում է. «Եվ ավանդեց իր հոգին: Եվ տես, տաճարի վարագույրը պատռվեց երկու

մասի, վերից վար: Եվ երկիրը
 ցնցվեց և ժայռերը ճեղքվեցին:
 Նույնպես բացվեցին շիրիմները:
 Եվ շատ սրբերի մարմիններ,
 ովքեր քնած էին արթնացան: Եվ,
 հարուլթյունից հետո դուրս գալով
 շիրիմներից, նրանք գնացին սուրբ
 քաղաք և հայտնվեցին շատերին»:
 (Մատթեոս 27/50-53)

Այնուհետ, ի՞նչ պատահեց նրանց
 հետ, արդյո՞ք նրանք վերադարձից
 հետո ամուսնացան, արդյո՞ք
 նրանք վերադարձան իրենց
 տները, կամ դրանից հետո
 կնքեցին մահկանացուն: Ո՞րն էր
 Հրեաների, Պիղատոսի և
 աշակերտների
 հակազդեցությունը, էրբ տեղի

ունեցավ այս մեծ իրադարձությունը:

Պատասխանը «ոչինչ» է,
որովհետև ոչ Մատթեոսը, ոչ էլ
նրանք, ովքեր պատմում են այս
հրաշքների մասին,
պատասխանեցին այս հարցերին:
Եթե այս հրաշքները իրական էին,
յուրաքանչյուրը պետք է խոսի այդ
մասին և մարդիկ պետք է
հավատք ընծայեն Քրիստոսին:
Հայր Քեննինգսերը ասում է.
«Մենք չպետք է ծաղրենք,
որովհետև Մատթեոսի
մտադրությունը շատ հարգալից
էր, նա իր գրառումների մեջ
ներառում էր հին պատմության
բանավոր խոսքերը, սակայն

պատմությունը մինչ այժմ
համապատասխանում է Հիսուս
Քրիստոսին, աստղին»:

Նորթոնը, ում կոչում են
Ավետարանի պահապան, ասում
է. «Այս պատմությունը կեղծ է և
հնարավոր է, որ այս
պատմությունները տարածված
էին Հրեաների մեջ Երուսաղեմի
կործանումից հետո: Միգուցե ինչ
որ մեկը գրառել է այն Մատթեոսի
գրքի կրկնօրինակի երբայերեն
պատճենի լուսանցքում,
այնուհետ հեղինակը ներառել է
այն տեքստի մեջ և թարգմանիչը
այդպես էլ թարգմանել է այն»:

Միզուցե գոյութիւն ունեն շատ
հատվածներ, որոնք գրառվել են
Նոր Կտակարանի
լուսանցքներում, **որոնք էլ
սխալմամբ ներառել են տեքստի
մեջ**: Ինչպե՞ս ենք մենք կարող
գտնել այս կեղծ հատվածները և
գրքից վերցնել դրանք:

Կասկած չկա, որ եկեղեցու
մարդիկ, ովքեր քողարկել են
իրենց մտքերը ճշմարտութունից,
ժխտել են ընդունել այն փաստը,
որ Ավետարանը սխալներ ունի,
**որովհետև Սուրբ Հոգին սխալ չի
գործում**: Մինչ նրանք, ովքեր
հարգանք են տածում իրենց
նկատմամբ կարող են ասել, որ
այս գիրքը մարդկային է, ոչ թե

Աստժո իսսք, իսկ վկայությունը
արդեն ակնհայտ է:

ՆՈՐ ԿԱՏԿԱՐԱՆԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Զարմանալի է, թե որտեղից են
հայտնվել ավետարանի
փոփոխությունները: Արդյո՞ք
դրանք ավետարանականներն
էին, թե նամակաների
հեղինակները, կամ դպիրները,
ովքեր կառավարում են
տեքստերը ըստ իրենց
դավանանքի, կամ նրանցից,
ովքեր աշակերտների անձնական
գրառումները սրբացրել են կամ
բոլորը միասին վերցրած: Միգուցե

վերջինս հանդիսանում է ճիշտ պատասխանը:

ԱՌԱՋԻՆ.

**ԱՎԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ.**

ԱՐԴՅՈ՛Ք

**ԱՎԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ
ԱԶՆԻՎ ԵՆ ԳՏՆՎԵԼ, ԵՐՔ
ԿՐԿՆՕՐԻՆԱԿԵԼ ԵՆ
ՄԻՄՅԱՆՅԻՑ**

Ինչպես մենք նշել ենք անժխտելի է, որ Ղուկասը գրառել է Մարկոսի գրքի տեքստերի 51%, **մինչդեռ Մատթեոսը 90%: Արդյո՞ք Մատթեոսը և Ղուկասը ազնիվ էին, երբ կրկնօրինակում էին Մարկոսից, կամ միգուցե նրանք**

կրկնօրինակում էին ըստ իրենց ցանկութեան:

Ճշմարտութեանը այն է, որ նրանք
երկուսն էլ կրկնօրինակել են
Մարկոսին ըստ իրենց
ցանկութեան, առանձնապես
Մատթեոսը, ով միշտ
չափազանցում էր իր
կրկնօրինակած
իրադարձությունները, որոնք
համապատասխանում էին
Քրիստոսի անձին, կամ
փոխանցում էր Թորայի
մարգարեության լրացումը, **որն էլ
չէր կարող փոխանցել Մարկոսի
պատմությունը:** Գիտնականները
նշել են բազմաթիվ օրինակներ,
ինչպիսիք են.

Մարկոսը խոսում է իսաչելության մասին. «Եվ նրանք առաջարկեցին նրան գինի, որը խառնված էր զմուռսով»: (Մարկոս 15/23)

Ամեն դեպքում, Մատթեոսը կրկնօրինակեց Մարկոսից և փոփոխեց տեքստը, նա ասում է. «Նրանք առաջարկեցին նրան թթու գինի ըմպել, որը խառնված էր լեղիով»: (Մատթեոս 27/34)

Հայտնի է, որ թթու գինին, քացախը և գինին տարբեր են: Մատթեոսը նկատի ուներ փոփոխել Թորայի հայտնած մարգարեությունը, «Նրանք ինձ թույն տվեցին սնունդի փոխարեն և ծարավ հագեցնելու համար տվեցին ինձ թթու գինի ըմպել»:

(Մադնոսներ 69/21) Նա փոփոխեց
«գինի» խոսքը «թթու գինով»:

Մարկոսը ասում է. «Ով
կատարում է Աստծո կամքը, իմ
եղբայրն է և քույրը և մայրը»:
(Մարկոս 3/35)

Մինչդեռ Մատթեոսը
կրկնօրինակեց այն ինչպես «Քանի
որ նա, ով կատարում է Երկնքում
գտնվող իմ Հոր կամքը, իմ
եղբայրն է և քույրը և մայրը»:
(Մատթեոս 12/50), «իմ հայրը»
խոսքերը ավելացրել են ելնելով
աստվածաբանական
պատճառներից:

Նույնը առկա է մեկ այլ
տարբերակի մեջ: Երբ Քրիստոսը

հարցրեց իր աշակերտներին, թե ինչ են նրանք կարծում նրա մասին, Պետրոսը պատասխանեց. «Դու Քրիստոսն ես» (Մարկոս 8/29) Ամեն դեպքում Մատթեոսը փոփոխեց Պետրոսի պատասխանը: «Դու Քրիստոսն ես, կենդանի Աստծո Որդին»: (Մատթեոս 16/16)

Մատթեոսի փոփոխության օրինակ է, երբ նա Քրիստոսի մասին Մարկոսի խոսքերը, որ նա հրաշքներ չի գործել Գալիլեայում: Նա ասում է. «Եվ նա չէր կարող գործել որևէ հզոր աշխատանք այնտեղ, բացառությամբ, որ նա դրեց իր ձեռքերը մի քանի տկար մարդկանց վրա և բժշկեց նրանց:

Եվ նա զարմացավ, ի շնորհիվ նրանց անհավատության»:
(Մարկոս 6/5-6) Նա չի գործել որևէ մեկ հրաշք, սակայն նա բժշկեց մի քանի տկար մարդկանց, սակայն մի քանի հոգու բժշկությունը բավարար չէր հավատք ընծայելու և նա զարմանում էր, որովհետև նրանք հավատք չեն ընծայել:

Ամեն դեպքում, Մատթեոսը չի խրախուսում այն գաղափարը, որ Քրիստոսը ոչ մի հրաշք չի գործել: Նա ասում է. «Եվ նա այնտեղ չի գործել շատ հզոր աշխատանքներ, ի շնորհիվ նրանց անհավատության»:
(Մատթեոս 13/58) Նա գործել է հրաշքներ,

սակայն ոչ շատ և նա
արդարացրել է, որ Հիսուսը չի
ներկայացրել շատ հրաշքներ, ի
շնորհիվ նրանց
անհավատության,
անհավատությունը հանդիսացավ
անարտադրողականության
պատճառ, մինչդեռ Մարկոսի մոտ
այն հանդիսանում էր ուղղակի
պատճառ:

Դուկասը, նույնպես փոփոխել է
այն, ինչ կրկնօրինակել է
Մարկոսից: Մարկոսը, ով ըստ
Քրիստոնյա աղբյուրների,
տրամադրում է Քրիստոսի
իրական պատկերը, նշում է
խաչելության վերջին
խոսքերը: Այն հանդիսանում էր

հուսահատ անհատի ճիշ: «Իմ
Աստված, իմ Աստված, ինչու՞ ես
դու ինձ լքել»: (Մարկոս 15/34)

Ամեն դեպքում, Ղուկասը,-
ինչպես Ուիլ Դյուրանյթը հավատք
է ընծայում,- չի խրախուսում
Մարկոսի նախադասությունը, նա
հավատք է ընծայում, որ այն չի
համապատասխանում Փրկիչ
Քրիստոսի Պողոսի
ուսմունքներին, **ով եկել էր
խաչվելու և նա փոփոխեց դա:**
«Հայր, քո ձեռքն եմ հանձնում իմ
հոգին»: (Ղուկաս 23/46)

Մատթեոսը փոփոխեց շատ
հատվածներ, **որոնք
կրկնօրինակել էր Մարկոսից:** Նա

ավելացրեց իր կարծիքը, որն էլ
 պետք է բարձրացնէր Քրիստոսի
 աստիճանը: Մարկոսը նշեց
 մեղսալի հոգիներով մարդկանց,
 ում Հիսուսը բժշկեց և դուրս
 բերեց սատանաներին և ստիպեց,
 որ նրանք մտնեն խոզերի մեջ: Նա
 ասում է. «Նրանք եկան ծովի
 մյուս կողմը, Գերասենեսի
 երկիրը: Եվ երբ Հիսուսը դուրս
 եկավ նավակից, անմիջապես
 նրան հանդիպեց մեղսալի հոգով
 տղամարդ շիրիմից... Եվ երբ նա
 տեսավ Հիսուսին, շտապեց և
 ծնկի իջան նրա առջև: Եվ
 բարձրաձայն ողբալով ասաց.
 «Ի՞նչ ես անելու ինձ հետ Հիսուս,
 Ամենաբարձրյալ Աստծո Որդի: Ես
 ուրացել եմ քեզ Աստծով, մի

տանջիր ինձ»: ... Այդժամ, խոզերի մեծ քանակ սնվում էին սարալանջին և նա խնդրեց նրան ասելով. «Ուղարկիր ինձ խոզերի մոտ, եկ մտնեմ»: Այսպիսով նա նրան թուլյատրեց: Եվ մեղսալի հոգին դուրս եկավ և մտավ խոզերի մեջ»: (Մարկոս 5/1-13)

Մատթեոսը մեկի փոխարեն խոսեց երկուսի մասին: Նա ասում է. «Երբ նա հասավ մյուս կողմը, Գաղարենների երկիր, սատանա ունեցող երկու տղամարդ հանդիպեցին նրան, դուրս գալով շիրիմներից, կատաղի... Եվ տես, նրանք ողբացին. «Ի՞նչ ես դու անելու մեզ հետ, **օվ Աստծո Որդի**: Արդյո՞ք դու եկել ես այստեղ

տանջելու մեզ ժամանակից
 շուտ»։ Այդ ժամ խոզերի երամակը
 սնվում էին որոշակի
 հեռավորության վրա նրանցից։
 Եվ սատանաները խնդրեցին
 նրան ասելով. «Եթե դու մեզ դուրս
 հանես, ուղարկիր մեզ խոզերի
 հոտը»։ Եվ նա ասաց նրանց.
 «Գնացեք»։ Այսպիսով, նրանք
 դուրս եկան և գնացին խոզերի
 մեջ»։ (Մատթեոս 8/28-32)

Մատթեոսի Ավետարանի
 մեկնաբանության մեջ քահանա
 Թադրուս Յակուբ Մալաթին
 փորձեց հաշտեցնել այդ երկու
 պատմությունները։ Նա ասում է.
 «Թվում է, որ երկու մարդկանցից
 մեկը այնտեղ հայտնի անհատ էր

և ակնհայտ խելագար, ուստի
Մատթեոսը և Ղուկասը
կենտրոնացան նրան,
արհամահելով

մյուսներին»։ Երկուսից մեկի
հայտնիությունը ստիպեց նրանց
արհամարհել նշելու Հիսուսի
հրաշքը մյուսներին բժշկելու,
որովհետև նա խելագար էր, **այլ ոչ
թե հայտնի**։

Մարկոսը և Ղուկասը խոսեցին
կույրի բժշկության մասին,
Մարկոսը ասում է. «Եվ նրանք
եկան Երիթով։ Եվ քանի որ նա
հեռանում էր Երիթովից իր
աշակերտների հետ և մեծ
ամբոխով, Բարթիմեոսը, կույր
մուրացիկը, Թիմաուսի որդին,

նստած էր ճամփի եզրին: Եվ, երբ նա լսեց, որ նա Հիսուս Նազովրեցին էր, նա սկսեց բղավել և ասել. «Հիսուս, Դավիթի Որդի, գթա ինձ»... Եվ Հիսուսը ասաց նրան, «Ի՞նչ պետք է ես անեմ»: Եվ կույրը ասաց նրան. «Ռաբբի, թույլ տուր վերականգնել իմ տեսողությունը»: Եվ ասաց նրան, «Ծարունակի, քո հավատքը քեզ օգնել է»: Եվ անմիջապես, նա վերականգնեց իր տեսողությունը և հեռուեց նրան»: (Մարկոս 10/46-52) Տես (Ղուկաս 18/35-24)

Մատթեոսը պատմեց միևնույն պատմությունը, սակայն երկու կույրերի մասին: Նա ասում է. «Եվ քանի որ նրանք հեռացան

Երիբովից, մեծ ամբոխի հետևեց
 նրան: Եվ, տես երկու կույր
 տղամարդ նստած էին
 ճամփեզրին և երբ նրանք լսեցին,
 որ Հիսուսը անցնում է, նրանք
 բղավեցին. «Տեր գթա մեզ, Դավթի
 Որդի»... Հիսուսը կանչեց նրանց և
 ասաց. «Ի՞նչ եք ցանկանում, որ ես
 անեմ ձեզ համար»: Նրանք
 ասացին նրան, «Տեր, թող մեր
 աչքերը բացվեն»: Եվ Հիսուսը
 խղճմտանքով դիպչեց նրանց
 աչքերին և անմիջապես նրանք
 վերականգնեցին իրենց
 տեսողությունը և հետևեցին
 նրան»: (Մատթեոս 20/29-
 34) Մատթեոսը չափազենցնում է
 և փոփոխում է այն, **ինչ**
կրկնօրինակել է Մարկոսից:

Այստեղ մենք պետք է նշենք, որ
Ղուկասը պատմության
ժամանակագրությունը տալիս է
մինչ Զրիստոսը մուտքը Երիթով:
Նա ասում է. «Երբ նա մոտեցավ
Երիթով, մի կույր տղամարդ
նստած էր ճամփեզրին մուրալով»:
(Ղուկասը 18/35) Արդյո՞ք Հիսուսը
բժշկեց կույրին, մինչ նա մտավ
Երեքո, թե երբ լքեց այն:

Ավետարանականները տալիս են
մեկ այլ փոփոխություն, որը
կապված է այս հրաշքի վայրի
հետ, արդյո՞ք ըստ Մարկոսի, այն
Գերասա երկրն էր (Մարկոս 5/1 և
Ղուկաս 8/26) կամ արդյո՞ք այդ
Գադարան էր ըստ (Մատթեոս

8/28): Երկու անուններն էլ նշում են երկու տարբեր վայրեր:

Առաջին – ըստ Սուրբ գրառումների հանրագիտարանի – այժմ «տեղադրված է Օմ Բայսում, Յարմուկ դաշտավայրի հարավային հատվածի սարավանջին, որը կոչվում է «Համմա», որը գտնվում է վեց մղոն Գալիլեայի Ծովի հարավ-արևելյան հատվածում»:

Մինչդեռ Գերասա երկիրը տեղակայված է Չադրահից վաթսուն կիլոմետր հարավ և Հռոմեական քաղաքի մնացորդները մինչ այժմ գտնվում են Չերաշում, Հորդանանում:

Երկու քաղաքների տեղակայությունը պարզ են յուրաքանչյուրի համար, **ով դիտում է Սուրբ Աստվածանչի քարտեզները**: Կարելի է տեսնել մեկ այլ կարևոր բան. Երկու քաղաքներն էլ չեն գտնվում ծովեզերքին, ուստի, **նրանք չեն հանդիսանում այս հրաշքի ճշմարիտ վայրերը**:

Գիտնականները չգիտեն ինչպես մոտեցնել այս երկու վայրերը: Հանրագիտարանի հեղինակները համամիտ են այն ենթադրությանը, **որը ոչ մի ապացույց չունի**: Նրանք ասում են. «Հաստատուն է, որ Ջեդրահի գերակայությունը- ինչպես շրջանի

հիմնական քաղաք –
երկարաձգվել է ծովի արևմտյան
հատվածի ամբողջ տարածքով,
ներառելով Գերասա
քաղաքը»:[\[66\]](#)

Այս ճկուն ուղղով, Գադարա և
Գերասա քաղաքները դառնում են
մեկ քաղաք:

Մարկոսը մեզ պատմում է
մտրուկի վրա Հիսուսի
Երուսաղեմ գալստյան մասին: Նա
ասում է. «Հիսուսը ուղարկեց իր
երկու աշակերտներին: Եվ ասաց
նրանց. «Գնացեք ձեր դիմացի
գյուղը և անմիջապես երբ մուտք
գործեք կգտնենք կապված
մտրուկի, որը ոչ ոք չի հեծնել:

Բացեք այն և բերեք...Եվ նրանք բերեցին մարուկը Հիսուսին և շարտեցին իրենց թիկնոցները և նա հեծնեց այն»: (Մարկոս 11/1-7)

ՄինչՄատթեոսը չափազանցնում է պատմելով այս միևնույն պատմությունը, նա ասում է, որ Հիսուսը հեծնեց միաժամանակ և ավանակ և մարուկ: Մատթեոսը ասում է. «Այնուհետ Հիսուսը ուղարկեց երկու աշակերտ ասելով նրանց. «Գնացեք ձեր դիմացի գյուղը և անմիջապես դուք կգտնեք կապած ավանակ և մարուկ դրա հետ: Բացեք և բերեք ինձ...Նրանք բերեցին ավանակը և մարուկը և դրեցին իրեցն

թիկնոցները և նա հեծնեց»:
(Մատթեոս 21/1-7)

Մատթեոսը մեզ չի ցույց տալիս, թե ինչպես է Հիսուսը միաժամանակ ավանակ և մտրուկ հեծնել: Դա կարևոր չէ, կարևորը այն է, որ այն կարող է լրացնել Թորայի մարգարեությունը, որն էլ Չաքարիայի գիրքն է: «Տեսեք, ձեր արքան գալիս է ձեզ մոտ. Արդար և փրկությանբ, նա համեստ է և ավանակ, մտրուկ, ավանակ և մտրուկ հեծնած»: (Չաքարիա 9/9) և Մատթեոսը հայտնեց դա: (Մատթեոս 21:4)

Երբ Հիսուսը (Ի.Ա.Ո.Ն) խոսեց հարության օրվա մասին, նա

ասաց, որ նա տեղյակ չէ, **թե երբ է այն տեղի ունենալու**: Մարկոսը ասում է. «Սակայն ինչ վերաբերում է այդ օրվան կամ ժամին, ոչ ոք տեղյակ չէ, ոչ էլ նույնիսկ երկնքի հրեշտակները, ոչ Ռրդին, սակայն միայն Հայրը»: (Մարկոս 13/32)

Մատթեոսը նույնպես փոփոխեց իրադարձությունները, որոնք ըստ իր երևակայության տեղի են ունեցել խաչվածի մահվան ընթացքում. «Եվ Հիսուսը բարձրաձայն կրկին բղավեց և ավանդեց իր հոգին: Եվ տեսեք, տանարի վարագույրը պատռվեց երկու մասի, **վերից վար**: Եվ երկիրը ցնցվեց և ժայռերը

ճեղքվեցին: Շիրիմները նույնպես
բացվեցին: Եվ շատ սրբերի
մարմիններ, ովքեր ննջում էին,
բարձրացան և դուրս գալով
շիրիմներից հարությունից
հետո, նրանք գնացին սուրբ
քաղաք և հայտնվեցին շատերին»:
(Մատթեոս 27/50-53)

Մատթեոսը ոչ պատմում է մեզ,
թե ինչ են արել նրանք, ովքեր
հարություն են առել, ոչ էլ
մարդկանց հակազդեցության
մասին այդ մեծ

հրադարձությունների: Անկախ
դրանց կարևորության, Մարկոսը
չի նշել այդ մեծ

հրադարձությունները: Եթե նրանք
ճշմարիտ լինեին, նա չէր վարանի

նշել: Ոչ Ղուկասը, ով գրառեց
 յուրաքաքնյուր բան ճշգրտորեն,
 ոչ էլ Հովհաննեսը չնշեցին դրանք,
 որը նշանակում է, **որ ամենը
 հանդիսանում է Մատթոսի
 երևակայությունը:**

Ավետարանականները
 փոփոխեցին Հիսուսի խոսքերը,
 երբ մեջ բերեցին աշակերտներիին
ուղղված իր խոսքերը: Ըստ
 Ղուկասի, նա նրանց ասում է
**«Դուք ավելի մեծ արժեք ունեք,
 քան շատ ճնճողուկներ»:** Եվ ես
 ասում եմ ձեզ յուրաքանչյուրը, ով
 ընդունում է ինձ մարդկանց առջև,
 Մարդու Որդին նույնպես
 կընդունի Աստծո հրեշտակների
 առջև, սակայն նա, ով ժխտում է

ինձ մարդկանց առջև, կժխտվի
Աստծո հրեշտակների մոտ»:
(Ղուկաս 12/7-9) Ղուկասը
կազմեց հրեշտակների առջև
Հիսուսի ընդունելությունը և
ժխտումը:

Նա համամիտ չէ Մատթեոսի հետ,
ով Աստծո, այլ ոչ թե
հրեշտակների առջև կազմեց
Հիսուսի ընդունելությունը և
ժխտումը: Նա Հիսուսին մեջ է
բերում ասելով. «Դուք ավելի մեծ
արժեք ունեք, քան շատ
ճնճողուկներ: Այսպիսով,
յուրաքանչյուրը, ով ընդունում է
ինձ մարդկանց առջև, ես
նույնպես կընդունեմ իմ Հոր
առջև, ով երկնքում է, սակայն նա,

ով ժխտում է ինձ մարդկանց
առջև, ես նույնպես կժխտեմ իմ
Հոր առջև, ով երկնքում է»:

(Մատթեոս 10/31-33), ո՞ր
խոսքերն է ասել Հիսուսը, թե
մյուսը:

Մատթեոսի գրքի
մեկնաբանության մեջ էջ.271 Ձոն
Ֆենթոնը չէր կարող ժխտել
փաստերը և ընդունել է
պատմությունների
փոփոխությունները: Փորձելով
արդարացնել, նա ասում
է.«Ավետարանների ձեռագրերը
զգալիորեն փոփոխվել են այն
հատվածներում, որտեղ նշել են
Տիրոջ տիտղոսները»: Նա
ընդունում է, որ առկա էին

փոփոխություններ, սակայն նա
մեղադրում է ձեռագրերի
դպիրներին, **ոչ թե հեղինակ
Մատթեոսին:**

Փաստորեն, ավետարանների
հեղինակները, **այլ ոչ թե
դպիրները կազմեցին տեքստերի
փոփոխությունը:** Լրացումները
միշտ առկա են Մատթեոսի գրքի
մեջ, եթե դրանք առկա լինեին
բնօրինակ ձեռագրերի մեջ, **ապա
չէին լինի Մատթեոսի գրքի
մեջ:** Գիտնական Քեյս Մանը ճիշտ
էր, երբ ասաց. **«Ղուկասը և
Մատթեոսը դիտավորյալ
կատարել են հարյուրավոր
փոփոխություններ Մարկոսի
գրքի տեքստի մեջ, որը ըստ**

կրոնական նպատակների,
գտնվում էր նրանց լիազորության
տակ»:

ԵՐԿՐՈՐԴ.ԱՎԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ
ՆԵՐԻ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ, ԵՐՔ
ՆՐԱՆՔ ԿՐԿՆՕՐԻՆԱԿԵՑԻՆ
ԹՈՐԱՅԻ ԳՐՔԵՐԻՑ

Նոր Կտակարանի հեղինակները
փոփոխեցին Թորայի գրքերը, երբ
կրկնօրինակեցին այնտեղից.

- Պողոսը փոփոխեց տեքստը, **երբ**
կրկնօրինակեց Սաղմոսների
գրքից: Պողոսը ասում

է. «Հնարավոր չէ մեղքերը քավել
ցուլերի և այծերի
արյամբ: Հետևաբար, երբ

Քրիստոսը աշխարհ եկավ, նա
ասաց.«Չոհարերությունները և
ընծաները ցանկալի չեն, սակայն
մարմինը, որը դուք պատրաստել
եք ինձ համար, այրված և
մեղքերի ընծաներով դուք ոչ մի
հաճույք չեք ստանա»։ (Հրեաները
10/4-6)

Պողոսը կրկնօրինակեց
Սաղմոսների գիրքը և փոփոխեց
այն։ Սաղմոսների մեջ.
«Չոհարերությունները և
ընծաները ցանկալի չեն, սակայն
դուք տվել եք ինձ բաց ընկալում։
Այրված ընծաներ և մեղքի
նոխազներ չեն պահանջվում
ձեզնից»։(Սաղմոսներ 40/6) Նա
փոփոխեց. «դուք տվել եք ինձ

բաց ընկալում»

արտահայտությունը «մարմին եք
պատրաստել ինձ համար»

արտահայտությամբ:

-Ավետարանականները նույնպես
փոփոխեցին, քանի որ նրանք
Թորային վերագրեցին այն, **ինչ
առկա չէր այնտեղ**: Մատթեոսը
Քրիստոսի մասին ասում է. «Եվ
նա գնաց և ապրեց քաղաքում,
որը կոչվում է Նազարեթ,
որպեսզի այն ինչ ասում էին
մարգարեները հնարավոր լինի
լրացնել. «Նրան կկոչեն
Նազովրեցի»»: (Մատթեոս 2/23)

Մարգարեների գրքերի մեջ առկա
չեն նմանատիպ բաներ:

Մատթեոսին պատկանող փոփոխությունը հաստատում է այն փաստը, երբ Ֆիլիպսը խոսեց Նազովրեցի Հիսուսի մասին Նաթանել աշակերտին, ով էլ զարմանք ապրեց, **որ Բրիստոսը պետք է Նազարեթից**

զար: «Նաթանելը ասաց նրան. «Արդյո՞ք որևէ բարիք կարող է գալ Նազարեթից»», (**Հովհաննես 1/46**), եթե մինչ այդ գոյություն ունենար Նազարեթի որևէ մարզարեություն, **ապա նա չէր զարմանա:**

Մեկնաբանելով այս տարբերակը, Ջեսյուս Փրիսթհուդի Հրատարակության տպագրիչները ասացին. «**Մենք դժվարանում ենք**

տեղեկանալ, թե Մատթեոսը
 ճշգրտորեն որ հատվածը ի
 նկատի ունի»: Ավելին, Սուրբ
 Աստվածաշնչի գիտնականները
 ասում են. «Հնագույն
 ժամանակաշրջանում Նազարեթը
 կարևոր դեր չուներ, ուստի, Հին
 Կտակարանը չի նշել այն, կամ
 Հովսեփուսի կամ Եզրիպտոսի,
 ասորերենի, իսթական
 արամերենի փյունիկացիների
 փաստաթղթերը այն չեն նշել մինչ
 Հիսուսի ծնունդը և առաջին
 անգամ այն նշել են Ավետարանի
 մեջ»:

- Փոփոխության մեկ այլ օրինակ
 է, երբ Հակոբը և Ղուկասը, Եղիա
 մարգարեի աղոթքների միջոցով,

խոսեցին անձրևի պակասության մասին, նրանք ասում են, որ այն տևեց երեք տարի և վեց ամիս, փոփոխելով Նոր Կտակարանը, որը նշեց, որ անձրևը դադարեց նվազագույնը երեք տարի: Հակոբը ասում է. «Եղիան տղամարդ էր, մեր բնույթի և նա աղոթեց ջերմեռանդորեն, որպեսզի անձրև տեղի չունենա և երեք տարի և վեց ամիս երկրի վրա անձրև տեղի չունեցավ»: (Երեմիա 5/17)

Ղուկասը համամիտ է նրա հետ և հայտնում է, որ Հիսուսը ասում է. «Ես ասում եմ ձեզ, Իսրայելում առկա էին շատ պատուհաններ Եղիա օրոք, երբ երկինքները փակվեցին երեք տարի և վեց

ամիս և մեծ սով իջավ ամբողջ
երկրի վրա:» (Ղուկաս 4/25)

Նրանք կրկնօրինակեցին և
փոփոխեցին պատմությունը –
ինչպես ես նշել եմ- **Թագավորաց
գրքից**: Այն ասում է. «Այժմ,
Եղիան ասում է ... չի լինի ոչ շաղ,
ոչ էլ անձրև այս տարիների
ընթացքում, բացառությամբ իմ
խոսքով»: (Թագավորաց Գ
17/1)այնուհետ. «Շատ օրեր անց,
Տիրոջ խոսքը եկավ Եղիային,
երրորդ տարում, ասելով. «Գնա և
ցույց տուր քեզ Ահաբին և ես
երկիր անձրև
կուղարկեմ»»: (Թագավորաց Գ
18/1),երրորդ տարում անձրևեց,
միգուցե երրորդ տարում,որը

նշանակում է, որ անձրևը կանգ
առավ նվազագույնը երեք տարի,
ոչ թե երեք տարի և վեց ամիս,
ինչպես նշել է Հակոբը և Ղուկասը:

- Պողոսը երկնքի
նկարագրությունը, որը Աստված
պատրաստել է հավատացյալների
համար, վերագրում է
մարգարեների գրքերին: Նա
ասում է. «Սակայն, ինչպես
գրառվել է. «Ինչ ոչ մի աչք չի
տեսել, ոչ էլ ունկ ունկնդրել, ոչ էլ
մարդկային սիրտը երևակայել, թե
ինչ է Աստված պատրաստել
նրանց համար, ովքեր սիրում են
նրան»»: (Կորնթացիներ Ա 2/9)
Հին Կտակարանի մարգարեների
գրքերի մեջ գոյություն չունի ոչ մի

նմանատիպ տարբերակ կամ հատված:

- Իր ավետարանի հինգերորդ գլխի մեջ Մատթեոսը Հիսուսին է վերագրում այն, **ինչ առկա չէ Թորայի մեջ**: Նա ասում է. «**Դուք լսել եք, որ այն ասում էր. «Դուք պետք է սիրեք ձեր դրացուն և ասեք ձեր թշնամուն»**: Սակայն ես ասում եմ ձեզ. **Սիրեք ձեր թշնամիներին և աղոթեք նրանց համար, **ովքեր հալածում են ձեզ****»:
(Մատթեոս 5/43-44) Մատթեոսը անդրադարձել է տարբերակին **Ղևիտացիների մեջ**: «**Դուք չպետք է վրեժ լուծեք կամ նեղանաք ձեր իսկ ժողովրդի զավակներից, սակայն, դուք պետք է սիրեք ձեր**

դրացուն ինչպես ձեզ.ես Տերն եմ»:
(Ղևիտացիներ 19/18) Ոչ այս
տարբերակը, ոչ էլ այլ որևէ մեկը,
չեն նշում թշնամիների սիրո
մասին. Մատթեոսը հայտնում է,
որ այն, ինչ Հին Կտակարանի
հնագույն գրքերի մեջ է, **սուտ է և
փոփոխություն:** Ուստի, քահանա
Սամուել Յուսուֆը ասում
է.«Արդյո՞ք Աստված խնդրում է
ատել:Կարելի է կարծել, որ սա
տեղի է ունենում Հին
Կտակարանի մեջ, սակայն
գոյություն չունի ոչ մի
նմանատիպ բան Աստծո
պատվիրանների մեջ:
«Համեմատեք Ղևիտացիներ
19/18 »»: [\[67\]](#)

Ավետարանականները մեջ են
 բերում Չաքարիայի
 մարգարեությունը, որը ասում է.
 «Հրավիր խորապես, **օվ Սիոնի
 դուստր: Բղավիր բարձրաձայն, օվ
 Երուսաղեմի դուստր: Տես, քո
 արքան գալիս է քեզ մոտ,
 առաքինի և որպես փրկություն,
 համեստ և ավանակ, մտրուկ և
 քուռակ հեծած»։ (Չաքարիա 9/9)
 Մակայն, սովորաբար, **նրանք
 հարկ եղած դեպքում
 դժվարություն չեն գտել
 փոփոխելու խոսքերը: Մատթեոսը
 ասում է. «Ինչ խոսել է մարգարեն
 ասելով. «Ասա դու, Սիոնի
 դուստր, տես ձեր Արքան է գալիս
 ձեզ, հեզ և ավանակ հեծած և
 մտրուկ և քուռակ»»։ (Մատթեոս****

21/4-5) Մատթեոսը տեքստին շատ փոփոխություններ մտցրեց, նվազեցնելով և հեռացնելով այն, ինչը չի համապատասխանում Քրիստոսի անհատականությանը: Նա հեռացրեց «առաքինի և ունենալով փրկություն» արտահայտությունը, որովհետև նա գիտակցեց, որ Քրիստոսը սպասյալ Արքան չէ, ով առաքինի և հաղթական է և պահպանել է երկու բնույթները, **հեզ և միաժամանակ ավանակ և մտրուկ հեծած:**

Հովհաննեսը գործել է նմանապես և հեռացրել է այն, ինչ հեռացրել է Մատթեոսը և տեքստին

ավելացրել է, որ Հիսուսը հեծնել է մեկ կենդանի, **երկուսի փոխարեն:** Նա տեսավ, որ միաժամանակ **երկու կենդանի հեծելը չի համապատասխանում Հիսուսի հասուն**

անհատականությանը: Նա նույնպես փոխանցել է ուրախության և հանույթի հայտարարված մարգարեությունը. «Խորապես հրճվիր, օվ Սիոնի դուստր» վախեցիր «Մի վախեցիր Սիոնի դուստր, տես քո Արքան գալիս է մտրուկ և ավանակ հեծած»:
(Հովհաննես 12/15)

Պողոսը անզանիվ գտնվեց, երբ մեջ բերեց Իսահակի գրքից.

«քանի որ գրառվել է «Քանի դեռ ես գոյություն ունեմ, ասում է Տերը յուրաքանչյուրը ծունկ պետք է խոնարհի ինձ և յուրաքանչյուր շուրթ պետք է խոստովանի Աստծուն»»:(Հռոմեացիներ 14/11)Նա երկու անգամ փոխեց Հին Կտակարանի տեքստը, առաջինը երբ նա վերագրեց Աստծուն ասելով, **որ նա գոյություն ունի**: Երկրորդ, երբ նա ասաց, որ շուրթերը պետք է փառաբանեն Աստծուն, մինչդեռ Եսային խոսում է լեզուների մասին, **որոնք երդում կտան Աստծո անունով**: Եսային ասում է. «Երդվում եմ անձովս.իմ շուրթերից դուրս է եկել առաքինաբար խոսք, որը չի

վերադառնա. «յուրաքանչյուր
ծունկ պետք է խոնարհվի ինձ,
յուրաքանչյուր շուրթ պետք է տա
հավատարմության երդում»»:
(Եսայի 45/23)

Ի լրացում, Մատթեոսը փոփոխեց
Քրիստոսի նախահայրերին, նա
հեռացրել է այն, **ինչ նրան դուր չի
եկել և այնուհետ փորձել ստել
ընթերցողին: Մատթեոսը**
գիտակցեց, որ Յոհակիմ արքայի
զավակներին արգելել են նստել
Դավթի գահին, **(տես Երեմիա
36/30-31)**, այսպիսով նա
հեռացրեց իր անունը Քրիստոսի
նախահայրերի ցանկից, վախ
ունենալով, որ ընթերցողը կարող
է տեղյակ լինել, **որ Հիսուսին չեն**

սահմանի Դավթի գահին: Նա
ասում է. «Եվ Յովսիան, Յերոնասի
հայրը և նրա եղբայրները
Բաբելոն արքայի ժամանակ»:
(Մատթեոս 1/11) Հայտնի է, որ
Յերոնասը Յոսիայի թոռն էր, ոչ
թե որդին, նա հանդիսանում է
արգելված արքա Յեհոյակիմի,
Յոսիայի որդու որդին: (Տես
Մնացորդաց Ա 3/14-15)

Դուկասը հայտնում է, որ Շելահը
հանդիսանում էր Քայնանի
որդին, ով էլ հանդիսանում էր
Արֆաքադի որդին, **ինչը
տարբերվում է Թորայից:**
Դուկասը ասում է. «Եբերը,
Շելահի որդին, Քայնանի, որդին,
Արֆաքսադի որդին»:(Դուկաս

3/35-36) Ծննդոց գիրքը ասում է. «Արժաքսադը հանդիսանում էր Շելահի հայրը»: (Ծննդոց 10/24) Այն դա հաստատում է հետևյալ գլխի մեջ, քանի որ ասում է, որ Արժաքսադը 35 տարեկան հասակում ուներ իր Շելահ որդին: «Երբ Արփաշադը ապրել էր 35 տարի, նա հայրություն է արել Շելահին»: (Ծննդոց 11/12) (Տես Մնացորդաց Ա 1/18 և Մնացորդաց Ա 1/24) Թորան երբեք չի նշել Քայնան անունը, այն ինչ ասում է Ղուկասը փոփոխություն է, կամ նա հավատք է ընծայել, որ ավետարանները փոփոխված են, ուստի նա փոփոխել է այն:

Պատվելի Սամաան Քալիունը
 համամիտ է, որ առկա է
 փոփոխություն, սակայն նա
 համամիտ չէ պատասխանատուի
 հարցում: Նա հավատք է
 ընծայում, որ «Հին Կտակարանի
 Հրեաներ տարբերակը երբեք չի
 նշել Քայնան անունը, հնարավոր
 է որ այն պատահաբար ավելացրել
 են դպիրները»: [68] Նա կարծում
 է, որ ոչ թե Ղուկասը, այլ դպիրն է
 պատասխանատու նմանատիպ
 փոփոխությունների
 համար: Ընթերցողը կարող է
 փոփոխությունը վերագրել
 յուրաքանչյուրին, դպիրին, կամ
 Ղուկասին սակայն, ես պնդում եմ,
 որ ընթերցողը պետք է համամիտ
 լինի Պատվելի Քալիունի և ինձ

հետ այս հատվածի փոփոխության առաջացմանը համար:

Ղուկասը հայտնում է, որ Հիսուսը
բացեց գիրքը և ընթերցեց
նախադասությունը (Եսայի 61),
որը մենք այսօր չենք կարող գտնել
գրքի մեջ: Նա ասում է «Եվ
մարգարե Եսայու փաթեթը
տվեցին նրան: Նա բացեց
փաթեթը և գտավ գրատռության
վայրը: Տիրոջ հոգին ինձ վրա է,
որովհետև նա օժեց ինձ
աղքատներին ավետելու: Նա
ուղարկել է ինձ հայտնելու
ազատություն գերիներին և
բժշկելու կույրերի տեսողությունը,
ազատագրել

ճնշվածներին, հայտնել Տիրոջ
շնորհի տարին»:(Ղուկաս 4/17-
19)Նրա «կույրերի տեսողություն
բժշկել, ազատագրել
ճնշվածներին»

արտահայտությունը առկա չէ այն
հատվածի մեջ, որը ընթերցում էր
Հիսուսը. (Տես Եսայի 61/1-3) և
երկրորդ հատվածը կարելի է
գտնել (Եսայի 58/6) մեջ:

Հայր Մաթթա Ալմիսկիինը նշում է
գիտնականների
անհանգստությունը կապված այս
հատվածի հետ: Նա ասում է.
«Գիտնականները ունեն տարբեր
կարծիքներ այս լրացման հետ,
ինչպես ոմանք ասում են. այն
ավելի ուշ ավելացրել են

Քրիստոնյաները: Մյուսները,
 ինչպես գիտնական Քրոթթը,
 ասում է, որ այս լրացումը
 հանդիսանում է Հրեական
 պատարագի երկու տեքստերի
 համախմբման արդյունք: Մինչդեռ
 գիտնական Բ Ռայքը
 համարձակորեն ասում է, որ ինքը,
 Մեսսիան է ավելացրել այն,
 ելնելով իր մարգարեի
 լիազորությունից»: [69] Բոլորը
 համամիտ են, որ այն լրացում է, ոչ
 թե Եսայու գրքի 61 գլուխը,
 սակայն նրանք համամիտ չեն այն
 անհատի հետ, ով լրացնել է
 այն, այսինքն Քրիստոսի,
 Հրեաների կամ ավելի ուշ
 Քրիստոնյաների կողմից:

Վերջապես, Մատթեոսը
 կատարեց որոշակի
 փոփոխություններ, **երբ նա մեջ
 բերեց Միքիայի գրքից:** Նա ասում
 է. «քանի որ այն գրառել է
 մարգարեն. «Եվ դու օվ
 Բեթհեղեմ, Հուդայի երկրում, ոչ
 մի նվազագույնը Հուդայի
 կառավարիչներից, քանի որ կգա
 մի կառավարիչ, ով կառաջնորդի
 Իսրայելի իմ
 ժողովրդին»»: (Մատթեոս 2/5-
 6) Միքիան չի ժխտում, որ
 Բեթհեղեմը Հրեական
 քաղաքներից ամենափոքրն էր,
 սակայն նա նկարագրում է այն
 ինչպես Հուդայի ամենափոքր
քաղաքը: Նա ասում է. «Սակայն
 դուք, օվ Բեթհեղեմի Եփրաթա,

ովքեր բավական քիչ եք քանակով, որպեսզի լինեք Հուդայի տոհմերի մեջ, ձեզանից պետք է ելնի ինձ համար մեկը, ով պետք է լինի Իսրայելի կառավարիչը»։ (Միքիա 5/2)

**ԵՐՐՈՐԴ. ՏՊԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅՏՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆԸ և
ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆԸ**

Տասնվեցերորդ դարում հայտնագործեցին տպագրությունը և հայտնվեց փոփոխության նոր տեսակը։ Իր «Ավետարանները, նրանց ծագումը և նրանց Աճը» այս գրքի մեջ Ֆրեդերիկ Գրանտը և Ջորջ

Քայրդը իր մեկնաբանության մեջ նշում է, որ 1516 թվականին Էրազմուսը թողրակեց իր առաջին տպագրությունը:

Անգլիայի և Շոտլանդիայի Արքա Չեյսմ I օրոք, 1604 թվականին, տեղի ունեցավ կրոնական ասուլիս, որն էլ հանգեցրեց Բողոքականներից կազմված թարգմանչական կոմիտեի ձևավորմանը: Կոմիտեն պատասխանատու էր անգլերեն լեզվով Աստվածաշնչի պաշտոնական թարգմանության արտադրության համար և 1611 թվականին արքա Չեյսմը կնքեց և հրատարակեցին այն:

Այս տարբերակը, հանդիսանում է Բրիստոնեուլթյան պատմության ամենահայտնի տարբերակը, որը թարգմանվել էր աշխարհի ամենաշատ լեզուներով, և որն էլ շարունակաբար ենթարկվել է քննադատության սկսած Արքա Չեյմսի (**Հակոբոս**)

ժամանակներից: Միջնորդագիրը ներկայացվում է Արքա Չեյմսին, (**Հակոբոսին**) այն ասում է.

«Տեքստերը, որոնք առկա են մեր աղոթքի գրքի մեջ, նվազ կամ ավել չափով տարբերվում են Հրեա տարբերակից, միգուցե փոփոխվել է երկու հարյուր առարկա»:

Բրեթոնը ասում է քահանաներին. «Ձեր հայտնի անգլերեն թարգմանությունը փոփոխել է Հին Կտակարանի խոսքերը ութ հարյուր և քառասուն ութ կետերով և պատճառ է հանդիսացել, որպեսզի մարդիկ ժխտեն Նոր Կտակարանը և գնան Դժոխքի կրակ»:

1881 թվականին Արքա Չեյմսի (Հակոբոսի) Տարբերակը վերանայեցին և կոչեցին Վերանայված Տիպական Տարբերակ: Այնուհետ երեսուներկու աստվածաբաններ, խորհրդական կոմիտեի օգնությամբ, որը ներկայացնում

Էին հիսուն կրոնական
աղանդներ, կրկին վերանայեցին
այն 1951 թվականին և կոչեցին
Վերանայված Տիպական
Տարբերակ: Այն կրկին
վերանայեցին 1971 թվականին և
անվանեցին նույն
կերպ: Հրատարակության
ներածության մեջ մենք
ընթերցում ենք. «Արքա Չեյնսի
տարբերակի տեքստերը ունեն
լուրջ սխալներ... այդ սխալները
բազմաթիվ և լուրջ են, որոնք
ունեն վերանայման կարիք»:

Վերանայված Տիպական
Տարբերակը ջնջեց Հովհաննեսի
Երրորդության հայտնի
հատվածը: (Տես Հովհաննես Ա

5/7) և Մարկոսի Ավետարանի
ավարտը (16/9-20):[\[70\]](#)

Ինչպես հայտնել է կաթոլիկների
Նոր Կտակարանի
ներածությունը, [հնարավոր է
տեքստերի զարգացումը](#): Այն
ասում է. «Այսօր, մենք կարող ենք
ասել, որ Նոր Կտակարանի
տեքստը կազմակերպված են
լավագույն կերպով, ուստի
վերանայման կարիք չունեն, մինչ
այն պահը, երբ գտնվում են նոր
փաստաթղթեր»:[\[71\]](#)

Կաթոլիկները տվել են իրենց իսկ
Լատինական տարբերակը, որը
անվանել են «[Դուայ](#)»: Առաջին
անգամ այն տպագրել են 1582

Թվականին և այնուհետ 1609
թվականին: Այս տարբերակը շատ
պարագաներում տարբերվում է
Ժամանակակից Արքա Չեյնսի
(Հակոբոսի) Տարբերակից:
Ամենակարևորը Թորայի յոթ
գրքերի ավելացումն է, որը
կոչվում է Ապոկիպա, որը առկա չէ
Արքա Չեյնսի (Հակոբոսի)
Տարբերակի Բողոքական
Թարգմանության մեջ:

ՏԱՐԲԵՐԱԿՆԵՐԻ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԻՆԱԿՆԵՐԸ

Նրանք, ովքեր փոփոխել են
ավետարանները փորձել են անել
դա տարբեր եղանակներով,

նրանք տպագրված տեքստերին
դիտավորյալ ավելացրել են որոշ
լրացումներ և փակագծերի մեջ
տեղադրել են դրանք, որպեսզի
նշեն հնագույն ձեռագրերի մեջ
առկա

բացակայությունները, **որոնք էլ
հանդիսանում են բացատրական
լրացումներ:**

Ամեն դեպքում, այլ
տարբերակների մեջ փակագծերը
անհայտանում են և այն ինչ
այնտեղ էր, **դառնում են սուրբ
տեքստերի մաս:** Այլ

տարբերակների մեջ նրանք ջնջել
են փակագծերի տեքստը և
փակագծերը: Այս տեքստերից
որո՞նք են հանդիսանում Աստծո

Խոսքը: Ո՞վ ունի իրավունք
 ավելացնել կամ ջնջել Սուրբ
 Աստվածաշնչից: Արդյո՞ք այն չի
 ավելացնում նրա պատիժը, երբ
 նա ավելացնում էր գրքին կամ
 ջնջում նրա անունը կյանքի գրքից
 և սուրբ քաղաքը, **երբ նա ջնջում է
 որոշ գրքեր: (Տես Հայտնություն
 22/18-19)**

Որպես այս տարբերակների
 փոփոխության օրինակ, նշել է
 Հովհաննեսի Առաջին Նամակը.
 «Քանի որ գոյություն ունեն
 երեքը, որոնք վկայում են
 երկնքում, Հայրը, **Խոսքը և Սուրբ
 Հոգին և այս երեքը մեկ են: Եվ
 գոյություն ունեն երեքը, ովքեր
 վկայում են երկրի վրա, Հոգին և**

ջուրը և արյունը և այս երեքը
համամիտ են մեկին»։ Առաջին
հատվածը առկա չէ հին
ձեռագրերի մեջ և այն չեն նշել
Նիկիայի խորհրդի ընթացքում։

Այս հատվածը առկա է բոլոր Նոր
Կտակարանի
թարգմանություններկ մեջ, որոնք
տպագրվել են տասնվեցերորդ
դարից հետո։ Հայտնի է, որ այս
տեքստերի լրացումը անհրաժեշտ
է հաստատել Երրորդության
ուսմունքը, որը բացառում է
նմանատիպ ամուր վկայությունը։

Քրիստոնյա աստվածաբանները,
Քրեափակը, Շուլցը, Հորն
կանխակալը, Հենրիի

մեկնաբանությունների
հավաքագրողը, Էքշտեյնը և
պատվելի Ֆենդերը ընդունել են,
որ այս տեքստը հանդիսանում է
լրացում և Մարտին Լյութերը
հեռացրեց այն իր
թարգմանության միջից: Իսահակ
Նյուտոնը գրեց հիսուն էջից
բաղկացած նամակ, որպեսզի
ապացուցի այս տարբերակի
փոփոխությունը, որը մնացել է
մինչ այս դարի կեսերը բոլոր
հրատարակումների և
թարգմանությունների մեջ
աշխարհի տարբեր լեզուներով:

1952 թվականին, Սուրբ
Աստվածաշնչի վերանայող
կոմիտեն թողարկեց Նոր

Վերանայված Տիպական
տարբերակը, այս տեքստը
ներառեցին հեռացված
տեքստերի, այլ Սուրբ
Աստվածաշնչի ոչ բոլոր
թարգմանությունների մեջ: [72]

Որոշ տարբերակների մեջ նրանք
փակագծերում են, որպեսզի նշեն
բացակայությունը հնագույն
ձեռագրերի մեջ: Ամեն դեպքում,
հաստատվածը դարձավ տեքստի մի
մաս, քանի որ այն հայտնվեց
առանց փակագծերի աշխարհի
շատ տարբերակների մեջ: Այլ
տարբերակները հեռացրեցին այս
տեքստը և անկախ
աստվածաբանական

կարևորության, այն համարեցին
Աստվածաշնչի լրացուցիչ տեքստ:

Գիտնականները տեքստի
հեռացումը արդարացնում են
ասելով. «Այս լրացումները առկա
են որոշ հին Լատինական
ձեռագրերի մեջ», այսինքն, այն
լրացրել է նա, ով թարգմանել է
գիրքը Հունարենից Լատիներեն:
Այստեղ ես պետք է նշեմ, որ Սուրբ
Երեմիայի Լատինական
թարգմանությունը չի ներառում
այս հատվածը:

Նույնպես, նրանք հեռացրել են
միակ երկու հատվածները, որոնք
խոսում են Հիսուսի երկինք
Համբարձման մասին (Մարկոս

16/19 և Ղուկասի 24/51): Նրանք հեռացրել են դրանք 1952 թվականի Վերանայված Տարբերակից, սակայն թողել են այլ թարգմանությունների մեջ:

Այնուհետ 1971 թվականին, երկու անհատներ և երկու կրոնական աղանդներ վերանայող կոմիտեին ներկայացրեցին բազմաթիվ հարցումներ:

Հետևաբար, Երրորդությանը վերաբերող հատվածը, նույն անվանմամբ վերանայել են Մարկոսի Ավետարանի եզրահանգման (16:9-20) և (Ղուկաս 24:51) հաջորդ հրատարակությունների մեջ: [\[73\]](#)
Ամեն դեպքում ընդհանուր

արարերեն թարգմանությունը
Մարկոսի Ավետարանի
եզրակացությունը դնում է
փակագծերի մեջ և լուսանցքում
նշում է, որ «այն առկա չէ
հնագույն ձեռագրերի մեջ»:

Գոյություն ունի
փոփոխություն, որ Մարկոսի
Ավետարանը բաղկացած է որոշ
կրկնօրինակներից. «Եվ, եթե որևէ
վայրում ձեզ չընդունեն և չլսեն,
ապա երբ դուք լքում եք, թափ
տվեք փոշին, որը ձեր ոտքերին է,
որպես վկայություն ընդդեմ
նրանց: Ճշմարիտ ես ասում եմ
ձեզ, որ Սողոմ և Գոմոր
քաղաքները ավելի տանելի կլինեն
Դատաստանի Օրը, քան այդ

քաղաքը»: (Մարկոս 6/11) Արքա Ջեյմսի (Հակոբոսի) Վերանայված Տարբերակ:Նոր կտակարանի նոր տարբերակի մեջ, հնարավոր չէ գտնել երկրորդ հատվածը, որը սկսվում է «ճշմարիտ ես ասում եմ» խոսքերով:Այլ կրկնօրինակների փակագծերի մեջ առկա է հետևյալ բացատրությամբ նշում. «Որոշ Հունական կրկնօրինակներ շարունակում են, «Ես ասում եմ ձեզ ճշմարտությունը, Դատաստանի Օրը ավելի լավ կլինի Սադոմ և Գոմոր քաղաքների համար, քան այդ քաղաքի մարդկանց»»:

Ամեն դեպքում, այլ
տարբերակների մեջ, **փակագծերը
հեռացրել և ավելացրել են
տեքստին:** Մինչդեռ որոշ
տարբերակներ էլ փակագծերի
հետ հեռացրել են նաև այն, **ինչ
գտնվում էր:** Արդյո՞ք այս
հատվածը հանդիսանում է
Աստծո խոսքը, **թե ոչ:** Հարցը մենք
ներկայացնում ենք նրանց, ովքեր
մինչ այժմ հավատք են ընծայում,
որ Սուրբ Աստվածաշունչը
պաշտպանված է
փոփոխությունից և որ
երկինքների ժառանգությունը և
երկիրը ավելի հեշտ են, **քան
այնտեղի մեկ նամակի կորուստը:**

Հաճախ նույն փոփոխությունը տեղի ունեցավ շատ տարբերակների մեջ, օրինակ Մատթեոսը ասում է. «Քանի որ ձերն է արքայությունը և հզորությունը և փառքը հավերժ»:
(Մատթեոս 6/13)

Պողոս(Կորնթացիներ Ա 10/28)

«Այնուհետ մի կերեք այն, հանուն մեկի, ով տեղեկացրել է ձեզ և հանուն խղճի»:
(Կորնթացիներ Ա 10/28)

Աստվածաշնչի այլ գլուխների մեջ աստվածաբանները տատանվում են ներառել որոշ հաստվածներ, քանի որ նրանք համամիտ չեն բնօրինակի հետ, քանի որ որոշ տարբերակներ դնում են

փակագծեր, մինչ մյուսները
 ամբողջովին հեռացնում են
 դրանք: Ամեն դեպքում, այն չի
 խանգարել այլ ոչնչացնել
 փակագծերի որոշ
 տարբերակները, դարձնելով
 այնտեղ գտնվող խոսքերը Աստծո
 խոսքեր, որոնք չի փոփոխվել:

Մատթեոսը ասում
 է. «Անմիջապես, երբ նրանք
 խաչեցին նրան, նրանք պատռեցին
 նրա հագուստները, ուղարկելով
 աճուրդի: (Պետք է լրացնել
 մարգարեի խոսքերը, ասելով
 նրանք բաժանեցին իմ
 հագուստները և նրանց վրա
 աճուրդ դրեցին)»: (Մատթեոս
 27/35 Ուրբիֆի Նոր Կտակարան)

Արքա Ջեյմսի (Հակոբոսի)
 Տարբերակը և այլ տարբերակներ
 հեռացրեցին փակագծերը և
 այնտեղ առկա խոսքերը
 դաձրեցին տեքստի հատված: «Եվ
 նրանք խաչեցին նրան և
 բաժանեցին հագուստները,
 հանելով աճուրդի, որպեսզի
 լրացվի մարգարեի խոսքերը,
 նրանք բաժանեցին իմ
 հագուստները իրենց մեջ և իմ
 պատմուճանի վրա նրանք աճուրդ
 արեցին»: (Մատթեոս 27/35 Արքա
 Ջեյմսի (Հակոբոսի) Տարբերակ)

Սակայն այլ
 թարգմանությունները ջնջեցին
 փակագծերը և տեքստը: «Եվ, երբ
 նրանք խաչեցին նրան, նրանք

բաժանեցին նրա հագուստները
իրենց մեջ, հանելով անուրդի»:
(Մատթեոս 27/35 Ամերիկյան
Տիպական Տարբերակ, Նոր
Միջազգային Տարբերակ Մեծ
Բրիտանիա և Ժամանակակից
Նոր Միջազգային Տարբերակ):

Մատթեոսի Ավետարանի մեջ նա
ասում է. «Անեծք ձեզ դպիրներ և
փարիսեցիներ,
երկերեսանիներ: Քանի որ դուք
կուլ եք տվել այրիների տները և
կոծկելու համար երկար աղոթել
եք, ուստի, դուք կստանաք մեծ
դատապարտություն և ծանր
պատիժ»: (Մատթեոս 23/14)
Արքա Ջեյմսի (Հակոբոսի)
Տարբերակի մեջ, նրանք նշում են

և մատնանշում են լուսանցքի մեջ,
որ այս պարագրաֆի «Որոշ
ձեռագրեր չեն պարունակում
տարբերակ 14»:

Քրիստոնյա աստվածաբանները
աղավաղել են Հրեաներին
ուղղված նամակի ավարտը,
նրանք փոփոխել են այն, ինչ
գրառել է անհայտ հեղինակը.
«Դուք նրան հրեշտակներից
նվազեցրել եք, դուք թագադրել եք
նրան փառքով և պատվով և
հավաքել ձեր ձեռքերի
աշխատանքները, դնելով ամենը
հպատակեցնելով իր ոտքերի
տակ: Այժմ, դնելով ամենը
հպատակեցնելով
իրեն»: (Հրեաներ 2/7-8) Շատ

խմբագիրներ ջնջեցին նախադասությունը «և սահմանեց նրան բարձր ձեր ձեռքերի աշխատանքից» և այն ասում է. «Թագադրեց նրան փառքով և պատվով, դնելով ամենը հպատակեցնելով իր ոտքերին»:

Նամակի անհայտ հեղինակը ասում է. «Քանի որ նրանք կարող էին հանդուրժել այն, **ինչը պատվիրում էին: Եվ, եթե այդպես է, ինչպես վայրի կենդանին դիպչում է լեռանը, նրան պետք է քարկոծեն, կամ հրեն նետով»:** (Հրեաներ 12/20) Այս տեքստը «կամ հրեն նետով» արտահայտությունը հեռացրել են շատ հրատարակություններից և

Թարգմանություններից, մինչդեռ արարերեն թարգմանությունը համարեց այն Աստծո խոսք, որը ըստ նրանց, **հավերժ է:**

Ի լրացում, երբեմն աստվածաբանները կամ ավելացնում կամ հեռացնում են առանց կիրառելու փակագծերը, ինչպես նշում է Միջին Արևելքի բողոքական տարբերակի Գործք Գիրքը և Կաթոլիկ տարբերակի Ֆիլիսի պատմության կոնտեքստը, **որը վերաբերում է Աբիսսինիա Թագուհու ծառային:** Այն ասում է. «Եվ երբ նրանք գնում էին ճանապարհի երկայնքով, նրանք մոտեցան ջրին և ներքինին ասաց.

«Տես այստեղ է ջուրը: Ի՞նչն է ինձ
 խանգարում մկրտվել: Եվ Ֆիլիփը
 ասում է. «Եթե դու հավատք ես
 ընծայում ամբողջ սրտով, դու
 կարող ես»: Եվ նա
 պատասխանեց. «Ես հավատք եմ
 ընծայում, որ Հիսուս Քրիստոսը
 Աստծո Որդին է»: Եվ նա
 պատվիրեց կանգնեցնել կառքը և
 նրանք երկուսն էլ մտան ջուրը,
 Ֆիլիփը և ներքինին և նա մկրտեց
 նրան»: Գործք 8/36-38 Արքա
 Ջեյմսի Հակոբոսի Տարբերակ Այս
 տարբերակը, Եվ Ֆիլիփը ասում է.
 «Եթե դու հավատք ընծայես
 ամբողջ քո սրտով, դու կարող
 ես»: Եվ նա պատասխանեց. «Ես
 հավատք եմ ընծայում, որ Հիսուս
 Քրիստոսը Աստծո Որդին է» որը

տեղի ունեցավ այն քանից հետո,
երբ նրանք տեսան ջուրը, որը
առկա չէ Նոր Միջազգային,
Ժամանակակից Նոր
Միջազգային և Նոր Միջազգային
Ընթերցողի Տարբերակների
մեջ: «Եվ ներքինին ասաց. «Տես
այստեղ է ջուրը, Ի՞նչն է ինձ
խանգարում մկրտվել: Եվ, նա
պատվիրեց կանգնեցնել կառքը և
նրանք երկուսն էլ մտան
ջուրը»»: Այդ հեռացնելու
պատճառը հանդիսանում է այն,
որ հետոյալ տարբերակը առկա չէ
հին ձեռագրերի մեծամասնության
մեջ:

Մեկ այլ օրինակ է հանդիսանում
Հիսուսի հարցը կույրին, որին նա

բժշկեց: «Հիսուսը լսեց, որ նրանք դուրս են գցել նրան և գտնելով նրան նա ասում է. «Արդյո՞ք դու հավատք ես ընծայում Մարդու Որդուն»: Հովհաննես 9/35 նրանք շատ հրատարակությունների մեջ փոփոխել են «Հիսուսը լսեց, որ նրանք նրան դուրս են գցել և երբ նա գտավ նրան, նա ասաց. Արդյո՞ք դու հավատք չես ընծայում Աստծո Որդուն արտահայտությամբ»»: [\[74\]](#)

Վերջապես, Ղուկասի գիրքը ասում է, որ Հիսուսը ասում է Հրեաներին. «Եվ պատասխանեց նրանց ասելով, եթե դուք ունեք ավանակ կամ եզ, որը ընկել է փոսը և արդյո՞ք անմիջապես չեք

հանի Շարաթ օրը»: (Ղուկաս 14/5) Շատ թարգմանություններ փոփոխել են «ավանակ» բառը «որդի» բառով: «Ձեզանից ո՞վ չունենալով որդի կամ եզ, որը ընկել է ջրհորը Շարաթ օրը»:
(Ղուկաս 14/5)

Հատվածների
տարբերությունները կարող են
շփոթեցնել ընթերցողին և միշտ
արդիական կմնա այն հարցը, թե
արդյո՞ք այս տեքստերը
հանդիսանում են Աստծո Խոսքը:

ԱՎԵՏԱՐԱՆՆԵՐԻ ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

«Արդյո՞ք նրանք Ղուրանը չեն
համարում ուշադիր: Արդյո՞ք այն

Ալլահի խոսքը չէ, նրանք անշուշտ գտել են այնտեղ բազմաթիվ հակասություններ»։ (Ան-Նիսաա :82)

Այս տարբերակը վավեր չափանիշ է տալիս տարբերակելու յուրաքանչյուր գրքի վավերականությունը, որը վերաբերվում է Ամենաբարձրյալ Աստծուն։ Մարդիկ սխալներ են գործում, նրանք կարող են լինել մոռացկոտ և շփոթված, երբ անցնում են օրեր, ուստի, նրանց գրառումները հետևողական են մարդկային այս բնույթին։

Եթե մենք այս կիրառենք չորս Ավետարանների և նամակների

նկատմամբ, մենք կարող ենք տեսնել ավետարանական գրառումների մարդկային բնույթի ազդեցությունները և այն, որ նրանք հակասություններ են արարել իրենց նշած իրադարձությունների մեջ: Այս հակասությունների գոյությունը ապացուցում է, որ այս գրքերը չեն հանդիսանում Աստծո խոսքը և չեն կարող լինել Աստծո Խոսքի մի մաս, որը Աստված հայտնել է Քրիստոսի մի քանի աշակերտներին:

Քրիստոնյաները ընդունել են այս չափանիշների վավերականությունը, ուստի, մենք տեսնում ենք, որ Նոր

Կտակարանի թարգմանիչները
բացատրում են այս նշված
տեքստերի հակասությունները և
դժվարությունները
ճշմարտությունից հեռու,
որովհետև նրանք հավատք են
ընծայում փաստին, որ այդ
հակասությունները նշանակում
են, որ այս գրքերը մարդկային են,
ոչ թե Աստվածային, **գրքեր:**

Քրիստոնյաները հավատք են
ընծայում չորս Ավետարաններին,
որտեղ բոլորը խոսում են
Քրիստոսի պատմության մասին,
ուստի այս բոլոր
պատմությունները պետք է
համապատասխանեն իմաստային
և բովանդակության առումով

կամ նվազագույնը լրացնեն
միմյանց, **որպեսզի լինեն**
կատարյալ կենսագրություն և
արձանագրեն Քրիստոսի մասին:
Ամեն դեպքում, երբ համեմատում
ենք նույն իրադարձությունների
ավետարանական տեքստերը,
մենք տեսնում ենք հակասություն,
որը հնարավորություն չի տալիս
մտքին ասել, **որ այն հանդիսանում**
է միևնույն իրադարձությունը:

Հաշվի առնելով այս
հակասությունները,
քրիստոնյաների համար
անհրաժեշտ է ընտրել այդ
ավետարաններից մի քանիսը,
կամ նրանց պատմությունները,
դարձնել դրանք սարսափելի և

Ժխառել մյուսները: Ի լրացում,
նրանք ստիպված են ընդունել, որ
չորս Ավետարանները գրքեր են,
որոնք գրառել են մարդիկ,
այնուհետև և միայն հետո, **մարդիկ
ի վիճակի կլինեն ընկալել այս
հակասությունները:** Մենք
Ժխատում ենք այն պնդումը, որ այս
հակասությունները **Աստծուց են:**

Արդյո՞ք Ավետարանների մեջ
առկա են հակասությունները:

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐԸ

Գիտնականները բազմաթիվ
օրինակներ են տվել չորս
Ավետարանների և Նամակների

մեջ առկա իրադարձությունների
հակասությունների մասին,
ոմանք Հիսուսին դարձնում են
ինքն իրեն հակասող,
առանձնապես, ինչ կապված է
խաչելության հետ, **որոնցից մի
քանիսը հակասում են հին
Կտակարանին:**

ԱՌԱՋԻՆ.

ԱՎԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆՆԵՐԻ

ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ԻՐԱԴԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

ԳՐԱՌՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՅՈՒՄ

- **ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՆԱԽՆԻՆԵՐԸ**

Միգուցե, Նոր Կտակարանի
ամենահուղիչ և կարևոր
հակասությունը հանդիսանում է

Մատթեոսի 1/1-17 և Ղուկասի
3/23-38 Հովսեփի ատաղձագործի
նախնու

արձանագրությունը: Գիտնականն
երբ հայտնագործել է նրա
տոհմաձառի որոշ նշումները.

-Ղուկասը և Մատթեոսը
համաձայնության են եկել սկսելու
Հովսեփի ատաղձագործի
տոհմաձառը և այնուհետ նրանք
տարբերվել են և այնուհետ կրկին
հանդիպել Չորաբաբելով,
Սալաթիելի որդով, որտեղ
Մատթեոսը նրան համարում է
Հովսեփի ատաղձագործի
տասներորդ պապը, **մինչդեռ**
Ղուկասը տասնիններորդը:

Երկու ավետարանականները կրկին համաձայնության չեն եկել, քանի որ Մատթեոսը Քրիստոսին համարում է Իսրայելի արքաների Սողոմոնի, այնուհետ Ռոբոամի, այնուհետ Աբիայի և այնուհետ Հոսաֆաթի ժառանգը, մինչդեռ Ղուկասը նրան համարում է Դավթի որդու, Նաթանի ժառանգ, որի ոչ մի զավակը չի հանդիսացել Իսրայելի Արքա:

-Հնարավոր չէ պատկերացնել, որ Քրիստոսը հանդիսանում է երկու եղբայրների Սողոմոնի և Նաթանի, Դավիթի որդիների ժառանգը, ոչ էլ տրամաբանական է նաև Չորոքաբեղի և նրա հայր Սալաթիելի մասին խոսելը: Կամ

նրանք (Քրիստոսը, Չորորբարելը և Սալաթին) հանդիսանում են Սողոմոնի կամ նրա եղբոր Նաթանի ժառանգները:

-Անունների երկու ցուցակների տարբերությունը մեծ է այնքանով, որ անհնար է դարձնում միավորել

դրանք: Տարբերությունները առկա են սերունդների և անունների քանակի, ծագումնաբանության մեջ, առկա է անհավասարություն և որոշ ծնողների անունների հեռացում:

Մատթեոսը փորձեց տոհմաձառը բաժանել երեք խմբի, յուրաքանչյուրի մեջ տասնչորս

նախահայր: Նա ասում է.
 «Այսպիսով, Աբրահամից մինչ
 Դավիթ, բոլոր սերունդները
 հանդիսանում էին տասնչորս
 սերունդ և Դավիթից մինչ
 Բաբելոնի արտաքսում, տասնչորս
 սերունդ և Բաբելոն
 արտաքսումից մինչ Քրիստոսը,
 տասնչորս սերունդ»: (Մատթեոս
 1/17)

Ամեն դեպքում, Մատթեոսը չի
 նշում նույն քանակությունը:
 Քրիստոսի և Բաբելոն
 արտաքսման միջև նա միայն
 նշում է տասներկու նախահայր:
 Նա երկրորդ անունից ջնջում է
 անունների ցուցակ, պահպանելով
 14 քանակը, նա ջնջում է երեք

անուն Յորամի և Էսիասի միջև:
Նրանք են Ահազիան, Յորամի
որդին, նրա որդին Յովասը և նրա
որդին Ամազիան, Ազարիայի
հայրը:

Հետևյալ աղյուսակը
պարզաբանում է
հակասությունները: Այն
համեմատում է ցուցակները ըստ
Դուկասի, Մատթեոսի և
Մնացորդաց Ա, որոնք կապված
են Դավիթի, Հովսեփի
ատաղձագործի և Հիսուսի միջև:
Մենք կարող ենք տեսնել այն
անունները, որոնք Մատթեոսը
ջնջել է ցուցակը կազմելու
համար: Նա, ըստ իր

հայեցողության, փոփոխեց
Քրիստոսի նախահայրությունը:

Համար	Մատթեոս (1/1-17)	Մնացորդաց (3/10-19)	Ղուկաս
1	Դավիթ	Դավիթ	Դավիթ
2	Սողոմոն	Սողոմոն	Նաթան
3	Ռոբոամ	Ռոբոամ	Մաթթան
4	Աբիա	Աբիա	Մինամ
5	Ասա	Ասա	Մելիս
6	Հոսաֆաթ	Հոսաֆաթ	Էլիաք
7	Յորամ	Յորամ	Հովնաթ
8	...	Ահազիա	Հովսեփ
9	...	Հովսա	Հուդա
10	...	Ամազիա	Սիմոն
11	Իզիաս	Ազարիա	Լեվի
12	Յորթամ	Յորթամ	Մաթթան

13	Աքազ	Աքազ	Յորիս
14	Եզեքիաս	Եզեքիաս	Էլիզե
15	Մանասսես	Մանասսես	Օսեե
16	Ամոն	Ամոն	Եր
17	Օսիաս	Սիաս	Ելմոդ
18	...	Հովակիմ	Քոսա
19	Երոնիաս	Երոնիաս	Ադդի
20	Սալաթիել	...	Մելքի
21	...	Փեդայահ	Ների

ՈՎՔԵՐ ԵՆ ԽՆԴՐԵԼ
ԱՐՔԱՅՈՒԹՅՈՒՆ, ՄԱՅՐԸ,
ԹԵ ՆՐԱ ԵՐԿՈՒ ՈՐԴԻՆԵՐԸ

Այստեղ Մատթեոսը հակասում է Մարկոսին: Մատթեոսը ասում է. «Այնուհետ Չերեդիի որդիների մայրը եկավ նրա մոտ իր

որդիների հետ և ծնկաչոք նրան
 խնդրեց: Նա ասաց նրան. «Ասա,
 որ իմ այս երկու որդիները պետք է
 նստեն քո աջ և ձախ կողմը քո
 արքայության մեջ»: Հիսուսը
 պատասխանեց «Դու տեղյակ չես
 թե ինչ ես խնդրում»: (Մատթեոս
 20/20-22)

Մարկոսը պատմեց միևնույն
 պատմությունը, սակայն երկու
 որդիները խնդրեցին
 արքայություն, **ոչ իրենց մայրը:**
 Մարկոսը ասում է. «Եվ Հակոբոսը
 և Հովհաննես Չեբեդիի որդիները
 մոտեցան նրան և ասացին.
 «Ուսուցիչ, մենք խնդրում ենք քեզ
 կատարել մեր խնդրանքը»: ...Եվ
 նրանք ասացին նրան. «Շնորհիք

մեզ նստել քո աջ և ձախ կողմում,
քո փառքի մեջ»: Հիսուսը ասաց
նրանց. «Դուք տեղյակ չեք, թե ինչ
եք խնդրում»: (Մարկոս 10/35-38)

Այս տարբերակի հետ կապված իր
Մատթեոսի Ավետարանի
մեկնաբանության մեջ (Էջ.324)
Ջոն Ֆենթոնը ասում
է.«Մատթեոսը որոշ
փոփոխություններ մտցրեց
Մարկոսի Ավետարանի
մեջ: Ամենակարևոր փաստարկը
այն է, որ Մարկոսի Ավետարանի
մեջ երկու աշակերտները
հարցրեցին Հիսուսին, մինչդեռ
Մատթեոսի Ավետարանի մեջ
մայրն է հարցնում Հիսուսին»:

-ԱՐԴՅՈ՛Ք ՀԻՍՈՒՄԸ
ԽՆԴԻԵՑ ԻՐ
ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻՆ ՎԵՐՑՆԵԼ
ԱՆՁՆԱԿԱԶՄԸ,ԹԵ ՈՉ

Մարկոսը խոսում է աշակերտներին ուղղված Հիսուսի առաջարկություններին մասին, այն բանից հետո, երբ նա նրանց իշխանություն տվեց անմաքուր հոգիների դեմ: Այն ասում է. «Նա պահանջեց, որ նրանք ոչինչ չվերցնեն իրենց ճանապարհորդության համար բացառությամբ անձնակազմի – ոչ մի հաց, պայուսակ, ոչ մի գումար իրենց գոտու մեջ: Այլ կրեն սանդալ և չկրեն երկու տունիկ»: (Մարկոս 6/8-9)

Ամեն դեպքում, **Ղուկասի**
Ավետարանի մեջ այն տարրեր է:
Այն ասում է. «Եվ նա նրանց դուրս
ուղարկեց հայտարարելու Աստծո
արքայությունը և բժշկելու: Եվ նա
ասաց նրանց «Ոչինչ մի վերցրեք
ձեր ճանապարհորդության
համար, ոչ մի իր, ոչ պայուսակ, ոչ
հաց, ոչ գումար և մի կրեք երկու
տունիկ»»: (Ղուկաս 9/2-3)

Մատթեոսի Ավետարանը
հակասում է Մարկոսին, երբ
խոսում է կոշիկների և
անձնակազմի մասին, ինչպես նա
վերագրել է Հիսուսին. «Ձեռք մի
բերեք արծաթ, ոչ էլ պղինձ ձեր
գոտիներում, ոչ մի պայուսակ ձեր
ճանապարհորդության համար, ոչ

մի երկու տունիկ, ոչ մի սանդալ, ոչ էլ իր»։ (Մատթեոս 10/9-10)

Մատթեոսը ասում է, որ նրանց չեն թույլատրել վերցնել կոշիկ կամ իր, որն էլ հակասում է Մարկոսի Ավետարանին։

**-ԱՐԴՅՈ՛Ք ՆՐԱՆՔ ԼՍԵԼ ԵՆ
ԱՍՏԾՈ ՉԱՅՆԸ, ԹԵ ԱՍՏԾՈ
ՉԱՅՆԸ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ՉԷ ԼՍԵԼ.**

Հովհաննեսը խոսում է Աստծո, Հոր մասին։ Նա ասում է. «Եվ Հայրը, ով ուղարկել է ինձ, ինքն է վկայել իմ մասին։ Նրա ձայնը դուք երբեք չէք լսել, նրա ձևը դուք երբեք չէք տեսել»։ (Հովհաննես 5/37) Ուստի, ոչ ոք չի լսել Աստծո ձայնը։

Մինչ երեք ավետարանականները խոսում են Աստծո ձայնի մասին, որը լսել են մարդիկ, Հովհաննես Մկրտիչի Քրիստոսի մկրտությունից հետո, Մարկոսը ասում է. «Եվ մի ձայն եկավ երկնքից. «Դու իմ սիրելի Որդին ես, քեզնով ես գոհանում եմ»»:
(Մարկոս 1/11 և տես Մատթեոս 17/5 և Դուկաս 3/22)

- ԱՐԴՅՈՒՔ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՄԿՐՏԻՉԸ ՆՈՒՅՆ ԵՂԻԱՆ Է

Հովհաննեսը ասում է, որ քահանաները և Դևիտացին ուղարկել են Հովհաննես Մկրտիչին հարցնելու նրան, թե (Ո՞վ ես դու): Նրանք հարցրեցին

նրան ասելով. «Արդյո՞ք դու
Եղիան ես»: Նա ասում է. «Ես
չեմ»: (Հովհաննես 1/21)

Ամեն դեպքում, Մատթեոսը նշեց,
որ Հիսուսը ասել է, որ Հովհաննես
Մկրտիչը Եղիան է: «Ճշմարիտ, ես
ասում եմ ձեզ, նրանցից, ովքեր
ծնվել են կնոջից, ոչ ոք ավելի մեծ
չէ, քան Հովհաննես Մկրտիչը:
Սակայն նա, ով նվազագույնը
երկնքի արքայության մեջ է, ավելի
հզոր է քան նա... և, եթե դուք
ցանկություն ունեք ընդունել այդ,
նա Եղիան է, ով գալու է: Նա, ով
ունի ունկ լսելու, թող լսի»:
(Մատթեոս 11/11-15) Մեկ այլ
տարբերակի մեջ Հիսուսը ասում է
և նա նկատի ունեք Հովհաննես

Մկրտիչին, «Սակայն, Ես ասում եմ ձեզ, որ Եղիան գալու է և նրանք գործեցին այն, ինչ գոհացնում է նրան, ինչպես գրառել են նրա մասին»: (Մարկոս 9/13), որը նշանակում է, որ մարգարեներից երկուսը ստախոս են, կամ ավետարանի հեղինակները ստախոս են, որն էլ փաստ է:

- ԵՐԲ ՉՈՐԱՑԱՎ ԹՉԵՆԻՆ

Ավետարանները նշում են, որ Քրիստոսը մոտեցավ թզենուն և երբ նա չտեսավ պտուղը, նա աղոթեց, որ այն երբեք կրկին պտուղ չունենա. «Թող ոչ մի պտուղ երբեք չգա քեզ կրկին»: Եվ

թզենին անմիջապես չորացավ:
Երբ աշակերտները տեսան այն,
նրանք ապշեցին»: (Մատթեոս
21/19-20)

Մարկոսը հակասում է, երբ նշում
է, որ Հիսուսը աղոթեց, այնուհետ.
«Եվ երբ իջավ երեկոն, **նրանք
դուրս եկան քաղաքից:** Երբ
մոտեցան առավոտյան, նրանք
տեսան թզենին չորացած, **հեռու
իր արմատներից:** Եվ Պետրոսը
հիշեց և ասաց նրան. «Ռաբբի,
տես. թզենին, որ դու անիծել ես,
չորացել է»): (Մարկոս 11/19-21)
Սա նշանակում է, որ թզենին
անմիջապես չի չորացել և
աշակերտները ոչինչ չեն գտել,
մինչ հաջորդ օրը:

- ԱՐԴՅՈ՛Ք ՀԱՐՅՈՒՐԱՊԵՏԸ ԳԱԼԻՍ Է ՀԻՍՈՒՄԻ ՄՈՏ

Մատթեոսը նշում է, որ երբ Հիսուսը մուտք գործեց Նահում քաղաք «հարյուրապետը դիմավորեց նրան, դիմելով. «Տեր, իմ ծառան անդամալույծ վիճակում գտնվում է տանը, սարսափելի տանջվելով»»:
(Մատթեոս 8/5-6)

Ղուկասը պատմում է միևնույն պատմությունը, սակայն նա նշում է, որ հարյուրապետը չի դիմավորել Հիսուսին սակայն.
«Երբ հարյուրապետը լսեց Հիսուսի մասին, նա ուղարկեց հրեա ավագներիին, [ովքեր](#)

խնդրեցին նրան այցելել և բժշկել իր ծառային: Եվ, երբ նրանք եկան Հիսուսի մոտ, նրանք ջերմեռանդորեն աղաչեցին նրան»: (Ղուկաս 7/3-4) արդյո՞ք հարյուրապետը եկավ, թե ոչ:

**-ԵՐԲ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱՎ
ՀԻՍՈՒՄԻ ՈՏՔԵՐԻ ՔՍՈՒՔԻ
ԿԻՐԱՌՄԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ**

Չորս ավետարանները պատմում են մեղսագործ կնոջ մասին, ով Հիսուսի ոտքերին քսուք կիրառեց և սրբեց իր վարսերով: Ավետարանականները համամիտ չեն պատմության ժամանակի մասին. Ղուկասը

ասում է, որ այն տեղի է ունեցել
Հիսուսի քարոզչության
սկզբնական շրջանում, մինչդեռ
մյուսները ասում են, որ դա տեղի
ունեցավ իսաչելության ժամանակ
և նրանք վիճում են արդյոք այդ
Չատիկից երկու թե վեց օր առաջ:
Դուկասը ասում է, որ տեղի է
ունեցել Հիսուսի քարոզչության
սկզբնական շրջանում (տես
Դուկաս 7/36-50) Հովհաննես
Մկրտիչի կյանքի ընթացքում:
Դուկասը նշում է, որ Մկրտիչը
նույն գլխի մեջ ուղարկեց իր
աշակերտներին: (Տես Դուկաս
7/19-23)

Ամեն դեպքում, Մարկոսը
հայտնեց, որ պատմությունը

տեղի ունեցավ Չատիկից երկու
օր առաջ: Մարկոսը ասում
է. «Այժմ, դա Չատիկի և Բաղարջի
տոնից երկու օր առաջ էր: Եվ
գլխավոր քահանաները և
դպիրները ուղիներ էին փնտրում
գաղտագողի ձերբակալել նրան և
սպանել, քանի որ նրանք ասում
են. «Ոչ տոնի
ընթացքում, որպեսզի չլինի
մարդկանց խռովությունը»: ... Մի
կին մոտեցավ թանկարժեք անբիծ
նարդոսի քսուքի շշով»: (Մարկոս
14/1-3) Չատիկը, որը նշեց
Մարկոսը, այն ժամանակն էր, երբ
տեղի ունեցավ խաչելությունը:

Հովհաննեսը հայտնում է, որ
պատմությունը տեղի ունեցավ

Չատիկից վեց օր առաջ: Նա
ասում է. «Չատիկից վեց օր
առաջ...Ուստի, Մարիամը
վերցրեց մեկ ֆունտ թանկարժեք
քսուք, որը պատրաստված էր
անբիծ նարդուսից և օժեց Հիսուսի
նոսքերը և սրբեց»: (Հովհաննես
12/1-3) Նա խոսեց նույն Չատիկի
մասին, ինչը նշել է Մարկոսը, որը
նախորդում էր խաչելությանը:
Ե՛րբ տեղի ունեցավ
պատմությունը: Արդյո՞ք Սուրբ
Հոգին սխալվեց, թե
ավետարանականները:

- ԱՐԴՅՈ՛Ք ՍԱՏԱՆԱՆ
ՀԻՍՈՒՄԻՆ ԵՆԹԱՐԿԵՑ
ՓՈՐՉՈՒԹՅԱՆ ՍԿՉԲՈՒՄ

ԼԵՌԱՆ ՎՐԱ, ԱՅՆՈՒՀԵՏ ՏԱՃԱՐՈՒՄ

Ավետարանականները նշում են, որ սատանան երկու վայրում փորձության ենթարկեց Հիսուսին, մեկը Երուսաղեմում, **տաճարի մեջ և երկրորդը բարձր լեռան վրա**: Ամեն դեպքում, ավետարանականները համաձայնության չեն եկել երկու դեպքերի վերաբերյալ, Մատթեոսը հավատք է ընծայում, որ փորձությունը տաճարում էր և այնուհետ լեռան վրա: Նա ասում է. «Այնուհետ, սատանան վերցրեց նրան սուրբ քաղաք և տեղավորեց նրան տաճարի աշտարակը: Եվ ասաց նրան. «Եթե դու Աստծո

Որդին ես, վայր գցիր քեզ...
Կրկին, սատանան տարավ նրան
բարձր լեռ և նրան ցույց տվեց
աշխարհի բոլոր
արքայությունները և նրանց
փառքը»: (Մատթեոս 4/5-8)

Մատթեոսը հակասում է
Ղուկասին, ով հավատք էր
ընծայում, որ առաջին վայրը լեռն
էր: «Եվ սատանան վեր տարավ
նրան և ցույց տվեց աշխարհի
բոլոր արքայությունները մեկ
րոպեում և ասաց նրան. «Քեզ ես
կտամ այս ամբողջ
իշխանությունը և իրենց փառքը»
...Եվ նա տարավ նրան
Երուսաղեմ և տեղավորեց նրան
տաճարի աշտարակը և ասաց

նրան. 'Եթե դու Աստծո Որդին ես,
այստեղից քեզ վայր գցիր»:
(Ղուկաս 4/5-9)

Պատվելի Դոկ. Իբրահիմ Սայիդը
շփոթված է երկու
հրադարձությունների
հերթականությամբ: Նա և նրա
ընթերցողը չեն գտնում հարցի
սպառիչ պատասխանը: Նա ասում
է. «Անցյալ դարի գիտնականների
մեծամասնությունը սովորություն
ունեին ընդունել այն
հերթականությունը, որը նշել էր
Մատթեոսի Ավետարանը, միչդեռ
հակառակ գիտնականները
գերադասում էին այն
հերթականությունը, որը նշել էր
Ղուկասի Ավետարանը»: [75]

Հարց է ծագում, թե երկու
հրադարձություններից ո՞ր մեկն է
առաջնահերթ տեղի ունեցել: Սա էլ
հանդիսանում է Նոր կտակարանի
դժվարություններից մեկը:

- ԵՐԲ ԵՆ ԵՂԻԱՆ և
ՄՈՎՍԵՍԸ ՀԱՅՏՆՎԵԼ
ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻՆ

Ավետարանականները նշեցին
Մովսեսի և Եղիայի
հայտնությունը աշակերտներին,
այն բանից հետո, երբ լեռան վրա
աղոթեցին Հիսուսի հետ, օրեր
անց, **երբ Հիսուսը լքեց քաղաքը:**
Ամեն դեպքում,
ավետարանականները համամիտ
չեն, օրերի քանակի հետ, վեց, **թե**

ուրթ օր: Ղուկասը ասում է. «Այժմ, այս խոսքերից մոտավորապես ուրթ օր անց, նա իր հետ վերցրեց Պետրոսին և Հովհաննեսին և Հակոբոսին և բարձրացավ լեռը աղոթելու»: (Ղուկաս 9/28)

Մատթեոսը հակասում է ասելով. «Եվ վեց օր անց Հիսուսը վերցրեց իր հետ Պետրոսին, Հակոբոսին և նրա եղբայր Հովհաննեսին և առաջնորդեց նրանց բարձր լեռը»: (Մատթեոս 17/1) Արդյո՞ք

Մովսեսը և Եղիան հայտնվեցին վեց, **թե ուրթ օր անց:**

Հուսահատ փորձելով լուծել այս հակասությունը, հայր Մաթթա Ալմիսիկիինը ասում է. «Այս

**- ԱՐԴՅՈ՛Ք ԱԲՐԱՀԱՄԻ
ԱՐԴԱՐԱՑՈՒՄԸ ՄԻԱՅՆ
ՀԱՎԱՏՔՆ Է.**

Նոր Կտակարանի ամենակարևոր հակասություններից է հանդիսանում նաև առաքինության հասնելու գործի կարևորության տարբերությունը, որը ուղղորդվում է հավատքի կարևորության համաձայնության հետ: Պողոսը նվազեցնում է աշխատանքի կարևորությունը և հավատք է ընծայում, որ այն ոչինչ է Աստծո համար: Նա անդրադարձել է Աբրահամի առաքինությանը, մինչ իր հավատքը և Օրենքի նվիրվածությանը և համարում

է,որ գործը պայմանավորված է առաքինութեամբ, որը Աստված է շնորհել նրան:Նա ասում է.

«Քանի որ, եթե Աբրահամին արդարեցնեն գործերով, նա պետք է հպարտություն ապրի, սակայն ոչ Աստծո առջև:Ի՞նչ է ասում Գիրը»: Աբրահամը հավատք էր րնծայում Աստծուն և այն համարվում էր առաքինություն:«Այժմ, ինչ վերաբերում է նրան,ով գործում է, նրա հատուցումը համարվում է պարտականություն, ոչ թե պարգև:Եվ, ինչ վերաբերում է նրան, ով չի գործում, այլ վստահում է նրան, ով արդարացնում է ամբարիշտը, նրա հավատքը համարվում է

առաքինի, ինչպես Դավիթն էր խոսում նրա օրհնանքի մասին, ում առաքինությունը Աստված առանձնեցնում է գործերից»:
(Հռոմեացիներ 4/2-6)

Առանց գործի հավատքը հանդիսանում է առաքինության ուղղի, ինչպես Աբրահամին արդարացրել են հավատքով, այնպես էլ հավատացյալներին կարդարացնեն: Սա է Պողոսի ուսմունքը: «Որովհետև մենք կարծում ենք, որ արդարացնում են հավատքով, օրենքի գործերից դուրս»: (Հռոմեացիներ 3/28)

Հակոբոս աշակերտը համամիտ չէ և հակասում է նրան, քանի որ նա

հավատք է ընծայում որ առանց գործերի հավատքը ոչինչ է: Հակասելով Պողոսին, նա անդրադառնում է Աբրահամի առաքինությանը, որտեղ Աբրահամի հավատքը բավարար չէր լինել: Նա առաքինի դարձավ գործով. նա զոհաբերեց իր որդի Իսահակին Աստծուն և հաստատեց իր առաքինությունը: Հակոբոսը ասում է. «Արդյո՞ք մեր հայր Աբրահամին չեն արդարացնում գործերը, երբ նա առաջարկեց իր որդի Իսահակին զոհասեղանին: Դուք տեսնում եք, որ հավատքը գործում էր գործի հետ և հավատքը կատարյալ էր իր գործերով և Գիրը լրացնում է դասելով. «Աբրահամը հավատք էր

ընծայում Աստծուն և դա
համարվում էր առաքինություն» -
և նրան կոչեցին Աստծո
ընկեր: Դուք տեսնում եք, որ
անհատին արդարացնում են
գործերով և ոչ միայն
հավատքով... Քանի որ, ինչպես
մարմինը հոգուց զատ մեռած
է. Այնպես էլ հավատքը առանց
գործերի մեռած է»: (Հակոբոս
2/21-26) Արդյո՞ք Աբրահամին
արդարացնում են միայն
հավատքով, կամ հավատքը
առանց գործի, նման է մեռած
մարմնի:

**- ՈՐՏԵՂ ԷՐ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԵԼ
ՀԻՍՈՒՄԻ ՔԱՐՈՉԸ**

Ավետարանականները նշեցին
աշակերտներին ուղղված
Քրիստոսի քարոզը, որտեղ նա
կարեկցում էր աղքատներին և
քաղցածներին և սպառնում էր
հարուստներին: Ամեն դեպքում,
նրանք վիճաբանում են Հիսուսի
քարոզի վայրի մասին: «Տեսնելով
ամբոխները, նա բարձրացավ լեռը
և երբ նա նստեց, նրա
աշակերտները մոտեցան նրան»:
(Մատթեոս 5/1) Մատթեոսը
հավատք ընծայեց, որ քարոզը
լեռան վրա էր:

Ղուկասը ասում է, որ քարոզը
բարձր մի վայրում էր, ոչ թե լեռան
վրա, նա ասում է. «Եվ նա իջավ
նրանց հետ և կանգնեց բարձր մի

տեղ, իր աշակերտների մեծ
ամբողջով:" (Ղուկաս 6/17)

**ԵՐԿՐՈՐԴ .ԱՐԴՅՈ՛Ք
ՀԻՍՈՒՍԸ ՀԱԿԱՍՈՒՄ Է
ԻՐԵՆ**

Ավետարանները ցույց են տալիս,
որ Հիսուսը հակասում է իրեն, իր
իսկ հայտարարությունների մեջ, ի
շնորհիվ չորս
ավետարանականների
հակասությունների, կամ իրեն
հակասող որևէ մեկի:

**- ԱՐԴՅՈ՛Ք ՊԵՏՐՈՍԸ
ՍԱՏԱՆԱ ԷՐ, ԹԵ ՄԱՐԳԱՐԵ**

Նշելով Պետրոսի կարծիքը,
Մատթեոսը հակասում է նույն իսկ

Էջի մեջ. Նա ասում է. «Օրհնյալ լինես դու Միմոն Բար-**Հովնան:** Քանի որ մարմինը և արյունը չի բացահայտել սա քեզ, սակայն իմ Հայրը, ով երկնքում է... դու Պետրոսն ես... Ես քեզ կտամ երկնքի արքայության բանալին և ինչ որ դու պարտավոր ես երկրի վրա, կպարտավորեցնի երկնքում և ինչ որ դու կորցնես երկրի վրա, կկորցնես երկնքում...»:

(Մատթեոս 16/17-19)

Մի քանի տող անց նա հակասում է, երբ ասում է. «Ասացեք Պետրոսին. **«Ես կանգնիք ինձանից Սատանա:** Դու խոչընդոտ ես ինձ: Քանի որ դու քո միտքը չես տարածում Աստծո

գործերին, այլ մարդու»:
(Մատթեոս 16/23)

Ավելի ուշ, Մատթեոսը խոսում է Պետրոսի ժխտման և նույնիսկ դատի գիշերվա Հիսուսի անեծքի մասին (տես Մատթեոս 26/74) այնուհետ, մեկ այլ տարբերակի մեջ ասում է. «Երբ Մարդու Որդին կնստի իր փառահեղ գահին, դուք, ովքեր հետևել եք ինձ, նույնպես կնստեք տասներկու գահերին, դատելով Իսրայելի տասներկու ցեղերը»: (Մատթեոս 19/28), Պետրոսի ո՞ր խոսքերն են ճիշտ, քանի որ բոլորը վերաբերվում են Հիսուսին:

- ՈՐՆ ԷՐ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԻՐ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԻՆ

Ղուկասը Քրիստոսին է վերագրում երկու հակասող պատասխան: Մեկ անգամ նա հայտնում է, որ Հիսուսը առաջարկում է սիրել նրանց: «Սակայն ես ասում եմ ձեզ, ովքեր ունկ են դնում, Սիրեք ձեր թշնամիներին, բարիք գործեք նրանց, ովքեր ատում են ձեզ, օրհնեք նրանց, ովքեր անիծում են ձեզ»: (Ղուկաս 6/27-28) Ամեն դեպքում, Հիսուսին վերագրում է հակառակը, երբ նա պատմում է իր արքայության տաս Հոգաբարձուների մասին, ում

որպես արքա ժխտել է իր
ժողովուրդը: Նա ասում է. «Եվ ինչ
վերաբերվում է իմ այս
թշնամիներին, ովքեր
ցանկություն չունեն, որ ես
կառավարեմ, բերեք նրանց
այստեղ և կոտորեք նրանց իմ
առջև»: (Ղուկաս 19/27) Ո՞ր
վերաբերմունքն պատկանում
Հիսուսին:

**- ԱՐԴՅՈ՛Ք ՄԵՆՔ ՊԵՏՔ Է
ՍԻՐԵՆՔ, ԹԵ ԱՏԵՆՔ ՄԵՐ
ԾՆՈՂՆԵՐԻՆ**

Մեկ այլ հակասություն է, երբ
Ղուկասը հայտնում է Հիսուսի
հետևյալ խոսքերը. «Եթե որևէ
մեկը գա ինձ մոտ և չատի իր իսկ

հորը և մորը և կնոջը և
 զավակներին և եղբայրներին և
 քույրերին, այո և նույնիսկ իր իսկ
 կյանքը, նա չի կարող լինել իմ
 աշակերտը»: (Ղուկաս 4/26) Մեկ
 այլ տարբերակի մեջ Ղուկասը
 նշեց, որ մի մարդ Հիսուսին
 հարցրեց հավերժ կյանքի մասին
 և Հիսուսը պատասխանեց.
 «Պատվեք ձեր հորը և մորը»:
 (Ղուկաս 18/20)

Մարկոսի Ավետարանի մեջ
 Հիսուսը ասում է. «Դուք պետք է
 սիրեք ձեր դրացուն, ինչպես ձեզ»:
 (Մարկոս 12/31) Արդյո՞ք
 աշակերտները պետք սիրեն և
 պատվեն կամ ատեն իրենց
 հայրերին և մայրերին:

**- ԱՐԴՅՈ՛Ք ՀՆԱՐԱՎՈՐ Է, ՈՐ
ԴԺՈՒՄՔԻ ԿՐԱԿԸ
ՀԱՆԴԻՍԱՆՈՒՄ Է
ՔՐԻՍՏՈՍԻ (Խ.Ա.Ո.Ն)
ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ**

Մատթեոսը նշում է, որ
Քրիստոսը ասում է, որ նրանք,
ովքեր վիրավորում են իրենց
եղբայրներին, **կլինեն դժոխքում:**
Նա ասում է. "Եվ, ով ասում է. 'Դու
հիմար, **ենթակա կլինես դժոխքի
կրակին:**'" (Մատթեոս
5/22) Մինչդեռ Ղուկասը հայտնում
է, որ Քրիստոսը վիրավորեց իր
երկու աշակերտներին, **ովքեր
չճանաչեցին նրան հարությունից
հետո:** "Եվ, նա ասաց նրանց. 'Օվ,
հիմարներ և

թուլասիրտներ, հավատք ընծայեք
մարգարեների
խոսքերին: "(Դուկաս 24/25) Նա
նույնպես ասում է
Պետրոսին. "Հեռացիր
Սատանա: "(Մատթեոս 16/23) և
մեկ այլ տարբերակի մեջ նա
ասում է նրան. "Օվ, դուք
թուլահավատներ, ինչու՞ եք դուք
կասկածում: "(Մատթեոս
14/31) Արդյո՞ք քրիստոնյաները
ասում են, որ Դժոխքը
հանդիսանում է Քրիստոսի
ճակատագիրը կամ նրանք այս
հատվածները դատում են որպես
հակասություններ:

ԵՐՐՈՐԳ. ՀԻՆ և ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐԻ
ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Նույնպես, ավետարանականները ունեն հակասություններ Հին Կտակարանի հեղինակների հետ, որոնք կապված են պատմական և աստվածաբանական խնդիրների հետ:

ԱՍՏԾՈ ԲՆՈՒԹԱԳՐԵՐԻ
ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հովհաննեսը ասում է. «Ոչ որ երբևէ չի տեսել Աստծուն»:
(Հովհաննես 1/18) և նա ճիշտ էր: Ամեն դեպքում, նա հակասում է Թորայի որոշ հատվածներին:

Հակոբը ասում է. «Քանի որ ես
դեմ առ դեմ տեսել եմ Աստծուն»:
(Ծննդոց 32/30)

Նույնը առկա է Ելք գրքի մեջ, երբ
Մովսեսը պնդում է տեսնել
Աստծուն: Աստված ասում է
նրան. «Ահա, իմ կողքը առկա է մի
վայր, որտեղ դու կարող ես
կանգնել ժայռին և մինչ իմ փառքը
անցնում է, ես կդնեմ քեզ ժայռի
ճեղքի մեջ և ես կձածկեմ քեզ իմ
ձեռքով, մինչ ես հեռանամ:
Այնուհետ, ես կվերցնեմ իմ ձեռքը
և դու կտեսնես իմ մեջքը, սակայն
իմ դեմքը չի երևա»:
(Ծննդոց 33/21-23)

Ի լրացում, Հովհաննեսը հակասում է Ղուկասին ասելով, որ Ստեփանը տեսել է Աստծո պատկերը և փառքը. «Եվ նա, լի Սուրբ Հոգով, աչքերը հառեց երկինք և տեսավ Աստծո փառքը և Հիսուսին կանգնած Աստծո աջ ձեռքի մոտ: Եվ նա ասում է. «Ահա ես տեսնում եմ երկինքների բաց և Մարդու Որդուն կանգնած Աստծո աջ ձեռքի մոտ»: (Գործք 7/55-56)

Հովհաննեսը ասում է, որ ոչ ոք չի լսել հոր, Աստծո ձայնը: Նա ասում է. «Եվ Հայրը, ով ուղարկել է ինձ, ինքն է ծնել վկայությունն իմ մասին: Նրա ձայնը դուք երբեք չեք լսել, նրա կերպարը դուք երբեք չեք տեսել»: (Հովհաննես 5/37)

Ուստի, ոչ ոք չի լսել Աստծո ձայնը, որը հակասում է Թորայի հատվածին, որ Իսրայելի ժողովուրդը լսել է Աստծո ձայնը, երբ նա խոսել է նրանց հետ Հերոբոմ։ «Այնուհետ Տերը խոսեց ձեզ հետ կրակի կենտրոնից: Դուք լսեցիք խոսքերի հնչյունը, սակայն չեք տեսել ոչ մի կերպար, առկա էր միայն ձայնը»: (Երկրորդ Գիրք 4/12)Արդյո՞ք մարդիկ լսել են Աստծո ձայնը, **թե ոչ**:

Պողոսը ճիշտ է նկարագրում Աստծուն: Նա ասում է. «Քանի որ Աստված շփոթմունքի Աստված չէ, այլ իսադադուրյան»:
(Կորնթացիներ Ա 14/33)

Ամեն դեպքում, նա հակասում է
Ծննդոց Գրքին, «Եվ, Տերը ասում
է. «Ահա, նրանք մեկ ժողովուրդ
են և նրանք բոլորը ունեն մեկ
լեզու ...Եկեք, իջնենք վար և
այնտեղ շփոթենք նրանց լեզուն,
այնպես, որ նրանք ի վիճակի
չլինեն ընկալել միմյանց խոսքը:Եվ
այնտեղից Տերը սփռեց նրանց
ամբողջ երկրի երեսով մեկ»»:
(Ծննդոց 11/6-9)

- ԱՐԴՅՈ՛Ք ԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԻ Է ՔՈԼՈՐ ՏԵՍԱԿԻ ՄՆՈՒՆԴԷ

Թորան նշում է, թե որ սնունդը
մենք կարող կամ չենք կարող
ուտել: (Տես Ղևիտացիներ 11/1-
47)Ամեն դեպքում, Մարկոսը

ասում է, որ Հիսուսը հակադրվում է և տարօրինակ խոսքեր է ասում, որոնք կապված են բոլոր տեսակի սնունդի թուլյատրեվիություն հետ:

«Լսեք ինձ, դուք բոլորդ և ընկալեք. Ոչինչ առկա չէ անհատի մեջ, որը գալով նրան կարող է պղծել, սակայն այն ինչ դուրս է գալիս անհատից, կարող է պղծել նրան»: (Մարկոս 7/14-15)

Նրա աշակերտների համար դժվար էր ընկալել, ուստի, նրանք կրկին հարցրեցին և նա պատասխանեց. «քանի որ այն չի մտնում նրա սիրտը, այլ ստամոքսը և արդյո՞ք այն հեռացված է»: (Ուստի նա բոլոր

տեսակի սնունդը հայտարարեց մաքուր):(Մարկոս 7/19)Սա սննդի մաքրման ամենատարօրինակ ձևն էր, որն էլ հասում էր Թորայի Օրենքներին:

- Ո՛Վ Է ԳՆԵԼ ՍԻՔԵՄԵՄԻ ՀՈՂԵՐԸ

Ծննդոց և Գործք գրքերը հակասում են այն հարցում, թե արդյո՞ք Աբրահամը թե Հակոբն են գնել Սիքեմեմի հողերը Համուր ընտանիքից:

Գործ գիրք. «Եվ Հակոբը գնաց Եգիպտոս և կնքեց մահկանացուն, նա և մեր հայրերը և նրանց ետ բերեցին Սիքեմեմ և դրեցին այն շիրիմի մեջ, որը գնել

Էր Աբրահամը արժաթե դրամով
Սիբեմենի Համուրի որդիներից»:
(Գործք 7/15-16)

Ծննդոց. «Եվ Հակոբը ապահով
վերադարձավ Սիբեմեն քաղաք,
որը գտնվում էր Քանաան
երկրում ...Եվ Համուրի
որդիներից, Սիբեմենի հորից, նա
գնեց հարյուր դրամով մի
հողակտոր, որտեղ նա խփեց իր
վրանը»։ (Ծննդոց 33/18-19)

Գործք գրքի հեղինակը սխալվել է,
որովհետև հողը, որը գնել էր
Աբրահամը, գտնվում էր Հեբրոնի
երկրում, **Գալիլեայում**: Նա գնել էր
այն Եփրոնից և այնտեղ
հուղարկավորել Սառային և

որստեղ հուղարկավորել են նրան:
 Ծննդոց գրքի մեջ մենք ընթերցում
 ենք. «Եվ Աբրահամը կշռեց
 Եփրոնի համար արծաթը, որը նա
 կոչել էր ի լուր Բետի, չորս
 հարյուր արծաթե շեկել... Դրանից
 հետո, Աբրահամը
 հուղարկավորեց Սառային, իր
 կնոջը Մամբրեի արևելյան
 հատվածում գտնվող Մաքփելահ
 դաշտի քարանձավում, որն էլ
 Հեբրոն է, Քանաանի երկրում»:
 (Ծննդոց 23/16-19) Ո՞վ գնեց
 Սիքեմեմի հողը Աբրահամը, թե
 Հակոբը:

- ՔԱՆԻ՝ ՏԱՐԻ ՍԱՎՈՒՂԸ
ԿԱՌԱՎԱՐԵՑ ԻՍՐԱՅԵԼԻ
ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ

Թագավորաց գրքի մեջ, Սավուդը կառավարեց Իսրայելի ժողովրդին երկու տարի. «Սավուդ ... տարեկան էր, երբ նա սկսեց կառավարել և նա կառավարեց ... և երկու տարի Իսրայելում»: (Թագավորաց Գ 13/1), որը հակասում է Գործք գրքին. «Այնուհետ նրանք խնդրեցին մի արքա և Աստված տվեց նրանց Քիշի որդի Սավուդին, Բենիամինի ցեղի մի տղամարդու, մոտ քառասուն տարի»: (Գործք 13/21) Արդյո՞ք Սավուդը կառավարել է քառասուն, թե երկու տարի:

- Ո՛Վ Է ՀԱՆԴԻՍԱՆՈՒՄ ԱՍՏԾՈ ՈՐԴԻՆ, ՈՒՄ ԷՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՅՐԵԼ ԴԱՎԻԹԸ

Հրեաներին ուղղված իր նամակի մեջ Պողոսը նշում է Աստծո խոստումը Դավթի որդի Սողոմոնին, սակայն դա դառնում է ինչպես Քրիստոսի (Խ.Ա.Ո.Ն) կանխազգուշացում: Նա ասում է. «Եվ այս վերջին օրերին նա խոսել է մեզ հետ իր Որդու միջոցով, ում նա կարգել է ամենի ժառանգը ... դառնալով գերադաս հրեշտակներին, քանի որ նրա ժառանգած անունը ավելի հոյակապ է, քան նրանցը: Քանի որ, ոչ մի հրեշտակի Աստված երբեք չի ասել. «Դու իմ Որդին ես,

այսօր ես ծնել եմ քեզ»: Կամ կրկին «Ես կլինեմ նրան հայր և նա կլինի ինձ որդի»: (Հրեաներ 1/2-5)

Պողոսը մեջ է բերում Թագավորաց Դ 7/14 մի հատված և այն դարձնում է Քրիստոսի կանխագուշակություն: Այն ասում է. «Ես կլինեմ նրան հայր և նա կլինի ինձ որդի»: (Թագավորաց Դ 7/14) Պողոսը կարծում է, որ այս հատվածը հանդիսանում է Քրիստոսի (Խ.Ա.Ո.Ն) կանխագուշակություն և նա մեջ է բերում այն իր նամակի մեջ: Ամեն դեպքում, այս մեջբերումը ճշմարիտ չէ, քանի որ հատվածը խոսում էր Դավիթի մասին:

Աստված ասում է մարգարե Նաթանին Դավիթին ասել. «Այժմ, ուստի, դու պետք է ասես իմ ծառա Դավիթին... Երբ քո օրերը լրացվում են և դու պառկում ես քո հայրերի հետ, ես կբարձրացնեմ քո ժառանգներին քեզնից հետո, ով պետք է գա քո մարմնից և ես կհաստատեմ նրա

արքայությունը: Նա կկառուցի տուն հանուն իմ անվան և ես հավերժ կհաստատեմ նրա արքայության գահը: Ես կլինեմ նրան հայր և նա կլինի ինձ որդի: Երբ նա անօրենություն գործի, ես կկարգավորեմ նրան մարդկանց գավազանով, մարդկային որդիների շերտերով... Ըստ այս բոլոր խոսքերի, Նաթանը խոսեց

Դավիթի հետ»։ (Թագավորաց Գ 7/8-17)

Կանխազգուշացումը վերաբերվում էր ինչ որ մեկին, ով պետք է ծնվեր Դավիթից, ոչ թե նրա ժառանգներից, **ով պետք է կառավարեր Իսրայելի ժողովրդին Դավիթից հետո**։ Սա վերբերվում է մեկին, ով Աստծո տան կառուցողն էր և ուն Աստված կպատժեր, **եթե նա չհետևեր Օրենքին**։ Ըստ Թորայի, այս բոլոր բնորոշումները լրացրել է Սողոմոնը։

Մնացորդաց գիրքը նշում է, **որ այս անհատը Սողոմոնն է**։ Այն ասում է. «Ահա, քեզ որդի կծնվի,

ով կլինի հանգստության մարդը:
Ես կտամ նրան հանգստություն
շրջապատող բոլոր թշնամիներից:
Քանի որ նրա անունը կլինի
Սողոմոն և ես կտամ նրան
խաղաղություն և հանգստություն
կլինի Իսրայելի այս օրերին: Նա
կկառուցի տուն իմ անունով: Նա
կլինի իմ որդին և ես կլինեմ նրա
հայրը և Իսրայելում ես հավերժ
կհաստատեմ նրա արքայական
գահը»: (Մնացորդաց Ա 22/9-10)

- ՈՒՄ ԵՆ ԿԱՆՉԵԼ ԵԳԻՊՏՈՍԻՑ

Հայտարարված
մարգարեությունների մեկ
փոփոխություն է, երբ Մատթեոսը

Հիսուսի մասին ասում

է.վերադարձավ Եգիպտոսից իր
մանկության

ընթացքում: Մատթեոսը ասում

է. «Եվ մնաց այնտեղ մինչ

Հերոդոտոսի մահը: Սա պետք է
լրացներ այն, ինչ Տերը խոսել էր
մարգարաների միջոցով.

«Եգիպտոսից ես կանչեցի իմ

որդուն»»: (Մատթեոս 2/15) Նա

հայտնեց, որ պետք է լրացնի

կանխագուշակությունը, որն էլ

հանդիսանում է Օսեն գիրքը: (Տես

Օսեն 11/1-2)

Ամեն դեպքում, Օսեն գրքի

հատվածը ոչինչ չի ասում

Քրիստոսի մասին, այն խոսում է

Եգիպտոսից Մովսեսի հետ

Իսրայելի ժողովրդի վերադարձի մասին: Այն խոսում է Հակոբի, այնուհետ նրա որդիների և Եզրայտուսից նրանց վերադարձի և նրանց կուռքեր երկրպագության և Աստծո կոչը արհամահելու մասին: «Երբ Իսրայելը մանուկ էր, ես սիրեցի նրան և Եզրայտուսից դուրս նրան իմ որդի կոչեցի: Որքան շատ էին նրանց կոչանում, այնքան շատ նրանք հեռանում էին, նրանք շարունակում էին զոհաբերել Բաալին և այրել ժառանգներին կուռքերի համար»: (Օսեն 11/1-2)

Տեքստը ոչ մի կապ չունի Բրիտանիա հետ: Կռապաշտությունը տեղի էր

ունեցել մինչ Քրիստոսը: Այն չի վերաբերվում է նրանց, ովքեր ապրել են Քրիստոսի ժամանակարնթացքում, որովհետև Հրեաները ապաշխարիել էին և դադարել էին երկրպագել կուռքերին Քրիստոսի ծնունդից հինգ հարյուր երեսունվեց տարի առաջ, այն քանից հետո, **երբ ազատվել էին Բաբելոնից: Այդ** ապաշխարիանքից հետո նրանք չէին վերադարձել կռապաշտութայան, **ինչպես պարզ է Սուրբ Աստվածաշնչի ընթերցողին և որը ապացուցել են պատմական գրքերը:**

ՉՈՐՐՈՐԴ.
ՔՐԻՍՏՈՆՅԱՆԵՐԸ
ՏԳԻՏՈՒԹՅԱՆ և
ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՃԱՆԱԶՄԱՆ ՄԻՋԼ

Քրիստոնյա գիտնականները հուսահատ և միամիտ փորձ արեցին միավորել այս հակասությունները և ներկայացնել դրանք ինչպես համատեղելի և լրացնող: Ամեն դեպքում, այս բոլոր փորձերը հաճախ ապարդյուն են, ինչպես միավորումը, **որը չունի որևէ վկայություն:**

Ուստի, Հրեա քննադատ և փիլիսոփա Էսպինոզան ճիշտ էր,

երբ խոսում էր Թորայի մասին, և նրա խոսքերը կիրառում են Նոր Կտակարանի մեջ: «Եթե որևէ մեկը կարծում է, որ ես խոսում եմ ընդհանուր առմամբ, առանց էական հիմքի, ես կխնդրեմ նրան մեզ ցուցադրել և տալ այս հաշիվների որոշակի պայմանավորվածություն, որոնց կարելի է հետևել պատմաբանների գրառումների մեջ, առանց ծանր մեղք գործելու: Փորձելով մեկնաբանել այս հաշիվները, անհատը պետք է հաշվի առնի մեթոդները և պայմանները ինչպես նաև բառերի կապի ուղիները և բացատրի դրանք, այնպես, որ մենք ի վիճակի լինենք մեր

գրառումների մեջ հետևել տվյալ
բացատրությանը: Ես
ակնաձանքով կխոնարհվեմ
նրանց առջև, ովքեր կարող են
կատարել այս աշխատանքը և
պատրաստ են նրան նկարագրել
որպես Ապոլոն:

Ես պետք է խոստովանեմ, որ
անկախ իմ երկար փնտրտուքի,
ես ի վիճակի չեղա գտնել նրան, ով
փորձեց այս: Չնայած, սկսած իմ
մանկությունից ես դիտարկել եմ
Աստվածաշնչի ընդհանուր
տեսակետները, հնարավոր չէր
հասնել նրան, ինչի ես հասել եմ:
Համենայն դեպս, այստեղ ոչ մի
պատճառ չկա վատնելու
ընթերցողի ժամանակը և նրան

ներկայացնել անհույս փորձի
մարտահրավերը»:[\[77\]](#)

Քչերն են ընկալում

ճշմարտությունը:Նրանց մեջ են

Քրիստոնյա ամսագրերի

խմբագիրները իրենց.«Պարզ

Ճշմարտությունը»

աշխատությամբ:1975 թվականի

Հուլիսի համարի մեջ մենք

ընթերցում ենք. «Գոյություն

ունեն բազմաթիվ

մեղադրանքներ,որոնք

վերաբերվում են Աստվածաշնչի

անհամապատասխանություններ

ին, որոնք գիտնականները մինչ

այժմ չեն կարող լուծել:Սա

բավարարում է յուրաքանչյուր

անհավատին և աթեիստին: Մինչ

այժմ գիտնականները
վիճաբանում են այս խնդրի շուրջ:
Ոչ ոք, չի ժխտում այս փաստը,
ամեն դեպքում, բացառությամբ
նրա, ով տեղյակ չէ
Աստվածաշնչից»:

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ
ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ և
ՕԵՐՆՍԴՐԱԿԱՆ
ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

Քրիստոսը ասում է. «Չգուշացեք
կեղծ մարգարեներից, ովքեր
գալիս են գառան
հանդերձով, սակայն ներքուստ
հափշտակող գայլեր են: Դուք
կճանաչեք նրանց իրենց
պտուղներով: Արդյո՞ք կարելի է

խաղողից փշոտ թփեր հավաքել,
կամ տատասկից թուզ: Այսպիսով
յուրաքանչյուր առողջ ծառ լավ
բերք ունի, սակայն հիվանդ ծառը
վատ բերք է բերում: Առողջ ծառը
չի կարող վատ բերք ունենալ, ոչ էլ
հիվանդ ծառը լավ բերք:

Յուրաքանչյուր ծառ, որը չունի
լավ պտուղ, կտրում են և գցում
կրակը: Ուստի, դուք կարող եք
ճանաչել դրանք իրենց
պտուղներով»: (Մատթեոս 7/15-
20)

Մահմեդականները
ներկայացնում են այս
Աստվածաբանական հատվածը և
խնդրում են Քրիստոնյաներին
այն դատավոր համարել և

այնուհետ արդյունքները ցույց
կտան ճիշտն ու սխալը:

- ԶՐԻՍՏՈՆՅԱ
ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ընդհանուր առմամբ, դիտելով
Քրիստոնյա
հասարակությունները,
գիտնականները արձանագրում
են այնպիսի արատների
տարածումը, ինչպիսիք են
անառակությունը,
համասեռամոլությունը,
ինքնասպանությունները,
ոճիրները, ռասայական
խտրականությունը, ընտանիքի
քայքայումը և վատ սոցիալական

հարաբերությունները, ոգելից
խմիչքը և թմրանյութերը, կրոնից
հեռացումը և աթեիզմի
գերիշխանությունը և այլ ազգերի
նկատմամբ կոպտությունը:

Գերմանական «Պոնտ»
ամսագիրը հրատարակել է
Գերմնացիների դավանանքի
վիճակագրությունը և
արդյունքում, գերմանացիների
65% հավատք են ընձայում
Աստծուն և 50% հավատք են
ընձայում կյանքին և մահին
հաջորդող դատաստանին:

Հարավային Աֆրիկայում, որտեղ
Քրիստոնյաների
համամասնությունը կազմում է

98%, արյունապղծությունը սպիտակամորթների միջև 8% է, մինչդեռ ըստ Պատվելի Ջիմմի Սվեգարթի, ԱՄՆ-ի թմրամուլների քանակը, քառասունչորս միլիոն է, [ի լրացում տաս միլիոն հարբեցողների:](#)

Ջոն Ուեսթոնը նշում է 1978 թվականի հետազոտությունը և ըստ որի արդյունքի Ամերիկյան հասարակության 4% իրենց կյանքի ընթացքում կիրառում են համասեռամուլություն և 10% մոտայն տևում է մոտ երեք տարի: Բրիտանիայի Ճնողական Կազմակերպության գործիչները ցույց են տալիս, [որ 16 տարեկանից ցածր անչափահաս](#)

աղջիկների կեսը ներառված են
անբարոյականության մեջ:

- ԻՆՉՊԵՍ Է ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆԸ ԲԱԽՎՈՒՄ
ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆԸ

Կարելի է զարմանալ, թե ինչպես
պետք է Ավետարանը
վերականգնի և ուղղի այս
արատները և
համաճարակաբանական
կերպարները: Արդյո՞ք
Ավետարանը կապ ունի այս
կերպարների հետ:

Պատասխանն ավետարանների
օրենսդրության
անկարողությունն է բժշկել
Քրիստոնեական

հասարակության այս
 հակասությունները: Այն
 ամբողջովին կեղծ չէ, եթե մենք
 ասենք, որ Սուրբ Աստվածաշունչը
 հանդիսանում է այդ
 հասարակությունների
 կոռուպցիայի պատճառներից
 մեկը, [անկախ ուղղակի կամ
 անուղղակի լինելու: \[78\]](#)

Այս արատների նկատմամբ գրքի
 պարտականությունները
 տարբերվում են իրենց
 ազդեցության մակարդակով,
 սակայն միասին, [նրանք
 ներառում են պատճառների և
 խնդիրների հիմքը:](#) Այն նշում է,
 որ սա չի հանդիսանում Աստծո
 խոսքը, որովհետև Աստված իր

գրքերով ուղարկել է մարգարեներ,
որպեսզի ուղղորդեն մարդկանց և
դուրս տանեն խավարից և
չարիքից, **դեպի ուղղորդություն և
լույս:**

**ԱՌԱՋԻՆ. ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԸ
և ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԲՆՈՒՅԹԻ
ՀԱԿԱՍՈՒԹՅՈՒՆԸ**

Գոյություն ունեն բազմաթիվ
ավետարանական տեքստեր,
որոնք դեմ են մարդկային
բնույթին, որը բացասական է
ազդում ընթերցողների
բարոյականության կամ
հասարակական ազդեցության
վրա.

Նոր Կտակարանը կոչ է անում հեռու մնալ ամուսնութունից և դառնալ կուսակրոն: Պողոսը ասում է. «Ամուրիներին և այրիներին ես ասում եմ, որ լավ է նրանց համար մնալ միայնակ ինձ պես»: (Կորնթացիներ Ա 7/8) Մեկ այլ տարբերակի մեջ նա ասում է. «Քանի որ միտքը, որը սահմանափակվում է մարմնով, թշնամի է Աստծուն»:

(Հռոմեացիներ 8/7) Ուստի, ըստ Պողոսի, մարդիկ ըմպում, սնվում, քնում, ամուսնանում և բավարարում են այլ մադկային կարիքներ լինելով Աստծո թշնամի:

Պողոսը ասում է կրկնում է այս ի շնոհիվ սխալ գաղափարի, որը հեղեղել է նրան, **այսինքն որ մարմինը և հոգին թշնամի են:** «Քանի որ մարմնի ցանկությունները դեմ են Հոգուն և Հոգու ցանկությունները դեմ են մարմնին, քանի որ նրանք դեմ են միմյանց, որպեսզի դուք շարունակեք գործել այն, ինչի ցանկություն դուք ունեք»:
(Գաղատացիներ 5/17) Այս ենթադրում է հոգու և մարմնի հակամարտություն և մարդկային կյանքի մարմնական աղավաղում, որը չի կարող հասցնել երջանկության, **մինչ տեղի չունենա մարմնական կարիքների**

և հոգևոր ցանկությունների
միացում:

Հակոբ աշակերտը
չափազանցում էր, երբ
զգուշացնում էր սիրելի աշխարհը
առանց տարբերակելու չարն ու
բարին: Նա ասում է. «Դուք
անառակ մարդիկ: Արդյո՞ք դուք
տեղյակ եք, որ ընկերությունը
աշխարհի հետ հանդիսանում է
թշնամություն Աստծուն: Ուստի,
ով ցանկություն ունի ընկերանալ
աշխարհի հետ, իրեն դարձնում է
Աստծո թշնամի»: (Երեմիա 4/4)
Արդյո՞ք սերը բարու, ծնողների
կամ նույնիսկ մարդկային
կարիքների նկատմամբ ինչպիսիք
են

ամուսնությունը, վերարտադրողականությունը, սնունդը և ընպելիքը թշնամի են Աստծուն:

Մատթեոսը նշում է, որ Քրիստոսը խնդրել է հրաժարվել աշխարհից, ներառելով պարկեշտ մարդկային կյանքի հիմնական և կարևոր կարիքները: Մի տղամարդ եկավ Քրիստոսի մոտ և ասաց, որ նա անգիր է արել բոլոր պատվիրանները. «Այս բոլորը ես պահպանել եմ: Ի՞նչ է դեռ պակասում»: Հիսուսը ասաց նրան. «Եթե դու կատարյալ լինես, գնա և վաճառիր քո ունեցվածքը և տուր աղքատներին և դու երկնքում կունենաս գանձ և արի և հետևիր ինձ»: Երբ

Երիտասարդը լսեց սա, նա
 հեռացավ վշտացած, **քանի որ նա
 մեծ ունեցվածք ուներ: Եվ**
 Հիսուսը ասաց իր
 աշակերտներին. «Ճշմարիտ, ես
 ասում եմ ձեզ, ավելի հեշտ ուղար
 կանցնի ասեղի ծայրով, քան
 հարուստը կմտնի Աստծո
 արքայություն»։ Երբ
 աշակերտները լսեցին սա, նրանք
 զարմանք ապրեցին ասելով. «Ո՞վ է
 կարող փրկվել այդ դեպքում»։
 (Մատթեոս 19/20-25) Այս և
 նմանատիպ հատվածները դեմ են
 կյանքի հիմքերին, **որը կառուցում
 է քաղաքակրթությունը:**

Նմանապես, մենք տեսնում ենք
 ավարկոտության և

դանդադկոտության հրավերք,
որտեղ մարդկությունը կարող է
կործանվել, **Եթե հետևի դրան:**
Դուկասը ասում է. «Մի
անհանգստացեք ձեր կյաքով,
ինչով դուք կսնվեք, ոչ էլ ձեր
մարմնի մասին, **Թե ինչ կկրեք:**
Քանի որ կյանքը ավելին է, քան
սնունդը, **և մարմինը ավելին քան
հագուստը:** Տեսեք ազոավներիին,
նրանք ոչ ցանում են, ոչ էլ հնձում,
չունեն ոչ պահեստ ոչ էլ ամբար և
Աստված սնում է նրանց... Տեսեք
շուշանները, թե ինչպես են նրանք
աճում, նրանք ոչ գործում են, ոչ էլ
պտտվում... Եվ չեն փնտրում,
ինչպես դուք, թե ինչով սնվել և ինչ
ընպել, ոչ էլ անհանգստանում են...
Փոխարենը, փնտրիր

արքայությունը և այս ամենը
կարվի քեզ»: (Ղուկաս 12/22-31)

Մարդկային բնույթի հետ մեկ այլ
հակամարտություն է Նոր
Կտակարանի անհիմն
գաղափարները: Մեջ բերելով
Քրիստոսին Մատթեոսը ասում է.
«Սակայն, ես ասում եմ ձեզ,
Միրեք ձեր թշնամիներին և
աղոթեք նրանց համար, ովքեր
հետապնդում են ձեզ»:

(Մատթեոս 5/44) Ի լրացում
փաստի, որ թշնամու սիրելը
հնարավոր չէ և Քրիստոնյա
հասարակությունները երբեք չեն
դիմել դրան որևէ ժամանակ,
հնարավոր չէ, որ Քրիստոսը
կարող է խնդրել սիրել

Սատանային, մարդկության
ամենամեծ թշնամուն: Մենք
կարող ենք ասել նույնը
մարդկության սատանաներին,
ուն Աստված չի սիրում և
պատշաճ չէ մարդկանց համար
սիրել նրանց:

Տարօրինակ է, որ գիրքը խնդրում
է հավատացյալներին սիրել իրենց
թշնամիներին, անկախ թե նրանք
ինչ են արել, մինչդեռ այլ տեղ
հավատացյալներին խնդրում են
ասել նրանց, ովքեր բարիք են
գործում, ինչպես նաև ծնողներին,
եղբայրներին և
որդիներին: Ատելությունը
հանդիսանում է Հիսուսի
աշակերտ դառնալու հիմնական

սահանջը, ինչպես Ղուկասը
հայտնում է. «Եթե որևէ մեկը գա
ինձ մոտ և չատի իր իսկ հորը և
մորը և կնոջը և զավակներին և
եղբայրներին և քույրերին, այո, և
նույնիսկ իր իսկ կյանքը, նա չի
կարող լինել իմ աշակերտը»:
(Ղուկաս 14/26)

ԵՐԿՐՈՐԴ.ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՊԱԿԱՍՈՐԴԸ

Ավետարանների
օրենսդրությունը չի կարող
սահմանել կյանքի ուղիղ
միացումը և հնարավոր չէ, որ
կյանքը ճիշտ լինի նրանց հետ:
Մատթեոսը վերագրում է
Քրիստոսին ասելով. «Սակայն,

Եթե որևէ մեկը ապտակի ձեզ աջ
այտին, նույնպես շրջեք նրան
մյուսը»: (Մատթեոս 5/39) Տեքստը
նշում է անպատժելիության
այլընտրանքը, ուստի այն
վերացնում է հաշվեհարդարի
օրենքը, կամ բարոյական
լրացումը, որը նվազեցնում է
պատճառարանությունը, կարծես,
եթե կոչ է անում ընդունել
անարդարությունը և
դժգոհությունը, որը անկասկած
կոռուպցիայի և թուլության
առաջացման մեծ պատճառ է:

Նմանապես, Ղուկասը ասում է.
«Նրան, ով հարվածում է ձեր
այտին, առաջարկեք նույնպես
մյուսը և նրան, ով վերցնում է ձեր

վերարկուն, մի պահեք ձեր
բանկոնը նույնպես: Եվ նա, ով
վերցնում է ձեր ունեցվածքը, ես
մի պահանջեք»: (Ղուկաս 6/29-30)

Արդյո՞ք որևէ իմաստուն մարդ
կարող է անել դա: Եթե մարդիկ
գործեն այդպես, ինչպիսի
անարդարություն, **ճնշում և չարիք**
կարող է լինել:

Այստեղ մենք զարմանք ենք
ապրում, եթե այս տեքստը
հանդիսանում է Քրիստոսի
խոսքը, ինչու՞ է նա ոտնահարում
դա, **երբ բարձրաստիճան**
քահանայապետի ծառաները
հարվածում են նրան: Նա չի
տալիս նրանց մյուս այտը,
փոխարենը նա ասում է. «Եթե

այն, ինչ ես ասում եմ սխալ է,
վկայեք սխալը, սակայն, եթե իմ
խոսքերը ճիշտ են, ինչու՞ եք դուք
ինձ հարվածում»: (Հովհաննես
18/23)

Գոյություն ունի ևս մեկ այլ հարց,
որը ունի պատասխանի կարիք.
Արդյո՞ք եկեղեցին կիրառում է այս
բարոյականությունը, և փաստը
այն է, որ տվյալ խոսքերը անհնար
են և եթե եկեղեցին և Քրիստոսը
ձախողեն սա, **ապա սա
հնարավոր չէ մյուսների համար:**

Նոր Կտակարանը արգելում է
ամուսնավուծությունը մինչ այն
պահը, **երբ գույգերից մեկը
անատակություն է գործում: «Այն**

ինչ Աստված միացրել է, թող ոչ մի մարդ չառանձնացնի...և ես ասում եմ ձեզ.Նա, ով ամուսնավուծվում է կնոջից, բացառությամբ սեռական անբարոյականության և կնության է առնում մյուսին,գործում է անբարոյականություն»:
(Մատթեոս 19/6)

Այս օրենսդրությունը հանդիսանում է անբարոյականության տարածման պատճառ:Այն նաև լուծում և ուղղի է նրանց համար, ովքեր ունեն ամուսնական խնդիրներ շնորհիվ կյանքի դժվարությունների և մարդկային բնույթի տարբերությունների,

նրանց, ում Նոր Կտակարանը կանխում է կրկին կառուցել իրենց կյանքը մարքոլթյան վրա:

Այս տարօրինակ օրենսդրությունը չի կարող ամրացնել կյանքը: Գոյություն ունեն շատ փաստարկներ, որոնք հնարավոր չեն դարձնում ամուսնական կյանքը և միակ ուղղին ամուսնալուծությունն է և այդ կանխելով կարող են տեղի ունենալ շատ վնասներ: Այդ իսկ պատճառով Բողոքական Եկեղեցին թույլատրում է ամուսնալուծությունը, որոնք այլ եկեղեցիները փորձում են խրախուսել որպեսզի դուրս գան

այս տարօրինակ օրենսդրությունից:

Մատթեոսի հայտարարությունը ամուսնալուծության արգելման պատճառի մասին. «Ինչ Աստված միացրել է, թող ոչ մի մարդ չբաժանի»: (Մատթեոս 19/6) ճիշտ է, որովհետև ամուսնությունը երկուսի աստվածային միացումը է: Ինչպես մյուս օրենքները, այն հանդիսանում է Աստծո օրենքով երկուսի համաձայնեցումը:

Նոր Կտակարանի մեկ այլ օրենսդրական պակասորդ է հանդիսանում ավելի քան մեկ կնոջ ամուսնության արգելքը, ինչպես պարզ է Կորնթացիներ Ա

1-7-5, որին համամիտ են տարբեր
Քրիստոնեական
եկեղեցիները: Վիճակագրությունը
նշում է կանանց քանակի
շարունակական
անը: Անգլիայում, կանանց թիվը
տղամարդկանցից գերազանցում
է չորս միլիոնով, **Գերմանիայում**
հինգ միլիոնով և Ամերիկայում
ութ միլիոնով: Ինչպե՞ս է կարող
Նոր Կտակարանը լուծել այս
խնդիրը, որը կանի, **եթե**
Քրիստոնյաները հետևեն Պողոսի
խոսքերին և թողնեն
ամուսնությունը և ամուրի մնան:
«Ամուրիներին և այրիներին ես
ասում եմ, որ նրանց համար լավ է
մնալ ամուրի ինչպես ես:
Սակայն, եթե նրանք ի վիճակի

չիներն կիրառել
ինքնահսկողությունը, նրանք
պետք է ամուսնանան»:
(Կորնթացիներ Ա 7/8-9)

Նմանատիպ կրթության
արդյունքում առաջանում են
սկանդալներ, որոնք ամեն օր
ցնցում են եկեղեցին և
ապացուցում են, որ մարդիկ չեն
կարող հաղթահարել իրենց
բնույթը և որ այս
ուղղորդությունը Աստծո խոսքը
չէ, որովհետև Աստված տեղյակ է,
թե ինչն է գործում և
համապատասխանում իր
արարածներին:

ԵՐՐՈՐԴ. ՕՐԵՆՔԻ
ՉԵՉՈՔԱՑՄԱՆ ԴԵՐԸ
ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ և
ՓԼՈՒՉՄԱՆ ՏԱՐԱԾՄԱՆ ՄԵՉ

Ամեն դեպքում, ամենը ինչ մենք նշել ենք, հանդիսանում են միայն արհավիրքի կողմնակի ազդեցությունները: Հիմնական խնդիրը, որի առջև կանգնում են Քրիստոնյա համայնքները գտնվում է փրկության և Քավության ուսմունքների մեջ: Քրիստոսի խաչելության այս հավատքը բավարար է դառնում փրկության համար և անհատին ազատում է օրենքի և պատվիրանների անեծքից: Պողոսը չեզոքացնում է

նրանց արգելքը և պատիժը,
ովքեր գործում են տարատեսակ
արատներ, ինչպիսիք են ոգելից
խմիչքը, անառակությունը,
սպանությունը և կոռուպցիան:

Ըստ նրա, Քրիստոսի հավատքը,
ուն իսաչել են մեզ համար, **քավում
է մեր մեղքերը անկախ դրանց
մեծության:** Հետևաբար ըստ այս
տեքստերի, հավատացյալները
կարող են գործել բոլոր տեսակի
մեղքերը, **առանց Աստծո պատժի
վախի:**

Պողոսը կոչեց Աստծո
օրենքին, որը կատարելագործում է
մարդկային վարքը, անեծքը, նա
ասում է. «**Քրիստոսը հատուցում է**

մեզ օրենքի անեծքից»:
(Գաղատացիներ 3/13)Նա
հայտարարեց, այլևս գոյություն
չունի դրա կարիքը, **քանի Հիսուսը
խաչվեց**: Նա ասում է. «Այսպիսով,
այնուհետ օրենքը մեր պահապան
էր, մինչ Քրիստոսի գալուստը,
**որպեսզի մենք արդարանանք
հավատքով**: Սակայն այժմ երբ
եկել է հավատքը, մենք այլևս
պահպանության տակ չենք»:
(Գաղատացիներ 3/24-25)

Նա հաստատել է վերացման
օրենքը ասելով. «Քանի որ նա
ինքնին մեր խաղաղությունն է,ով
մեզ երկուսին դարձրել է մեկը...
վերացնելով պատվիրանների
օրենքը»:(Եփեսուս 2/14-15) Նա

նույնպես ասում է. «Սակայն, մենք տեղյակ ենք, որ անհատին չեն արդարացնում օրենքի գործերով, այլ Հիսուսի Քրիստոսի հավատքով, որովհետև օրենքի գործերով ոչ ոքի չեն արդարացնի»: (Գաղատացիներ 2/16) Նա, նրանց, ովքեր պնդում են հետևել օրենքին, **համարում է Քրիստոսի վիրավորանք**: «Դուք զատվել եք Քրիստոսից, դուք, ում պետք է արդարացնել օրենքով»: (Գաղատացիներ 5/4)

Նա հաստատում է, որ գոյություն չունի բարի գործերի անհրաժեշտություն, նա ասում է. «Քանի որ, եթե արդարացումը տեղի է ունենում օրենքի միջոցով,

ապա Քրիստոսը աննպատակ է կնքել մահկանացուն»:

(Գաղատացիներ 2/21) Նա

նույնպես ասում է. «Արդյո՞ք

գործերի օրենքով:Ոչ, **հավատքի**

օրենքով:Քանի որ, մենք պահում

ենք նրան, ում արդարացնում ենք

հավատքով, օրենքի գործերից

զատ»:(Հռոմեացիներ 3/27-

28)Պողոսը հավատք է ընծայում,

որ Քրիստոսի հավատքը

հանդիսանում է առաքինության և

փրկության ուղղի, **առանց օրենքի**

և արարքների

անհրաժեշտության»: Ով փրկել է

մեզ և կոչել է սուրբ կոչով, ոչ թե

մեր արարքների համար, այլ իր

իսկ նպատակի և շնորհի, որը նա

տվեց մեզ Հիսուս Քրիստոսի մեջ,

ով վերացրել է մահը և բերել է լույս անբարոյականությանը և կյանք»): (Տիմոթեոս Բ 1/9-10)

Այս տարօրինակ իմաստը նա նույնպես հաստատում է մեկ այլ հայտարարության մեջ. «Սակայն, երբ հայտնվում է բարիքը և մեր Փրկիչ Աստծո բարությունը: Նա փրկեց մեզ, ոչ միայն ի շնորհիվ մեր գործած առաքինի արարքների, այլև ի շնորհիվ իր գթասարտության, մաքրելով վերածնությունը և նորացնելով Սուրբ Հոգին»: (Տիմոթեոս 3/4-5)

Ուստի, նա ընդդիմանում է Թորային և հայտնում է, որ յուրաքանչյուր սնունդ

Թուլլատրեի է: (Տես Երկրորդ Օրենք 14/1-24)

Նա ասում է. «Ես տեղյակ եմ համոզված եմ Տիրոջ Հիսուսի մեջ, որ ոչինչ ինքնին անմաքուր չէ, սակայն մաքուր չէ յուրաքանչյուրի համար, ով այն համարում է անմաքուր»: (Հռոմեացիներ 14/14)

Նա նույնպես ասում է. «Ինչ վերաբերվում է անարատին, ամենը անարատ է, սակայն անպիղծների և անհավատների համար, ոչինչ անարատ չէ»:

(Տիմոթեոս 1/15) «Քանի որ Աստծո արարած ամենը բարիք է, և ոչինչ ժխտելի չէ, եթե ընդունում են երախտագիտությանը»:

(Տիմոթեոս Ա 4/4)

Ըստ իր ուսմունքի Նա
սահմանում է առաքինիներին
ասելով. «Հիսուս Բրիստոսը, ում
Աստված փոխանցել է որպես
հաշտություն իր արյամբ,
որպեսզի ընդունեն հավատքով:
Սա տեղի է ունենում ցուցադրելու
Աստծո առաքինությունը, շնորհիվ
իբր աստվածային
անհամբերության, նա անց է
կացնում նախկին մեղքերը: Դա
տեղի է ունենում ցուցադրելու
նրա ներկայիս առաքինությունը,
այնպես, որ նա լինի արդար և
արդարացնող նրան, ով հավատք
է ընծայում Հիսուսին»:
(Հռոմեացիներ 3/24-26)

Հայտարարելով Փրկության նոր
իրավիճակները նա ասում է.

«Որովհետև, եթե դուք

խոստովանեք ձեր շուրթերով, որ
Հիսուսը Տեր է և սրտով հավատք
եք ընծայում, որ Աստված

հարություն է տվել, դու

կփրկվեք»: (Հռոմեացիներ 10/9) և

նույնը կարելի է ընթերցել

Մարկոսի մեջ. «Նա, ով հավատք է

ընծայում և մկրտվում է կփրկվի,

սակայն նա, ով հավատք չի

ընծայում, կդատապարտվի»:

(Մարկոս 16/16)

Մեկ այլ տարբերակի մեջ, նա

հայտնում է, որ Փրկությունը

մարդկության համար է: Նա

ասում է. «Եվ տվեց նրան մեզ

բոլորիս»: (Հոռնեացիներ 8/32) և Հովհաննեսի խոսքերը բացատրում են դա. «Հիսուս Քրիստոսը արդար է: Նա հանդիսանում է մեր մեղքերի քավությունը և ոչ միայն մեր, այլև ամբողջ աշխարհի մեղքերի»: (Հովհաննես Ա 2/1-2) Նա այդ հաստատում է ասելով. «Եվ մենք տեսել ենք և վկայում ենք, որ Հայրը ուղարկել է Որդուն, որպեսզի նա լինի աշխարհի Փրկիչը»: (Հովհաննես Ա 4/14)

Նա փրկությունը դարձրեց բոլոր մեղքերի և բոլոր մարդկանց համար, **անկախ նրանց գործած մեղքերի**: Ուստի, ըստ այս ուսմունքի, մարդիկ ովքեր կմտնեն

երկինք, Աստծո արքայություն, հանդիսանում են վատագույնը և անպարկեշտները:

Այս հատվածը մեծ ազդեցություն է թողել Քրիստոնյաների վրա, այստեղից նրանք ընկալում են, որ ամեն ինչ թույլատրելի է: Մարտին Լյութերը, Բողոքական աղանդի հիմնադիրներից մեկը, ասում է.

«Ավետարանը մեզ չի ասում գործել մեր փրկության համար, այլ հակառակը, այն ժխտում է մեր արարքները: Որպեսզի երևան գա մեր առաքինության ուժը, մեր մեղքերը պետք է լինեն մեծ և շատ»:

Իր «Աստվածային Վայրեր» գրքի մեջ Միլա Նեկտոնը ասում է. «Մի անհանգստացեք, եթե դուք գող եք, անառակ, կամ

մեղսավոր: Միայն մի մոռացեք, որ Աստված շատ բարի է և ներել է ձեր մեղքերը շատ ավելի վաղ, քան դուք գործել եք»: [79]

Ուստի, մենք գտնում ենք, որ այն ինչ ընդհանուր առմամբ տեղի է ունենում Եվրոպայում և Քրիստոնյա հասարակարգերում, շնորհիվ այս գրքի է, որը ըստ Քրիստոնայները պնդման, անկախ մեծ բացասականության, հանդիսանում է Աստծո ուղղորդող խոսքը, որը

ուղղորդում է առաքինության և
երկինք:

ԱՐԴՅՈՒՔ ԱՅՆ ՔՐԻՍՏՈՍՆ Է

Վերջին աստիճանը
ապացուցելու, որ Նոր
Կտակարանը չի հանդիսանում
Աստծո Խոսքը, մատնանշում է
որոշ բնութագրեր և արարքներ,
որոնք Նոր Կտակարանը
վերագրում է Հիսուսին: Այս
բնութագրերը և արարքները չեն
կարող վերագրել առաքինի և
իմաստուն մարդու: Ինչպե՞ս են
կարող նրանք վերագրել Հիսուսին
(Խ.Ա.Ո.Ն), ում Ամենաբարձրյալ
Աստվածը ուղարկել է որպես
մարդկության բարի օրինակ:

Նոր Կտակարանի մեջ առկա են քաղմաթիվ հատվածներ, **որոնք վիրավորում են Հիսուսին և այլ հատվածների նրա փառաբանությունը չի կարող լուծել այս խնդիրը: Այդ հատվածներից են հետևյալները.**

-Մարկոսը հայտնեց, որ Հիսուսը հոգ չի տարել ուսուցանել տկար անհավատներին, **միայն իր աշակերտների:** Մարկոսը ասում է. «Եվ, երբ նա միայնակ էր, նրա շրջապատողները ներառելով տասներկուսը, **հարցրեցին նրան առակների մասին:** Երբ նա ասաց նրանց.«Ձեզ է տրվել Աստծո արքայության գաղտնիքը, սակայն նրանց համար, ովքեր դուրս են

գտնվում, դրանք առականեր են, այսպիսով. «նրանք իրոք, կարող են տեսնել, սակայն չընկալել և իրոք, կարող են լսել սակայն չգիտակցել, սակայն նրանք կարող են դիմել և ներվել»: Եվ նա ասաց նրանց. «Արդյո՞ք դուք չեք ընկալում այս առակը: Այդ դեպքում, **ինչպե՞ս եք դուք կարող ընկալել բոլոր առակները:**

...Նմանատիպ շատ առակներով նա խոսեց նրանց հետ, ինչպես նրանք կարող են լսել... Նա չի խոսում նրանց հետ առանց առակի, սակայն մասնավորապես իր աշակերտներին նա բացատրեց ամենը»: (Մարկոս 4/10-34) Ըստ Մարկոսի, Հիսուսը սովորույթյուն ուներ բացատրել իր ուսմունքները

միայն աշակերտներին և որ նա խոսեց մյուսների հետ առակներով. «Նրանք, իրոք, կարող ենք տեսնել, սակայն չընկալել և իրոք, կարող են լսել սակայն չգիտակցել» և նա արեց դա որպեսզի շեղի նրանց «Որպեսզի դիմեն և ներվեն»:

Ավետարանները նշում են Հիսուսի խորհուրդը, որը վերաբերվում է մեր մայրերին և հայրերին: Ամեն դեպքում, նրանք նշում են, որ նա վիրավորեց իր մորը, երբ նա գտնվում էր Քանայում, հարսանիքին: Հովհաննեսը նշում է, որ Հիսուսի մայրը եկավ և խնդրեց նրան ջուրը վերածել գինու: Այնուհետ

Հիսուսը ասում է նրան. «Կին,
 ինչպե՞ս է կարող սա ինձ
 վերաբերել: Իմ ժամը դեռ չի եկել»:
 (Հովհաննես 2/4), սա միևնույն
 խոսքն է, որը նա նշել է մեղսավոր
 կնոջը, որին նա բերեց
 քարկոծության: «Ասաց նրան.
 «Կին»»: (Հովհաննես 8/10)

Երբ աշակերտներից մեկը
 մոտեցավ և ասաց Հիսուսին, որ
 իր մայրը և եղբայրները սպասում
 են, որպեսզի խոսեն նրա հետ, նա
 ոտքի չկանգնեց, որպեսզի
 հանդիպի և ողջունի
 նրանց: Փոխարենը, ըստ
 Մատթեոսի հայտարարության,
 նա ասաց. «Ո՞վ է իմ մայրը և
 ովքե՞ր են իմ եղբայրները»: Եվ

ձեռքը մեկնելով իր
աշակերտներին նա ասաց. «Ահա
իմ մայրը և եղբայրները: Քանի որ
նա, ով կատարում է իմ Հոր
կամքը, ով երկնքում է
հանդիսանում է իմ եղբայրը և
քույրը և մայրը»: (Մատթեոս 12/4-
50) Արդյո՞ք հնարավոր է, որ
Քրիստոսը նման կերպ անտեսի
իր մորը, արդյո՞ք նա անարատ
մաքուր կույսը չէր, **ուսմ հայտնվել
էին հրեշտակները:**

Հիսուսը այնպիսին չէր, ինչպես
հայտնում էին ավետարանները,
նա բարի էր իր մոր նկատմամբ,
**ինչպես նա իր մասին խոսում է
Սուրբ Ղուրանի մեջ: Նա ասում
է. «Նա ինչ դարձրեց բարի իմ մոր**

նկատմամբ և ոչ թե
ամբարտավան կամ թշվառ»:
(Մուրբ Ղուրան Մարիամ :32)

Մեկ այլ տարբերակում,
ավետարանները նրան
մեղադրում են գինու
օգտագործման մեջ: Մատթեոսը
ասում է, որ ասաց Հրեաներին.
«Նա Մարդու Որդին եկավ սնվելու
և ընպելու և նրանք ասացին.
«Նայեք նրան, շատակեր և
արբեցող հարկահավաքների և
մեղսագործների ընկերոջը»»:
(Մատթեոս 11/19)

Ահա թե ինչ են նշում
ավետարանները Հիսուսի և նրա
մոր մասին: Հովհաննեսը

Մարիամին, Հիսուսի (Խ.Ո.Ա.Ն) մորը վերագրում է, **հարսանիքին գինի պատրաստելը**: Հակառակը, Սուրբ Ղուրանը նշում է, որ նա **հանդիսանում էր բոլոր կանանցից ամենամաքուրը և անարատը**:

«Օվ, Մարիամ, իրոք, Ալլահը ընտրել է քեզ, մաքրելու ձեզ հեթանոսությունից և անհավատությունից և ընտրել է ձեզ բոլոր կանանցից (Ալամին մարդկության և ջիններից) վեր իր կյանքի ընթացքում»: (Ալ-Իմրան :42)

Պողոսը լրացրեց ողբերգությունը, երբ մարդկանց խնդրեց գինի ըմպել: Նա ասաց. «Այլևս միայն ջուր մի ըմպեք, այլ կիրառեք մի

փոքր գինի հանուն ձեր
ստամոքսի և հաճախակի
հիվանդության»:

(Տիմոթեոս Ա5/23) Ավելին,

Առակաների գիրքը գինի ըմպելը
համարում է աղքատ մարդկանց
խնդիրների դարման, այն օգնում
է նրանց մոռանալ իրենց

խնդիրները և ցավը: Այն ասում է.

«Տվեք ոգելից խմիչք նրանց,

ովքեր կործանվում են և գինի

նրանց, ովքեր դառը վշտի մեջ

են: Թող նրանք ըմպեն և մոռանան

իրենց աղքատությունը և այլևս

չհիշեն իրենց թշվառությունը»:

(Առականեր 31/6-7) Ամեն դեպքում,

Քրիստոնյա հասարակարգերը չեն

կիրառում մի փոքր գինի ինչպես

ուսուցանում է Պողոսը,

փոխարենը նրանք ունեն
տասնյակ միլիոնավոր
հարբեցողներ: Սա հանդիսանում
է Սուրբ Աստվածաշնչի մեկ այլ
բախումը:

Ղուկասը տարօրինակություններ
է նշում Հիսուսից: Նա ասում է, որ
Հիսուսը ասաց ամբողջին. «Եթե
որևէ մեկը մոտենա ինձ և չատի
իր իսկ հորը և մորը և կնոջը և
զավակներին և եղբայրներին և
քույրերին, այո, և նույնիսկ իր իսկ
կյանքը, չի կարող լինել իմ
աշակերտը»: (Ղուկաս 14/26)
այնուհետ նա շարունակում այս
անհնար
պայմաններով. «Այսպիսով
ձեզանից յուրաքանչյուրը, ով չի

հրաժարվում իր ունեցվածքից, իմ
աշակերտը չէ»։ (Դուկաս 14/33)

Հետևյալ պայմանները ոչ միայն
անվայել են մարդկային բնույթին,
ինչպես մինչ այդ նշել ենք, **այլև
նույնպես անհնար**

են: Ավելին, ազգականներին ատելը
անվայել և անբարո է և
հնարավոր է, որ Հիսուսը խնդրեց
մարդկանց ատել իրենց հայրերին
և մայրերին և սիրեն իրենց
թշնամիներին, **ներատելով
Սատանային**:

Նույնպես անվայել է
խաղաղության մարզարե
Հիսուսին, **սարսափելի խոսքեր
վերագրել**: Մեջ բերելով Հիսուսին

Մատթեոսը ասում է. «Մի կարծեք, որ ես եկել եմ խաղաղություն բերելու երկիր: Ես չեմ եկել խաղաղություն բերելու, այլ սուր: Քանի որ ես եկել եմ դեմ հանելու տղամադուն իր հոր, դստերը իր մոր, և հարսին իր սկեսուրի դեմ: Եվ մադու թշնամիները կլինեն նրա դրացիները»: (Մատթեոս 10/34-36) սա մեծ վիրավորանք է այս մեծ մարգարեին, որը նշում է հեղինակների սուտը, ում Քրիստոնյաները վերագրում են Աստծո խոսքի գրառումը:

Նամանպես, Ղուկասը ասում է. «Ես եկել եմ երկիր կրակ գցելու և պետք է այն բորբոքեմ...: Արդյո՞ք

դուք կարծում եք, որ ես եկել եմ
երկիր խաղաղություն տալու: Այ,
ես ասում եմ ձեզ, այլ
բաժանելու: Քանի որ այսօրվանից
մեկ տան մեջ կլինեն հինգ
բաժանված, երեքը ընդդեմ
երկուսի և երկուսը ընդդեմ երեքի:
Նրան կլինեն բաժանված, հայրը
ընդդեմ որդու և որդին ընդդեմ
հոր, մայրը ընդդեմ դստեր և
դուստրը ընդդեմ մոր, հարսը
ընդդեմ սկեսուրի և սկեսուրը
ընդդեմ հարսի»: (Դուկաս 12/49-
53) արդյո՞ք
ավետարանականները ճիշտ են,
ասելով, որ Հիսուսը անբարո
մարգարե էր:

Ըստ Մատթեոսի, մի տղամարդ
 հետևեց Հիսուսին, ցանկությու
 հայտնելով ունենալ նրան
 հետևելու պատիվը և այնուհետ,
 նա Հիսուսի թույլատվությունը
 խնդրեց հուղարկավորելու իր
 հորը, սակայն Հիսուսը մերժեց և
 ասաց. «Հետևիր ինձ և թող
 հանգուցյալը հուղարկավորի իր
 իսկ հանգուցյալին»: (Մատթեոս
 8/22) Արդյո՞ք բարի մարդիկ
 այսպես են վարվում: Ո՞րն է այս
 տարբերակի ազդեցությունը
 քսանմեկերորդ դարի ընթերցողի
 վրա: Արդյո՞ք այս տարօրինակ
 տարբերակը որևէ կապ ունի
 Քրիստոնյա հասարակարգի
 ընտանեկան կապերի հետ:

Մեկ այլ աշակերտ Հիսուսի թույլատվությունը խնդրեց, որպեսզի հրաժետ տա իր ընտանիքին, սակայն նա մերժեց և զգուշացրեց նրան: Դուրկասը ասում է. «Եվս մեկը ասում է. «Ես կհետևեմ քեզ, Տեր, սակայն թույլ տուր հրաժեշտ տալ նրանց, ովքեր իմ տանն են»: Հիսուսը պատասխանեց նրան. «Ոչ ոք, ով իր ձեռքը դնում է գութանին և ետ է նայում, չի համապատասխանում Աստծո արքայությանը»»:

(Դուրկաս 9/61-62) Ուստի, այդ աշակերտը արժանի չէ Աստծո արքայությանը: Ինչ կրոն է սա և ինչպիսի ուսմունքներ, արդյո՞ք սա Աստծո խոսքերն են, որոնք մենք պետք է

ներկայացնենք: Անկասկած այս և նմանատիպ տարբերակները հանդիսանում են Եվրոպայի և Արևմուտքի ընտանիքի մասնատումը:

Հիսուսի մեկ այլ վիրավորանք է Մատթեոսի խոսքերը: Նա ասում է. «Մի տղամարդ եկավ նրա մոտ և ծնկաչոք ասաց. «Տեր, գթա իմ որդուն, **քանի որ նա ընկնավոր է և սարսափելի տառապում է:**

Քանի որ հաճախ նա ընկնում է կրակը և հաճախ ջուրը: Եվ ես բերել եմ նրան քո աշակերտների մոտ և նրանք չեն կարողացել բժշկել նրան: Եվ Հիսուսը պատասխանեց. «Օվ անհավատ և ապականված սերունդ, **որքա՞ն**

երկար ես պետք է լինեմ ձեզ հետ:
 Որքա՞ն երկար ես պետք է
 դիմակայեմ ձեզ: Բերեք նրան
 այստեղ»»: Եվ Հիսուսը սաստեց
 նրան և սատանան դուրս եկավ
 նրանից և տղան անմիջապես
 բժշկվեց»: (Մատթեոս 17/14-18)
 Որևէ պատճառ չկա բողոքելու
 կամ անհանգստանալու
 կարիքավորի օգնության համար:

Մինչ այժմ ավետարանները
 վիրավորում են Հիսուսին, երբ
 նշում են Քանանացի կնոջ
 պատմությունը. «Եվ ահա, մի
 քանանացի կին այդ շրջանից
 դուրս եկավ և ողբաց. «Գթա ինձ,
 օվ Տեր, Դավթի Որդի, իմ դստերը
 սատանան դաժանորեն ճնշում

Է»: Սակայն նա նրան ոչ մի բառ
չպատասխանեց: Եվ նրա
աշակերտները մոտեցան և
աղերսեցին նրան
ասելով. «Ուղարկիր նրան, քանի
որ նա ողբում է մեր ետևից»: Նա
պատասխանեց. «Ինձ ուղարկել են
միայն Իսրայելի տան մուրրյալ
գառներին»: Սակայն նա, կինը
եկավ և ծնկեց նրա առջև ասելով.
«Տեր, օգնիր ինձ»: Եվ նա
պատասխանեց. «Ճիշտ չէ վերցնել
զավակների հացը և նետել
շներիին»: Նա պատասխանեց,
«Այո, Տեր, սակայն նույնիսկ շները
ուտում են մնացորդները, որոնք
ընկնում են իրենց տիրոջ
սեղանից»: Այնուհետ Հիսուսը
պատասխանեց նրան. «Օվ կին,

մեծ է քո հավատքը: Թող լինի
այնպես, ինչպես դու ես
ցանկանում»: (Մատթեոս 15/22-
28)

Նա չգթաց կնոջը և չօգնեց, մինչ
կինը չընդունեց, որ նա այդ շներից
մեկն է, այսինքն
հեթանոսներից: «Այսպես դու
կարող ես գնալ քո ուղղով,
սատանաները թողել են քո
դասերը»: (Մարկոս 7/29) Նման
կոպտություն ոչ մի պատճառ չկա:
Ինչպե՞ս և ինչու՞ նա չօգնեց այդ
աղքատ կնոջը և ինչպես նա
ասաց, որ կինը, կամ բոլոր
հեթանոսները նման են շների:

Ավետարանների մեկ այլ տարբերակի մեջ, նա ասում է, **որ հեթանոսները նման են խոզերի**: Մատթեոսը ասում է. «Մի տվեք շներին այն, ինչ սուրբ է, և մի նետեք ձեր մարգարիտները խոզերին»: (Մատթեոս 7/6)

Անընդունելի է նմանատիպ ռասսայականությունը վերագրել Հիսուսին, ով, ըստ նրանց, **եկել է ամբողջ աշխարհի փրկության համար**:

Իր «Քաղաքակրթության Պատմությունը» գրքի մեջ Ուիլ Դուրանդը ասում է.

«Ավետարանների մեջ կարելի է գտնել խիստ և դառը հատվածներ, որոնք հակառակն

են այն քանի, ինչ մյուս
հատվածները ասել են մեզ
Հիսուսի մասին: Առաջին
հայացքից նրանցից մի քանիսը
թվում են արդարությունից հեռու
և մի քանիսն էլ, ներառում են
դառը ծաղր և ատելություն»:

Նոր Կտակարանի
գարմանքներից է այն, որ
Հիսուսին կոչում է անիծված:
Անեծքը Աստծո
գրթասրտությունից դուրս է և
հանդիսանում է մեղսագործների,
ոճրագործների և նրանց
պատիժը, ովքեր չեն հետևում
Աստծո պատվիրաններին և
Օրենքին: (Տես Երկրորդ Օրենք
27/15-26)

Ամեն դեպքում Պողոսը պատշաճ է համարում դասել Հիսուսին (Խ.Ա.Ո.Ն) այդ մեղսագործների և ոճրագործների շարքը: Պողոսը ասում է. «Քրիստոսը փրկեց մեզ օրենքի անեծքից, դառնալով անեծք մեզ համար--- ինչպես գրառել են, «Անիծված է յուրաքանչյուրը, ով կախված է ծառից»»: (Գաղատացիներ 3/13)

Նա ոչ մի ուղի չգտավ կապ հաստատելու Մովսեսի օրենքի կախվածի անեծքի և Քրիստոսի խաչելության նրա հայտարարության միջև: Նա Քրիստոսին անիծեց փիլիսոփայորեն, կարծես նա անիծված է բոլոր մեղսագործների և ոճրագործների փոխարեն:

Հովհաննեսը նշում է, որ Հիսուսը
 ստում է – հեռու է դա նրանից: Նա
 նշում է, որ աշակերտները
 Հիսուսին խնդրեցին գնալ
 Երուսաղեմի տոնախմբությանը
 իր հրաշքները ի ցույց դնելու:
 Այնուհետ, ըստ Մատթեոսի,
 Հիսուսը ասաց. «Դուք գնացեք
 տոնախմբության: Ես չեմ գալիս
 այս տոնախմբությանը, քանի որ
 իմ ժամանակը դեռ լիովին չի
 եկել»: Այս խոսքերից հետո նա
 մնաց Գալիլեայում: Սակայն նրա
 եղբայրների տոնախմբության
 գնալուց հետո, նա նույնպես
 գնաց, ոչ հրապարակայնորեն այլ
 գաղտնի»: (Հովհաննես 7/8-10)
 Նա նրանց ասաց, որ գնում,
 սակայն գաղտնի գնաց այնտեղ,

որպեսզի նրանք չհայտնաբերեն
նրա սուտը – հեռու է այդ նրանից:

Եթե ավետարանները սուտը
վերագրում են մարմնավորված
Աստծուն, ապա ի՞նչ մենք պետք է
սպասենք մարդկանցից: Այս
ամենը պարզ սուտ է, որը
Քրիստոնյաները չպետք է
վերագրեն Հիսուսին (Խ.Ա.Ո.Ն):
Չարմանալի չէ, որ
Քրիստոնյաները դառնում են
ստախոս այս ստերը ընթերցելուց
հետո և հավատում են:

Կարելի է զարմանալ Քրիստոնյա
արևմուտքի մերկուլոթյամբ: Ամեն
դեպքում, այդ զարմանալի չէ
նրանց համար, ովքեր

Հովհաննեսի Ավետարանի մեջ
ընթերցում են Հիսուսի
պատմությունը: Հովհաննեսը
ասում է. «Ընթրիքից հետո, նա մի
կողմ դրեց իր արտաքին
հանդերձը և վերցնելով ծածկոցը
կապեց այն իր գոտկատեղը:

Այնուհետ, նա ջուր լցրեց կոնքը և
սկսեց լվալ աշակերտների ոտքերը
և սրբեց դրանք սրբիչով, որը նրա
գոտկատեղն էր... Երբ նա լվաց
նրանց ոտքերը և հագավ իր
արտաքին հանդերձները և
վերադարձավ իր տեղը, նա ասաց
նրանց. «Արդյո՞ք դուք ընկալեցիք,
թե ես ինչ արեցի»: (Հովհաննես
13/4-12)

Նրանք, ովքեր Հիսուսին են վերագրում մերկութունը, **ամոթ չեն ապրի վերագրելու դա աշակերտներին: Ըստ Հովհաննեսի, աշակերտները գնացին լողալու և Սիմոնը երբեք մերկ չէր –տկլոր և Հիսուսը չճանաչեց նրան. «Եվ «Այն աշակերտին, ում Հիսուսը սիրեց այնուհետ, ասաց Պետրոսին.«Դա Տերն է»: Երբ Սիմոն Պետրոսը լսեց, որ դա Տերն է, նա հազավ իր արտաքին հանդերձը, **որովհետև նա մերկ էր և զցեց իրեն ծովը»»:** (Հովհաննես 21/7)**

Ավելին, ավետարանները մեջ են բերում, որ Հիսուսը անիծեց Հրեաներին - **և նրանք արժանի**

Էին դրան: Ամեն դեպքում, դա չի կարող գալ մարգարեից, ում Աստված ուղարկել է ուղղորդելու և ուսուցանելու իր ժողովրդին բարություն և բարոյականություն, այդ չի կարող գալ մեկից, ով ասում է. «Միրեք ձեր թշնամիներին և աղոթեք նրանց համար, ովքեր հալածում են ձեզ»: (Մատթեոս 5/44)

Ինչպե՞ս կարող է նա այնուհետ ասել. «Սակայն անեժք ձեզ, դպիրներին և փարիսեցիներին, երկերեսանիներին...«անեժք ձեզ, կույր առաջնորդներ... Դուք սողուններ, խնամյալ ուխտադրուժներ, ինչպե՞ս եք դուք կարող փախչել Դժոխքի

դատապարտութիւնից»»»:
(Մատթեոս 23/13-33)

Արդո՞ք պատշաճ է նրա համար,
ով խնդրում է օրհնել
թշնամիներին ասել. «**Դուք
հիմարներ**» (Դուկաս 11/40) և
մարդկանց համարել շներ և
խոզեր: "Մի տվեք շներին այն, ինչ
սուրբ է և մի նետեք ձեր
մարգարիտները խոզերի առջև,
**գուցե նրանք ոտնահարել են
նրանց և հարձակում են գործել
ձեզ վրա**»: (Մատթեոս 7/6)

Ըստ ավետարանների, **Հիսուսը
վիրավորեց իր աշակերտներին:**
Նա ասաց այն երկու
աշակերտներին, ովքեր

չճանաչեցին նրան. «Օվ հիմարներ
և թույլ հավատքի այն ամենի, ինչ
խոսել են
մարգարեները»:(Ղուկաս 24/25) և
Պետրոսին նա ասաց. «Ետ
կանգնիր Սատանա»:(Մատթեոս
16/23) և նա ասաց նրան մեկ այլ
դեպքում. «Օվ դուք
թուլահավատներ, ինչու՞ եք դուք
կասկածում»:(Մատթեոս 14/31)

Ըստ Մատթեոսի, Հիսուսը
սպառնաց նրանց, **ովքեր ավելի
նվազ են արարքներ են գործել:**
Մատթեոսը ասում է. «և ով ասում
է. «Դուք հիմարներ» դուք
ենթակա եք դժոխքի կրակին»:
(Մատթեոս 5/22)

Պողոսը անիծեց և ասաց այն մարդկանց, ովքեր համապատասխանում են այդ ամենին. «Դուրս նայեք շներից և դուրս նայեք չարագործներից»:
(Փիլիպիցիներ 3/2) Այնուհետ, նա նշեց, որ հարբեցողները, չարախոսները և հափշտակողները չեն ժառանգի Աստծո արքայությունը: «Ոչ հարբեցողները, ոչ չարախոսները, ոչ էլ հափշտակողները չեն ժառանգի Աստծո արքայությունը»:
(Կորնթացիներ 6/10)

Արդյո՞ք նա ներառել էր իրեն և Հիսուսին, կամ արդյո՞ք նրանք երկուսն էլ բացառություն են, կամ

արդյո՞ք սուտ է վերագրել այս անհեթեթությունները ամենամեծ մարգարեներից մեկին և այնուհետ նրանք դեռ դա համարում են Աստծո խոսքը:

Ավետարանները շարունակում են վիրավորել Հիսուսին, **նշելով որ նա չունի**

ծագումնաբանություն: Չարմանալիորեն, նրանք տալիս են Հովսեփի ծագումնաբանությունը, և Հիսուսը ծագումնաբանությունը, **ով հայր չուներ:** Հիսուսի և Հովսեփի միջև գոյություն չունի որևէ արյունակցական կապ չկա: Ավելի տրամաբանակն կլիներ ծագումնաբանությունը կատարել

Մարիամի կողմից, այլ ոչ թե
Հովսեփի:

Բազմիցս ավետարանականները
նշել են, որ Հովսեփը Հիսուսի

հայրն է: Ղուկասը ասում է. «Եվ
երբ ավարտվեց

տոնախմբությունը, և երբ նրանք
վերադառնում էին, մանուկ

Հիսուսը մնաց Երուսաղեմում:

Նրա ծնողները չգիտեին և
համարեցին, որ նա խմբի մեջ է...»

Որդի, ինչու՞ ես դու այսպես

վերաբերվում մեզ: Ահա քո հայրը
և ես փնտրում ենք քեզ մեծ

վշտով»»: (Ղուկաս 2/43-48) [\[80\]](#)

Անկախ

ճշմարտացիության, Հիսուսին

կապը Հովսեփի հետ,
հաստատում է, այն, ինչ ասում են
Հրեաները և ինչ գրառել է իրենց
Թալմութը Անարատ Մարիամի և
նրա որդու մասին:

Մատթեոսի մեջ ընթերցելով
Հիսուսի
ծագումնաբանությունը, մենք
նկատում ենք չորս նախամայր,
Թամարը և Հիթիթի, Ուրայի կին
Ռահաբը և Ռութը: Հարց է
ծագում, թե որն է այս չորս
նախամայրերի նշելու գաղտնիքը:
Արդյո՞ք նրանք յուրահատուկ
էին: Արդյո՞ք գոյություն ունի մեկ
դաս, որը մենք կարող ենք
ուսուցանել, որպեսզի պատվենք
Հիսուսին կապելով նրանց հետ:

Հին Կտակարանը նշում է չորս նախամայրերի ինչ որ մի մեղքը: Թամարը հանդիսանում էր ապօրինի Ֆարեսի մայրը, իր ամուսինների հորից, **ովքեր կնություն առան նրան մեկը մյուսի ետևից:(Տես նրա պատմությունը Հուդայի հետ Ծննդոց 38/2-30)**

Բաթշեբան, Հիթիթցի Ուրայի կինը, մեկն է, **ուն Թորան կեղծ մեղադրում է Դավթի հետ անառակության մեջ: Նա Ուրիայի, բանակի զորավարի կինն էր, ով էլ բեղմնավորեց Դավիթից, այնուհետ Դավիթը նրա ամուսնուն մահվան հրահրեց և այնուհետ կնության առավ:**

Նրանց զավակների թվին է
պատկանում Հիսուսի
նախահայրերից մեկը, **Սողոմոնը:**
(Տես պատմությունը
Թագավորաց Գ 11/1-4 մեջ)

Ռահաբը Սողոմոնի կինն էր և
Բոազի մայրը և ըստ Մատթեոսի
երկուսն էլ մտնում են Հիսուսի
նախահայրերի թվին: Նա այն մեկն
էր ում մասին Հովնանը ասում է.
«Մի անառակ, ում անունը
Ռահաբ էր»: (Հովնան 2/1 և նա
նշեց պատմությունը իր գրքի մեջ):

Մոհաբիթացի Ռուբը Բոազի կինը
և Օբիդի մայրն էր: Թորան ասում
է. «Ոչ մի Ամոնիթացի կամ
Մոհաբիթացի, չեն կարող մտնել

Տիրոջ ժողովը, նույնիսկ
տասներորդ սերունդը»:

(Երկրորդ Օրենք 23/3)

Բարեբախտաբար, Հիսուսը չի
մտնում նրա անեծքի մեջ, նա

հանդիսանում էր Ռութի

երեսուերկուերրորդ

սերունդը: Ամեն դեպքում,

Մոաբիթացի նախամայրը ավելի
լավն է, քան մյուս երեքը, քանի որ

Աստվածաշունչը չի նշում, որ նա

անառակությունն է գործել, սակայն

նա ուղղակի գայթակղել է

Բոազին, հետևելով իր սկեսուրի

խորհդին: Նրա սկեսուրը ասաց

նրան. «Ուստի լվա քեզ և օծիր և

հագիր քո թիկնոցը և իջիր կալե

հատակը... Սակայն երբ նա

պառկի, ուսումնասիրիր վայրը,

որտեղ նա պատկել է: Այնուհետ
զնա բացիր նրա ոտքերը և
պատկիր և նա կասի քեզ, թե ի նչ
անել»: Այսպիսով նա իջավ կալե
հատակը և այնպես վարվեց,
ինչպես պատվիրել էր նրա
սկեսուրը: (Ռուլթ 3/3-6)

Հարց է ծագում, թե ո՞րն է այս չորս
նախամայրերի մտահոգության
գաղտնիքը: Ես ոչ մի
բացատրություն չեմ կարող
գտնել, բացառությամբ, որ նրանք
ցանկություն ունեին ստվեր գցել
մարգարեների պատվին և
անվանը սկսած Նոյից մինչ
Հիսուսը, թող Աստծո
գլխարտությունը լինի նրանց
բոլորին:

Մատթեոսի Ավետարանի
մեկնաբանության մեջ, Պաստոր
Թադրոս Յակուբ Մալաթին
հուսահատ փորձում է
արդարացնել Մատթեոսի սխալը
և Քրիստոսի նմանատիպ մեծ
չարաշահումը ասելով.

«Քրիստոսը իրեն դրեց
նմանատիպ սխալ
հարաբերության մեջ, որպեսզի
մաքրի այն, նա ցանկություն ուներ
ասելու. 'Նա, ով եկել է
մեղսագործների համար, ծնվել է
մեղսագործներից, որպեսզի
մաքրի բոլորի մեղքերը»:

Հայր Մաթթա Ալ Միսիկիինը, չորս
նախամայրերին համարում է
որպես. «Չորս գոհարներ, որոնք

վերցրել են ժողովուրդների
ցեխից, որպեսզի զարդարեն
Հիսուսի պարանոցը, որպես
մեղսավորների փրկիչ. Այն
անառակների անուններից
պատրաստված մարգարտե վզնոց
է, որը կարող են վայելել միայն
նրանք, ովքեր աչքաբաց և
սրտաբաց են»:

Ես հավատք եմ ընծայում, որ
նրանցից մեկը չեմ, ով սիրում է
անառակների մարգարտե
վզնոցը, որը զարդարում է
Քրիստոսի պարանոցը և ես
համոզված չեմ, թե ընթերցողը
նմանվում է ինձ կամ նա այն
աչքաբացներից մեկն է, ում դուր է
գալիս, **որ անառակների**

անունները զարդարենք Քրիստոսի պարանոցը:

Ես թույլ չեմ տա ցավ զգալ Քրիստոսի մասին գրառումների համար, մեծ մարգարեի, ով բոլորովին նա չէ, **ինչ նշել են:** Հանգստացնելու համար, ես ցանկություն ունեմ մեջ բերել էռնեստ Ռենանին, **հայտնի պատմաբանին:** Իր «Հիսուսի Կյանքը» գրքի մեջ (էջ.15) նա ասում է. «Եթե մենք հաշվի առնենք, թե երբ ենք գրառել Հիսուսի կյանքը, միայն համոզված լինելով, մենք կարող ենք գրառել միայն մի քանի տող»:

Ես համոզված եմ, որ այս մի քանի տողերը չեն ներառի այն վնասը և վիրավորանքը, **ինչպես ավետարանների էջերը:**

Ես հույս ունեմ, որ դուք համամիտ եք ինձ հետ կապված Հիսուսին ուղղված ավետարանականների վիրավորանքներին, որոնք էլ վկայում են, **որ տվյալ ավետարանները չեն հանդիսանում Աստծո խոսքը:** Աստծո խոսքը հեռու է նշելու նմանատիպ բաները Իր պատվելի մարգարեների և առաքյալների մասին, ներառելով Քրիստոսին-**թող Աստծո գթասրտությունը և խաղաղությունը լինի նրան:**

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Մենք ավարտում ենք այս երկար ճանապարհորդությունը ասելով, որ մենք, Մահմեդականներս, հավատք ենք ընծայում Ավետարանին, որը Ամենաբարձրյալ Աստվածը տվել է Հիսուսին (Խ.Ա.Ո.Ն) որպես մարդկության ճշմարիտ ուղղորդություն և լույս և մարգարե Մուհամմեդի (Խ.Ա.Ո.Ն) ավետիս: Ամեն դեպքում, **Քրիստոնյաները կորցրել են այս ավետարանը:** «Եվ նրանցից, ովքեր կոչել են իրենց Քրիստոնյաներ, Մենք վերցնում ենք նրանց ուխտը, սակայն նրանք լքել են Ուղերձի լավ հատվածը,

որը ուղարկել են նրանց»։ (Ալ-Մաիդահ :14)

Այն, ինչ գրառել են Նոր Կտակարանի նամակները հայտնում են, առանց ապացույցի և վկայության այս ամենը չեն հանդիսանում Աստծո խոսքեր որոնք էլ ապացուցում են, որ դրանք աղավաղված են և ուստի սին։ Մենք նույնպես տեսել ենք, որ Նոր Կտակարանը չի կարող վերաբերվել աշակերտներին, այլ անհայտ հեղինակների, ովքեր վերցնում են այս պատմությունները հնագույն հեթանոսներից։ Մենք նույնպես տեսնում ենք, որ այդ անհայտ

հեղինակները լինելով ազնիվ,
միմյանցից կրկնօրինակել են:

Ուսումնասիրելով Նոր
Կտակարանի գրքերը, մենք
տեսնում ենք, որ շնորհիվ
բազմաթիվ սխալների այդ
հեղինակները չեն եղել ոգեշնչված:
Ավելին, նրանք չեն հայտնում որ
եղել են ոգեշնչված, եկեղեցին և
ժողովներն են հայտնում
դա: Գրքերը պատրաստել են
եկեղեցու հայրերի որոշման
հիման վրա: Առաջին դարի
գրառումներից սկսած դրանք
համարել են Սուրբ և այլ գրքերի
ընթերցանությունը նրանք
համարել են ոճրային և անիծված:

Նոր Կտակարանը շարունակում է ձախողել նույնիսկ բարոյականությունը: Այն առաջարկում է բարոյականություն, որը կարող է կործանել մարդկությունը և քաղաքակրթությունը: Ավելին, այն վիրավորում է Հիսուս Քրիստոսին, ինչը կրկին ապացուցում է, որ այն չի հանդիսանում Ամենաբարձրյալ Աստծո խոսքը:

Ամենաբարձրյալ Աստվածը ճիշտ է: Նա ասում է. «Այնուհետ անեծք նրանց, ովքեր գրառում են Գիրքը իրենց իսկ ձեռքերով և այնուհետ ասում են «Սա Ալլահից է» որպեսզի վաճառեն փոքր գնով:

Անեծք նրանց, այն բանի համար, ինչ գրառել են նրանց ձեռքերը և անեծք նրանց այն բանի համար, ինչ նրանք վաստակել են»»: (Ալ-Բակարահ :79)

Շատերը համամիտ են Նոր Կտակարանի նմանատիպ եզրակացությանը: Նրանք, ովքեր կուրորեն չեն հետևում, այլ ընդունում են վկայությունը և ապացույցները: Նրանց թվին էր պատկանում Ֆիլսիան Չալին, ով ասում է. «Հազվադեպ են եկեղեցական գրառումները բնօրինակ և ճշմարտորեն պատկանում են նրանց, ում վերագրում են: Հիմնականում, դրանք հանդիսանում են խառը

աշխատանք, աղավաղված կամ
փոփոխված լրացումներով և
աղավաղումներով, որոնք ամեն
դեպքում մարդու ձեռքի
աշխատանքն են և հնարավոր չէ,
որ հանդիսանան Աստծո
խոսքերը»: [\[81\]](#)

Վերջապես, ես իմ
երախտագիտությունն եմ
հայտնում ընթերցողին և
հանույքով հրավիրում եմ նրանց
ընթերցել այլ գրքեր, օրինակ
«Արդյո՞ք Ալլահը Մեկն է, թե
Երեքը»:

Մենք խնդրում ենք մեր Տիրոջը
Իր կամոք ուղղորդել մեզ առ

նշմարտություն, Նա Մեկն է և
եզակին, **ով ի վիճակի է:**

ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ և ՀՂՈՒՄՆԵՐ

1. Ֆահդ Կոմալեքսի Դուրանի
թարգմանությունը, որը կոչվում է
«Առաքինի Դուրան»:

2. Սուրբ Աստվածաշունչ

- Արքա Չեյմսի (Հակոբոսի)
Տարբերակ
- Արքա Չեյմսի (Հակոբոսի)
Ժամանակակից Տարբերակ
- Արքա Չեյմսի, (Հակոբոսի)
Տարբերակ Կարմիր Նամակներ
- Արքա Չեյմսի (Հակոբոսի)
Տարբերակ Ապոկրիփայով

- Ավետիսի Աստվածաշունչ
- Ամերիկյան Տիպական Տարբերակ
- Ժամանակակից Անգլիական Տարբերակ
- Միջազգային Տիպական Տարբերակ
- Անգլիական Տիպական Տարբերակ
- Աստվածաշունչը Հիմնական Անգլերենում
- Ժնևի Աստվածաշունչ
- Բարնաբայի Ավետարան

- Եպիսկոպոսների
Աստվածաշունչ
- Ուիքլիֆի Նոր Կտակարան
- Մեծ Աստվածաշունչ
- Համաշխարհային Անգլերեն
Նոր Կտակարան

3. Երկու Ավետարանականների
Համաձայնացում, Պաստոր
Սամաան Քալիուն

4. Իսրայելը աղավաղել է
Ավետարանները և Սուրբ Գրերը
Ահմեդ Աբդուլ Ուահաբ

5. Սուրբ Գրերը Իսլամից առաջ,
Սաբիր Թոպանահ

6. Հայտնված Ճշմարտությունը,
Ռահմաթուլլահ Ալ Հինդի

7. Ավետարան ըստ Ղուկասի Հայր
Մաթթա Ալ Մեսկիին

8. Ավետարան ըստ Մատթեոսի
Հայր Մաթթա Ալ Մեսիկիին

9. Հնագույն Գրերի Աղավաղման
Ապացույցը, Ահմեդ Աբդուլ
Ուահաբ

10. Եկեղեցու Պատմությունը
.Եսեբիուս

11. Սուրբ Աստվածաշնչի
Կիրառական Մեկնաբանությունը

12. Նոր Կտակարանի
Մեկնաբանությունը Ուլիյամ
Բարքլայ

13. Թորան, Ավետարանը,
Ղուրանը և գիտությունը, Մորիս
Բուքեյլ

14. Թորայի և Ավետարանի
Ուսումնասիրություն, Քեմալ
Սաֆաան

15. Ճշմարտությունը Իսլամի և
Քրիստոնեության միջև, Մանսուր
Հուսեյն Աբդուլ Ազիզ

16. Ղուկասի Ավետարանի
Բացատրությունը, Քահանա
Իբրահիմ Սաիդ

17. Հեթանոսությունը
Քրիստոնեության մեջ,
Մուհամմեդ Տահեր Աթ Թինիիր

18. Արարչի և արարածի միջև
տարբերությունը, Աբդուլուահման
Բադդադի

19. Սուրբ Աստվածաշնչի
Ընթերցումները, Աբդուլուահիմ
Մուհամմեդ

20. Սուրբ Ղուրանը և Սուրբ
Աստվածաշունչը, որն է Աստծո
խոսքը, Ահմեդ Դիդաթ

21. Սուրբ Աստվածաշունչը նժարի
վրա, Աբդուլսալամ Մուհամմեդ

22. Ամենաբարձրյալ Ալլահը և
Մարգարեները Թորայի և Հին

Կտակարանի մեջ, Մուհամմեդ
Ալի Ալ Բար

23. Սուրբ Աստվածաշնչի
Ներածություն, Ջոն Բակլան և
այլոք

24. Քրիստոսին հայտնված
Ճշմարիտ Քրիստոնեությունը
Ալաա Աբու Բաքր

25. Ժամանակակից Բանավեչ,
Ահմեդ Դիդարթ

26. Երկու Բանավեճ
Ստոկհոլմում, Ահմեդ Դիդարթ և
Պաստոր Շուբերգ

27. Արդյո՞ք Աստվածաշունչը
հանդիսանում է Աստծո խոսքը:
Ահմեդ Դիդարթ

Աշխատությունը մանրակրկիտ
կերպով և փաստերով
ապացուցում է, որ Նոր
Կտակարանը չի հանդիսանում է
Ամենաբարձրյալ Ալլահի խոսքը:
Օրինակները բերված են Սուրբ
Աստվածաշնչից և Սուրբ
Դուրանից: Սուրբ Աստվածաշնչի
և ավետարանական
տարբերակների օրինակները
ակնհայտ ցույց են տալիս բոլոր
սխալները և
տարբերությունները: Եթե Նոր
Կտակարանը հանդիսանար
Ամենաբարձրյալ Աստուծ խոսքը
այն զերծ կլիներ ամեն սխալից,
սակայն բազմաթիվ
թյուրիմացությունները և
կրկնօրինակումները պարզորոշ

ցույց են տալիս, որ դրանք մարդակերտ են: Որը գրառել են մարդի Հիսուսից հետո, ովքեր չեն ապրել նրա ժամանակաշրջանում: Քանի որ Հիսուսը չի գրառել Կտակարանը: Աշխատության մեջ պարզորոշ երևում է Հիսուսի տոհմաձառի տարբերությունները և որոշակի անհարգալից վերաբերմունքը մարգարեների նկատմամբ, որը չի կարող լինել աստվածային աշխատանք: Մնացյալը թողնում ենք ձեր հայեցողությանը:

[1] - Եթե մենք ընդունենք
գլխոնականների կարծիքը, ովքեր
կասկածելի կերպով վերագրում
են Հրեաները Պողոսին

[2] Սուրբ Աստվածաշնչի
թարգմանությունների
տարբերությունները, Ահմեդ
Աբդուլ Ուսահար, էջ.91-92

[3] Հայտնված Ճշմարտությունը,
Ռահմաթուլլահ Ալ-Հինդի, հատոր
1, էջ.39-42

[4] Տես Կրոնների
Համեմատություն
աշխատությունը, հեղինակ
Մուհամմեդ Էզզաթ Տահտաուի,
էջ.47-51, Սուրբ Աստվածաշունչը
նժարի վրա, Աբդուս Սալամ

Մուհամմեդ, էջ.91, Սուրբ
Աստվածաշնչի Ընթերցումները,
Աբդուր Ռահիմ Մուհամմեդ
հատոր 2, էջ. 269-270

[5] Տես. «Ալ Հինդիի և Փրիսթ
Ֆենդերի մեծ բանավեճերը»
էջ.372

[6] Սուրբ Մարկոս. Դ.Ե. Նայնհամ
էջ.11

[7] Տես Հայտնված
Ճշմարտությունը, Ռահմաթուլլահ
Ալ Հինդի հատոր 2 էջ.542-543,
Սուրբ Աստվածաշունչը նժարի
վրա, Աբդուս Սալամ Մուհամմեդ
էջ.94-95

[8] Ավետարանները, նրանց
բնօրինակը և անը: Ֆրեդերիկ
Գրանթ էջ.32

[9] Ղուկասի Ավետարան Հայր
Մաթթա Ալ Միսկիին էջ.428

[10] Այս լրացումը կարելի է գտնել
Արքա Ջեյմսի Տարբերակների
մեջ, ինչպես նաև
Եպիսկոպոսների Աստվածաշնչի
1568, Ժնևի Աստվածաշնչի 1587,
Դարբի Աստվածաշնչի 1889
Դուայ-Ռեյմսի Աստվածաշնչի
1899 և Մուրդոքի Նոր
Կտակարանի մեջ: «Սակայն, Նա
չրջվեց և հանդիմանեց նրան,
դուք տեղյակ չեք, թե ինչ ոգի եք»:
Ավելացրել է Թարգմանիչը

[11] Հովհաննես Ավետարան Հայր Մաթթա Ալ Միսկիին հատոր 1 էջ.328

[12] - Կեղծ կասկածներ Աստվածաշնչի մասին, Քահանա Մանիս Ա. Նուր էջ.42

[13] Ծշմարտությունը Հայտնվել է, Ռահմաթուլլահ Ալ-Հինդի հատոր 2 էջ.356-379 Երկու բանավեճ, որոնք տեղի ունեցան Ստոկհոլմում, Ահմեդ Դիդար էջ.27

[14] «Բացատրելով Ղուկասի Ավետարանը» Իբրահիմ Սաիիդ էջ.580

[15] «Հայտնված
Ճշմարտությունը»

Ռահմաթուլլահ Ալ Հինդի հատոր
1, էջ.234

[16] Սուրբ Աստվածաշնչի
Կիրառական մեկնաբանություն,
Մի քանի աստվածաբաններ,
էջ.2222

[17] «Թորան, Ավետարանը,
Դուրանը և Գիտությունը» Մորիս
Բուքեյլ էջ.8-12: Եկեղեցու
Պատմությունը, Յուսաբիուս,
էջ.146. «Քրիստոսը
Քրիստոնյաների Համոզմունքի
Աղբյուրներում» Ահմեդ Աբդուլ
Ուահաբ, էջ.59

[18] Եկեղեցու Պատմությունը,
Թասաբիուս էջ.146-214

[19] «Հայտնված
Ճշմարտությունը» Ալ Հինդի
հատոր 2 էջ.523-533 Մատթեոսի
Ավետարանը, Մաթթա Ալ
Մասկիին էջ.29

[20] Քրիստոսը Քրիստոնեական
Դավանանքի Աղբյուրների մեջ,
Ահմեդ Աբդուլ Ուսահար էջ.58

[21] Սուրբ Աստվածաշնչի
Բառարան էջ.832

[22] Երկու բանավեճ
Ստոկհոլմում, Ահմեդ Դիդաթ,
էջ.66: Հուդայականությունը և

Քրիստոնեությունը, Մուհամմեդ
Ալ-Աաթամի էջ.321

[23] Թորան, Ավետարանը,
Դուրանը և Գիտությունը, Մորիս
Բուքեյլ էջ.80-80

[24] Սուրբ Մատթեոս Չ.Ս.
Ֆենթոն էջ.136

[25] «Հայտնված
Ճշմարտությունը»
Ռահմաթուլլահ Ալ Հինդի հատոր
2 էջ.538

[26] Թորան, Ավետարանը,
Դուրանը և Գիտությունը, Մորիս
Բուքեյլ, էջ.8-12

[27] Մատթեոսի Ավետարանը,
Մաթթա Ալ Մեսկիին էջ. 28

[28] Չրույցներ Քրիստոնեության մասին Մուհամմեդ Աբու Չահրա էջ.54

[29] «Սուրբ Աստվածանշի ներածություն» Չոն Փալքին և այլոք

[30] «Մարկոսի Ավետարանի քննադատական ուսումնասիրությունը» Մուհամմեդ Աբդուլալիմ Աբու Ասսաադ, էջ.265-267 Սուրբ Աստվածանշի Բառարանը էջ. 854

[31] «Հայտնված Ճշմարտությունը» Ռահմաթուլլահ ԱլՀինդի, հատոր 1, էջ.152, Թորան, ավետարանը և Ղուրանը և Գիտությունը, Մորիս

Բուքեյլ, էջ.85-86 «Քրիստոսը
Քրիստոնեական դավանանքի
աղբյուրների մեջ» Ահմեդ
Աբդուլվահաբ էջ.56

[32] «Թորան» Ավետարանը և
Ղուրանը և Գիտությունը՝ Մորիս
Բուքեյլ էջ.87-90 Քրիստոսը
Քրիստոնեական Դավանանքի
աղբյուրներում Ահմեդ
Աբդուլուլահաբ էջ.64-65, 150

[33] Սուրբ Աստվածաշնչի
Բառարան էջ, 110-111

[34] Սուրբ Աստվածաշնչի
Բառարանը էջ.110-111

[35] Սուրբ Աստվածաշնչի
Բառարան էջ,110-111

[36] «Ճշմարտությունը հայտնված է» Ռահմաթուլլահ Ալ Հինդի, հատոր 1 էջ.155-156 «Արարչի և Արարածի տարբերությունը» Աբդուլուահման Բաշի Ալ Բադդադի էջ.560-561

[37] «Արարչի և Արարածի միջև տարբերությունը» Աբդուլուահմեն Բաշի Ալ Բադդադի էջ.561, «Քրիստոսը փաստերի և երևակայության միջև», Մուհամմեդ Ուսաֆի էջ.41-42: «Սուրբ Աստվածաշնչի թարգմանությունների տարբերությունները», Ահմեդ Աբդուլ Ուահաբ, էջ.87-88

[38] «Սուրբ Գրքերը
նշմարտության և
Փոփոխություններ» Եղիա
Ռաբիի էջ.155: «Ինչ է
քրիստոնեությունը» Մուհամմեդ
ԱլՕթմանի էջ.150-152.
«Հուդդայականությունը և
Քրիստոնեությունը» Մուհամմեդ
Դիա Ալ-Աթամի էջ.329: «Արդյո՞ք
Աստվածաշունչը Աստծո Խոսքն է
Ահմեդ Դիդաթ էջ.79

[39] «Թողություն Իսլամի և
Քրիստոնեության միջև»
Իբրահիմ Խալիլ Ահմեդ էջ. 18,
«Քրիստոնեությունը»
«Մուսթաֆա Շահին» էջ.85

[40] Սուրբ Աստվածաշնչի ընթերցումներ, Աբդուրռահիմ Մուհամմեդ, Հատոր 2 էջ.272: Քրիստոսի Խաչելությունը, Ահմեդ Դիդաթ, էջ.68:Թորան, Ավետարանը, Ղուրանը և Գիտությունը, Մորիս Բուլթելլ էջ.91:

[41] «Ճշմարտությունը Հայտնված է»; Հատոր 1 էջ.156

[42] Կրոնական Պատմության ամփոփում, Ֆիլսիան Չալի էջ.230 և նա վերագրում է դա Մոնթ պատմաբանին իր «Սուրբ Աստվածաշնչի Պատմությունը» գրքի մեջ, էջ.156

[43] «Ճշմարտությունը Հայտնվել է» Ռահմաթուլլահ Ալ Հինդի հատոր 1 էջ.163-165 «Արարչի և Արարածի տարբերությունը» Աբդուլռահման Բաշի Ալ Բադդադի էջ.306 «Հուդդայականությունը և Զրիստոնեությունը» Մուհամմեդ Դիհա Ալ Աթամի էջ.325-327 Սուրբ Աստվածանչի Բառարանը էջ.599

[44] «Սուրբ Աստվածաշնչի Ներածությունը» Ջոն Բալկան և այլոք էջ.556

[45] «Եկեղեցու Պատմությունը» Եսերիուս էջ.276

[46] «Սուրբ Աստվածաշնչի
Բառարանը» էջ.174-176,1075 :

Ինչպես են Ավետարանականները
մտածում Քրիստոսի Հավատքի
հիմքերի մասին, Վայնե Գերդոն
էջ.46

[47] Եկեղեցու Պատմությունը
Եստրիուս էջ.329-331

[48] Նոր Կտակարանի
մեկնաբանությունները, Ուլիյամ
Բարքլեյ էջ.9

[49] «Եկեղեցու Պատմությունը»
Եստրիուս էջ.145

[50] Իբիդ էջ.88

[51] «Նոր Կտակարանի Մեկնաբանությունը» Ուիլյամ Բարբլեյ էջ.9

[52] «Հեթանոսությունը Քրիստոնեության մեջ» Մուհամմեդ Տահիր Աթ Թեննիիր էջ. 65-85: Քրիստոնեությունը, Ահմեդ Շելեբի էջ.153

[53] «Հեթանոսությունը Քրիստոնեության մեջ» Մուհամմեդ Տահիր Աթ Թեննիիր, էջ.97-98; Ազնիվ քննարկում Ալլահի Երկրպագուի և Քրիստոսի երկրպագուի միջև, Աբդուլ Ուադուդ Շալաբի էջ.43-46

[54] «Հեթանոսությունը Քրիստոնեության մեջ»

Մուհամմեդ Տահիր Աթ Թինիիր
Էջ.29-32 Սուրբ Աստվածաշնչի
Ընթերցումները, Աբդուր Ռահիմ
Մուհամմեդ հատոր 2 էջ.238-239

[55] «Ալլահի և Քրիստոսի
երկրպագուների անկեղծ
քննարկություն» Աբդուլ Ուադուդ
Շալաբի էջ.41

[56] Սուրբ Աստվածաշնչի
Ընթերցումները Աբդուր Ռահիմ
Մուհամմեդ հատոր 2 էջ,268-369:
Քրիստոսը Քրիստոնյա ուսմունքի
աղբյուրներում, Ղեմեդ Աբդուլ
Ուահաբ էջ.33-35

[57] «Հայտնված
Ճշմարտությունը»

Ռահմատուլլահ Ալ Հինդի հատոր
2 էջ.381

[\[58\]](#) «Հայտնված
Ճշմարտությունը»

Ռահմատուլլահ Ալ Հինդի հատոր
2 էջ.339, Սուրբ Աստվածաշնչի
բառարան էջ.20

[\[59\]](#) «Հայտնված
Ճշմարտությունը»

Ռահմատուլլահ Ալ Հինդի հատոր
թ, էջ,318

[\[60\]](#) Մատթեոսի Ավետարանը
Հայր Մաթթա Ալ Միսկիին էջ.364-
365

[\[61\]](#) Մատթեոսի Ավետարանը,
Հայր Մաթթա Ալ Միսկիին էջ.367

[62] Թարգմանիչները և մեկնաբանները փորձում են լուծել ամենը, Իրինեմուսը ասաց, որ «սերունդ» բառը վերաբերվում է մարդ արարածին, Օրեգանոն ասում է, որ այն վերաբերվում է Քրիստոնյա եկեղեցուն և ոմանք էլ ասում են, որ այն վերաբերվում է Հրեական կանոնին: Ամեն դեպքում, գոյություն ունեն ոմանք, ովքեր խոստովանում են, որ այն վերաբերվում է 70-100 թվականներին: Տես, Ղուկասի Ավետարանի մեկնաբանությանը, Պաստոր Իբրահիմ Սաիդ էջ.525

[63] Ղուկասի Ավետարանը, Հայր Մաթթա ԱլՄիսիկիին էջ.674

[64] Մատթեոսի Ավետարանը,
Հայր Մաթթա ԱլՄիսկիին էջ.514

[65] Մատթեոսի Ավետարանը
Հայր Մաթթա Ալ միսկիին էջ.553

[66] Սուրբ Գրերի
Հանրագիտարան, Գաղարա

[67] Հին Կտակարանի
ներածությունը, Քահան Սամուել
Յուսուֆ էջ.367

[68] Երկու Ավետարանականների
Համձայնությունը, Սմաան
Քալիուն էջ.86

[69] Դուկասի Ավետարան, Հայր
Մաթթա Ալ Միսկիին էջ.202

[70] «Ճշմարտությունը Հայտնվել է՝ Ռահմաթուլլահ Ալ Հինդի հատոր 2 էջ.572-573
Ժամանակակից Բանավեճ,
Ահմեդ Դիդաթ էջ,133-139 Արդյ՞ք
Աստվածաունչը հանդիսանում է
Աստծո խոսքը: Ահմեդ Դիդաթ
էջ.18-19

[71] Սուրբ Աստվածաշնչի
Թարգմանությունների
Տարբերությունները, Ահմեդ
Աբդուլ Ուահաբ էջ.26

[72] Հայտնված Ճմարտությունը
Հատոր 2 էջ.497-504 Հին գրքերի
ճշմարիտ վկայության
փոփոխությունը Ահմեդ Աբդուլ
Ուահաբ էջ.34-38 Արդյո՞ք

Աստվածաշունչը հանդիսանում է
Աստծո Խոսքը, Ահմեդ Դիդարթ
Էջ.26-28

[\[73\]](#) Արդյ՛ք Աստվածաշունչը
հանդիսանում է Աստծո Խոսք,
Ահմեդ Դիդարթ Էջ.26-28

Ստոկհոլմի երկու բանավեճերը,
Ահմեդ Դիդարթ Էջ.65

[\[74\]](#) Լրացուցիչ
տեղեկությունների համար դիտեք
Մատթեոս 18/11
19/9,20/16,23/14,Մարկոս 7/8, 7/16,
9/44, 10/21, 11/26 15/28 Ղուկաս
1/28,8/45,11/11,17/36,23/17,24/42
Հովհաննես 3/13, 11/51, Գործք
9/5-6, 15/34, 24/6-7, 28/29

Հոռմեացիներ 11/6, Պետրոս Ա
4/14 և այլ հատվածներ:

[75] Ղուկասի Ավետարանի
Մեկնաբանությունը, Պատվելի
Դոկ. Իբրահիմ Սաիդ էջ.85

[76] Մատթեոսի Ավետարանը
Հայր Մաթթա Ալ Միսիկիին էջ.502

[77] Սուրբ Գրքերը Ճշգրտության
և Փոփոխության միջև Եղիա
Ռաբիի էջ.325

[78] Սա չի նշանակում, որ Սուրբ
Աստվածաշունչը չի ներառում
որոշակի առաքինի ուսմունքներ,
որոնք էլ հանդիսանում է
մարգարեների լուսը և
ուղղորդությունը: Ամեն դեպքում,

այս ուսմունքները խառնված են կեղծ փոփոխություններով, որը նրանց դարձնում է դժվար ճանաչելի:

[79] Բնօրինակ մեղքը Հուդդայականության, Քրիստոնեության և Իսլամի միջև, (Ումայյա Շահիին, էջ.148) Քրիստոսը Ղուրանի մեջ, Թորան և Ավետարանը, (Աբդուլ Քարիմ Ալ Խատիբ էջ.374)

[80] Մեկնաբանելով այս տարբերակը, Պաստոր Սամաան Քալիունը ասում է. «Անկասկած Հիսուսը իր մանկությունից սկսած տեղեկանում է, որ Հովսեփը իր հայրն է և իր մայրը երբեք չի ասել,

որ նա իր իրական հայրը չէ, նա չի
ասել նրա հրաշագործ ծնունդի
մասին»։ Երկու

Ավետարանականների

Համաձայնություն, Սամաան

Քալիուն էջ.77.78

[81] Կրոնների Պատմության

Եզրահանգում, Ֆիլսիան Չալի

էջ.234